Class 226 B Book H36
General Theological Seminary Library
Chelsea Square, New York

PRESENTED BY
Soc'y for Promoting Religion and Learning

EUANGELIUM GATIANUM.

ordinare. Hanuacqonem nouum quae innobis completae sunt
sicut tradiderunt nobis qui abinitio ipsi uiderunt et ministri
fuerunt sermonis. Visum est et mihi adsecuto omnia
pio diligenter ordine tibi scribere optime theophile ut
cognoscas eorum uerborum quibus eruditus es ueritatem.

Factum est in diebus herodis regis iudee sacerdos quidam no-
mine zacharias de uice abia uxor eius de filiabus
aaron et nomen eius helisabeth erant autem iusti ambo
ante dm incedentes in omnib; mandatis et iustificationi-
b; dni sine querela et nouerant illis filius eo quod esset
elisabeth sterilis et ambo processerant in diebus suis.

Factum est in cumsacerdotio funccionem zacharias
in ordine uicis suae ante dm secundum consuetudinem
sacerdotii sortae ipsum incensum ponens introibo
in templum dni et omnis multitudo populi erat

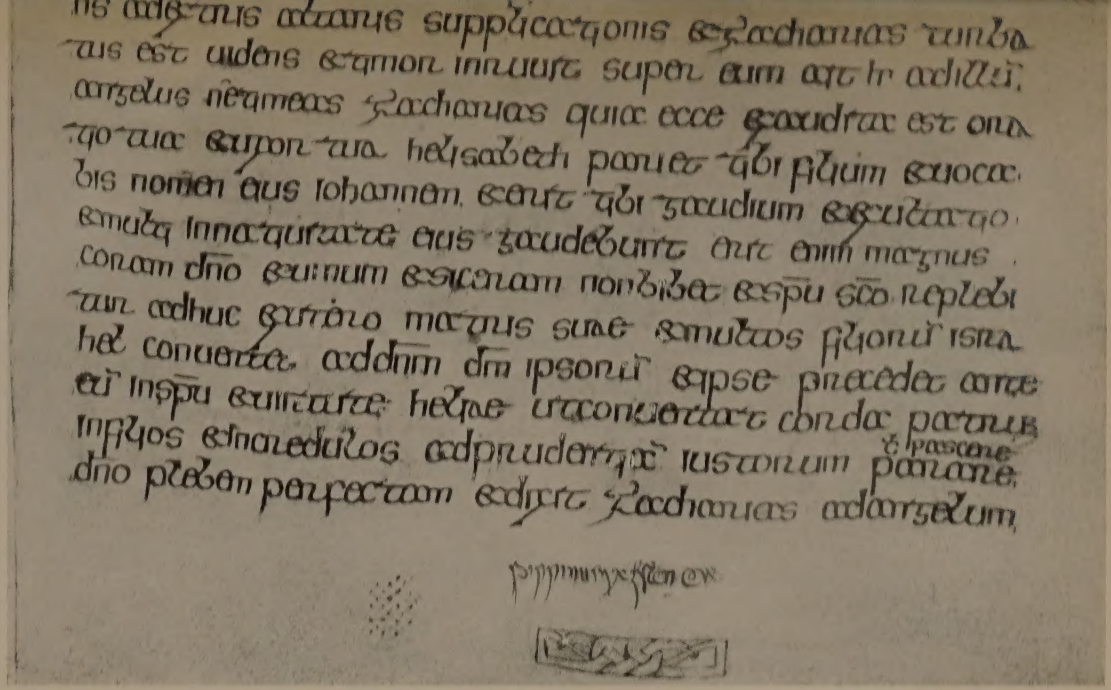

CODEX GATIANUS fol. 53v
Paris: Bibl. Nat. nouv. acq. lat. 1587 [Libri 14].

EUANGELIUM GATIANUM.

QUATTUOR EUANGELIA LATINE TRANSLATA
EX CODICE MONASTERII S. GATIANI TURONENSIS
(PARIS. BIBL. NAT. N. ACQU. NR. 1587)

PRIMUM EDIDIT
UARIIS ALIORUM CODICUM LECTIONIBUS INLUSTRAUIT
DE UERA INDOLE DISSERUIT

JOSEPH MICHAEL HEER.

CUM TABULA AUTOTYPICA.

FRIBURGI BRISGOVIAE.
SUMPTIBUS HERDER.
TYPOGRAPHI EDITORIS PONTIFICII.
MCMX.
ARGENTORATI, BEROLINI, CAROLSRUHAE, MONACHII, VINDOBONAE,
S. LUDOVICI AMERICAE.

69302

Imprimatur.

Friburgi Brisgoviae, die 12 Novembris 1909.

✠ **Thomas**, Archiepps.

YALE DIVINITY
LIBRARY
NEW YORK

Omnia iura reservantur.

Typis Herderianis. Friburgi Brisgoviae.

REVERENDISSIMO DOMINO

FREDERICO IUSTO KNECHT

SACRAE THEOLOGIAE DOCTORI CLARISSIMO

EPISCOPO NEBENSI

DECANO CAPITULI ECCLESIAE CATHEDRALIS
ARCHIEPISCOPALIS METROPOLITANAE FRIBURGENSIS

P.P. PIO X. A THRONO ASSISTENTI

COMITI ROMANO

SEPTUAGESIMUM NATALEM DIEM CELEBRANTI

D. D. D.

PRAEFATIO.

SCIUNT homines docti, quanti aestimandae sint Sacrarum Litterarum antiquae versiones latinae. Quamquam in tanta multitudine latinorum codicum, quibus Sanctorum praesertim Evangeliorum textus manu scriptus continetur, ne unus quidem invenitur liber, qui genuinam tradat immutatamve versionem antiquam sive Antehieronymianam aliquam sive etiam Vulgatam illam *longo tot saeculorum usu in ipsa ecclesia probatam* indeque a Sancta Oecumenica Tridentina Synodo (sess. IV) *pro authentica* habitam. Qua de causa, cum id potissimum opus sit, antequam de ipsis genuinis versionibus iudicium ferri queat, ut de codicum indole atque cognatione certiores simus — id quod etiam S. Berger, vir in quaestionibus nostris illustrissimus, in libro qui inscriptus est ‚Histoire de la Vulgate' (pag. IX) bellissime sic effatus est: *La correction du texte sacré ne peut être tentée sans que . . . dans la mesure que possible, l'histoire du texte ait été écrite*: equidem in codicis Gatiani edendi atque illustrandi munere rei haud inani operam dedisse mihi videor.

Originem ducit Codex Gatianus Anglo-Hibernicam atque inter celeberrimos qui aetatem tulerunt insulares Evangeliorum codices, quamquam a nonnullis superatur arte pictoria et calligraphica, ipse quidem ornate eleganterque scriptus, certe lectionibus excellit quibusdam vetustissimis atque singularibus eumque omnino textum praebet, quo veluti specillo aliorum quoque codicum indoles haud scio an facilius possis perscrutari. Exhibet magnam partem Codex Gatianus versionem seu emendationem s. Hieronymi — emendavit enim potius Evangelia latina Hiero-

nymus quam vertit. Sed inest etiam haud parva neque levis portio Antehieronymiana, quae quidem strues primaria est habenda. Demonstrare ergo in Prolegomenis conatus sum textum Gatianum ex Evangeliorum interpretatione Antehieronymiana ita esse ortum, ut versio illa antiqua pedetemptim emendaretur ad versionem s. Hieronymi, ita tamen, ut a librariis sive consulto sive fortuito adhuc vetustatis particulae admodum pretiosae relinquerentur. Ipsae vero reliquiae illae Antehieronymianae, quae in codice hoc Gatiano servantur, ‚Africanam' quae ab Hortio vocabatur sapiunt prosapiam, versionis videlicet Africanae illius vetustissimae, qua utebantur iam antiquissimi Africanae ecclesiae scriptores Tertullianus Cyprianus alii.

Gratias habeo maximas Viris Illustrissimis qui sunt Magno Badarum Duci a Ministeriis Iustitiae Cultus Instructionisque Publicae, qui Lutetiam Parisiorum profecturo donativum mihi dedere; necnon Summe Reverendo Capitulo Ecclesiae Cathedralis Metropolitanae Friburgensis Eiusque Decano Reverendissimo D. Frederico Iusto Knecht Episcopo Nebensi, qui tantis mihi sumptibus subpeditaverunt; et Henrico Omont, Clarissimo Viro, qui librum mihi Gatianum et Epternacensem aliosque qui in Bibliotheca Nationali Parisiensi conservantur codices celeberrimi, summa qua est liberalitate, permisit. Gratissimo etiam animo prosequor Professores Doctissimos DD. Cornelium Krieg Praelatum et Gotofredum Hoberg et † Carolum Rueckert et non ultimo loco Alfredum Holder, magistros meos, qui consiliis me libentissime adiuverunt. Stud. phil. Leo Wohleb, discipulus meus, de ‚Indice verborum' bene conmeritus est.

Scribebam Friburgi Br., die 7. Octobris 1909.

Joseph Michael Heer.

PROLEGOMENA.

I. DE CODICE GATIANO.

1. **Historia Codicis.** Evangeliorum codex latinus, quem totum atque integrum edendum censui, iis videlicet adductus de causis, de quibus infra disserendum mihi erit, hodie apud Parisios in ‚Bibliotheca Nationali' inter libros manu scriptos latinos ‚novellae acquisitionis' sub numerica denominatione 1587 *(Manuscrit latin du fonds des Nouvelles Acquisitions no. 1587)* asservatur, ubi ut eum conferrem arteque photographica etiam depingerem H. Omont, vir illustrissimus, benignissime mihi concessit. Antiquitus fuerat monasterii s. Gatiani Turonensis, ubi pretiosissimae diu margaritae instar habebatur: quippe etenim tradebatur in Turonensi ecclesia codicem evangeliorum Gatianum ipsius s. Hilarii, Pictaviensis episcopi celeberrimi, manu fuisse exaratum — id quod saeculo tandem XVI anonymi Benedictini in libro qui inscriptus est ‚Nouveau traité de diplomatique' ipsa subscriptione Holcundi, codicis veri librarii, qui in fine codicis nomen professus est, refellebant[1]. Immo, ut etiam ratione palaeographica et indole textus critica verisimillimum est, codex Gatianus ex Hiberniae potius vel Nordanhymbriae quodam monasterio erat oriundus, unde sive Caroli Magni, sive iam temporibus Pippini, regis Francorum, cuius nomen in folii 53^{r} margine imo characteribus Merovingicis inscriptum est, in Turonensem civitatem devehebatur. Dubitari nimirum vix potest, quin genuina sit inscriptio, cuius origo Celto-Hibernica vel vocabuli ‚rix' orthographia ostentatur[2]. Re enim

[1] Ruinart, Gregorii Tur. opp. col. 1317 sq; cf. Nouveau traité de diplomatique III, Paris 1577, 86 384.

[2] Cf. Delisle (Catalogue des mss. des fonds Libri et Barrois, Paris 1888, pag. 8), qui codicem non nisi cum haesitatione Pippini aetate in Galliam venisse suspicatus est, cum de inscriptione dicat: ‚nisi forte a falsario quodam addita est'. Quae tamen dubitatio fundamento caret, cum falsarius certissime scripsisset **rex francorum**, minime vero **rix francorum**, quam formam in nullo umquam manuscripto latino libro legisse me meminerim. Est re vera Celticae orthographiae, cum apud Celtas antiquos diceretur **rix**, velut ‚Dumnorix, Orgetorix, Vercingetorix', apud Hibernienses **ri**, ut A. Holder, vir illustrissimus, me edocebat. Cf. tabulam autotypicam, in qua inscriptio ipsa conspicitur.

vera scriptum est, ut etiam in tabula nostra autotypica videtur:

Pippinus rix francor(um)

Accedit quod saeculo IX—X manus quaedam tertia, de qua infra (pag. XVI, adnot. 3, et XXIII) dicendum erit, quae pericoparum initia per omnem codicem adnotavit, ab insulari iam antiqua proprietate manus primae et secundae recedit. Certe itaque saeculo fere IX—X iam in Gallia erat codex Gatianus, neque mihi dubium est, quin ipsi Alcuino, monasterii s. Martini Turonensis abbati clarissimo, qui alios quoque Sacrarum Scripturarum codices ex Eboracensi patria ad se perferri iussit[1], in recensendo latino evangeliorum textu praesto fuerit. Argumento autem sunt duo alii superstites codices Turonenses: alter quondam maioris monasterii Turonensis (**mm**, iam Musei Brit. Egerton 609 saec. IX), alter monasterii s. Martini, cuius abbas fuit Alcuinus, codex aureus (**mart**, qui adhuc in bibliotheca Turonensi publica sub no. 22 extat). Nam ut e lectionibus a Calmet, Sabatier, Bianchini et imprimis a Wordsworth editis manifestum est[2], codices *mart* et *mm* cum ad codicem hunc Gatianum, tum ad codices Alcuinianos proxime accedunt. Quorum alter *(mm)*, ut ex litterarum ductu apparet, non in insulis, sed in Gallia saeculo nono exaratus indole textus ad archetypum insularem cum codice Gatiano cognatissimum referendus est, alter *(mart)* Gatiani codicis admodum propinquus liber in Gallia atque in ipsa Turonensi civitate saeculo VIII vel IX ab Hibernico vel Saxonico quodam librario ornatissime scribebatur. Iam vero codex praesertim *mart* cognatissimus est codici Vallicelliano (**vall**), qui si non est ipsius Alcuini exemplar, ex ipso saltem Alcuini exemplari aliqua ex parte plane transscriptus esse doctis hominibus videtur[3].

Codex itaque Gatianus, qui inde ab Alcuini temporibus per tot saecula in Turonensi monasterio fuerat, ubi Calmeti adhuc

---

[1] S. Berger, Histoire de la Vulgate, Nancy 1893, 190 cf. xv. Cf. Albini Monumenta, Ep. 78, pag. 346.

[2] Habes selectas aliquas lectiones codicum *gat* et *mm* apud A. Calmet, Commentaire littéraire du Nouveau Testament: Les Epîtres et l'Apocalypse, Paris 1716, 210—239; P. Sabatier, Bibliorum sacrorum latinae versiones antiquae III, Remis 1743, XXXV; I. Blanchinus, Evangeliarium quadruplex I, Romae 1749, CCLXIV ss; apud Wordsworth et White, Novum Testamentum latine: Evangelia I, Oxford 1889, pag. XI, no. 6 (cod. *mm*) et pag. XIII, no. 17 (cod. *mart*) et utriusque codicis lectiones in apparatu critico passim.

[3] S. Berger l. c. 202 193 47 185—205 388 420. Utinam quispiam, id quod hoc loco longum mihi est, ea de re propria dissertatione agat!

temporibus videbatur, saeculo demum XIX aliquamdiu non iam apparebat, quoad a L. Delisle, illustrissimo viro, reperiebatur inter Domini Asburnhamensis libros ‚Librianos', quos antea scilicet Libri, famosissimus ille *βιβλιόφιλος*, nescio qua via undique congregaverat. Exinde Francogallorum rei publicae restitutus est[1]. Frustra enim callidissimus ille vir, ut codicis patriam dissimularet, litteris usus saeculi XII fallacissimis, in folii 109^{r} margine imo adscripserat:

mōsteríí ·ś· zenonís maíorís Veronae

Nam inscriptionem etiam Dominus Ashburnhamensis, cum codicem adhuc possideret, in dubium vocavit[2]. Et Delisle non solum codicis Gatiani lectiones, quas Calmet, Sabatier, Bianchini dudum publici iuris fecerant, sed etiam miram illam subscriptionem Holcundi, ipsius codicis librarii, quam ex eodem codice Gatiano anonymi monachi Benedictini (l. c.) olim descripserant[3], verbotenus in Libriano codice numero 14 insignito reperiri demonstravit. Quod vero iidem auctores anonymi asseruerant in codice Gatiano scriptum fuisse etiam de inventione reliquiarum s. Innocentis martyris legionis Thebaicae, cuius rei in codice Libriano non fit mentio — apographon Delisle in bibl. nat. cod. lat. 13070 fol. 276 invenit — dubium non est, quin Libri illud folium, in quo fortasse etiam nescio qui titulus monasterii Turonensis inscriptus erat, plane exciderit. Agitur de primo codicis folio, quod re vera deest, cum solus fasciculus (quinio) primus a reliquis codicis quinionibus ita discrepet, ut non iam decem, sed novem tantum foliis constet. Unde factum est, ut nostrae aetatis librarius, qui post Libri facinus et postquam de novo compactus

[1] L. Delisle, Notice sur les manuscrits disparus de la bibliothèque de Tours, Paris 1883, 19; Idem, Bibliothèque Nationale: Catalogue des manuscrits des fonds Libri et Barrois, Paris 1888, 7—10.

[2] Cf. Notices et extraits des manuscripts XXXI 1, 346 (Epistula quam Lord of Ashburnham d. d. 16. Iul. 1869 scripsit). Ceterum fortasse etiam $2^{1}/_{2}$ versuum notulae, quas in medio folio 109^{v} antea litteris vacante librarius quidam posterior inscripsit, ipsae quoque a Libri manu hac quidem arte peritissima additae sunt. Non omnia legere potui. His fere verbis incipiunt duo versus: **‚Santum est uerum lumen & admirabile** etc. *[sequuntur circ. 30 litterae]* | **in agone certamina recipient** etc. *[sequuntur circ. 40 litterae]*. Nescio an vocabulo ‚Santum' Italicam atque Veronensem codicis patriam, quam supra simulaverat, novo atque simplici argumento demonstrare voluerit falsarius?

[3] Nouveau traité de diplomatique III, Paris 1577, 86 et 383; denuo edidit Delisle, Catalogue des mss. des fonds Libri et Barrois, Paris 1888, 8; et optime S. Berger l. c. 47; cf. etiam infra pag. XIV et 181, 12—19.

est codex, folia in extremis marginibus sup. rect. numerulis qui dicuntur Arabicis ornavit, singula quinionum folia non numeris 1—10—20 etc., sed 1—9—19 . . . —109 signaret. Atque etiam trecentis circiter annis ante Libri tempora omnes codicis quiniones a nescio quo librario sive conglutinatore propriis ita ornabantur numerulis, ut primum illud folium, quod hodie desideratur, usque tum extitisse manifestum sit. Qui numeruli, cum pallore paene evanuerint cumque etiam, ut infra ostendam, explicationis praebeant aliquam difficultatem, non solum Libri illum, sed etiam Delisle et me ipsum primo fugerunt[1]. Sed cum nuperrime (mense Martio a. 1909) codicem iterum cum editione mea prelis iam absoluta conferrem, quinionis uniuscuiusque quina priora folia in marg. inf. rect. pallidissimis numerulis a manu saeculi XV/XVI ita ornata reperiebam, ut ipsi undecim quiniones distinguerentur litteris a b c . . . k l, quae in quinis prioribus foliis cuiusque quinionis ita inscriptae sunt, ut singula folia hastulis iuxta litteras positis numerentur, veluti in quinionis quarti foliis quinque prioribus (fol. 30—34) adscripti sunt numeri d d_i, d_{ii}, d_{iii}, d_{iiii}, = d_1 d_2 d_3 d_4 d_5 — palaeographiae periti sciunt hastulam ultimam in caudam deductam duas aequiparare hastas[2]. Cum non nisi quina priora fasciculorum (quinionum) folia ita ornata sint, numeruli quantum ego coniectura augurari possim, non tam ad numeranda folia quam ad distinguenda quinionum bifolia additi sunt. Meo itaque iudicio a manu illa saeculi XV/XVI litterulis illis a_1 — a_5, b_1 — b_5 etc. signanda erant **bifolia:** [a_1 = folium primum, quod hodie desideratur] + folium decimum, quod hodie nonum est; a_2 = fol. II + fol. IX (hodie fol. 1 + 8; [a_3] = III + VIII (hodie 2 + 7); a_4 = IV + VII (hodie 3 + 6); a_5 = V + VI (hodie 4 + 5); eundem in modum litterulae b_1—b_5 respondebant foliis XI—XX (hodie 10—19), ita ut litterula b_1 adaequaret bifolium

[1] Qua de causa factum est, ut in editionis pagina 93 in adnotatione ad Lc 1, 58 syllabam ‚fi', quae in verbo ‚magni[fi]cat' ab Holcundo omittebatur, a correctore additam crederem, cum re vera numerulus f_{iiii} = f_5 sit additus.

[2] Cum typographo meo eiusmodi hastulae finales deessent, loco caudularum commatibus utendum erat. Vidi numerulos fol. 1 et 3 et 4: a_i = a_2 et a_{iii} = a_4 et a_{iiii} = a_5 | fol. 10—14: b = b_1 et b_{ii} = b_2 et b_{iii} = b_3 et b_{iiii} = b_4 et b_{iiiii} = b_5 | item fol. 20 ad 24: c—c_{iiiii}, | fol. 30—34: d—d_{iiiii}, | fol. 40—44: e—e_{iiiii}, | fol. 50—54: f—f_{iiiii}, | fol. 60—64: g—g_{iiiii}, = g_1—g_5 | fol. 70—74: h—h_{iiiii}, | fol. 80—84: j—j_{iiiii}, fol. 90—94: k—k_{iiiii}, | utrum in fol. 100 ad 104 inscriptae sint litterulae l—l_{iiiii}, non certe scio. Nihil inveni in fol. 2, ubi ab antiqua, ut videtur, manu infra ultimam lineam inscriptae videntur litterae INH.

XI + XX (hodie 10 + 19); b_2 = 11 + 18; b_3 = 12 + 17; b_4 = 13 + 16; b_5 = 14 + 15; eundem in modum c_1 = 20 + 29; c_2 = 21 + 28; c_3 = 22 + 27; c_4 = 23 + 26; c_5 = 24 + 25; d_1 = 30 + 39; d_2 = 31 + 38; d_3 = 32 + 37; d_4 = 33 + 36; d_5 = 34 + 35; e_1 = 40 + 49; e_2 = 41 + 48; e_3 = 42 + 47; e_4 = 43 + 46; e_5 = 44 + 45; f_1 = 50 + 59; f_2 = 51 + 58; f_3 = 52 + 57; f_4 = 53 + 56; f_5 = 54 + 55; g_1 = 60 + 69; g_2 = 61 + 68; g_3 = 62 + 67; g_4 = 63 + 66; g_5 = 64 + 65; h_1 = 70 + 79; h_2 = 71 + 78; h_3 = 72 + 77; h_4 = 73 + 76; h_5 = 74 + 75; i_1 = 80 + 89; i_2 = 81 + 88; i_3 = 82 + 87; i_4 = 83 + 86; i_5 = 84 + 85; k_1 = 90 + 99; k_2 = 91 + 98; k_3 = 92 + 97; k_4 = 93 + 96; k_5 = 94 + 95; $[l_1]$ = 100 + 109; $l_{2(?)}$ = 101 + 108; $l_{3(?)}$ = 102 + 107; $l_{4(?)}$ = 103 + 106; $l_{5(?)}$ = 104 + 105. Atqui haec quidem ratio signandi vel potius distinguendi singulorum fasciculorum bifolia usui esse non potuit nisi cum codex de novo erat compingendus. Conglutinatori enim, cui non de singulis codicis foliis, sed de quinis bifoliis undecim fasciculorum ageretur, ad codicem recto ordine compingendum satis erat litterulis a b c etc. distinctos videre undecim quiniones, hastulis vero 1—5 primis uniuscuiusque bifolii paginis adscriptis singula distinguere quina bifolia. Quae cum ita sint, saeculo XV/XVI codex Gatianus de novo compactus esse videtur — fortasse ii qui alios Turonenses codices inspecturi sunt, comprobare poterunt coniecturam qua eodem tempore eadem fere ratione alios quoque monasterii s. Gatiani codices compactos esse suspicor. Quamquam codex noster illud saeculi XV/XVI tegumentum iterum amisit nostrisque temporibus — nescio an ad Libri facinus obtegendum? — iterum ac tertio compingebatur tegumentoque ligneo admodum simplici de novo indutus est. Iam vero cum in primo codicis fasciculo meis oculis in fol. 1 et 3 et 4 inscriptos viderim numeros $a_{i,}$ = a_2 et $a_{iii,}$ = a_4 et $a_{iiii,}$ = a_5 hoc iam manifestum est saeculo XV/XVI primum etiam quinionem non novem, sed decem fuisse foliorum, quorum primum postea demum excidebatur. Certissime ergo codex Libri no. 14 idem est atque codex monasterii s. Gatiani Turonensis [1].

[1] Cf. etiam S. Berger, Histoire de la Vulgate 46 s et 410. Contra perperam St. Beissel, in libro quamvis erudito, quem inscripsit ‚Geschichte der Evangelienbücher in der ersten Hälfte des Mittelalters'. Ergänzungshefte zu den Stimmen aus Maria-Laach 92—93, Freiburg i. Br. 1906, 129, quasi essent duo diversi codices, primo (ib. lin. 1—4) de codice Gatiano dicit: *Aus Tours stammt das im 8. Jahrhundert von dem Irländer*

quibus totae initiales paginae evangeliorum sec. Marcum, Lucam, Ioannem i. e. fol. 32^{v} 52^{v} 85^{v} ornatae sunt[1]. Quae picturae quanta cognatione cum praeclarissimo ornandi genere codicis Kenanensis, Lindisfarnensis, Epternacensis aliorum sacrorum librorum Hibernicorum coniunctae sint, vel homini in artis pictoriae scientia minus perito ipso intuitu primo manifestum est. Neque tandem manus secunda neve altera quaedam a secunda manu non semper certe distinguenda **(m. 2, m. alt.),** quae haud multo post Holcundum **(m. 1)** codicem corrigebant [ipse enim iam Holcundus, velut in tabula autotypica fol. 53^{r} lin. 27 conspicitur, hic illic textum emendavit] ab Hibernio-Saxonico litterarum ductu recedunt[2]. Quin etiam codicem, ex quo Holcundus evangelia transscripsit, characteribus qui dicuntur insularibus iam scriptum fuisse inde deduci potest, quod in codice Gatiano sigla �pr (= autem) et ꝫ (= enim) inter se simillima non tam saepe confunderentur[3], nisi archetypus eodem esset usus compendio ꝛ, quod librariis quidem Anglo-Hibernicis proprium fuit atque in Hibernicis quantum nos scimus codicibus saeculi VII primum invenitur[4].

Compendiis utebatur Holcundus his: b; = bus, q; = que *vel* quae, ꝛ = autem, ɔc = contra, ę = ae, ɵ = eius, ꝫ = enim, & = et, ⁊ = est, ñ = non, p̄ = per (sup̄ = super vel supra?), p̄ = prae *vel* pre, ꝑ = pro, q̄ = quam, mⁱ tⁱ = mihi tibi, q̇ = qui (q̇a = quia), q̄ = quod, -t' = -tur, deinde ¯ (lineola) non solum m

---

[1] Cf. infra pag. 2 57 91 144 adnotationes meas. Illuminatio quae ante evang. sec. Matthaeum fol. 1^{v} videtur, litteris caret. Alteram quae ante Marci evang. fol. 32^{v} exstat illuminationem Comes Ashburnhamensis iisdem usus coloribus edidit. Vidi exemplar, quod Parisiis in Bibliotheca Nationali exstat inter ‚Facsimiles'. Quibus cum ornamentis conferri possunt etiam picturae, quas edidit Westwood in libro qui inscribitur ‚Facsimiles of the miniatures and ornaments of anglo-saxon and irish manuscripts'. Cf. etiam The Palaeographical Society: Facsimiles etc. l. c. plate 55–58 88–89 (book of Kells); 3–6 22 (book of Lindisfarne), quocum mirum in modum congruit cod. Epternacensis (Paris. bibl. nat. 9389).

[2] Manus vero tertia **(m. 3),** de qua supra pag. x iam dixi, quae saeculo IX vel X pericoparum initia per totum codicem adnotavit, non iam Hibernica fuit, cum litterarum r g al. insularibus formis non iam sit usa. De qua manu cf. etiam infra § 8, pag. XXIII.

[3] Cod. gat. habet ꝫ pro ꝛ Mt 3, 4 6, 30 10, 19 22, 25. 31 alias; ꝛ pro ꝫ Mt 5, 20 7, 25 12, 37 14, 3. 24 18, 10 23, 13 alias.

[4] Cf. L. Traube, N. Archiv 26, 137 ss. (cf. Eiusdem Vorlesungen und Abhandlungen I [1909] 12), qui primum huius compendii exemplum in Antiphonario illo monasterii Bancor inter a. 680–691 scripto inveniri putavit. Videtur etiam siglum ꝛ ornate scriptum in libro evangeliorum Kenanensi. Cf. ‚The Palaeographical Society' l. c plate 58.

designat (ā ē ī ū = am em im um), sed aliis etiam superimposita est compendiis [in quibus, cum typi proprii typographo deessent, longiore aliquantum forma edidi] velut ihs̄ *(non IHC*[1]*)* = Iesus, xps̄ = Christus, ds̄ = deus, dns̄ = dominus, sps̄ = spiritus, scs̄ = sanctus, q̄m = quoniam, d̄t = dicit, s̄t = sunt, ēe = esse. — Notatu etiam digna est litterarum NT in fine verborum contignatio, quam S. Berger (l. c.) Adalbaldi postea scholae propriam fuisse animadvertit. Notandum denique syllabas quasdam productas velut a (*non vero* ab), ne, sic, tu, tus, -is (Dat. plur.). minime vero correptas syllabas, apice esse munitas. Quos apices, cum typi adeo deessent, in editione omisi. — Ante varias lectiones quas *m. 1* inter lineas addidit, saepe videtur littera l̄ (l *perlineata*) = (ue)l.

4. **Orthographia.** De rebus orthographicis, de quibus hoc loco non nisi cum delectu dicam, ad ipsam editionem remitto lectorem. Cumque Holcundus minime sibi constiterit, velut alternatim scribebat aessaias, essaias, esseias; babtiszo, baptiszo, babtizo etc., longum est varias enumerare formas, quae maximam partem cum Hibernicis codicibus consentiunt. Legitur itaque:

ae, ę *pro* e: aelimosina, aethnici, aeuangelium ęuangelium, compraehensus, quicunquae, usquae, lępra.
e *pro* ae: erugo, iudea, precepit, querebant.
e *pro* i: infideles (*pro* -is), homines (*pro* -is), cremine, lapedem, nomene, semplex, allegauerit, deffamare, demitte demissa, exquesierat, occedit.
i *pro* e: archilaus, gerasinorum, herodis, hierimiam, iohannis, adoliscens, fistuca, mercidem, pelliciam, thiloneo, procidit, cicedit, diderunt, piperit, perciperunt, diprecans, diridebant, discendo, disponsata, remitietur, miseriri, moriretur.
i *pro* ae: prignantibus.
i *vel* í *pro* ii: uarís, repudi (Mt 5, 31).
ii *pro* i: beatii, hiic (Mt 17, 4), hiis, scribiis, uentii.
ie *pro* i: eiecio, proiecio, exiebat.
i *pro* y: babilonis, hierusolima, mirram.
y *pro* i: cylicio, cynere, pylatus et pilatus.
y *pro* e: gyhennam (Mt 5, 29).
oe *pro* ae: doemonium.
ou *pro* u: innouit (gat* = ept* Io 13, 24). *Cf. infra sub* uo.

[1] Cf. L. Traube, Nomina sacra, München 1907, 5 11.

o *pro* u: colombam, moluari, peconia, paruoli, porpureus, possilli, poblicani, tonica.

u *pro* o: dubulus, herudis, mundum, sucrum, sumpno, turcular, tulle *et* tollo.

u *pro* au: cludistis.

uo *pro* u: cuontos (Lc 23,8) *et* cuntes. *Cf. supra* ou *pro* u.

uu *pro* u: cauarnaum, euuangelium *et* euangelium, pluuit.

u *pro* b (*rarissime*): locauit *pro* locabit (Mt 21, 41).

c *pro* g: dicito *pro* digito, crucificerent (Mt 27, 31), crucificatur (Mt 27, 23). Quae commutatio C : G ad archetypum maiusculum sive capitalem referenda esse videtur!

b *pro* p: babtiszo *et* baptiszo, nubtium, scribtum *et* scriptum.

ch *pro* c: chaipas, chaunaneus, chippochritae *et* hippochritae, racha, spurchitia.

ch *pro* h: habrachum, chippochritae.

cx (ncx) *pro* x: coniuncxit, plancxistis, uncxit[1].

d *pro* t: capud *et* caput.

ff *pro* f: deffuncto *et* defunctus, roffficientes, roffrigeroscol.

g *pro* qu: langor.

h *ante vocales raro omissa*: osanna, ymno.

h *ante vocalis additio*: habrachum, homanuel, hiericho, hierimias, hierusalem, habundo, harena, sub halis, holeribus.

h *inter vocales*: israhel.

l *pro* ll: nolet, soliciti *et* solliciti, tranquilitas.

ll *pro* l: candellabrum, camellus, obtullerunt.

mb: discumbitos.

m *pro* n: imfra, imfernum, imfirmitatem.

n *pro* m: menbrum, uenundari.

p *pro* b: puplicani, plasphemauerunt *et* blasphemauerunt.

p *pro* ph: pilippi, chaipas.

mpn: calumpnio, sompnis, temptator.

qu *pro* c: loquutus, sequuti, persequutio.

s *pro* ss: neusum, remisius, scisura, recessisent.

ss *pro* s: issac (Mt 8, 11), osscias, uassa, dissolationis, missericordes *et* misericordes, centissimum, sexagissimum, trigentissimum, gaussi, uisso, mussit, dimissit, possitus, essuriunt.

s *pro* z: esechiam.

[1] Cf. ea de re W. Sanday, The Latin text of the Codex Vercellensis. Studia biblica et ecclesiastica II. Oxford 1890. 316, qui etiam de reliquis rebus orthographicis conferri potest.

sz *pro* z: naszareth *et* nazareth, babtiszo *et* baptizo, angariszauerit, thesauriszare.

t *pro* th: tûs *(cum apice).*

Composita plerumque non assimilata, sed nulla certa regula: adinpletum *et* adimpletum, adpropinquauit, adsimiliabitur, adsumpsit, adtendo, ascendo, conburet, conplacui, conponentes, conpraehensos, conmesuram, inlusus, inmundos *etc.*

Notanda sunt adhuc verba: bethlem *et* bethleem, chaipas, galilae *et* galileae, gethsamini, tatheus, salamon, in siririam *etc.*, filactaria, trabs, nubs, parabula *etc.*; intellego plerumque: intelligo Mt 26, 70 Mc 7, 14 18; lactantium.

5. **Errores** ad archetypum fortasse referendi sunt hi:

u *ex* cc *(i. e. ex* a *aperte scripta):* Mc 3, 5 munus [manus *corr.*], Mc 1, 34 uexabuntur [uexabantur *corr.*], Lc 1, 66 audierunt [audierant *corr. m. 1?*], Io 2, 9 factū *pro* factā.

o *ex* e (i. e. ex e rotunda unciali): Lc 20, 26 respondore.

C *ex* G *(i. e. ex* G *maiuscula sive ex unciali sive e capitali forma):* dicito (Lc 11, 20) *pro* digito; Mt 27, 31 crucificerent; Mt 27, 23 crucificatur.

h' *et* ꝧ sigla saepissime commutata ex hibernico archetypo redundasse iam supra (pag. xv adnot. 3) monui.

Ex errore Lc 20,27 ‚negantes se' *pro* ‚negant esse' archetypum continuis litteris scriptum fuisse coniciendum est.

6. **Grammatica.** Quae ad artem grammaticam spectant, quatenus cum reliquis Sacrae Scripturae codicibus latinis communia sunt, mitto; de iis, quae codici Gatiano plus minus propria sunt, cum enumerari haud ita facile queant, ad ipsam editionem doctiores me homines remitto. Haec tantummodo adnotare liceat: fili *(Vocativ.), sed* filii dauid; trans iordanen; — exiebat, *sed* circumibat; relinquimus *(Perfect.)*; perfodiri; — Mt 3, 3 & omnis mons et collis humiliabuntur; — erant in bethleem, in caparnauum; mittens in bethleem, uenerunt in hierusolimam, intrantes in domum; Mt 3, 13 uenit in iordanen, Mt 12, 9 uenit in sinagoga, Mt 5, 20 non intrabitis in regno caelorum, Mt 8, 23 (cf. 13, 2; 14, 22) ascendente eo in nauicula; Mt 13, 22—24 in spinis, in terram bonam seminatus est, seminatus in agro suo; — Mt 5, 11 uos maledixerint; — *si recte vidi, codex usque ad fol. 47ᵛ habet* ‚unus de'; Mc 13, 1 ‚unus de' *a m. 1 in* ‚unus ex' *corrigebatur; postea plerumque legitur* ‚unus ex'; — parere *pro* adparere; in absconso, *sed* thesauro abscondito; inextinguabilis (inexstinguibis *Rönsch, Itala et Vulgata*², *Marburg 1875, 111, qui de his praecipue rebus consulendus est*).

7. Sectiones Eusebianae. Breves. Neque prologus aut praefationes vel argumenta aut capitulationes cum titulis aut capitum vel canonum omnino indices, velut in multis vulgatae recensionis libris habentur, in codice Gatiano praemittuntur, sed prout in editione edidi, codex non nisi merum evangeliorum textum exhibet. Videntur tamen in margine numeri capitum illorum et canonum, qui Eusebi nomine noti sunt[1], atque omnis etiam textus in sectiones Eusebianas ita divisus est, ut singula capita, quae numeris in margine positis respondent, quamquam non quidem a linea incipiant, trinis tamen punctis (· · · vel ·.·) litterisque initialibus non nihil grandioribus illuminatis coloribus aperte distinguantur. Quare dubium non est, quin numeros illos ipse Holcundus, codicis Gatiani librarius, cuius re vera ductum prae se ferunt, in margine posuerit, vel potius, id quod non semper accurate fecit, ex archetypo transscripserit. Atque numeros quidem sectionum atramento, numeros vero canonum minio scribebat [ut etiam hic illic in evv. textu, et imprimis in subscriptione in fine codicis minio utebatur Holcundus]. Quos numeros ego cum *Wo* ubique contuli, cuius veriores lectiones uncis inclusas addidi.

Breves. Accedunt rariores quaedam litterae ipsae quoque a prima manu minio in margine scriptae, quae Eusebianis numeris hic illic superpositae videntur. Quae litterulae latinae de Graecis procul dubio litteris transscriptae pro numeris sunt atque ad ‚brevem' illam capitulationem spectare videntur, quae integra atque titulis etiam aucta in aliis quoque Karolingicae praesertim aetatis evangeliorum codicibus invenitur[2], in quibus numerantur evangelii sec. Mt capita 28 vel 30; evangelii sec. Mc 13 vel 12; ev. sec. Lc 20; ev. sec. Io 14. Facillime enim interpretandae sunt litterae hae quidem: Mt 7, 28: litt. z = ζ = 7; Mt 11, 1: ia = ια = 11;

[1] Cf. Otto Schmid, Über verschiedene Einteilungen der Heiligen Schrift, Graz 1892, 17. Cf. etiam Lloyd (Nov. Test. ed. Ox. 1827), Burgon, (The last twelve verses of S. Marc 1871, 126 ss. 295 ss.), Zahn (Forschungen zur Geschichte des Kanons I: Tatians Diatessaron, Erlangen 1881, 32 ss.), Gregory (Proleg. in Tischendorfi Nov. Test. ed. 8 crit. maior., Lips. 1884 et 1890, 143 et 454). Qui non solum decem canones, sed etiam sectiones illas, quarum auctorem plerique Ammonium Alexandrinum habuerunt, Eusebio Caesareensi tribuunt.

[2] Qua de capitulatione egit O. Schmid l. c. 30—33 et 95. Cf. etiam Corssen, Die Trierer Ada-Handschrift (Publ. d. Gesellschaft für Rhein. Geschichtskunde VI), Leipzig 1889, 39 et tab. 9; Wordsworth-Withe, Nov. test. lat., Oxoniae 1889, 18 ss 174 ss 274 ss 492 ss; E. v. Dobschütz, Studien zur Textkritik der Vulgata *(Cod. Ingolstadiensis)*, Leipzig 1894, 22—31 35 ss.

Mt 15, 1: ie = ιε = 15; Mt 17, 1: iz = ιζ = 17; Mt 18, 1: ih = ιη = 18; Mt 21, 1: ka = κα = 21; Mt 21, 33: ib *pro* kb (?) = κβ = 22; Mt 23, 37: ke = κε = 25; Mt 26, 1: ks = κϛ = 26; Mc 1, 6: a = α = 1; Mc 1, 29: b = β = 2; Mc 6, 30: s = ϛ = 6; Mc 9, 29: h = η = 8; Lc 7, 1: s = ϛ = 6; Lc 11, 1: ia = ια = 11; Lc 11, 52: ig = ιγ = 13; Lc 18, 31: z *pro* iz = ιζ = 17; Io 1, 24: **a** = α = 1; Io 5, 1: e = ε = 5; Io 7, 14: z = ζ = 7. Sexies littera **a** legitur, ubi rectius **d** inveniretur, sed forma maiuscula litterae *Δ* facillime a graeca littera *Δ* originem ducere potuit. Quare interpretandum puto numerum Mt 4, 1 ia perperam pro *Δ* vel potius pro *Δ* = 4; Mt 23, 13: ka = *KA* pro *KΔ* = 24; Mc 3, 31: **a** = *A* pro *Δ* = 4; Lc 4, 1: a = *A* pro *Δ* = 4; Lc 14, 1: ia = *IA* pro *IΔ* = 14; Io 18, 28: a pro *IA* pro *IΔ* = 14. Ter littera **e** vel potius eius uncialis forma **ɐ** ex simillima graeca littera *θ* = 9 orta esse videtur, videlicet Mt 9, 1 et Mc 10, 32: **ɐ** pro *θ* = 9 et Lc 22, 1: ie pro *Iθ* = 19 *[id quod pag. 136 perperam omisi]*. Ter vel quater **r** locum graecae litterae *Γ* obtinet, videlicet Mt 13, 1: ir *ex IR* = *IP* pro *IΓ* = 13; Mc 2, 23: ir *ex IR* = *IP* pro simplici *Γ* = 3; Lc 3, 1: r *ex R* = *P* pro *Γ* = 3; Io 17, 1: ir *ex IR* = *IP* pro *IΓ* = 13 *(cf. infra indicem Schmidi)*. Semel (Mt 27, 27) littera **r**, cuius hibernica forma facillime ex **n** *(N)* vel **h** *(H)* depravari poterat, semel (Lc 9, 1) etiam littera k vel h' [*i. e. siglum illud* h' = autem] pro h *(H)* = η *(H)* = 8 legitur. Bis vel ter (Mc 11, 27; Lc 10, 1 cf. 19, 44) littera **s** vel potius forma longior minuscula **ſ** *[certe enim hanc formam, quae facilius cum littera minuscula* **i** *confundi poterat, ex tabulis meis photographicis apud* Mc 11, 27 et Lc 19, 44 *extare video]* pro ι *(I)* = 10 posita videtur. Ceterum permultae eiusmodi litterulae in codice nostro desiderantur, ut ex aliorum codicum comparatione perspici potest *(cf. infra Schmidi indices)*. Unde manifestum est, ex antiquissimo archetypo eoque maiusculis characteribus scripto fluxisse litteras easdemque sive incuria librariorum sive inscitia non omnes recte transscriptas magnamque partem omnino esse omissas. Quae cum ita sint, habemus in codice Gatiano, immo iam in eius archetypo, praeter sectiones Eusebianas etiam ‚brevem' illam capitulationem, quae cum evangeliorum hodierna distinctione, cuius Stephanum Langton Cantuariensem anno demum 1205 auctorem fuisse Denifle et O. Schmid demonstraverunt[1],

[1] Denifle, Die Handschriften der Bibel-Correctorien des 13. Jahrhunderts: Archiv für Litteratur und Kirchengeschichte des Mittelalters von Denifle-Ehrle IV, Freiburg 1888, 290. Otto Schmid l. c. pag. 56 ss.

tam arto cognationis vinculo coniuncta est, ut cogitari plane nequeat ad eiusmodi fontes non recurrisse Langtonem. Nostro vero codice ad antiquissimam originem (nescio an ad archetypum Graecum maiusculum?) revocatur capitulatio ‚brevis' dicta. Extant itaque in cod. Gat. marg. litterae numerales hae:

	Cod. Gat. litterae marg.		‚Breves' ap. Schmid pag. 31 ss.		
Mt	4, 1: ia *(IA) pro δ (Δ)* = 4 . .	contra	**Mt**	4, 1 =	3
„	7, 28: z = ζ = 7	item	„	7, 28 =	7
„	9, 1: e *pro ϑ (Θ)* = 9 . . .	„	„	9, 1 =	9
„	11, 1: ia = ια = 11	„	„	11, 1 =	11
„	13, 1: ir *(IR = IP) pro ιγ (ΙΓ)* = 13	„	„	13, 1 =	13
„	15, 1: ie = ιε = 15	„	„	15, 1 =	15
„	17, 1: iz = ιζ = 17	„	„	17, 1 =	17
„	18, 1: ih *(IH)* = ιη *(IH)* = 18 .	„	„	18, 1 =	18
„	21, 1: ka = κα = 21	„	„	21, 1 =	21
„	21, 33: ib *pro* kb = κβ = 22 . .	contra	„	22, 1 =	22
„	23, 13: ka *(KA) pro κδ (KΔ)* = 24	item	„	23, 13 =	24
„	23, 37: ke = κε = 25	„	„	23, 37 =	25
„	26, 1: ks = κζ = 26	„	„	26, 1 =	26
„	26, 31: *a linea incipit cod. (!)* . .	cf.	„	26, 31 =	27
„	27, 27: kr (kn, *KN*) *pro κη (KH)* = 28	item	„	27, 27 =	28
Mc	1, 6: a = α = 1	„	**Mc**	1, 6 =	1
„	1, 29: b = β = 2	„	„	1, 29 =	2
„	2, 23: ir *(IR = IP) pro γ (Γ)* = 3	„	„	2, 23 =	3
„	3, 31: a *(A) pro δ (Δ)* = 4 . .	„	„	3, 31 =	4
„	6, 30: s = ς = 6	„	„	6, 30 =	6
„	9, 29: h *(H)* = η *(H)* = 8 . .	„	„	9, 29 =	8
„	10, 32: e *pro ϑ (Θ)* = 9	„	„	10, 32 =	9
„	11, 27: f *pro ι (I)* = 10	„	„	11, 27 =	10
Lc	3, 1: r *(R = P) pro γ (Γ)* = 3 .	„	**Lc**	3, 1 =	3
„	4, 1: a *(A) pro δ (Δ)* = 4 . .	„	„	4, 1 =	4
„	7, 1: s = ς = 6	„	„	7, 1 =	6
„	9, 1: k *vel* hr = h *(H)* = η *(H)* = 8	„	„	9, 1 =	8
„	10, 1: s *fort. ex* f *pro ι* = 10 *(cf. Mc 11, 27)*	„	„	10, 1 =	10
„	11, 1: ia = ια = 11	„	„	11, 1 =	11
„	11, 52: ig = ιγ = 13	contra	„	11, 52 =	12
„	14, 1: ia *(IA) pro ιδ (IΔ)* = 14 .	item	„	14, 1 =	14
„	18, 31: iz = ιζ = 17	„	„	18, 31 =	17
„	19, 44: f *fort. ex* i *pro* ih = 18 (?)	contra	„	20, 20 =	18
„	22, 1: ie *pro ιϑ (IΘ)* = 19 . . .	cf.	„	22, 2 =	19

Cod. Gat. litterae marg.		‚Breves' ap. Schmid pag. 31 ss.	
Io 1. 24: a = α = 1	contra	Io 1, 10 = 1	
„ 5. 1: e = ε = 5	„	„ 4, 54 = 5	
„ 7. 14: z = ζ = 7	„	„ 7, 1 = 7	
„ 17, 1: ir *(IR = IP) pro* ιγ *(IΓ)* = 13	item	„ 17, 1 = 13	
„ 18, 28: a *(Λ) pro* ιδ *(IΔ)* = 14 .	„	„ 18, 28 = 14	
„ 20. 26: ie = ιε = 15	deest	ap. Schmid.	

8. **Pericopae.** Restat ut de pericopis pauca dicam, in quas manus tertia, quae non iam fuit Hibernica, saeculo ut videtur X, quattuor evangelia divisit. Quae manus litteris usa minutioribus, supra lineas passim superscripsit: ‚in illo t(empore) dix(it) ihs prbl (= parabolam)' *vel simpliciter* ‚in illo dix(it)' *vel plerumque non nisi* ‚in illo' *vel similiter*. Quae quidem additamenta in editione omisi. De dominicis tamen vel feriis vel festis diebus, quibus legendae sint pericopae, nihil adnotatum est. Neque tamen dubium est, quin ecclesia vel monasterium, cui codex hic Gatianus saeculo fere X pro lectionario erat, si non eundem, at certe admodum similem ‚ordinem comicum' sive ‚comitem' quem vocant, servaverit, quem sequitur codex ille Lindisfarnensis et codex s. Burchardi Wirceburgensis, quem quidem ordinem G. Morin ostendit esse Nordanhymbrio-Neapolitanum[1]. Illam vero ecclesiam vel illud monasterium civitatis fuisse Turonensis ea re minime redarguitur, cum ipse quoque Alcuinus, monasterii s. Martini Turonensis quondam abbas illustrissimus, natione fuerit Nordanhymbricus.

Ipsa pericoparum initia, cum Parisiis tempus deesset, domi de tabulis meis photographicis ut potui descripsi. Quare si hic illic aliquam fortasse pericopam omisi, ii quorum interest, benigne emendent. Sunt itaque pericoparum initia haec:

Mt 1, 18: in illo . . .; **2,** 1: in illo . . .; **2,** 13: in illo . . .; **2,** 19: in illo . . .; **4,** 1: in illo . . .; **4,** 18: in illo . . .; **5,** 1: in illo . . .; **5,** 20: in illo . . . dixit ihs disc(ipulis); **5,** 43: in illo . . . dixit [in illo tempore dixit ihs discipulis suis *m. alt.*]; **6,** 16: in illo dix(it); **6,** 24: in illo dix(it); *Similiter* **7,** 1. 7. 15; **8,** 1. 5. 14. 23. 28; **9,** 1. 9. 18. 35; **10,** 16. 23. 26. 34. 37; **11,** 2; **12,** 9. 38. 46; **13,** 24: in illo dix(it) prbl . . .; **13,** 44; **14,** 15. 22; **15,** 1. 21. 29. 32; **16,** 13. 24; **17,** 1. 18; **18,** 1. 15: in il(lo) Respiciens ihs disc(ipu)los s(uos)

[1] Dom G. Morin, Revue Bénédictine X (1893) 113 ss. Cf. etiam Dom John Chapman, Notes on the early History of the Vulgata Gospels, Oxford 1908, 52 ss.

dx symoni petro· **18,** 23: ī il(lo) dix(it) ihs dscl prbl· Simile . . .; **19,** 3. 16. 27: ī il(lo) ascendens q(u)id(am) ad ihm ait illi: **20,** 1. 17. 29; **21,** 1. 10. 33; **22,** 2. 15. 23. 34; **23,** 1. 34: ī ill(o) dix(it) ihs ad t(ur)bas . . .; **24,** 1. 3. 42. 45; **25,** 1: In ill(o) t(empore) dix(it) prb . . .; **25,** 14. 31; **26,** 2; **28,** 1. 16.

Mc 1, 16: In ill(o) t(empore). . .; **1,** 40; **2,** 1. 13. 15; **3,** 1. 31; **4,** 3. 24. 30. 35; **5.** 1: In il(lo) t(empore): uenit ihs & disc(i)p(uli) ei(us) . . .; **5,** 2. 21: In il(lo) t(empore) [*ante* cum transcendisset] . . .; **5,** 21: ī ill(o) [*ante* conuenit turba] . . .; **6,** 1. 6. 17. 32. 34. 47; **7.** 24. 31; **8,** 1. 11. 15. 27. 34 (Si quis vult); **9,** 1. 16; **10,** 17; **11,** 1. 11. 15 (cum introisset); **11,** 27 (cum ambularet); **12,** 28; **13,** 1. 9; **14,** 1; **16,** 1. 14.

Lc 1, 5. 26. 39. 57; **2,** 15 (pastores . . .). 21. 33. 42; **3,** 1; **4,** 14. 23: in illo dixer(unt) displ ad ihm quanta audiuimus . . . **4,** 38; **5,** 1. 12. 17. 27; **6,** 17. 36. 43; **7,** 36; **8,** 4. 22. 41; **9,** 1. 12 (accedentes). 23. 37; **10,** 16. 21. 23 (beati oculi). 38 (intrauit); **11,** 5. 14. 33. 47; **12,** 13. 22. 35; **13,** 6. 22; **14,** 1. 7. 16. 26; **15,** 1. 11; **16,** 1. 19; **17,** 11; **18,** 9. 31; **19,** 1. 12. 29. 41; **20,** 1; **21,** 14. 25; **22,** 1; **24,** 1. 13. 36.

Io 1, 29. 35; **2,** 1. 13; **3,** 1. 16. 27; **4,** 6. 46 (Erat quidam); **5,** 1. 17. 30; **6,** 1. 5. 27. 37. 44. 51. 54; **7,** 1. 14. 32 (misserunt); **8,** 1. 12. 21. 30. 46; **9,** 1; **10,** 1. 14; **11,** 1. 47; **12,** 1. 24; **13,** 1. 33; **14,** 1. 15. 23; **15,** 7. 12. 17. 26; **16,** 5. 16. 23; **17,** 1. 11 (ī il(lo) respiciens ihs discipulos suos dixit Pater . . .); **18,** 1; **20,** 1. 11. 19; **21,** 1: ī ill(o) [*ante* tranfretauit sé] iterum [*ante* ihs] . . .; **21,** 15: in ill(o) [*ante* Dicit] ihs [*ante* simoni petro] . . .; **21,** 19: ī ill(o) [*ante* dixit] ihs petro [*ante* sequere me].

II. DE EUANGELII GATIANI INDOLE CRITICA.

Codex Gatianus latinam evangeliorum versionem exhibet, quae cum versione Vulgata, quantum de ea constat inter homines doctos, maiorem quidem partem concordat: insunt tamen lectiones eaeque non paucae, quae cum vetustissimis quibusdam evangeliorum codicibus *(codd. e k!)* atque cum locis a scriptoribus Antehieronymianis *(Tert Cypr Lucif Hilar al.)* laudatis conveniunt; neque desunt lectiones singulares. Quare, ut de vera codicis indole atque auctoritate iudicium ferri possit, imprimis quaerendum est, qui factum sit, ut textus tam mirum in modum commisceretur. De codice enim agitur, qui non solum aetate Antealcuiniana excellit, sed qui etiam inter illustrissimos evangeliorum libros Hibernicos *(r ar ken lich rush mm ept*[1] *al.)*, quibuscum arta cognatione coniungitur, non ultimo loco est habendus, cum haud raro antiquiora quaedam textus vestigia servaverit, quibus nescio an demonstrari possit, undenam reliquorum quoque eiusdem cognationis codicum Hibernicorum genuina indoles sit repetunda.

1. **Cognatio Hibernica.** S. Berger, qui non solum de Vulgatae recensionibus a Theodulfo et ab Alcuino institutis luculentissime egit, sed qui etiam vetustiores Vulgatae codices prudentissime descripsit, e numero codicum sive ante sive praeter doctas illas saeculi Karolini editiones exaratorum duas praecipue sui iuris familias segregavit, Hispanicam videlicet et Hibernicam[1]. Quas quidem duas recensiones Wordsworth et White[2] una cum Gallicis codicibus *(big benev g_1)* uno titulo ‚codicum secundae classis' complexi sunt. ‚Primae vero classis' nominaverunt codices Italo-Nordanhymbricos *(am lind al.)*, Cantuarienses *(ox cant)*, Italicos *(for med perus)*, Capuano-Fuldensem *(fuld)*, Lucullano-Epternacensem *(ept*)*, Harleianum *(harl)*. Quae cum ita sint, codex hic Gatianus indolem prae se fert Hibernicam. Neque enim palaeographico tantum litterarum ductu aut genere ornandi initiales litteras totasque paginas Hibernicus est, neque solum Holcundus librarius, qui saeculo VIII in Hiberniae vel Nordanhymbriae quodam monasterio scripsit codicem, Hibernica nitebatur orthographia (cf. supra pag. xvii sq), sed ipsae tot lectiones, quibus codex a recensione Nordanhymbrio-

[1] S. Berger, Histoire de la Vulgate (1893) 9 ss (Bibles Espagnoles); 29 ss (Textes Irlandais etc.).

[2] Wordsworth-White, Novum Testamentum latine. Epilogus (1898) 705 ss 713—719.

Italica et ab Hispanica recedit, in aliis quoque codicibus Hibernicis leguntur. Exempli causa conferas:

Io 1, 47: ἀληθῶς *habent Graeci omnes,* ‚vere' *a b c e f ff*$_2$ *l* δ *Ambros Ambrosiast Tichon Hier am cant*[1] *ept* lind vg Wo,* ‚verus' *q Iren:* ‚vir' *exhibet codex gat cum solis codicibus Hibernicis ar cant*[2] *ept*[1] *mm rush, atque etiam cod. r habet* ‚homo vero'.

Id quod longum est omnibus probare exemplis, cum inter XXIX codices in Wordsworthiano apparatu laudatos codex hic Gatianus, quem rarissime usurpavit Wordsworth, adeo cum Hibernicis codicibus *ken lich rush ar mm ept*[1] *etc.* faciat, ut e communi archetypo originem duxisse manifestum sit. Immo etiam lectiones quas *m. 1* et *m. 2* correxerunt vel addiderunt, cum codicibus *ar ken lich rush* plerumque consentiunt, ut in critico apparatu quo ipse editionem hanc instruxi, toties demonstravi[1]. Unde in schola quadam Hibernica non solum scriptum, sed etiam correctum esse codicem apparet.

2. **Strues Antehieronymiana atque Africana.** Cum s. Hieronymus quattuor evangelia non tam denuo verterit quam ‚novum opus' ‚ex veteri' fecerit, ita ut textum latinum antiquum illis temporibus usitatiorem ad fidem optimorum quos haberet codicum Graecorum revocaret[2], mirum non est quod codex hic Gatianus etiam cum antiquis quibusdam codicibus Antehieronymianis plus minus consentiat. Atque quod Hortius[3] codices Antehieronymianos in tres familias dividebat, scil. Africanam codicum *k e*; Italicam codd. *f al.*; Europaeam codd. *a b al.*: primo quidem intuitu codex *gat* proxime videtur accedere ad codicem *f* Brixianum illum argenteum. Sed cum codex *f* inter antiquos evangeliorum codices Vulgatae recensionis longe cognatissimus sit[4], sive, ut non-

[1] Cum G. Hoberg vir illustrissimus et magister meus mihi suaderet, ut variis quibusdam lectionibus editionem instruerem, in evangelio secundum Matthaeum omnes eas lectiones, quas in *cod. gat* a *m. 1* vel. *m. 2* correctas inveni, cum antiquis codicibus latinis et cum editione Wordsworthiana contuli. Postea, ut nimiis sumptibus parcerem, rariores tantum lectiones elegi.

[2] Cf. S. Hieronymi ep. ad Damasum papam, quae in Vulgatae evangeliorum editionibus praemitti solet.

[3] Westcott-Hort, The New Testament in Greek II 78 ss.

[4] Cf. Wordsworth-White (Novum Testamentum latine VIII 666 sq) qui eadem de causa textum codicis *f* in evangeliorum editione sua adiunxerunt. Cf. etiam F. C. Burkitt, The old Latin and the Itala: Texts and Studies IV 3 (1896) 56 55; H. J. White, Old Latin Biblical Texts III (1888) XXI. Aliter F. C. Burkitt, Journ. Theol. Studies I 129 ss et W. Streitberg, Die gothische Bibel. Germanische Bibliothek III 1, 2. Abt.

nulli censent, quia Hieronymianis iam lectionibus magnam partem intermixtus est, sive, ut plerisque videtur, quia textus a s. Hieronymo emendatus ad eandem codicis *f* familiam Italicam referendus est, diiudicari vix potest, utrum codex *gat* lectiones cum cod. *f* communes ex eadem antiqua codicum familia Italica an ex ipsis susceperit Hieronymianis codicibus, a quibus pendere eum infra demonstrandum erit. Qua de causa maioris mihi esse momenti videntur aliae lectiones etsi rariores, quae codici *gat* cum testibus ‚Africanis' sunt communes et quae hic illic etiam versione illa antiquissima Syriaca codicis Syri illius rescripti Sinaitici *(syrsin)* et codicis Curetoniani *(syrcur)* mire confirmantur (Mt 4, 17!). Immo diutius perscrutanti mihi non solum singulae eiusmodi lectiones textui immixtae, sed genuina prorsus strues antiquissima pro fundamento codici subesse videbatur. Quam struem affinem esse ‚Africanae evangeliorum versionis' quae a Hortio vocabatur, quae quidem apud Africanae ecclesiae scriptores, apud Tertullianum Cyprianum alios in usu erat quaeque codicibus etiam *k* et *e*, Bobbiensi videlicet et Palatino saec. IV—V traditur, his fere locis demonstratur:

Mt 4, 17: penitentiam agite *om. gat* k [cod. e hiat] syrsin syrcur Klem Alex. Euseb Orig ... add. gat¹ = rell. Cf. Burkitt, Texts and Studies V 5 pag. XIV; Merx, Die vier kanonischen Evangelien nach ihrem ältesten bekannten Texte II 1 Matthaeus, Berlin 1902, 59.*

Mt 6, 13: et ne patiaris nos induci in temptationem, *quae lectio etiam in g_2 ar mull rush eiusdem stirpis codicibus Hibernicis occurrit, verbotenus legitur apud Cypr de dom. or. 7; item ap. Arnob (?) de deo trino, ap. Ambros de sacram. l. 5 6; cf. etiam Aug sermo 121 al.; similiter in codice k:* et ne passus fueris induci nos in temptationem = *Cypr l. c. cod. V! [cod. e hiat]; primus vero auctor lectionis fuit Tert. de or. 8:* Ne nos inducas in temptationem, id est, ne nos patiaris induci ab eo utique qui temptat: *cf. de fuga 2:* Ne nos inducas in temptationem ... id est, ne nos induxeris in temptationem permittendo nos maligno.

Lc 1, 11: altaris supplicationis = θυμιάματος *solis codicibus gat et e traditur; alias* θυμίαμα = supplicamentum *apud solum Tert adv. Iud. 5 et in ep. Barnabae vers. lat. cap. 2, 5 (= Is 1, 13) invenitur; cf. Apul met. 11, 20. Cf. opusculum meum ‚Die Versio latina des Barnabasbriefes und ihr Verhältnis zur altlateinischen Bibel, Freiburg 1908,* L *sq.*

Heidelberg 1908, XLII ss. Qui codicem *f* apographon esse ducunt archetypi bilinguis Latino-Ostrogothici, cuius textus latinus non solum ad recensionem Vulgatam, sed etiam ad versionem Gothicam emendatus esse videatur.

Io 19, 42: propter cena pura *gat,* propter cona purā *e,* propter para sceven *pler. Cf. etiam infra pag. 178 adnot.*

Longum est praecipuas quasque enumerare eiusmodi lectiones. Hoc enim dubium iam non est, quin lectio Lc 1, 11: ‚altaris supplicationis' in aliis quoque Vulgatae versionis codicibus servata esset, si s. Hieronymus intactam reliquisset. Qui tamen procul dubio apud Lc 1, 11 scripsit ‚altaris incensi'; neque ulli umquam librario vel docto homini in mentem venisset lectionem ‚altaris incensi' emendare in ‚altaris supplicationis'! Immo et hae et reliquae lectiones Antehieronymianae antiquitus textui inerant. Id quod etiam in reliquis eiusdem cognationis libris Hibernicis *ar ken lich mull rush* g_2 *mm al.* diiudicandis summi esse momenti nemo non videt. Non me fugit Wordsworthi et Whitei sententia (pag. 714 et XXXVI), qua hanc codicum familiam e Graeca illa Ferrari recensione in ipsa Hibernia correctam esse existimarunt, cum Ioh. Lupton alii ad versionem potius vet. Latinam emendatam eam esse conicerent. De Graeca quadam emendatione Posthieronymiana ecquidem non contendam. Strues vero Africana non ex emendatione, sed ex genuina cognatione repetunda mihi esse videtur.

Neque tamen antiquissimam illam struem Africanam meram habemus in codice Gatiano neque integram. Neque enim ex ipso genuino exemplari Africano transscriptus est hic textus, sed inde ab Africanae versionis exordio usque ad Gatiani codicis aetatem toties textus transscribebatur et corrigebatur et mutabatur, tot etiam exemplaria intermedia alio fortasse atque alio transferebantur, usquedum ad Hieronymi tandem exemplaria emendarentur atque ultimos tot discriminum haeredes relinquerent codices, quos adhuc habemus Hibernicos Gatianum Armachanum Kenanensem Lichtfieldensem Mullingensem Rushworthianum alios, inter quos Gatianus codex is esse videtur, qui antiquitatis vestigia fidelissime servaverit. Reliqui enim codices, qui originem Africanam minus aperte ostendunt, lectionibus recentioribus etiam magis intermixti sunt quam codex Gatianus.

De his emendationibus, quantum ad Vulgatae textum spectent, postea disseram. Sed iam anteriore aetate non solum in Africae et Italiae et Europae omnino regionibus, quarum testes nobis sunt ss. Augustinus Hieronymus alii, sed etiam in insulis et in Hibernicis monasteriis, quae in Gallia in Germania in Helvetia in Italia fuerunt, sacri codices inter se admodum discrepabant. Id quod adhuc demonstratur locis s. scripturae a patribus laudatis et reliquiis vetustorum librorum, qui in tanta temporum iniquitate

et longitudine aetatem tulerunt. Qua de causa iam ante S. Hieronymum et antequam versio Hieronymiana in insulas transveheretur, antiquiores illi codices, qui fuerunt Evangelii S. Gatiani et reliquorum Hibernicorum codicum antecessores — qui omnes fere perierunt —, sive in ipsis monasteriis Hibernicis, sive iam antea in Europae vel Africae scholis varie emendabantur et intermiscebantur. Neque enim dubium est, quin inde ab antiquissimis temporibus in saeculi III IV V etc. ecclesiis et scholis Africanis Italicis Europaeis, et item inde a saeculo V in ecclesiis et monasteriis insularibus exemplaria diversarum recensionum circumlata sint. Qui diversi generis codices, quamquam in sacris peragendis necesse erat, ut clerici et monachi lectionibus unisonis studerent, tamen hominibus doctioribus, qui novos libros scriberent sive transscribendos transscriptosve corrigerent atque emendarent, praesto ubique erant.

In eis igitur versionum sacrarum latinarum condicionibus fieri vix potuit, ut codex cum altero codice consentiret. Sed certae saltem fuerunt recensiones certaeque textus familiae, quae ex eisdem exemplaribus archetypis et in eadem patria vel schola transscriptae et ad propinquos codices emendatae erant. Utrum in ipsis insulis usitatiores sacri codices unius an diversarum familiarum antiquitus fuerint, nescio. Strues quidem Antehieronymiana, quae in codice Gatiano et in reliquis eiusdem indolis codicibus Hibernicis reperitur, cum codice Antehieronymiano Dublinensi *r*, quem Abbott edidit Usserique nomine appellavit, mox concordat mox discrepat. Ea de re facillime ipse poteris existimare, si codicem Gatianum cum Abbotti editione codicum *r* et *am* ita contuleris, ut eis praesertim lectionibus inhaereas, quibus *gat* et *r* ab *am* (i. e. a Vulgatae textu) recedant. Ceterum etiam spicilegium lectionum infra adire licebit.

Ut omnia typis mandarem, fieri non potuit. In ephemeride aliqua vernacula fusius eis de rebus tractabo. In his prolegomenis aliquos saltem locos veterum codicum parallelos ante oculos ponere liceat, in quibus ea, quae cum *gat* consentiunt aut dissentiunt, iisdem aut diversis typis expressi. Lectiones clariores et singulares pinguioribus litteris reddidi. Ea, quae antiquioribus codicibus cum codice *gat* communia sunt, litteris impressi directis; quae discrepant, cursivis (italicis) typis impressi; verba transposita lineola ornavi. Unde perspiciendum erit haud ita tanti fuisse laboris codicem veterem velut *b* aut *f* aut *r* aut etiam *e* antiquissimum emendare ad recensionem novissimam Hieronymianam atque Vulgatam:

cod. k:	cod. e:	cod. b:
13[8] alia **autem** caeciderunt	13[8] alia **autem** caeciderunt	13[8] Alia *uero* ceciderunt
in bonam terram ·	in terram bonam	in terram bonam
et **dabunt** fructum	et **dabunt** fructum	et da*bant* fructum
aliut cen*tum* ·	aliut *cum* centensimum	*quaedam* centensimum
aliut sexa*ginta* ·	aliut *cum* sexsacensimum	aliud sexagensimum
aliut tri*ginta*	aliut *uero cum* tricensimum	aliut *uero* tricensimum
[9] qui habet aures audiat	[9] qui habet aures audiat ·	[9] qui habet aures audiendi audiat
[10] et acces*serunt*	[10] Et audientes	[10] et accedentes
discipuli *et a*i*unt* ei	*eum* discipuli Dixerunt	discipuli *eius* dixerunt e
quare in *similitudinibus* ·	quare in parabolis	quare in parabolis
loqueris *eos* ·	loqueris eis ·	loqueris *ad eos*
[11] *ille autem* respo*ndit et dixit* ·	[11] *Et* respondens *dixit* illis	[11] *at ipse* respondens ait illis
qu*i* uobis datum est	*quoniam* uobis datum est	quia uobis datum est
cognoscere sacramentum	*scire* myster*ia* regni	nosse misteria regni
regni · illis autem	illis autem	illis autem
non est datum	non est datum	non est datum
[12] qui enim habetur *(sic) illi* et abundabit	[12] qui enim habet	[12] qui enim habet
	dabitur *illi* et abundabit ·	dabitur ei et abundabit
qui autem non habet	qui autem non habet	qui autem non habet
et quod habet	*et* quod habet	*et* quod habet
autferetur ab eo	auferetur *ei* ·	auferetur ab eo
[13] *propterea* in *similitudinibus* ·	[13] ideo in parabolis *illis loquor*	[13] ideo in parabolis loquor *illis*
loquor *illis ut* uidentes	*ut* uidentes non uide*ant*	*ut* uidentes non uide*ant*
non uide*ant* et audientes	et audientes non audi*ant*	et audientes audi*ant*
non audi*ant et non*	*ne* intelleg*ant*	*et non* intellegant
intelleg*ant ne forte conuertantur*	*ne quando conuertant se* ·	*ne quando conuertantur*
[14] *et tunc* imple*bitur super eos*	[14] *et tunc re*ple*bitur* in eis	[14] *et tunc in illis*
profe*tatio* eseiae dice*ns* ·	prophitia eseiae dicen*tes*	*sermo* prophetae dicentis
	Uade et dic populo huic	*Uade et dic populo hui*
	auditu audietis et non	*aure* audietis et non
	intelleg*itis* et uidentes	intellegetis et uidentes
	uidebitis et non uidebitis ·	uidebitis et non uidebitis
	[15] ingrassatum *est* enim	[15] ingrassatum *est* enim
	cor populi huius	cor populi huius

cod. f:	cod. gat*:	Wo:
13[8] alia *uero* caeciderunt	13[8] alia **autem** ciciderunt	13[8] alia *uero* ceciderunt
in terram bonam	in terram bonam	in terram bonam
et d*abant* fructum	et **dabunt** fructum	et d*abant* fructum
aliud centesimum	aliud centissimum	aliud centesimum
aliud sexagesimum	aliud sexagissimum	aliud sexagesimum
aliud tric*es*imum	aliud trigentissimum	aliud tric*es*imum
[9] qui habet aures audi-	[9] qui habet aures audi-	[9] qui habet aures audien-
endi audiat	endi audiat	di audiat
[10] et accedentes	[10] et accidentes	[10] Et accedentes
discipuli *eius* dixerunt	discipuli dixerunt ei	discipuli dixerunt ei
ei		
quare in parabolis	quare in parabulis	quare in parabolis
loqueris eis.	loqueris eis	loqueris eis?
[11] *ad ille* respondens ait	[11] qui respondens ait illis	[11] qui respondens ait illis
illis		
quia uobis datum est	quia uobis datum est	quia uobis datum est
nosse mysterium regni	nosse misterium regni	nosse mysteria regni
caelorum · illis autem	caelorum illis autem	caelorum illis autem
non est datum	non datum est	non est datum
[12] qui enim habet	[12] qui enim habet	[12] Qui enim habet
dabitur ei · et abundabit ·	dabitur ei et abunda*bit	dabitur ei et abundabit
qui autem non habet ·	Qui autem non habet	qui autem non habet
et quod habet	etiam quod habet	*et* quod habet
auferetur ab eo ·	auferetur ab eo	auferetur ab eo
[13] *propterea* in parabolis	[13] Ideo in parabulis loquor	[13] Ideo in parabolis loquor
loquor eis ·	eis	eis
quia uidentes non uident	quia uidentes non uident	quia uidentes non uident
et audientes non audiunt	et audientes non audiunt	et audientes non audiunt
neque intellegunt ·	neque intellegunt	neque intellegunt
[14] *et* adimpleretur in eis	[14] ut adinpleretur in eis	[14] ut adimpleretur eis
prophetia esaiae dicentis	prophetia esaiae dicentis	prophetia esaiae di*cens*
		auditu audietis et non
auditu audietis · et non	auditu audietis et non	intellegetis et uidentes
intellegetis · et uidentes	intellegetis et uidentes	
uidebitis · et non uide-	uidebitis et non uide-	uidebitis et non uidebitis
bitis ·	bitis	
[15] incrassatum est enim	[15] incrassatum [est] enim	[15] incrassatum *est* enim
cor populi huius ·	cor populi huius	cor populi huius

cod. k:	cod. e:	cod. b:
	et auribus grauiter audierunt	et auribus *suis* grauiter audierun
		et oculos suos *grauabe rum*
		ne quando oculis uidean
		et auribus audiant
		et corde intellegant
		et conuertantur
		et sanem eos
in crassa		Inrcrassatum est enim
cor pori *(sic)* huius ·		cor populi huius
et auricula peius obtura		*et aures eorum obstrue*
et oculis *eorum grauia*	et oculos *eorum ingraua*	et oculos *eorum graua*
ne forte conuertantur ·	*ne conuertant se*	*ne quando conuertantu*
	et sanem eos	et sanem *illos dicit de minu*
16 uestri autem *felices* oculi	16 Uestrae autem beatae aures	16 uestri autem beati ocul
quoniam uident	et oculi uestri	qui uident
et aures uestrae	*qui* uident	et aures
quoniam *audiunt*		*qui* au*diunt*
17 amen *enim* dico uobis	17 amen dico uobis	17 amen dico uobis
quoniam multi profetae et iusti	*quoniam* multi prophetae et iusti	*quod* multi propheta et iust
*con*cupierunt uidere quae uidetis	cupierunt uidere quae uidetis	cupierunt uidere qua uid*isti*
et non audierunt ·		et non uiderunt
et audire quae audi*stis* ·	et audire quae auditis	et audire quae *uos* au di*sti*
et non uiderunt	et non audierunt	et non audierunt
18 uos ergo audite	18 Uos *autem* audite	18 uos ergo audite
similitudinem eius ·	parabol*as* seminantis	parabolam seminanti
qui seminat etc ·	etc ·	etc

Mc 12, 38—40; 13, 2—3

cod. k:	cod. e:	cod. b:
12^{38} et *in* docen*do* dicebat	12^{38} et in doctrina *do*cebat	12^{38} *Ad ille docens* dicebat ei
cauite ab scribit	cauete ab scribis	*uid*ete a scribis
qui uolunt in stolis	qui uolunt in stolis	qui uolunt ambulare
ambulare et salutari in foro	ambulare et salut*ationes* in foro ·	in stolis et salutari in foro,

cod. f:	cod. gat*:	Wo:
et auribus grauiter audierunt ·	et auribus grauiter audierunt	et auribus grauiter audierunt
et oculos suos cluserunt ·	et oculos suos cluserunt	et oculos suos cluserunt
nequando oculis uideant	nequando oculis uideant	ne quando oculis uideant
et auribus audiant ·	et auribus audiant	et auribus audiant
et corde intellegant ·	et corde intellegant	et corde intellegant
et conuertantur ·	et conuertantur	et conuertantur
et sanem eos ·	et sanem eos ·	et sanem eos.
[16] uestri autem beati oculi	[16] Uestri autem beatii oculi	[16] Uestri autem beati oculi
quia uident ·	quia uident	quia uident
et aures uestrae	et aures uestrae	et aures uestrae
quia audi*unt* ·	quia audierunt (audi*unt* *gat*[1])	quia audi*unt*
[17] amen dico uobis ·	[17] amen quippe dico uobis	[17] amen quippe dico uobis
quia multi prophetae et iusti ·	quia multi prophetae et iusti	quia multi prophetae et iusti
cupierunt uidere quae uos uidetis ·	cupierunt uidere quae uos uidetis	cupierunt uidere quae uidetis
et non uiderunt	et non uiderunt	et non uiderunt
et audire quae *uos* auditis ·	et audire quae auditis	et audire quae auditis
et non audierunt ·	et non au[die]runt ·	et non audierunt
[18] uos ergo · audite parabolam	[18] Uos ergo audite parabulam	[18] uos ergo audite parabolam
seminantis · etc ·	seminantis etc ·	seminantis etc.

Mc 12, 38—40; 13, 2—3.

cod. r:	cod. gat:	Wo:
12[38] *ad ille docens* dic [* *]	12[38] Et dicebat eis in doctrina	12[38] Et dicebat eis in doctrina
*uide*te a scribis	sua cauete a scribiis	sua cauete a scribis qui
qui uolunt in stolis	qui uolunt in stolis	uolunt in stolis ambulare et salutari
a[m]bulare et salutari	ambulare et salutari	in foro
in foro	in foro	

cod. k:

39 et *sessionem* prima*m*
locum ·

40 qui *comedunt* ·
domo uiduarum
ista faciunt in excusa-
tione
longa · hi accipient
abinundantius iudicium ·
13 2 et respondens hī*s* *dicit*
illis
non uide*tis* *omnia* · *illa*
magna
amen dico uobis quia
non relinquen*tur* · *in*
templo
qui non resoluatur · *et*
post
triduum alium ut exci-
tabitur
sine manibus ·
3 et cum sederet
in montem *eleō*
contra templum
interrogab*ant* illum se-
creto
petrus et iacobus
et iohannes et andreas

cod. e:

39 et *sessionem* prima*m*
in synagogis *et in*
recumbendo in cenis
primum locum
40 qui *comedunt*
domus uiduarum ·
et occansione longa
adorantes
hi accipient
abu[* * *
13 2 *] *Tem dixit* illis

uide*tis* *ista* magna *et* aedi-
ficia uestra amen amen
dico uobis quia
non relinquetur
in templo lapis super
lapidem qui non
*dissolu*atur *et post*
triduo alius excitabitur

sine manibus ·
3 Et cum sederet
in montem oliuarum
contra templum
interroga[* * *

cod. b:

39 et in primis cathedris
sedere in synagogis
et primos discubitus
in *conuiuiis,*
40 qui deuorant panem
uiduarum *et pupillorum*
sub optentu prolixae
orationis
omnes isti accipient
prolixius iudicium ·
13 2 Et respondens ait illi*s*

nonne uide*tis* *omnia* haec
magna
aed*ificia? amen dico uobis*
quia non relinquetur *hic*
lapis
super lapidem
qui non destruatur,
et in triduo aliud resus-
citetur
sine manibus ·
3 Et cum sederet
in montem oliu*eti*
contra templum
interrogabant eum se-
orsum
petrus et iacobus
et iohannes et andreas ·

Lc 1, 1—12.

cod. e:

incipit
cata lucan
1 1 · · iam quidem
multi *temptauerunt*
disponere narrationem
de his re*bus* quae
*im*pletae sunt in nobis
2 sicut tradiderunt nobis
qui a *principio*
contemplatores
et ministri fuerunt

cod. b:

1 1 Quoniam quidem
multi conati sunt
ordinare narrationem
rerum quae in nobis
completae sunt
2 sicunt tradiderunt nobis
qui ab initio
ipsi uiderunt
et ministri fuerunt

cod. f:

1 1 Quoniam quidem
multi conati sunt
ordinare narrationem
rerum quae in nobis
completae sunt ·
2 sicut tradiderunt nobis
qui ab initio
ipsi uiderunt ·
et ministri fuerunt

cod. r:	cod. gat:	Wo:
[*] et in pri[*] cathedris	[39] et in primis cathedris	[39] et in primis cathedris
sedere in synagogi [*]	sedere in sinagogis	sedere in synagogis et
[*]mos discubitus	et primos discumbitus	primos discubitus
in *conuiuiis*	in cenis	in caenis ·
[40] qui deu[*]nt domus	[40] Qui deuorant domos	[40] Qui deuorant domos
uiduarum *et pupillorum*	uiduarum sub obtentu	uiduarum sub obtentu
[*] ansione longa	prolixae orationis	prolixae orationis
orantes		
isti accepi[*]	hii accipient	hi accipient
[*]ius iudicium ·	prolixius iudicium	prolixius iudicium
[13,2] et respondens[*] [*] illis	[13,2] et respondens ihs ait illi	[13,2] et respondens iesus ait
		illi
omne uid·*tis* haec magna	uide has magnas edifi-	uides has omnes magnas
	cationes	aedificationes?
[*]*dificia amen dico uobis*		
quia non [*]elinquetur	non relinquetur lapes	non relinquetur lapis
lapis ·		
super lapidem	super lapidem	super lapidem
q[*] [*]struatur	qui non distruatur	qui non destruatur.
et in triduo aliud eccur[*]		
[*]*ne manibus*		
[3] et cum sederet in mon[*]	[3] Et cum sederet	[3] Et cum sederet in
[*]*ueti*	in montem oliuarum	montem olivarum contra
contra templum	contra templum	templum
interrogab[*] [*]um se-	interrogabant eum se-	interrogabant eum
orsum	paratim	seperatim petrus
petrus et iacobus	petrus et iacobus	et iacobus
et i[*] [*]s et andreas	et iohannis et andreas ·	et iohannes et andreas.

e 1, 1—12.

cod. r:	cod. gat:	Wo:
	item incipit euangelium	
	cata lucan	
	[1] Quoniam quidem	[1] Quoniam quidem
	multi conati sunt	multi conati sunt
[*]re narrationem	ordinare narrationem	ordinare narrationem
[*] [*]e com-	rerum quae in nobis	quae in nobis comple-
pletae sunt	completae sunt	tae sunt rerum
sicut tradider[*] nobis	[2] sicut tradiderunt nobis	[2] sicut tradiderunt nobis
qui ab initio	qui ab initio	qui ab initio
ipsi uiderunt	ipsi uiderunt	ipsi uiderunt
et min[*] fuerunt	et ministri fuerunt	et ministri fuerunt

cod. e:

verbi [3] *placuit*
et mihi ab *initio*
diligenter *omnia adsecuto*
secundum ordinem
scribere tibi
Optime · *o* theopile
[4] ut *a*gnoscas
de quibus
edoctus sis firmitatem ·
[5] Fuit in diebus herodes
reges judae
sacerdos quidam
nomine zacharias
de uice abia*m*
et uxor *illius*
de filiabus aron
et nomen eius elisabet ·
[6] *fue*runt autem iusti
ambo ante *faciem dei*
ambulantes
in omnibus *praeceptis*
et iusti*tiis* domini

sine quaerella
[7] et non erat illis filius
quoniam erat elisabet
steriles et ambo
erant pro*gressi*
in diebus suis ·
[8] Factum est autem
cum sacerdo*tium*
administraret in ordine
uicis suae ante
dominum secundum
consuetudinem sacer-
dotii so*rs illi* exiuit
[9] ut incen ..... neret
et ingressus
in templum domini
[10] et omnes *turba*
populi *fuit adh*orans
illa hora
supplicationis eius ·

cod. b:

sermonis [3] *placuit* et mihi
et spu sco adsecuto
a principio *omnibus*
diligenter ex ordine
tibi scribere
optime theophile
[4] ut cognoscas eorum
uerborum de quibus
eruditus es ueritatem
[5] Fuit in diebus herodis
regis iud*eae*
sacerdos quidam
nomine zaccharias
de uice auia
et uxor *illius*
de filiabus aaron et
nomen eius elisa*bel*
[6] erant autem iusti
ambo ante dominum
incedendes
in omnibus **mandatis**
et iustificationibus dei

sine querella
[7] et non erat illis filius
eo quod esset elisa*bel*
sterilis et ambo
processi erant
in diebus suis ·
[8] Factum est autem
cum sacerdotio
fungeretur zaccharias
in ordin*em* uicis suae
ante deum secun-
dum consuetudinem
sacerdotii **sorte** exiit
[9] ut incensum poneret in-
gressus
in templum domini
[10] et omnis multitudo
orabat ora incensi

cod. f:

uerbi [3] *placuit*
et mihi adsecuto
a principio · *omnibus*
diligenter ex ordine
tibi scribere
optime theofile
[4] ut cognoscas · eorum
uerborum de quibus
eruditus es ueritatem ·
[5] fuit in diebus herodis
regis iudae ·
sacerdos quidam
nomine Zaccharias ·
de uice ubia ·
et uxor *illius* ·
ex filiabus aaron ·
et nomen eius elisabeth ·
[6] erant autem iusti
ambo · *in conspectu dei* ·
incedentes
in omnibus *praeceptis* ·
et iustificationibus do-
mini ·
sine quaerella ·
[7] et non erat illis filius ·
eo quod esset elisabeth
sterilis · et ambo
pro*gressi essent*
in diebus suis ·
[8] factum est autem ·
cum sacerdotio
fungeretur · zaccharias ·
in ordine uicis suae
ante deum · secundum
consuetudinem sacer-
dotii · sors exiuit ·
[9] ut incensum poneret ·
ingressus
in templum domini
[10] et omnis multitudo
populi · erat orans **foris** ·
hora incensi ·

cod. r:	cod. gat:	Wo:
uerbi [8] uisum est	**sermonis** [8] uissum est	**sermonis** [8] *uisum est*
et mihi adsecu[*]	et mihi adsequuto	et mihi adsecuto
a principio *omnia*	a principio	a principio *omnibus*
diligenter ex ordine	diligenter ex ordine	diligenter ex ordine
tibi scribere	tibi scribere	tibi scribere
optime **ó** theophile	obtime theophile	optime theophile
[4] ut cognoscas eorum	[4] ut cognoscas eorum	[4] ut cognoscas eorum
uerborum de quibus	uerborum de quibus	uerborum de quibus
eruditus es ,,, ,,, ,,,	eruditus es ueritatem ·	eruditus es ueritatem
[5] Fuit in diebus herodis	[5] Fuit in diebus herodis	[5] Fuit in diebus herodis
regis iudeae	regis iudae	regis iudae*ae*
sace[*]dos quidam	sacerdos quidam	sacerdos quidam
nomine zacharias	nomine zacharias	nomine zacharias
de [*] abia	de uice abia	de uice abia
et uxor *illi*	et uxor **eius**	et uxor *illi*
de fi[li]abus aaron	de filiabus aron et	de filiabus aaron
et nomen *illi* elisabeth ·	nomen eius helisabeth	et nomen eius elisabeth
[6] erant autem ambo [?]	[6] erant autem iusti	[6] erant autem iusti
ante $\overline{dnm}$	ambo ante deum	ambo ante deum
incedentes	incedentes	incedentes
in omnibus **mandatis**	in omnibus **mandatis**	in omnibus **mandatis**
et iusti*tiis* $\overline{di}$	et iustificationibus domini	et iustificationibus domini
sine querella	sine querela	sine querella
[7] et non erat illis filius	[7] et non erat illis filius	[7] et non erat illis filius
eo quod esset elisabeth	eo quod esset elisabeth	eo quod esset elisabeth
steril[*] et ambo	sterilis et ambo	sterilis et ambo
process*ores* erant	**processerant etate**	**process***issent*
in dibus sui[*]	in diebus suis ·	in diebus suis.
[8] factum est autem *in die-*	[8] Factum est autem	[8] Factum est autem
bus illis cum sacerdotio	cum sacerdotio	cum sacerdotio
fungeretur zaccharias	fungeretur zacharias	fungeretur
uicis suae	in ordine uicis suae	in ordine uicis suae
a[n]te dm secun-	ante deum secun-	ante deum secun-
dum consuetudinem	dum consuetudinem	dum consuetudinem
sacerdotii **sorte** exiit	sacerdotii **sorte** exiuit	sacerdotii **sorte** exiit
[9] ut incensum poneret,	[9] ut incensum poneret	[9] ut incensum poneret
[*]gressus	**in templo** ingresus	ingressus
in templum $\overline{dni}$	in templum domini	in templum domini
[10] et omnis multitu[*]	[10] et omnis multitudo	[10] et omnis multitudo
orabat **for***as*	populi erat **foris**	erat populi orans
hora	hora orans	**foris** hora
incensi	incensi	incensi

cod. e:	cod. b:	cod. f:
11 *Visus est* autem illi	11 apparuit autem illi	11 apparuit autem illi
angelus domini	angelus	angelus domini ·
stans *in medio*	stans a dextris	stans a dextris
altaris	altaris	altaris
supplicationis	*incensi*	*incensi* ·
12 et turbatus est za-	12 et uidens zaccharias	12 et uidens zaccharias ·
charias *cum uidisset*	turbatus est et timor	turbatus est · et timor
et timor *inuasit illum* ·	*cedidit* super *illum* ·	*cecidit* super eum ·

Io 1, 47—51.

cod. e:	cod. b:	cod. f:
1 47 Ihs *autem ut* uidit	1 47 Uidens *autem* ihs natanael	1 47 uidit ihs nathanael ·
uenientem nathanael ad se	uenientem ad se	uenientem ad se ·
ait · ecce *uere* Israhelites	dixit de eo	et dixit de eo ·
	Ecce *uere* instrahelita	ecce *uere* istrahelita
in quo *mendum* non est.	in quo dolus non est	in quo dolus non est
48 *Et ait illi* natanael	48 *ait illi* natanael	48 dicit ei nathanael
unde me *nosti* ·	unde me nosti?	unde me nosti ·
et ait illi ihs	respondit ihs	respondit ihs ·
	et dixit ei	et dixit ei ·
priusquam philippus te	*ante*quam te filippus	prius quam te philippus
uocaret cum esses	uocaret cum esses	uocaret · cum esses
sub *arbore* fici	sub *arbore* ficu*lnea*	sub ficu*lnea* ·
uidi te ·	*noui* te	uidi te ·
49 *Et* natanael *respondit*	49 respondit ei natanael	49 respondit ei nathanael et dixit
rabbi tu es filius di	rabbi tu es filius di	rabbi · tu es filius di ·
tu es rex isdrahel ·	tu es rex istrahel	tu es rex israhel ·
50 *Et* ihs respondit et dixit	50 respondit ihs et dixit ei	50 respondit ihs · et dixit ei
quia dixi uidi te	*quoniam* tibi dixi *eo quod*	*quoniam* dixi tibi ·
sub *arbore* fici credes	uiderim te sub *arbore* fi-	uidi te sub ficu*lnea* ·
	cu*lnea*	
Maiora horum uidebitis ·	credis maiora *horum* ui-	credis · maiora *horum*
	debis	uidebis ·
51 et dixit *illis ihs* amen	51 Et dixit ei amen amen	51 et dicit ei · amen · amen ·
amen		
dico uobis *amodo* uide-	dico uobis uidebitis cae-	dico uobis · uidebitis cae-
bitis caelos	lum	lum
apertos et angelos	apertum et angelos di	apertum et angelos di
ascendentes et descen-	ascendentes et descen-	ascendentes et descen-
dentes	dentes	dentes
ad filium hominis ·	ad filium hominis ·	*supra* filium hominis ·

cod. r:	cod. gat:	Wo:
11 apparuit [*	11 apparuit autem illi	11 apparuit autem illi
*	angelus domini	angelus domini
*	stans a dextris	stans a dextris
* . . *]	altaris	altaris
	supplicationis	*incensi.*
12 et turbatus est zaccharia [* *]mor	12 et zacharias turbatus	12 et zacharias turbatus
cecidit super *illum*	est uidens et timor	est uidens et timor
	inruuit super eum ·	inruit super eum.

Io 1, 47—51.

cod. r:	cod. gat:	Wo:
1 47 uid*ens* au**m ****atha[*	1 47 Uidit ihs nathanahel	1 47 uidit iesus nathanahel
*]ntem ad se	uenientem ad se	uenientem ad se
di*xit* de eo	et dicit de eo	et dicit de eo
ecce **homo** *ue*[**]helita	ecce **vir** israhelita	ecce *uere* israhelita
in quo dolus non est	in quo dolus non est	in quo dolus non est
48 *ait illi* natha[*	48 dicit ei nathanahel	48 dicit ei nathanahel
*] de me nosti	unde me nosti	unde me nosti
respondit ihs	respondit ei ihs	respondit iesus
et dixit ei *ante*	et dixit ei prius	et dixit ei prius
*] filippus	quam te phylippus	quam te philippus
uocaret cum esses	uocaret cum esses	uocaret cum esses
sub *arbore* fi[*]ea	sub fycu	sub ficu
uidi te	uidi te	uidi te
49 respondit	49 respondit	49 respondit
nathanael et ait *illi*	ei nathanahel et ait	ei nathanahel et ait
* *] filius dī	rabbi tu es filius dī	rabbi tu es filius dei
tu es rex israhel	tu es rex isrl	tu es rex israhel
50 respondit [**] di**it	50 Respondit ihs et dixit	50 respondit iesus et dixit
ei *quoniam* dixi tibi	ei quia dixi tibi	ei quia dixi tibi
quod uiderim te [* *]*bore ficulnea* credis	uidi te sub ficu credis	uidi te sub ficu credis?
maio*ra horum* ui[*	maius hiis uidebis	maius his uidebis
51 *] dicit *eis* amen amen	51 et dicit ei amen amen	51 et dicit ei amen amen
dico uobis *a modo* u[**]s	dico uobis uidebitis caelum	dico uobis uidebitis caelum
caelum apertum et angelos dī	apertum et angelos dī	apertum et angelos dei
ascende[* *] descendentes	ascendentes et discendentes	ascendentes et descendentes
supra filium hominis ·	ad filium hominis ·	*supra* filium hominis.

3. **Emendatio Hieronymiana.** E locis parallelis supra allatis manifesta fit res doctis hominibus dudum notissima, quantum videlicet evangeliorum codices latini tam Antehieronymiani quam Hieronymiani inter se conveniant. Sanctus enim Hieronymus in emendando evangeliorum textu quam maximam procul dubio rationem habuit hominum piorum, qui nimia sacri textus reformatione atque verborum elocutionumque immutatione magnopere essent laesi. Qua de causa, cum totius evangelici textus paene decima pars codicibus Hieronymianis cum antiquis codicibus Italicis sive Europaeis sit communis, haud ita facile diiudicandi sunt libri, utrum sint Antehieronymiani, an re vera Hieronymiani, an ex utroque genere sint mixti.

Atque codicem hunc Gatianum certas servare lectiones vere Antehieronymianas easque ‚Africanas' iam supra demonstratum est. Sed insunt etiam lectiones Hieronymianae. Velut apud Mt 6, 11 in ipso textu habemus versionem Antehieronymianam ‚panem nostrum quotidianum (= ἐπ-ιούσιον)', cum prima manus inter lineas superposuerit versionem Hieronymianam ‚supersubstantialem (ἐπι-ούσιον)'[1]. Hac itaque lectione interlineari demonstratur ipsi primo codicis *gat* librario (Holcundo nomine), qui fuit etiam primus corrector, s. Hieronymi emendationem iam fuisse notam usitatamque. Accedunt tot aliae lectiones in ipso textu positae a codicibus Antehieronymianis omnino discrepantes, quae non nisi in codicibus Vulgatae sollemnibus *(am fuld al.)* inveniuntur quaeque etiam ex eo vere Hieronymiani esse cognoscuntur, quod textui Graeco magis conformes sunt. Cuius rei habes exempla in criticis adnotationibus, quibus editionem inlustravi; et eadem de causa etiam supra locis parallelis addidi textum Vulgatae Wordsworthianum: unde facillime perspiciendum est lectiones codicis *gat* a versionibus Antehieronymianis alienas plerumque inveniri in Vulgatae codicibus *am lind ept* fuld al.,* quibus *Wo* nitebatur.

4. **Indoles mixta.** Tria igitur lectionum genera in codice hoc Gatiano aperte sunt distinguenda:

a. Strues videlicet antiquissima Antehieronymiana atque ‚Africana';

b. Emendationes Hieronymianae;

c. Magna quaedam intermedia pars, quae codicibus utriusque indolis est communis.

[1] Cf. S. Hieronymum ad Mt 6, 11: ‚Quod nos supersubstantialem expressimus, in graeco habetur ἐπι-ούσιον etc.'

Cuius mixtionis argumenta in omnibus fere paginis ante oculos panduntur: Sunt tot rudimenta et conflationes, quas infra in lectionum spicilegio congregabo atque etiam aliorum codicum comparatione aliquatenus dilucidabo. Quibus accedunt tot lectiones variae ab ipso Holcundo *(m. 1)* vel non multo post a manu secunda vel tertia *(m. 2; m. alt; m. 3)* inter lineas superscriptae vel etiam in ipso textu sive radendo sive expungendo correctae, de quibus in adnotationibus egi. Quare cum verisimillimum sit antecessores etiam codices eadem vel simili ratione fuisse correctos et emendatos, non est quod de mixta textus indole iam mireris.

De media demum parte quam dixi difficillima quaestio est, utrum ex unius versionis antiquissimae Africanae emendatione, an ex diversarum versionum antiquarum commixtione sit orta. Quam quidem quaestionem omnino solvere nequeo. Hoc solum moneo, quanta propinquitate cohaereant codices etiam Europaei *b a al.* cum versione ‚Africana', id quod non solum supra apud Mt 13, 14 sq videtur[1], sed aliis quoque lectionibus plurimis demonstratur. Velut nuperrime[2] in opusculo, in quo de Lc 3, 22—38 egi, eiusdem omnino esse indolis ostendebam codices *e a b c l r*, qui aliis quidem locis etiam cum codice *gat* artissime cohaerent, nempe codex *r* vere Hibernicus est, et codex *e* ‚Africanus', quem etiam haud leves emendationes ‚Italicas' sive ‚Europaeas' passum esse manifestum est[3].

Quae cum ita sint, miram ecquidem hanc codicis *gat* structuram ita compositam esse censeo, ut genuina illa versio antiquissima Africana, quam codici pro fundamento subesse demonstravi, iam ante s. Hieronymi aetatem ad exemplaria veteris familiae ‚Italicae' sive ‚Europaeae', postea etiam ad exemplaria Hieronymiana sive pura sive mixta pedetemptim emendaretur atque adeo misceretur.

Quod itaque codex *gat* exemplar admodum insigne est recensionis Hibernicae, facilius potest quaeri quam re vera demonstrari, unde quibusdam tandem viis in insulas venerit versio illa antiqua temporibus iam Antehieronymianis tantopere mixta, quanamve primum aetate codices etiam supervenerint Hierony-

[1] Cf. supra pag. xxx ss. De hoc loco egi in dissertatiuncula mea ‚Der lateinische Barnabasbrief' (Sonderabdruck aus der Röm. Quartalschrift), Freiburg 1909, 11; et iterum agam in opusculo quod editurus sum ‚Biblische und Patristische Beiträge', Freiburg 1910. Cf. etiam infra pag. XLIX adnot. 1.

[2] Die Stammbäume Jesu: Biblische Studien XV (1910) 59 ss.

[3] Cf. W. Sanday, Old-Latin Biblical Texts II, Oxford 1886.

miani, ad quos sive in Italia, sive in Gallia, sive in ipsis monasteriis Hibernicis antiqua recensio iterum iterumque emendabatur? Quibus quaestionibus satisfecisse nuperrime sibi visus est D. John Chapman[1], qui tamen sagacius quam verius eis de rebus auguratus est. Non quod ecquidem melius sciam. Difficillimae enim sunt res, quas omnino enodaturum esse quemquam vix sperandum est. Tot erant viae antiquissimis iam temporibus creberrimique commeatus, tam frequentia hominum etiam monachorum commercia; neque e sescentis evangeliorum codicibus hic illic scriptis, huc illuc missis, etiam atque etiam emendatis, immutatis, iterum atque iterum transscriptis vix unus alterve superstes nobis relictus est, nedum de itineribus variisque fatis paucissimorum qui adhuc servantur librorum certiores simus:

a. Plane ignorari confitendum est, unde codicis *gat* archetypus Antehieronymianus, qui fuit indolis ‚Africanae', in Hiberniam venerit. Hucne aliquatenus spectet codex ille Bobbiensis *k*, quem habemus ‚Africanae' versionis testem celeberrimum, valde dubito, quamquam in monasterio originis Hibernicae Bobbiensi antiquitus asservabatur, quo ipsum Columbanum secum comportasse librum memoriae traditum est. Si Ludovicus Traube[2] recte iudicavit, de origine libri Hibernica adeo cogitari nequit, ut in ipsa potius Africa anno circiter 400 scriptus esse videatur, unde fortasse per Hispaniam in Bobbiense monasterium migrasse verisimile est. — Num huc spectet evangeliorum codex purpureus Palatinus *e*, qui versionem ‚Africanam' Italicis et Europaeis lectionibus intermixtam exhibet, iterum ignoro, cum de codicis origine nihil adhuc sciatur, nisi quod saeculo circ. V sit scriptus atque saeculo XVIII in secretiori tabulario episcopali Tridentino sit asservatus, unde circiter annum 1800 Viennam pervenit[3]. Qui codices ‚Africanae' indolis ad illustrandam potius quaestionem nostram apti mihi esse videntur quam ad absolvendam. — Si Chapmano fides est habenda, ipse s. Patrick, Hiberniae apostolus, e Lerinensi monasterio evangeliorum recensionem, quae hodie Hibernica

[1] Notes on The Early History of the Vulgate Gospels, Oxford, Clarendon Press 1908.

[2] Nomina sacra, München 1907, 138 ss: ‚Undenkbar ist irischer Ursprung, für den Ceriani eintritt'. ‚Nach Bobbio (kann er) über Spanien gekommen sein'.

[3] Euangelium Palatinum ineditum ed. C. Tischendorf, 1847. De codicis historia Hugo Linke, Neue Bruchstücke des Ev. Palat.: Sitzungsber. der Kgl. Akademie der Wissensch. in München, phil.-hist. Kl. II (1893) 29.

appellatur, in Hiberniam introduxit. Infitiandum sane non est Chapmani coniecturam sagacitate non carere. Attulit etiam aliquot lectiones evangelicas e scriptoribus Gallicis atque ex ipsius Patrici scriptis desumptas, quae cum codicibus Hibernicis concordant. Nequa tamen argumentationem omni ex parte confecit. Obstant lectiones etiam contrariae. Atque totidem fere inveniuntur lectiones concordes et discordes etiam in Gallicis reliquisque posterioris aetatis codicibus, ut eisdem de causis etiam post Patrici tempora e Gallia vel ex ipsa Italia venisse codices archetypos conicias. Erant etiam in Brittannia ecclesiae iam ante Patricium fundatae, quae codicibus suis sacris utebantur, et post Patrici aetatem monasteriis Celticis, quae in Brittannia erant, res erat cum monachis atque coenobiis originis Italicae et Gallicae[1]. Et e Baedae historia Anglorum scimus, quam frequentia fuerint itinera episcoporum et abbatum et monachorum, qui ex ipsa saepe urbe Roma codices sacros secum apportarent[2]. Quae cum ita sint, quaestio iam maior esse videtur, quam ut intra fines huius editionis absolvi possit.

b. Quod vero codex *gat* magnam partem ad recensionem Hieronymianam emendatus est, ex codice potissimum Epternacensi illo nescio an lux quaedam possit oriri:

5. **De Codice Epternacensi.** Paucis igitur verbis tangendus est evangeliorum codex Epternacensis *(ept)*, ipse quoque mixtae indolis ex emendatione Hieronymiana atque e recensione Hibernica mire compositus, qui subscriptione praesertim Eugipiana illa celeberrimus est. Quem ecquidem codicem, cum admodum propinquus mihi esse videretur, mense Martio anni MCMIX cum hac editione typis dudum absoluta iterum ipse contuli[3]. Exstat hodie in eadem Bibliotheca Nationali Parisiensi inter codices mss. latinos sub no. 9389 positus. Fuit quondam monasterii s. Willibrordi Epternacensis. Scriptus est saeculo VIII a manu Hibernica vel Saxonica litteris elegantissimis, versibus per cola et commata digestis. Variae lectiones haud paucae ab eadem manu prima *(ept*[1] vel *ept my.)* in margine adscriptae sunt. Initio cuiusque evangelii picturis ornatus est, videlicet imaginibus illis hominis, leonis, vituli, aquilae; quibus figuris, quae totas paginas complent, succedunt

---

[1] Cf. Dom Fernand Cabrol, L'Angleterre chrétienne avant les Normands: Bibliothèque de l'enseignement et de l'histoire ecclésiastique, Paris 1909.

[2] Cf. etiam G. B. de Rossi, Bibliothecae Apost. Vaticanae Codices Mss: Codices Palatini Latini I, Romae 1886, LXXII ss.

[3] Codicis *ept* lectiones a *Wo* parum diligenter exscriptae sunt.

mirae illae litterarum contignationes eundem fere in modum illuminatae atque in codicibus Hibernicis *ken lind gat cant 197* al. videntur. Orthographia quoque Hibernica est. Praecipua tamen et artis et textus vicissitudine coniungitur cum fragmento Cantuariensi Collegii Corp. Christi no. 197 saec. VIII, in quo a manu recenti (vid. a manu Parkeri archiepiscopi) post annum 1731 ita inscriptum est: *Fragmentum quatuor Evangeliorum. Hic liber olim missus a Gregorio Papa ad Augustinum Archiepiscopum: sed nuper sic mutilatus* [1]. At non omnis vera esse potest inscriptio, cum vix ante saec. VIII a manu Hibernica vel Saxonica eaque simillima librarii codicis *ept* scriptus sit codex pulcherrimus.

Atque in fine codicis *ept* ipse librarius sic testatur:

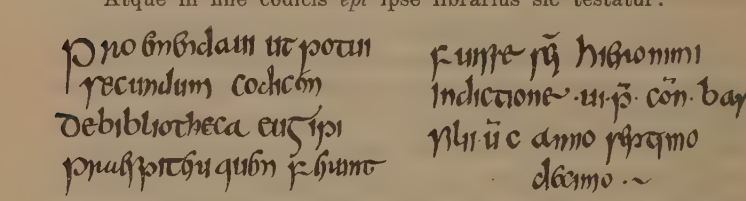

Proëmendaui ut potui | secundum codicem | de bibliotheca eugipi praespiteri quem ferunt | fuisse sc̄i hieronimi | indictione ·VI· p(ost) con(sulatum) bas|silii u(iri) c(larissimi) anno septimo | decimo. — [= a. 558] [2].

Haec subscriptio, quae ex archetypo anni 558 in codicem saeculi VIII Epternacensem transiit, ingeniosa nuper coniectura a Chapmano [3] ipsi Cassiodorio tribuebatur. Non quod argumenta quae attulit, satis firma sint. Neque enim sola accedit subscriptio anni 546 in codice *fuld* Victoris episcopi Capuae notissima illa, de qua Chapmanus egit, sed tot aliae exstant illius temporis sub-

[1] Si modo Goodwinum recte interpretor, est manus Parkeri archiepiscopi, qui post annum 1731 verba adscripsit. Cf. James Goodwin, Evangelia Augustini Gregoriana. An historical and illustrative description of the Mss. Nr. 286 and 197 in the Parker Library of Corpus Christi College, Cambridge; being the Gospels sent by Pope Gregory the Great to Augustine A. D. DCI. To which is added the Capitulatio of the four Gospels from Nr. 286: the Text of the Fragments of s. John's Gospel from Nr. 197 and also a Collation of the Texts of s. John's Gospel from both Mss., Cambridge 1847.

[2] Ectypon ex libro Beissel, Geschichte der Evangelienbücher in der ersten Hälfte des Mittelalters 121, desumpsi, qui mutuatus est ex editione L. Delisle, Le cabinet des Manuscrits de la Bibliothèque Nationale, atlas tab. XIX, 8, Paris 1881.

[3] Notes on the Early History of the Vulgate Gospels 31 sq.

scriptiones persimiles[1], quae eum fugerunt quaeque a Cassiodori nomine certissime alienae sunt, cum ad eandem regionem Neapolitanam pertineant, ubi Eugipi abbatis Lucullanum illud monasterium situm erat[2]. Atque etiam elocutio *[pro]emendaui ut potui*, quam urgebat Chapmanus, in eisdem antiquis codicum subscriptionibus adeo usitata est, ut ad Cassiodori Institutionum (praef.) illud dictum *ut senex potui . . .* haud ita necessario referatur. Velut in codice antiquissimo Casinensi (no. 346 saec. VI) subscriptio servata est Lucullana anni 569: *Donatus gratia Dei presbyter proprium codicem Iustino Augusto tertio post consolatum eius in aedibus beati Petri in castello Lucullano infirmus legi · legi · legi*[3]. Accedit subscriptio anni 559 in duobus codicibus s. Augustini de trinitate tradita, quae et genere dicendi et temporis vetustate subscriptionis anni 558 Epternacensis proxima est: *emendaui ut potui imperatore domno Iustiniano anno tricesimo tertio ind. VII, VI kl Iunias in provincia Campania in territorio Cumano in possessione nostra Acheruscio*[4]. Addo subscriptionem Eugipiani thesauri longissimam anni 582, in qua cum alia tum haec leguntur:

---

[1] De codicum antiquorum subscriptionibus egerunt Jahn, Berichte über die Verhandlungen der Kgl. Sächsischen Gesellschaft der Wissenschaften zu Leipzig, hist.-phil. Kl. III (1851) 327–383; Fr. Haase, Index lectionum in Universitate Lit. Vratislaviensi 1860; Aug. Reifferscheid, Index scholarum in Univ. Lit. Vratislav. 1872 ad 1873. Cf. etiam V. Gardthausen, Griech. Paläographie, Leipzig 1879, 372 ss.

[2] De bibliotheca Eugippi egit L. Traube, Vorlesungen und Abhandlungen, ed. F. Boll, I, München 1909, 108 sq.

[3] Reifferscheid l. c. 3.

[4] Cod. Divionensis no. 141 (108) saec. XI ex. olim Cisterciensis: Augustinus de trinitate libri XV. Cf. Catalogue général des mss. des bibliothèques publiques de France, t. V: Départements, Paris 1889, 39. Eandem subscriptionem exhibet Augustini de trin. codex quidam in Hispania asservatus, de quo notulam aliquando habui, quam modo invenire in schedis meis non possum. Sed eandem ibi exstare subscriptionem certissime memini, ita tamen, ut ultimum verbum non ‚*Acheruscio*' sonet, sed ‚Acherusio'. Subscriptionem codicis Divionensis iam laudaverunt Libri, Journ. des sav. 1840 I 41; Jahn l. c. 369; Reifferscheid l. c. 8. Territorium Cumanum laudatur etiam apud Capasso, Monumenta ad Neapolitani ducatus historiam pertinentia (Società Napoletana di Storia Patria: Monumenti storici II 2, Neap. 1892, 37): *Sergius consul et dux . . . in cuncto territorio Nolano et Cumano et Avellano seu Lauritano* etc. De *possessione* vero *Acherusio* vel *Acheruscio* nihil inveni, nisi quod antiqui lacum apud Cumas situm Acherusium vocabant. Cf. Vergil. Aen. 6, 106; Seneca ep. 55, 6: *prope Cumas rivus et a mari et ab Acherusio lacu receptus*; Plin. nat. hist. 3, 61: *Acherusia palus Cumis vicina;* Tab. Peuting. 6, 3: *lacus Acherusius.*

... ego Petrus notarius sanctae ecclesiae catholicae Neapolitanae ut potui emendaui sub die iduum Decembrium imperatore domino nostro Tiberio Constantinopolis Augusti anno septimo, post consulatum eiusdem Augusti anno tertio, indictione quinta decima, obsidentibus Langobardis Neapolitanam civitatem etc.[1] Elocutio ‚*ut potui*' occurrit etiam in codice Ambrosiano (F 84 sup. m. 4 saec. VIII) olim Bobiensi: *in nomine domini contuli ut putaui* [corrige *potui*); et in tribus s. Augustini codicibus Casinensibus, vid. in cod. no. 167 saec. XI—XII et in cod. no. 170 saec. XI: *in nomine domini contuli ut potui;* et in cod. no. 16 saec. XI: *emendaui ut potui*[2]. Et in fine epodorum Horati subscriptum est: ... *legi et ut potui emendaui* ... [a. 527][3]. Et in subscriptione anni 402 in Noni codice Montispessulano (H 212) Sabinus quidam dicit: *legi ... prout potui sine magistro emendans adnotaui* ...[4] Et in s. Augustini de baptismo codice Escorialensi saeculi VI genuina fortasse legitur subscriptio: *Contuli ut potui deo gratias* et iterum *Contuli quantum mihi dominus opitulatus est*[5]. Quae sane causae quamquam Chapmani coniecturae non plane obstant, at certe minus favent. Sed aliud in subscriptione Epternacensi reliquum esse argumentum mihi videtur, quod nescio an re vera Cassiodori sapiat genuinum dicendi genus. Elocutionem dico singularem ‚proemendaui'. Quae vox corrupta est, ut iam Chapmanus[6] vidit, qui tamen perperam in ‚praeemendaui' correxit. Immo cum Reifferscheidius[7] in pluribus codicibus Cassiodori ‚Historiae tripartitae' subscriptiones singulares invenerit ‚**per** legi' (videlicet in codicibus duobus Vercell. et in Vat.) atque adeo novum prorsus et inauditum verbum eiusdem significationis notauerit in quinque eiusdem operis Cassiodori codicibus (in Neapolit. et Casin. et Vat. et in duobus Vercell.), quibus ego sextum testem addo codicem olim Messanensem iam Matritensem saec. XII (Bibl. Nat. F 19)[8], nimirum singularem subscriptionem ‚**per** contuli', mihi iam dubium non est, quin in cod. *ept.* ex ‚proemendaui'

[1] Cf. Reifferscheid, Index scholarum 7. [2] Ib. 4.

[3] Jahn, Berichte über die Verhandlungen etc. 353.

[4] Ib. 333 sq.

[5] Escorial, Real. Bibl. de San Lorenzo cod. saec. VI sine numero, olim Sponheimensis. Cf. Hartel-Loewe, Wiener Akad. Sitzungsber. 111 (1885) 411. L. Traube, Vorlesungen u. Abhandlungen, ed. F. Boll, I, München 1909, 182, n. 41, ubi reliquae dissertationes enumerantur.

[6] Notes on the Early History of the Vulgate Gospels 32.

[7] L. c. 5.

[8] Cf. Hartel-Loewe l. c. (1885) 113; (1886) 227.

corrigendum sit ‚**per e m e n d a u i**' i. e. omnino usque ad finem **peremendaui ut potui!** Iam vero cum Cassiodorius non solum in praefatione ‚Institutionum divinarum et humanarum literarum' profiteatur in emendandis sacris novem voluminibus multum sese laborasse, sed cum etiam in antiquissimo codice Longobardico Bambergensi in fine earundem ‚Institutionum' ipsius proculdubio Cassiodori subscriptio haec singularis tradatur: *Codex archetypus ad | cuius exemplaria sunt | reliqui corrigendi*[1], optimis sane nixus argumentis Reifferscheidius suspicatus est Cassiodorium ipsum, ‚Tripartitae historiae' archetypum **percontulisse:** Atque haec cum ita sint, ecquidem haud scio an re vera verisimillimum sit e u n d e m ipsum Cassiodorium etiam codicis *ept* archetypum anno 558 ‚ad exemplar Eugipi praespiteri' **peremendasse.**

Quod si in subscriptione dictum est: *peremendaui . . . ad codicem Eugipii praesp. quem ferunt fuisse sancti Hieronimi,* re vera codex hic *ept* ita est exaratus, ut in ipso textu *(= ept*)* in universum cum Vulgatae codicibus sollemnibus congruat, licet hic illic etiam susceperit aliquot lectiones Hibernicas[2], cum in margine ab ipsa manu prima *(= ept*[1]*)* lectiones plerumque Hibernicae adscriptae sint. Cum codice *gat* si non semper, at certe saepissime ita convenit, ut *ept** respondeat *gat*[1] (atque codicibus *lind am cand 197* aliisque ‚Hieronymianis' libris), *ept*[1] vero respondeat *gat** (atque codicibus Hibernicis). Medius inter *ept* et *gat* est codex *cant 197,* ita tamen, ut *cant** plerumque cum *ept** et *gat*[1], interdum etiam cum *gat** et *ept*[1] faciat. Atque cum in codice *cant 197* vix lectio inveniatur, quae non legatur etiam sive in codice *ept*,* sive in *gat* et *ept*[1], ad eandem fere scholam Hiberno-Saxonicam referendos esse codices *ept* et *cant 197* et *gat* verisimillimum est, ne dicam de eadem arte pictoria et calligraphica codicum *cant* et *ept.* Mira tamen haec cognatio ita mihi orta esse videtur, ut altera ex parte codex *gat,* altera codices *ept* et *cant 197 al.* ex eadem recensione antiqua Hibernica et e Vulgata Eugipiana vice versa miscerentur. Nam cum primum recensio Hieronymiana in insulis apparuit, neque codices illic inde a vetustissimis temporibus usitati ex usu sollemni statim recedebant, neque novi codices sine ulla immutatione manebant. Immo inter utrasque versiones pugna quaedam exoriebatur, cum

---

[1] Cf. Haasel. c. 7. Reifferscheid l. c. 5.

[2] Cf. Wordsworth-White l c. 712, qui codicem *ept** orthographia potius quam ipsis lectionibus Hibernicum esse existimant.

monachi Hibernio-Celtici adsuetis codicibus antiquis, monachi vero advenae recensione Hieronymiana uterentur. Ad pacem ita ventum est, ut codices Hibernici etiam atque etiam ad codices Vulgatae emendarentur, prout videmus adhuc in codice hoc *gat** + *gat*$^{1\cdot2\cdot3}$, novi vero codices lectionibus etiam intermiscerentur Hibernicis, prout videmus in codice *ept** + *ept*^{1}: inter quos medius est codex *cant 197*.

Utrum vero codicis *ept* archetypus, quem nescio an ipse Cassiodorius anno 558 ad exemplar Eugipianum emendaverat, iam a Gregorio Papa ad Augustinum Archiepiscopum Cantuariensem missus sit, ut de codice *cant 197* testatus est Parkerus, an Baedae tandem temporibus in monasteria Nordanhymbrica ipsius Cassiodori codex ille grandior atque Pandectes novem voluminum sint transportati, ut Chapmanus ingeniose suspicabatur, in medio relinquam. Obstare videntur non solum tot lectiones Hibernicae, quibus codex *ept* (etiam plus codex *cant*) cum in margine, tum in ipso textu instructus est, sed etiam cognatio lectionum Hieronymianarum codicis *ept* cum codice *cant 197* et *gat:* quippe quod si codex *ept* ex eodem archetypo transscriptus esset atque codices Nordanhymbrici *am lind al.,* haud sciam an cognatione magis etiam Nordanhymbrica, minus Hibernica excelleret! Immo ipsa cognatio codicum *ept* et *cant* cum *gat* facilius mihi explicanda videtur, si archetypus Eugipianus iam Gregori quam Baedae temporibus in insulas venit. Neque tamen certum est iudicium. Utinam monachi O. S. B., qui iussu Pii X P. P. de redintegranda nuperrime s. Hieronymi emendatione operam navare coeperunt, eis de rebus certiores nos faciant!

III. SPICILEGIUM LECTIONUM.

Cum non solum textus *gat*, sed reliqui quoque antiquiores evangeliorum codices, qui e versionibus Antehieronymianis et ex Hieronymiana recensione mixti sunt, tam varie inter se consentiant atque dissentiant, ut de ipso codicum stemmate frustra inquisieris, satis mihi visum est certiorem esse de codicis *gat* cognatione ‚Africana' et ‚Italo-Europaea' atque de emendatione Hieronymiana. De singulis vero portionibus quantae sint, ne ausus sum quidem disserere. Atque cum non tam numeranda sint quam ponderanda argumenta, cumque omnia potius sint respicienda quam singula, etiam arte statistica quam dicunt supersedendum esse existimavi. Ad ipsum textum quem edidi remitto hominem doctum. Hoc saltem loco aliqua antiquitatis rudimenta et conflationes aliasque laudare liceat quasdam lectiones, quibus ea quae de mixta indole atque de antiquissima origine ‚Africana' supra disserui, adhuc firmantur:

1. **Rudimenta.** Lectiones praecipuas nomino inconcinnas in codice hoc *gat* admodum crebras -- crebriores in evang. sec. Lucam, rariores in evang. sec. Johannem — quae pleraeque ita ortae sunt, ut verbum primitus finitum plerumque coordinatum, quod in versione primitiva (‚Africana') exstabat, postmodum in participium coniunctum sive absolutum mutaretur. Pristinae enim versionis Latinae ‚Africanae' testes sinceriores velut s. Cyprianus et codices *k* et *e*, interdum etiam libri ‚Europaei' et Hibernici mirum quantum contra textum Graecum et cum versione antiqua Syriaca saepissime verba coordinaverint, cum versionis Latinae testes recentiores atque etiam s. Hieronymus Graeca secuti exemplaria ad participiorum usum propius accederent. Iam vero cum syntaxis coordinativa non magis latinitatis sit quam graecitatis, nescio cur interpretes Latini antiquissimi, qui de Graeco in Latinum verterunt, adeo syrizaverint atque aramaizaverint, nisi exemplo adducti sunt Aramaico vel commercio quodam Syriaco, ut ab exemplaribus Graecis et ab ipsius Latini sermonis indole tantopere aberrarent. Nam quod de artissima cognatione critica Syro-Latina dudum constat inter homines doctos, ecquidem mira hac condicione syntactica nescio an demonstretur evangeliorum versionem Latinam antiquissimam aliqua ratione a vetustissima versione Syriaca revera pendere[1]: id quod Tatiani aut iam Iustini aetate aut pristinis omnino evangelii temporibus Romae potissimum factum esse conicias (?). Romae enim scholam fuisse constat s. Iustini Palaestinensis, cuius etiam Tatianus Syrus discipulus fuit, et iam ante

[1] Codices *k e a b*, qui apud Mt 13, 15 (= Is 6, 10) non tam cum LXX, quam cum Masora faciunt, utrum ex ipso Hebraico textu emendati sint, an ab antiquissima Isaiae versione Syriaca ‚Peschitto' pendeant, nescio. Codices quidem Peschitto apud Is 6, 10 et codex *Syrsin* apud Mt 13, 15 cum LXX faciunt, ita tamen, ut *Syrsin* neque cum Peschitto neque cum LXX omnino concordet. Cf. supra pag. XXX ss et pag. XLI.

utrumque ecclesia Syrorum in urbe floruit. Atque cum non solum inter Tatiani ‚Evangeliorum Harmoniam' (quantum quidem de hoc opere notum est), sed magis etiam inter antiquissimam versionem Syriacam codicum *syrsin* et *syrcur*, quippe qui Tatianum toties omnino praetergrediantur, et inter antiquissimam versionem Latinam ‚Africanam' eadem ratio critica et syntactica intercedat, ecquidem sperem ea aliquando demum via diiudicari posse, utrum haec Syro-Latina ss. evangeliorum cognatio tam critica quam syntactica e Tatiani ‚Evangelio Dia-Tessaron' sit orta an potius ex ‚Evangeliis Separatis' (Da-Mepharrashê), utrumque Tatiani ‚Evangelion Dia Tessaron' prius fuerit an potius versio Syriaca ‚Evangeliorum Da-Mepharrashê'? Curiosissima sane res est, de qua alio aliquando loco tractandum mihi proposui. In his enim Prolegomenis ne codicis quidem *gat* omnes eiusmodi loci enumerari possunt. Inconcinnas tantum hasce lectiones elegi:

Mt 2, 7: uocauit magos diligenter exquisiuit *gat,* **et** exquisiuit *k a b c* g_1 *op imp. cf. syrsin-cur,* **et** didicit *arm,* uocatis magis — didicit *Wo fuld* — exquisiuit ff_1 *Tat-Arab. III,* uocans magos exquisiuit *d f,* καλέσας τοὺς μάγους ἠκρίβωσεν *gr. [hiant e l q r].*

Mt 14, 21: manducauerunt autem fuit numerus *gat,* **qui** manducabant autem erant *e cf. syrsin-cur,* et **qui** manducauerant erant *Tat-Arab.,* **qui** autem manducauerunt (-arunt *d*) erant *d f,* et erant **qui** manducauerunt ff_1, manducantes autem erant *δ*, οἱ δὲ ἐσθίοντες ἦσαν *gr.,* manducantium autem fuit numerus *gat*[1] *a b c* ff_2 g_1 *h l q r Wo vg fuld, cf. etiam pag. 26 adnot. [hiat k].*

Mt 18, 34: et iratus **est** dominus eius tradidit *gat*] est *habent mm rush cf. syrsin-cur,* **et** tradidit *ept*[1] *(!) rush syrsin-cur,* et iratus dominus eius tradidit (eius *om. a,* suus *δ*, tradit *q*) *rell. vett Wo vg fuld Tat-Arab. gr. [hiat k].*

Mt 20, 34: missertus **est** autem eis Ihesus tetigit *gat (= mm?),* misertus est — **et** tetigit *c e* g_2 *h q r op imp. cf. syrcur,* misertus — **et** tetigit (*sine* est) *b,* et misertus Ihesus tetigit *d,* misertus — tetigit *δ f* $ff_{1.2}$ g_1 *(tetiit), l Wo vg fuld Tat-Arab.,* σπλαγχνισθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς ἥψατο *gr. [hiant a k syrsin].*

Mt 21, 19: et uidens fici arborem — **et** uenit — et nihil inuenit *gat,* et uidit — **et** uenit — et n. inuenit *e* g_2 *lich rush syrcur,* et uidit — uenit *ar ken,* et uidens — uenit — et n. inuenit *a b c d δ f* $ff_{1.2}$ g_1 *h l q Hil Wo vg fuld gr. [hiant k r syrsin].*

Mt 25, 1: uirginibus quae accipientes lampades suas **et** exierunt obuiam sponso *gat* (& ex *vix dittographice pro* ex), quae acceperunt — **et** exierunt *d h Arnob Af. syrsin,* quae acceperunt — **et** uenerunt *b c q Aug Op imp,* quae adceperunt — **et** prodierunt et uenerunt obuiam ff_2, quae acceptis lampadibus suis exierunt ff_1, quae accipientes — exierunt *f* g_1 *l (cf. δ) Wo vg fuld Tat-Arab.,* αἵτινες λαβοῦσαι — ἐξῆλθον εἰς ὑπάντησιν *gr. [hiant a e k syrcur].*

Mt 26, 22: et contristati **sunt** | ualde coeperunt *gat ept lich mm*, **sunt et** *ken*, et contristati sunt ualde et coeperunt *ar rush syrsin Tat-Arab.*, et contristati ualde coeperunt *d ð f ff*$_1$ *g*$_{1.2}$ *l Wo vg*, nimis *pro* ualde *b c q ff*$_2$ *h r*, et uehementer contristati coeperunt *a*, καὶ λυπούμενοι σφόδρα ἤρξαντο *gr.*, *fuld* = Mc 14, 19 *[hiant e k syrcur]*.

Mt 26, 49: et confestim accedens ad Ihesum **et** | dixit *gat*, et statim accessit ad Ihesum et dixit *a*, et accessit prope ad Iesum et osculatus est eum **et** dixit ad eum *syrsin*, accedens — dixit *b c ð f ff*$_{1.2}$ *g*$_1$ *h l q r (!) Wo vg fuld Tat-Arab.*, accedentes — dixit *d*, προσελθὼν τῷ Ἰησοῦ εἶπεν *gr. [hiant e k syrcur]*.

Mt 26, 51: extendens manum **et** exemit *gat h lind* ^{sax} *mm lich* (extens), extendit ? *cant**, extendit manum suam **et** exemit *syrsin*, extendens manum exemit *b c ð f ff*$_{1.2}$ *g*$_1$ *l q Wo vg Lucif*, extendens manus eiecit *d*, ἐκτείνας τὴν χεῖρα ἀπέσπασεν *gr.*, *fuld et Tat-Arab.* = Io 18, 10 *[hiant a e k r syrcur]*.

Mt 26, 51: et percutiens seruum principis sacerdotum **et** amputauit *gat hub* ^{corr} *ox**, et percussit — **et** amputauit *a b f ff*$_2$ *g*$_1$ *q cant* harl ken mm rush theod fuld Lucif syrsin* — amputauit (*sine* et) *c*, — **et** abstulit *d*, — **et** abscidit *h r Tat-Arab.*, et percutiens — amputauit *ð ff*$_1$ *l Wo vg*, πατάξας — ἀφεῖλεν *gr. pler.*, ἐπάταξεν — καὶ ἀφεῖλεν *D [hiant e k syrcur]*.

Mc 1, 41: missertus **est** eius extendit *gat*, misertus est eius **et** extendit *syrsin*, misertus (misericordia actus *e*, iratus *a d ff*$_2$ *r**) + **est** *gat c syrsin* + eius *gat c f l Wo vg syrsin Tat-Arab. XXII*, mis. eius *om. b*; ‖ **et** extendit *theod syrsin*, extendit (*sine* et) *gat d ð f Wo vg*, et extendens *b c mm q*, extendens (*sine* et) *a e ff*$_2$ *l r*, σπλαγχνισθεὶς ἐκτείνας *gr*, *fuld* = Mt 8, 3. *[hiat k]*.

Mc 8, 11: et exierunt pharisaei coeperunt *gat*, et exeuntes ph. coeperunt *a*, et coeperunt farisaei (*sine* et exierunt) *k c et gr. 33 252**, et exierunt (exierunt autem *big*) ph. **et** coeperunt *b d ð f ff*$_2$ *l q r Wo vg syrsin cf. Tat-Arab.* (= Mt 16, 1 + Mc 8, 11), καὶ ἐξῆλθον (*om.* 33 252*) οἱ Φαρ. καὶ ἤρξαντο *gr. [hiat e]*.

Mc 8, 13: et dimittens eos ascendens iterum nauem **et** abiit *gat*, ascendit — **et** abiit *c r cant* vg syrsin*, ascendit — et abierunt *Tat-Arab.*, ascendit — abiit (*sine* et) *d i ken*, ascendens-abiit *b ð f Wo gr.*, ascensa naue abiit *a*, ἐμβὰς ἀπῆλθεν *gr. [hiant k e]*.

Mc 9, 3: et apparuit illis helias cum moysse **erant** loquentes *gat*, et apparuit (et uisus est *k a q*) — **et** erant (fuerunt *k*) loquentes *b d ff*$_2$ *i k l Wo vg*, **et** erant conloquentes *ð f*, **et** conloquebantur *a q*, — fabulantes (*sine* et erant) *c*, καὶ ὤφθη — καὶ ἦσαν συνλαλοῦντες *gr. pler.*, καὶ ἦσαν *om. 13 48 49 c syrsin sah et fuld et Tat-Arab.* = Mt 17, 3 (loquentes). *[hiant e r]*. — **NB.** *Hoc saltem loco codices Graeci coordinauerunt.*

Mc 9, 13: et ueniens ad discipulos suos **et** uidit *gat,* et cum uenisset — uidit *a c q fuld (aliter Tat-Arab. XXIV),* et cum uenissent (uenisset *syrsin*) — uiderunt *k syrsin arm cf. gr.,* et ueniens — uidit *d ô f ff₂ i l Wo vg cf gr.,* et ueniens — uidens *b,* καὶ ἐλθὼν — εἶδεν *A C D pler.,* καὶ ἐλθόντες — εἶδον ℵ B L Δ *arm k cf. syrsin.* [*hiant e r* (ueniens)].

Mc 11, 13: cumque uidisset — **et** uenit *gat r,* et uidit — et uenit *syrsin Tat-Arab. XXXII,* cumque (et cum *k c d f*) uidisset (-nt *ff₂*) — ueṇit *k b c d f ff₂ i l q r Wo vg,* et uisa — arb. habente — uenit *a,* et uidens — uenit ô, καὶ ἰδὼν — ἦλθεν *gr.* [*fuld* = Lc 13, 6, *hiat e*].

Mc 12, 34: uidens — **et** dixit *gat* (et *fort. ex* ei ? cf. uidens — respondisset ei dixit *cant* g_1), uidens — dixit *b ô i l q Hil Wo vg fuld (pag. 112),* uidens — ait *c ff₂,* uidens — respondit et dixit *Tat-Arab. XXXIV,* cum uidisset — dixit *k d syrsin,* ait *a,* ἰδὼν — εἶπεν *gr. [hiat e].*

Mc 14, 47: educens gladium **et** percussit *gat,* eduxit (exemit *c,* rapuit *k*) gl. (suum *c*) et percussit *a c k syrsin Tat-Arab. fuld* (= Io 18, 10), educens (eiciens *d*) gl. percussit *d ô l Wo vg,* exempto (uaginato f) gladio percussit *f ff₂ q cf. r,* σπασάμενος — ἔπαισεν *gr. [hiant e b].*

Mc 15, 9: respondens eis **et** dixit *gat,* respondit — et dixit *k l Wo vg syrsin,* respondens — dixit (ait *d*) *a ff₂ big cav tol Tat-Arab. L,* respondit — dicens *c* ô, ἀπεκρίθη αὐτοῖς λέγων *gr. pler.,* ἀποκριθεὶς λέγει *Dd* εἶπεν Δ. *fuld* = Mt 27, 17 *[hiant b q r].*

Lc 9, 27: sunt aliqui **qui** hiic stantes *gat,* sunt alii qui stantes *rush,* sunt quidam (+ eorum *e*) qui hic stant *d e syrsin-cur,* sunt aliqui (quidam *a,* aliqui sunt *b q*) hic stantes *a b ff₂ l q Wo vg Tat-Arab. XXIV* (= Mc 9, 1), sunt hic aliqui stantes *r,* sunt aliqui (quidam *f fuld*) de hic stantibus ô *f fuld* (= Mt 16, 28), sunt quidam hic stantium *c,* εἰσί τινες τῶν αὐτοῦ (ὧδε *A*) ἑστηκότων (ἑστώτων *A*) *gr. [hiat i].*

Lc 14. 9: et ueniens — **et** dicat *gat mart,* et ueniat — et dicat *b c e i l q r syrsin-cur,* et ueniens (adcedens *ff₂*) — dicat *a ô f Wo vg fuld Tat-Arab. XXX,* dicet *d,* καὶ ἐλθὼν — ἐρεῖ *gr.*

Lc 15, 20: et surgens **et** uenit *gat,* et surrexit et abiit *e cf syrsin-cur,* et surgens uenit (abiit *f,* iuit *l*) *a b c d ô ff₂ i q (r²) Wo vg fuld Tat-Arab. XXVI,* καὶ ἀναστὰς ἦλθεν *gr.*

Lc 15, 28: egressus **est** coepit *gat mm,* exiuit et rogabat *e cf. syrsin-cur,* egressus coepit *a b c f ff₂ i l q r Wo vg fuld,* exiens rogabat *d,* egressus rogauit *Tat-Arab.,* egressus uocauit uel rogauit ô, ἐξελθὼν παρεκάλει *gr.*

Lc 16, 21: uenientes **et** linguebant *gat,* ueniebant et lingebant *b c f l r Wo vg fuld,* linguebant *q,* lingebat *ff₂,* ueniebant et ablingebant *e,* uenirent et lingerent *Tat-Arab. XXIX,* uenientes erant (+ et *Aphr.*)

lambentes *syrsin Aphr.*, uenientes linguebant ô, lingebant *mm*, elingebant *d*, lambebant a, ἐρχόμενοι ἀπέλειχον *gr. pler.*, ἐρχόμενοι περιέλειχον *D al.*

Lc 19, 13: uocatus *(sic)* autem decem seruis **et** dedit illis *gat*, uocatis — **et** dedit *a mm*, uocauit ergo ad se seruos suos et dedit illis *r*, et uocauit — et dedit *b c ff₂ i l q Lucif syrsin-cur*, uocatis autem — dedit *Wo vg fuld Tat-Arab. XXXI*, et uocitis *(sic)* autem — dedit *e*, et uocatis — dedit ô, uocans autem — dedit *d f*, καλέσας δὲ (καὶ καλέσας Δ Λ *124*) ἔδωκεν *gr.*

Lc 19, 16 uenit — dixit *gat (mm vall)*, uenit **et** dixit *syrsin-cur*, uenit (aduenit *d*, aderat ô) — dicens *a b c (d ô) e f ff₂ i l q Lucif Wo vg fuld Tat-Arab. XXXI*, παρεγένετο — λέγων *gr. [hiat r]*.

Lc 19, 35: et iactantes uestimenta sua — **et** inposuerunt *gat*, et iactauerunt — *r*, et iactauerunt (et superiecerunt *e*, et supermiserunt *d*) — inposuerunt *d e f ff₂ l q* (imp. *c i*) *syrsin-cur*, et iactantes (substernentes *a*) — inposuerunt *a Wo vg*, et iactantes — eum desuper sedere fecerunt *fuld* (= Mt 21, 7 *cf. Tat-Arab. XXXIX*), καὶ ἐπιρίψαντες — ἐπεβίβασαν *gr. pler.*, ἐπέριψαν — καὶ *D*, ἐπέρριψαν — καὶ *gr. 1 131 209.*

Lc 23, 16: emendatum ergo illum **et** demittam *gat*, **et** dimittam *mm*, emendabo — et dimittam *b f q syrsin-cur*, emendatum (castigatum *a*, emendans *d* ô) — dimittam *a c e ff₂ l r Wo vg fuld Tat-Arab. L*, παιδεύσας οὖν αὐτὸν ἀπολύσω *gr.*

Lc 23, 34: diuidentes uero uestimenta eius **et** misserunt *gat*, et diuidebant — et miserunt *syrsin-cur cf. Ps. 21, 19 gr:* διεμερίσαντο — καὶ — ἔβαλον, diuidentes — miserunt *b ô e f ff₂ r Wo vg*, mittebant *a l*, διαμεριζόμενοι — ἔβαλον *gr. pler.*, diuidebant (partiebantur *d*) — mittentes *c d*, διεμερίζοντο δὲ — βαλόντες *D:* cf. Mt 27, 35: διεμερίσαντο — βαλόντες. *Cf. Aug. in Io tr. 118, 3:* ‚Quid autem interest utrum dicatur „diuidentes miserunt sortes“, quod ait Lucas, an „diuiserunt, sortem mittentes“, quod ait Matthaeus‘ etc. *[Cod. fuld pag. 154 et Tat-Arab. LII sequuntur Io 19, 22 sq., ubi laudatur Ps. 21, 9.]*

Lc 24, 9: et regressae sunt — nuntiauerunt *gat*, - - - dixerunt (*sine* et) *syrsin-cur*, **et** nuntiauerunt *harl**, et reuersae sunt **et** renuntiauerunt *c*, et regressae (egressae *ff₂*, reuersae *a d*) renuntiauerunt *a b e q r*, - - nuntiauerunt *(d) ô l Wo vg Tat-Arab. LIII*, reuertentes - - ad renuntiandam *Tert*, καὶ ὑποστρέψασαι — ἀπήγγειλαν *gr.* [*fuld* = Mt 28, 11 + Lc 24, 9: Quae cum abissent nuntiauerunt.]

Lc 24, 15: adpropinquans et ibat *gat*, superuenit **et** ibat *b ff₂ l syrsin-cur*, superuenit *** *r*, uenit I. et peruenit — et ambulabat *Tat-Arab. LIII*, adpropinquauit (appropinquabat *c*) et comitabatur *e* (comm. *c*), ascendens comitabatur *a*, adpropinquans ibat ô *f Wo vg fuld*, adpropians simul ibat *d*, ἐγγίσας συνεπορεύετο *gr.*

Io 1, 12: his qui credentibus *gat mm*, his qui credunt *a c f ff₂ q Iren 5, 18 Wo vg fuld Tat-Arab. III syrcur*, qui credunt *e Cypr test. I, 3* et *dom. or. 9 Lucif cf. Tert or. 2*, credentibus *b δ Aug (Sab)*, τοῖς πιστεύουσιν *gr. [hiant d l r syrsin.]*

Io 1, 38: uidit eos sequentes se · dicit *gat syrsin*, uidit — et dixit *b q r*, cum uidisset — dixit *e*, uidens — dicit (ait *a*, dixit *ff₂ Tat*) *c δ f l Wo vg fuld Tat-Arab.*, θεασάμενος — λέγει *gr. [hiat d]*.

Io 6, 25: et cum inuenissent eum trans mare **et** dixerunt *gat*, et inuenerunt — **et** dixerunt (aiunt *e*) *a e f*, cum inuenissent (uenissent ad *r*) — dixerunt *b c ff₂ l q (r) Wo vg fuld Tat-Arab. syrsin-cur*, inuenientes — dixerunt *d* δ, εὑρόντες — εἶπον *gr.*

Io 19, 33: ad ihesum autem cum uenissent et uiderunt — **et** non fregerunt *gat*, inuenerunt — **et** non fregerunt *f*, ut autem uenerunt — uiderunt — et non fregerunt *Tat-Arab. LII*, ευρον — και ου κατεαξαν ℵ*, et uiderunt *a*, et uidissent *q*, et uidissent *ff₂* quomodo uiderunt *e*, ut uiderunt (—ent *n*) — non fregerunt *b c r (a e ff₂ n q) Wo vg fuld*, ὡς εἶδον — οὐ κατέαξαν ℵ° *gr. rell. [hiant d δ l syrsin-cur.]*

2. **Conflationes** quaedam ex duarum versionum mixtione ortae (‚Dubletten'), in quibus vetustissima est Io 1, 11, quippe quae iam apud s. Cyprianum legatur:

Mc 9, 19: discerpsit eum conturbans *gat*, conturbauit puerum *a b c ff₂ l q fuld*, eum *d δ f l Wo*, illum *vg*, εταραξεν *D*, ἐσπάραξεν *rell. gr.*, collisit illum *Tat-Arab. XXIV*, ארצית *syrsin* (= discerpsit *gat!*).

Lc 1, 29: ipsa autem quae cum uidisset *gat*, ipsa autem ut uidit *a b f ff₂ l q holm Ambros*, ipsa autem uidens *r*, illa autem cum uidisset *e*, quae cum uidisset *Wo fuld Tat-Arab. Aug cons. 2, 17*, quae cum audisset *c vg am mart ept¹ al. ap. Wo*, quae autem audiens uel quae cum sciuisset uel cum uidisset δ, ἡ δὲ *sine additamento* ℵ *B D L X 1 131 152 184 al.*, illa autem *d*, ἡ δὲ ἰδοῦσα *A C al. [hiat syrsin-cur]*.

Lc 1, 71: salutem et liberauit nos *gat*, salutem *(tantum) d δ e g₂ fuld Wo vg gr. omnes ap. Tisch.* || et liberauit nos (*sine* salutem) *b c ff₂ g₁ l q r ar ken rush holm syrsin*, ut nos eriperet *Tat-Arab. I [hiant a i]*.

Lc 2, 1: ut censum *(sic)* describeretur *gat**, ut censum profiterentur *gat¹ r ken Ambros*, ut profiteretur *a b ff₂ l q holm*, ut describeretur *c f Wo vg fuld Tat-Arab.*, ut describerentur *syrsin*, describebatur unus quisque *Tat-Ephr. pag. 26*, profiteri *d*, describere δ, ἀπογράφεσθαι (-ψασθαι) *gr.*

Lc 2, 17: et uidentes autem *gat*, et uidentes g_1, et (*sine* uidentes) *b c ff₂ l r syrsin*, cum uidissent autem *e*, et cum uidissent *Tat-Arab.*, uidentes autem *a d δ f q Wo vg fuld*, ἰδόντες δὲ *gr.*

Lc 6, 23: multa copiosa *gat*, copiosa *a b*, multa *c d δ f ff₂ l q r Cypr Wo vg*, — *om e*, סגי syrsin, πολύς *gr.*, copiosa *fuld et Tat-Arab.* (= Mt 5, 12).

Lc 24, 29: et inclinata est iam declinat dies *gat,* declinat dies et inclinata est iam dies *ar,* iam declinat dies *mm,* **declinat dies *r,* et declinat iam dies *ô,* declinauit dies *d c l,* iam declinauit dies *a b e,* et iam *f,* iam | iam *ff*$_2$, et declinata est iam dies *fuld,* et inclinata est iam dies *Wo vg,* quia dies iam declinauit *Tat-Arab.,* καὶ κέκλικεν ἤδη *(tr. var.)* ἡ ἡμέρα *gr., — om. syrsin: Cf. Wo et Tisch i. h. l.*

Io 1, 11: in sua propria *gat b e ff*$_2$ *ar mm Cypr (test. 1, 3; dom. or. 9) Iren Lucif Ambros Aug (in Io 2)* in propria uel sua *ô,* in sua *a q Vict. Afer cf. Io 19, 27,* in propria *c f Wo vg fuld Tat-Arab. cf. Io 7, 18; 8, 44; 10, 3 4; 16, 32: cf. Wo i. h. l.,* εἰς τὰ ἴδια *gr. [hiant d l r].*

3. **Additamenta.** Locum hic etiam habeant aliquae saltem lectiones in codice *gat* sive additae sive omissae, quae in aliis quoque codicibus Hibernicis pleraequae adduntur sive omittuntur, quarumque nonnullae iam in antiquis codicibus Latinis et in antiquissima versione Syriaca codicum *syrsin* et *syrcur* observantur. Maiorem partem ex evangeliorum locis parallelis repetitae sunt: neque tamen omnes e Tatiani ‚Evangelio Dia-Tessaron' originem ducere potuerunt, sive quod in *Tat-Arab.* vel in *Tat-Ephr.* et in codice *fuld* omnino non inveniuntur sive quod parum conveniunt.

Mt 7, 12: homines] + bona *add. gat ept*^{1} *lich rush will a b c g*$_2$ *k Cypr, — post* uultis (uolueritis *h*) *add g*$_1$ *ken h: Cf. Aug. (serm. domini in monte 2):* „a Latinis additum ‚bona' — deest exemplaribus Graecis etc." *— om. ô f ff*$_1$ *l q Tert Wo vg fuld Tat-Arab. syrcur. [hiant d e ff*$_2$ *r syrsin].*

Mt 8, 24: fluctibus] + erat autem (enim *ken lich cf. infra gr.*) illis (illis *post* uent. contr. *tr. ken cf. infra gr.*) uentus contrarius *add. gat g*$_2$ *ar mm ken lich (post* mari *add. rush),* ἦν γὰρ ὁ ἄνεμος ἐναντίος αὐτοῖς *add. gr. 108 262 al. 6 syr-hier* = Mc 6, 48, *— om. a b c ô ff*$_1$ *g*$_1$ *h k l q Wo vg fuld Tat-Arab. syrsin [hiant d f ff*$_2$ *r syrcur].*

Mt 9, 32: mutum] + et surdum *gat a b c g*$_{1.2}$ *h q ar ept*^{1} *ken lich mm rush Hil,* mutus et surdus *Tat-Ephr. (Mösinger pag. 160),* mutum surdum *f (ap. Wo, sed Tisch. dicit:* mutum et surdum *f**, mutum *f***), mutum *(tantum) ô k l Wo vg fuld Tat-Arab.,* κωφόν *gr.,* surdum *(tantum) d,* חרשא (= mutus *vel* surdus) *syrsin. — [hiant e ff*$_{1.2}$ *r syrcur]. Cf. Hier. i. h. l. l.:* „κωφόν ... ut ‚surdus' magis quam ‚mutus' intellegatur". *— Conflationem ex dupplici interpretatione vocat Wo.*

Mt 10, 23: + et cum in aliam persequentur uos, fugite in tertiam *gat mm cf. ken, similiter* (in aliam *vel* alteram *pro* in tertiam) *a b d ff*$_1$ *g*$_{1.2}$ *h k q et gr D L 1 13 22 118 124 209 247 al. et syrsin Tat-Ephr. (Mösinger 94 sq.). — om. c ô f l Wo vg fuld Tat-Arab. gr. pler. [hiat e ff*$_2$ *r]: Cf. Wo et Sab et Tisch i. h. l.*

Mt 14, 2: + quem ego decollaui *add. gat ar ept*^{1} *ken mm tol legion a? b d ff*$_1$ *g*$_2$ *h et gr. D 5,* cuius ego praecidi caput *Tat-Arab. ex* Mc 6, 16, *aliter fuld, — om. c d ff*$_2$ *g*$_1$ *k l q syrsin-cur [hiant e r].*

Mt 22, 37: + et ex totis uiribus tuis *add. gat Or. lat. cf. Tert (Marcion 5, 8),* et in omni uirtute tua (*om.* et in tota mente tua) *c Oros Vict-Tun. (ap. Ambr.) Zeno syrsin-cur Klem* (ἰσχύι σου), ἰσχύι σου (*ante* .. mente tua) *gr.* Θ** *13 68 69 124 syr-schaafi syr-hier cop (dz) aeth,* et ex tota uirtute tua (*post* mente tua) *fuld pag. 112 et Tat-Arab. XXXIV* (*ex* Mc 12, 29), et in omni iustitia et in tota cogitatione (*pro* mente) tua *e, — om. b d ô f ff*$_{1.2}$ *g*$_{1.2}$ *h l q Wo vg gr. pler. [hiant a r].*

Mt 26, 70: nescio quid dicis] + neque intellego *add. gat b n r cf. a (infra) mm mull lect. guelf. syrsin,* + οὐδὲ ἐπίσταμαι *D*ᶜΔ Θᶠ *1 209,* nescio quid dicas + nec novi *a,* + neque novi te *Ps-Cypr. de rebapt. 9 (III, 80, 27 Hartel),* mulier nescio illum *Tat-Arab. ex* Lc 22, 57, *deest in fuld, — om. c ô f ff*$_{1.2}$ *g l q Wo vg gr. [hiat d e k].*

Mt 27, 28: et exuentes eum] + et uestierunt eum tonica porphorea *ante* et clamidem coccineam circumdiderunt ei *gat,* similiter *ken lind* f h fuld* (induerunt *pro* et uestierunt *f,* induunt *pro* et uestierunt *fuld,* circumdederunt ei *om h*), *sine additamento* ô *ff*$_1$ *g*$_1$ *l Wo vg* ℵ* *A L N* Γ Λ Π *gr. pler. sah cop arm etc.,* et exuentes eum chlamide coccinea induerunt illum et veste purpurea circumdederunt eum *Tat-Arab. cf. Tat-Ephr. pag. 239,* et exuentes eum *om a b c ff*$_2$ *q* ℵᶜ *B D 157 Or-Lat. syrsin,* et induerunt eum (eum *om. b*) tunicam purpuream *habent a b c ff*$_2$ *h Lectionarium Luxov.,* et uestientes eum tunicam purp. *d,* et induerunt eum clam. cocc. circumdederunt eum et purpurem *q,* et induerunt eum vestimentis cocci et purpurae *syrsin, post* circumdederunt ei + et uestem purpuriam *add. ept*^{1} *mm* (-eam), ἐνδύσαντες (*pro* ἐκδύσαντες) ℵᶜ *B D*] + ἱμάτιον πορφ. καὶ *D 157: Cf. Tisch. i. h. l. Additamenta haec Wo ex* Io 19, 2 *repetit, cum Merx (Die Evangelien etc. II 1: Matthaeus, Berlin 1902, 410 sq.)* ἱμάτιον πορφυροῦν, *quod re vera vestis regalis erat, genuinum esse existimet. [hiant e k r].*

Mt 27, 32: + uenientem obuiam sibi *gat a b c d (tr.) ff*$_2$ *g*$_2$ *h r* (in) *big cant* ept*^{1} *harl ing ken* (in obu.) *lich lind*^{c} *lux ox*^{1} *rush theod.* (*post* simonem), uen. in obu. illis *mm,* εἰς ἀπάντησιν αὐτοῦ *D solus e gr.,* uenientem de uilla *fuld Tat-Arab. ex* Lc 23, 26, — *om.* ô *f ff*$_1$ *g*$_1$ *l q Wo vg Tat-Ephr. pag. 241 syrsin gr. [hiant e k].*

Mt 27, 49: + alius autem accepta lancea popungit (et aperuit *gat*^{1}*: cf. pag. 57 adnot.*) latus eius et exiuit sanguis et aqua *add. gat, similiter ar ept*^{1} *lich ken mm rush r*$_2$ *harl 1023 reg corp. ox., et gr* ℵ *B C L (U)* Γ *5 48 67 115 127*: Quaeritur, utrum ex Tatiano an ex Io 19, 34. Cf. Ephr. pag. 259. Tat-Arab. LII et fuld pag. 157, 3 habent Io 19, 34 pro Mt 27, 49. — om. a b c d ô f ff*$_{1.2}$ *g*$_1$ *h l q Wo vg gr. A D pler. [hiant e k]. Cf. Tisch. i. h. l. et Westcott-Hort, Selecte Notes pag. 22.*

Mc 1, 22: non sicut scribae] + et pharisaei *add. gat e g*$_2$*, fuld pag. 52 et Tat-Arab. XI* = Mt 7, 29, — *om Wo vg rell. lat. et gr. et syrsin [hiant a i k r syrcur].*

Mc 1, 25: + spiritus inmunde *add. gat b c d e ff₂ g₁.₂ q ar mm rush ept¹ cf. ken,* + πνεῦμα ἀκάθαρτον *D 8 Petrop.* (τὸ πν. τὸ ἀκ) *et aeth goth:* cf. Mc 5, 8 — *om. ĉ f l r Wo vg gr. pler. syrsin, Tat-Arab. VI* = Lc 4, 35, *ubi* ‚sp. inm.' *deest. [in fuld nihil inveni — hiant a i k].*

Mc 2, 22: + et utraque (ambo *e f g₁*) seruantur (cons. *f*) *add. gat e f g₁ r₂ ept¹ ken mart mm rush fuld pag. 60 Tat-Arab. VII,* καὶ ἀμφότεροι συντηροῦνται *gr. 118 [mg] 36 [ev] aeth [cdd 2] sax: ex* Lc 9, 38 *vel ex* Mt 9, 17. — *om. a b c d ĉ ff₁.₂ i l q r Wo vg syrsin gr. pler.*

Mc 3, 5: + sanitati sicut altera *gat, similiter fuld pag. 68* (= Lc 6, 10), + sicut et (et *hab. Sab., om. Belsheim*) altera *c g₂,* + sicut et (et *om. b*) alia *a b, ς (= Gb Sz)* add. υγιης *(131 et syrsin-hier. om.)* ως η αλλη *cum C³ L Γ unc. 8 al. pler. syrsin-hier: e* Mt 12, 13 *vel e* Lc 6, 10. — *om. d ĉ e f ff₂ g₁ i l q r Wo vg gr. rell.*

Mc 3, 15: + et ut (ut *om. a c*) circumeuntes (circueuntes *e*) praedicarent euangelium (+ dei *e*) *add. gat¹ ar ken lich mm tol, similiter c e g₂,* et circumirent praedicantes euang. *a: sine auctoritate Graeca:* — *om. gat* b d ĉ f ff₂ i l q r Wo vg (in fuld nihil inveni) Tat-Arab. VIII syrsin gr.*

Mc 3, 29: + neque in hoc saeculo neque in futuro *add. gat solus* (ex Mt 12, 32), *fuld pag. 64 Tat-Ephr. pag. 112 Tat-Arab. XIV sequuntur* Mt 12, 32. — *om. Wo vg rell. lat. et gr. et syrsin.*

Mc 6, 54: continuo cognouerunt] + uiri loci illius *gat ken ĉ,* + habitantes (inhab. g_2) loci illius *c g₂,* + οἱ ἄνδρες τοῦ τόπου ἐκείνου *A G Δ 1 13 28 33 69 2 Petrop. al. 20 syr arm arab pers: ex* Mt 14, 35, et cum cognouissent eum uiri loci illius *fuld* (= Mt), et cum populus loci illius cognouisset aduentum Iesu *Tat-Arab.* (= Mt). — *om. a b d f ff₂ i l q r Wo vg syrsin. [hiant e k].*

Lc 1, 7: processerant] + etate *add. gat solus.*

Lc 1, 28: + et benedictus fructus uentris tui *add.* gat et gr. 47 (gr. Bodl. ‚Sab') et And-Cret 103: *ex* Lc 1, 42. — om. rell. *[hiat syrsin-cur].*

Lc 1, 41: exultauit] + in gaudio *add. gat ex* Lc 1, 44. — *om. rell.*

Lc 1, 80: + et gratia dei erat cum illo *gat solus* (*ex* Lc 2, 40?).

Lc 2, 5: praegnante] + de spiritu sancto *gat ken lich soli* (*ex* Mt 1, 18?). Cf. Protev. 19, 1: καὶ εἶπον αὕτη μαριάμ ἐστιν — καὶ οὐκ ἐστίν μου γυνή, ἀλλὰ σύλληψιν ἔχει ἐκ πνεύματος ἁγίου.

Lc 2, 48: dolentes] + et tristes *gat ar [mg] lich ⁂ d e ff₂ g₁ l q r Ambrosiaster Quaest. Nov. Test.,* ὀδυνωμενοι και λυπουμενοι *gr. D solus,* dolentes et moerentes *Tat-Ephr. pag. 40,* בעקא ובטורא סגיאא = in anxietate et perturbatione multa *syrcur,* בעקא *om. syrsin,* anxietate multa *(tantum) Tat-Arab. III,* — et tristes *om. b c ĉ f fuld Wo vg gr. rell.*

Lc 3, 10: + ut uiuamus *gat b* g_1 *q*, + ut salbi simus *d*, ινα σωθωμεν *gr. D*, et uiuemus *syrcur* (*cf.* Lc 10, 28), — *om. a c δ e f* ff_2 *l r Wo vg fuld Tat-Arab. syrsin gr. rell.*

Lc 6, 4: + ait [aut *gat* ^{corr}] non legistis in lege quia sacerdotes in templo sabbatum uiolant et sine crimine sunt *gat solus* [*ex* Mt 12, 5), *fuld pag. 67 post Lc 6, 4 addit* Mt 12, 5 sq.: + et dicebat illis: aut non legistis in lege, quia sacerdotes in templo sabbatum uiolant et sine crimine sunt etc., *Tat-Arab. VII post* Mc 2, 26 sq. *addit* Mt 12, 5—8 *cf. Tat-Ephr. pag. 62, — cod. D d aliud singulare Domini dictum addit. — om. rell. lat. et gr. [syrsin-cur hiant].*

Lc 6, 20: pauperes] + spiritu *gat ar ken a c f r* $\aleph^{ca}$ *Q X 1 13 33 69 tisch* al. 25 sax cop [dz recens] syrhier: ex* Mt 5, 3, — *om. b d δ e* ff_2 *l q Tert Wo vg syrsin gr. rell., — Tat-Ephr. Tat-Arab. fuld sequuntur* Mt 5, 3 ss.

Lc 7, 6: + rogans [*ante* amicos dicens domine Noli uexari] + magister *gat solus*, rogans magister *om. rell, etiam fuld et Tat-Arab. VIII (cf. Tat-Ephr. pag. 74), qui sequuntur* Mt 8, 8, *ubi desunt additamenta.*

Lc 9, 50: + sinite eum (illum *a*) et (*ante* nolite prohibere) *gat ar ken holm a f l r*, + sinite eos et (et *om. hub*) *Ambr. in Lc theod hub: cf.* Mt 19, 14 (sinite paruulos ... et nolite eos prohibere), — *om. b c d δ e q Wo vg syrsin-cur, etiam fuld pag. 89 et Tat-Arab. XXV, qui sequuntur* Mt 9, 38. *[hiant* ff_2 *i].*

Lc 11, 8: + et (at *c*) ille si (si ille *hub*^{e} *will*) perseuerauerit (+ plus ff_2) pulsans amen (amen *gat ken soli*) *gat c* ff_2 *i l r am ar big*^{e} *cant cav harl holm hub*^{e} *karl ken mart mm ox rush theod tol vall will vg, — om. b d δ f* g_1 *q big* corp. ox. ept for lind med per spec. Aug. Wo fuld pag. 51 Tat-Arab. X syrsin-cur gr. [hiant a e].*

Lc 15, 21: fac me ut (sicut) unum de mercinnariis tuis *gat ken mm tol bodl. cat. ox. 119 Vict. Tun*, fac me sicut unum mercennariorum tuorum *d*, ποιησον με ως ενα των μισθιων σου ℵ *B D U X al. 20; ex* Lc 15, 19. — *om. a b c δ e f* ff_2 $g_{1.2}$ *i l q r Tert al. Wo vg fuld pag. 90 Tat-Arab. XXVI syrsin-cur gr. A L P Q R [sup p] Γ Δ Λ Π unc. 7 al. pler. cf. Aug. quaest. evang. II, 33:* „nec addit quod in illa meditatione (15, 19) dixerat „fac me sicut unum de mercennariis tuis" etc.'

Lc 22, 62 *habet gat cum c d (exiens) δ f Wo vg fuld pag. 149 Tat-Arab. XLIX syrsin-cur gr. — om. a b e* ff_2 *i* l^{m} *r.*

Lc 23, 2: + et soluentem legem nostram (nostram *om. gat c mm rush*) et (et *om. ken* r_2) prophetas (et proph. *om. ar*) *gat b c e* ff_2 *l q* r_2 *ar ken mm rush*, + και καταλυοντα τον νομον και τους προφητας **Marcion** *ap. Epiph. pag. 316 346. — om. a d δ f r Wo vg fuld pag. 151 Tat-Arab. XLIX syrsin-cur gr.*

Io 1, 18: nemo uidit umquam] + nisi *gat ar cav for fossat (Sab) holm hub mart mm rush theod tol will a b c e* ff_2 *l r Iren Hil, — om f q Wo vg fuld Tat-Arab. syrcur gr. [hiant e syrsin].*

Io 3, 16: daret] + pro saeculo *gat mm*, + pro mundo *tol*^{rec}, pro illo *m*, pro eo *Quaest. Nov. Test.*, mitteret] + in hunc mundum *e* (*3, 17 om.* in hunc mundum), εἰς τὸν κόσμον *gr. 33.* — *om. a b c d ô f ff*$_2$ *l q r holm Wo vg Tert Cypr Lucif fuld pag. 106 Tat-Arab. XXXII syrsin-cur gr.*

Io 3, 23: aduenieb ant] + multi *gat r ar rush fossat (Sab) holm*, + homines *syrsin-cur*, — *om a b c d ô e f ff*$_2$ *l*** *q Wo vg fuld pag. 44 Tat-Arab. VI gr. [l* om. versum 3, 23].*

Io 3, 31: super omnes est] + et (ex *rush*) desusum (-rs- *gat*$_2$ *rush*) loquitur *gat mm rush*, + nam *gat mm* — *om. a b c d ô e f ff*$_2$ *l q r holm Tert Wo vg rell. lat. et gr., etiam fuld pag. 44 Tat-Arab. VI syrsin-cur.*

Io 4, 54: heri hora] + quassi *gat solus.*

Io 6, 39: non perdam ex eo] + quicquam *gat b r ar ept*^{1} *holm karl rush tol mm (ap. Sab, non ap. Wo)* **Tert** *res. carn. 35 Auct. de voc. gent (ap. Sab)*, nihil ex illo perdam *a*, nihil perdam *Vict. Af.*, non perdam nihil (+ ex eo *ff*$_2$) *d ff*$_2$, μη απολεσω μηδεν *gr. D*, aliquid ex eo *f q*, non perdam ex eo aliquid (ב־מ) *syrsin-cur.* — *om. c ô e Wo vg fuld pag. 76 Tat-Arab. XIX gr. rell.*

Io 20, 16: rabboni quod dicitur magister] + et occurrit (cucurrit *mm*) ut tangeret (tangu. *ar*) eum *gat ar g*$_1$ *(ap. Sab, non ap. Wo) mm cum gr.* ℵ^{ca} *(sed* ^{ob} *rursus delet) Cyr 4, 1083 syrsin-white-hier.* — *om. a b c d ô e f ff*$_2$ *q r holm rell. Wo vg. fuld pag. 159 Tat-Arab. LIII [hiat l].*

4. **Omissiones.** Elocutiones quasdam laudo, quae in codice *gat* prae editione *Wo* desiderantur. Sed nonnullae hae lectiones re vera omittendae esse videntur.

Mt 1, 6: dauid autem rex *Wo]* — rex *om. gat for mart g*$_{1.2}$ *k Op. imp.* ℵ B Γ *1 71 sah cop syrsin-cur-schaafi arm pers-polygl.* — *hab. c ô f ff*$_1$ *q holm fuld Wo vg gr. rell. [hiant a b d e ff*$_2$ *l r].*

Mt 1, 18: — maria *om. gat* Ir-lat. 44*^{ev} *Tat-Arab. II.* — *hab. gat*^{1} *Wo vg lat. rell. fuld pag. 33 Tat-Ephr. pag. 20 syrsin-cur gr. [hiant e ff*$_2$ *l r].*

Mt 2, 5: — per prophetam *om. gat solus.*

Mt 2, 8: ite et interrogate *Wo vg]* — et *om. gat a q ar ept lich rush syrsin-cur*, + et *hab. b c ff*$_1$ *g*$_1$ *k Op. imp. fuld Tat-Arab. III*, euntes interrogate *d ô*, euntes requirite *f*, πορευθέντες ἐξετάσατε gr. *(Cf. quae supra pag. XLIX sq de coordinatione versionis syrsin-cur et vet. Latinae dixi) [hiant e ff*$_2$ *l r].*

Mt 4, 17: — paenitentiam agite *om. gat syrsin-cur. Cf. supra pag. XXVIII.*

Mt 6, 25: — aut quid bibatis *om. gat* syrcur fuld al.* — *add. gat*^{1} *Tat-Arab. X al.: Cf. pag. 10 adnot. ad Mt 6, 25.*

Mt 24, 36: — neque filius *om. gat Wo vg syrsin al.* — *fuld pag. 131 Tat-Ephr. pag. 215 Tat-Arab. XLII sequuntur* Mc 13, 32 (+ neque filius): *Cf. Tisch et Wo i. h. l.*

Mt 25, 20: obtullit alia ·V· ⟨talenta dicens: domine, V talenta tradidisti mihi, ecce alia V⟩ superlucratus sum] *quae ⟨ ⟩ uncis inclusi, per haplographiam om. gat.*

Mc 1, 32: omnes male habentes et daemonia habentes *Wo vg]* — et daem. hab. *om. gat. r syrsin cant* ut videtur et hart*.* — *hab. (variis verbis) b c d δ e f ff₂ g₁.₂ l q gr. Cf. Tat-Arab. VI* = Mt 8, 16 + Lc 4, 40, *fuld pag. 57* = Mt 8, 16 ss. *[hiant a i k].*

Mc 1, 43: et mundatus est et comminatus est (est *om. Wo*) ei statim et (et *om. Wo*) eiecit eum (illum *Wo*)] — et comminatus est *om. gat,* — et comminatus est ei *om. g₂,* — et comm. *usque* eiecit eum *om c holm,* — et mund. *usque* comm. est ei *om. e,* — *omnem versum* e mund. *usque* eiecit eum *om. b* (*cf. infra fuld* = Mt 8, 3), — statim et eiecit eum *om. syrsin,* — *nihil om. a d δ f ff₂ l q r gr. Tat-Arab. XXII, fuld pag. 56 sequitur* Mt 8, 3, *ubi omnis versus deest.*

Mc 4, 24: remitietur uobis] — et adicietur uobis *om. gat ar b e g₁ Cypr. et gr. D G 114 7 [Scrivener] 2 [Petrop.] — hab. Tat-Arab. X, fuld pag. 50 sq. sequitur* Lc 6, 38 *ubi deest [hiat syrsin-cur].*

Mc 4, 31: seminatum fuerit] — minus est omnibus seminibus quae sunt in terra et cum seminatum fuerit *om. gat lich per haplographiam.*

Mc 5, 11: erat autem ibi] — circa montem *om. gat gr. 1 (33?), fuld pag. 58 sequitur* Mt 8, 30, *ubi deest.* — *hab. rell. et syrsin et Tat-Arab. XI, qui sequitur* Lc 8, 32.

Mc 6, 11: non reciperint uos] — nec audierint uos *om. gat g₁.* — *hab. rell. gr. syrsin Tat-Arab. XII et fuld pag. 53, qui sequuntur* Mt 10, 14.

Lc 7, 7: — propter quod et me ipsum non sum dignum arbitratus ut uenirem ad te (*ante* sed dic uerbo) *om. gat a b c d e ff₂* l r et gr. D 63 240 244 et syrsin, Tat-Arab. XI et fuld pag. 56* = Mt 8, 8 *(ubi desunt verba).* — *hab. δ f ff₂** g₁.₂ q holm Wo vg gr. rell.*

Lc 8, 42: *Quod codices a ff₂ l r ar ept¹ post* conprimebatur *addunt* ut suffocarent eum, *non omissio codicum gat al. et Wo vg et gr. syrsin agitur, sed illorum codicum conflatio. Nempe* συνέπνιγον *gr. pler.,* συνέθλιβον *gr. C L U 13 28 33 69 157 al. ex* Mc 5, 24. — *Tat-Arab. XII* = Mc 5, 24, *fuld pag. 62* = Mt 9, 19.

Lc 11, 2—4: *Orationem dominicam cod. gat additamentis ex* Mt 6, 9—13 *non affecit, sed congruit cum formula brevissima quinque petitionum, quae in textu Graeco et in codice quoque syrsin leguntur, nisi quod codex gat* Pater noster *pro simplici* Pater *habeat. Cf. varias lectiones apud Tisch et apud Wo. Cf. Aug. enchir. 116*: „Lucas in or. dom. petitiones non septem sed quinque complexus est etc.“

Lc 18, 20: non furtum facies (*ante* non falsum testimonium dices) *om. gat solus,* — *hab. a b c d δ e f ff₂ i l q r holm Tert Wo vg et gr. omnes (ap. Tisch) et syrsin-cur, hab. etiam Tat-Arab. XXVIII* = Mc 10, 19 *et fuld pag. 96* = Mt 19, 18.

Lc 23, 51: — qui exspectabat (et ipse *var.*) regnum dei *om. gat solus, — hab. rell. lat. vett. (qui supra) et Wo vg et gr. et syrsin-cur et Tat-Arab. LII et fuld pag. 157, hab. etiam* Mc 15, 43 (προσδεχόμενος τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ), *et* Mt 27, 57 (ὃς καὶ αὐτὸς ἐμαθητεύθη τῷ Ἰησοῦ.

Io 4, 13 sq: quam ego dabo ei *gat rell.]* — non sitiet in aeternum, sed aqua quam ego dabo ei *om. gat* g_1 *l et gr. C* 13 108 i [Scrivener] al. 5 sah sax Or. 4, 212 et 214 Ens [esa bis et ps. 174] — (haplographia esse videtur),* non sitiet in aeternum (umquam *Cassiod. Auct. de promiss.) hab., —* sed aqua quam ego dabo ei *om. e Cypr. Cassiod. [ps. 22] Auct. de promiss., — totum locum hab. rell. lat. vett. et Wo vg. etiam gr. et syrsin-cur Tat-Ephr. pag. 141 Tat-Arab. XXI, fuld pag. 80.*

Io 12, 44: qui me missit] — et qui uidet me *usque* misit me *om. gat b cav for et gr. U 64 126 142* c et e et y [Scrivener] — (haplographia esse videtur). — hab. Wo vg et rell. lat. vett. Tert. Ambros. etiam gr. et syrsin Tat-Arab. XLI fuld pag. 128.*

Io 14, 24 sq: — et sermo *usque* manens *om. gat* solus, add. gat*[1]*, hab. etiam fuld pag. 140 Tat-Arab. XLVI.*

Io 14, 27: pacem meam reliquo uobis] — pacem meam do uobis *om. gat for (*g_1*? mart?: cf. Sab.) et gr. X 59 t [Scrivener]. — hab. rell. et Tat-Arab. et fuld ll. cc.*

Io 21, 6: et inuenietis *gat]* — dixerunt autem (ergo + praeceptor *mm*) per totam noctem laborantes nihil cœpimus, in uerbo autem tuo *(om. mm)* mittemus (mittimus *rush,* + retae *mm) om. gat et pler.: additamentum est codicum ar ept mm rush (etiam* g_1 *em ap. Tisch, non apud Wo) et gr.* ⲛ^{ⲁ} *aeth Cyr. 1112 ex* Lc 5, 5.

SIGLA ET COMPENDIA

quibus in constituendo Apparatu critico usus sum:

NB. *Varias lectiones codicum Lat. Antehier.* a b c etc., *etiam codicis* fuld, *et codicum* syrsin-cur, *etiam* Tat-Ephr. *et* Tat-Arab. *ex editionibus ipse collegi; editiones tamen uncis ( ) infra inclusae praesto mihi non erant. Lectiones vero codicum Lat. Hieronymianorum* am big cav etc. *et Graecorum reliquorumque testium a* Wo *et* Tisch *mutuatus sum. Locos sacros a patribus Latinis laudatos ex editionibus criticis ‚Corp. Script. Eccl. Lat. Vindob.', quantum ante annum 1906 in lucem prodierant, excerpsi, subsidii causa* Sab *adhibui. Novum Testamentum Latinum in Africa Cypriani aetate usitatum ab H. de Soden (iuniore) nuperrime restitutum sero in manus meas venit.*

Ceterum de ipso Apparatu critico, *quo ad calcem pag. 1—181 textum* gat *illustravi, cf. pag. XXVI adnot. 1. Quibus in adnotationibus, quas iam anno 1906 conscripsi, cum non nisi de cognatione Latina cogitarem, Graecos et Syriacos reliquosque testes alienos praetermisi. In* Spicilegio vero lectionum *(pag. L—LXI) missis patribus Latinis recentioribus imprimis id spectabam, quaenam ratio intercederet inter codicem* gat *et versionem antiquissimam Latinam et Syriacam et evangeliorum ‚harmoniam' codicis* fuld *et* Tat-Ephr. *et* Tat-Arab.

A. CODICES EVANGELIORUM LATINI ET SYRIACI.

a = Vercellensis saec. IV, ed Blanchinus, Evangeliarium quadruplex I, Romae 1749; ed. Belsheim 1884.
am = Amiatinus saec. VII—VIII, ed. Tischendorf 1854: ap. Wo = A.
ar = Armachanus Dublin. saec. VIII—IX (Book of Armagh), ap. Wo = D.
aug = Augiensis saec. IX (Karlsruhe, Aug. 211), quem contuli.
b = Veronensis saec. IV—V, ed. Blanchinus l. c.; ed. Belsheim 1904.
big = Bigotianus (Paris 281, 298) olim Fiscanensis saec. VIII—IX, ap. Wo = B.
c = Colbertinus saec. XIII, ed. Sabatier l. c.; ed. Belsheim 1888.
cant = Cantabrigiensis Corp. Christ. nr. 286 saec. VII, ap. Wo = X.
cant 197 = Cantabr. ib. nr. 197 saec. VIII ed. Goodwin. Cf. supra pag. XLIV.
cav = Cavensis saec. IX, ap. Wo = C.
corp ox. = Codex collegii Corporis Christi Oxon. 122 saec. XI, ap. Wo.
D d = Cantabrigiensis (Bezae) saec. VI. graeco-lat., ed. Scrivener 1864.
Δ δ = Sangallensis graeco-lat. interlin. saec. IX, ed. Rettig 1836.
durm = Durmachensis (Book of Durrow) saec. VI ex., ap. Wo.
e = Palatinus saec. IV—V, ed. Tischendorf 1847 (ed. Belsheim 1896).
emm = S. Emmerami Ratisb. anni 870, ap. Wo.
ept = Epternacensis (Paris 9389) saec. VIII—IX, ap. Wo = ℇP. Ipse postea contuli (cf. supra pag. XLII).
f = Brixianus saec. VI, ap. Wo. Cf. supra pag. XXVI adnot. 4.
ff$_1$ = Corbeiensis I saec. VIII—IX, ed. Belsheim 1882.
ff$_2$ = Corbeiensis II saec. VI, ed. Belsheim 1887; ed. Buchanan, Old Latin Biblical Texts V Oxford 1907.
for vel *jul* = Foro-Iuliensis saec. VI—VII, ed. Blanchinus l. c.; ap. Wo = J.
fuld = Fuldensis ann. 541—546, ed. Ranke 1868; ap. Wo = F.

g_1 = Sangermanensis I saec. IX, ed. Wordsworth, Old Lat. Bibl. Texts I.
g_2 = Sangermanensis II saec. X, ap. Sab.
gat = Gatianus; *cod.* vel *gat** = *gat* ante correcturam; *gat*^{1}, *gat*^{2} = *m. 1, m. 2.*
h = Claromontanus (Vaticanus lat. 7223) saec. IV—V, ed. A. Mai, Script. Vet. nov. Coll. III, Romae 1828, 257—288 (Belsheim 1892).
harl = Harleianus (Mus. Britt. Harl. 1755) saec. VI—VII, ap. Wo = Z.
holm = Holmiensis aureus saec. (V—)VII, ed. Belsheim 1878.
hub = Hubertianus (Mus. Britt. Add. 24 142) saec. IX—X, ap. Wo = H.
i = Vindobonensis saec. VII, ed. Belsheim 1885.
ing = Ingolstadiensis saec. IX, cf. E. v. Dobschütz, Studien zur Textkritik der Vulgata, Leipzig 1894, 14 ss.; ap. Wo = I.
k = Bobbiensis saec. IV—V, ed. Wordsworth-Sanday-White, Old Latin Biblical Texts II, Oxford 1886. Cf. L. Traube, Nomina Sacra 1907.
karl = Karolinus (Mus. Britt. Add. 10 546) saec. IX, ap. Wo = K.
ken = Kenanensis saec. VII—VIII (Book of Kells, Dublin), ap. Wo = Q.
l = Rehdigeranus saec. VII—VIII, ed. Haase (Progr.) 1865 s.
lich = S. Ceaddae Lichfeldensis s. VIII ed. Scrivener 1887.; ap. Wo = L.
lind = Lindisfarnensis saec. VII—VIII (Book of Lindisfarne), ap. Wo = Y.
m = Speculum Augustini quod dicitur, ed. Weihrich, Corp. Vind. XII.
mart = S. Martini Turonensis (Tours nr. 22) saec. VIII aureus, ap. Wo = MT.
med = Mediolaniensis (bibl. Ambros. C 39 inf.) saec. VI, ap. Wo = M.
mm = Maioris monasterii Turon. saec. VIII—IX, ap. Calmet l. c.; ap. Wo = E.
mull = Mullingensis (Book of Mulling, Trinity College, Dublin), aliquae lectiones ap. S. Berger Histoire de la Vulgate, Nancy 1893, 33 s.
n = Fragmenta Sangallensia saec. V, ed. White, O. L. B. Texts II, 1886.
ox = Oxoniensis (Bibl. Bodl.) saec. VII, ap. Wo = O.
q = Monacensis saec. VII, ed. White l. c. III, Oxford 1888.
r = Usserianus I (Dublin) saec. VII, ed. Abbott, Dublini 1884.
r_2 = Usserianus II (Dublin) saec. IX—X contulit Abbott ib.
rush = Rushworthianus a. 820 (Gosp. of Mac Regol, Bibl. Bodl.), ap. Wo = R.
rush^{sax} = versio saxonica codicis *rush* ed. Skeat 1871—1887.
tol = Toletanus saec. X (Bibl. nat. Matrit.), ap. Wo = T.
theod = Theodulfianus saec. IX (Paris 9380), ap. Wo = θ.
vall = Vallicellianus B VI saec. IX, ap. Wo = V.
will = a Willelmo Hal. anno 1254 scriptus (Mus. Britt.), ap. Wo = W.
z (j) = Saretianus (Sarezzano) purp. saec. V, inventus et descriptus a Guerrino (Ambr.) Amelli, Milano 1872; ^{2}1885; Montecassino 1893.
syrcur = Syrus Curetonianus saec. V, invenit et ed. W. Cureton, London 1858. F. Cr. Burkitt, Evangelion Da-Mepharreshe, Cambridge 1904.
syrsin = Syrus Sinaiticus rescriptus saec. IV, invenit Agnes Smith-Lewis a. 1892; ed. R. Bensly, R. Harris, F. C. Burkitt, A. Smith-Lewis, Cambridge 1894. A. Smith-Lewis, Some Pages etc., London 1896. F. C. Burkitt, Evangelion Da-Mepharreshe, Cambridge 1904. Cf. Opusculum meum ‚Die Stammbäume Jesu': Bibl. Studien XV, Freiburg 1910, 157 ss.
Tat-Ephr. = G. Moesinger, Evangelii concordantis Expositio facta a. s. Ephraemo lat. transl. ab. I. B. Aucher, Venetiis 1876.
Tat-Arab. = Aug. Ciasca, Tatiani Evangeliorum Harmoniae Arabice ed. et translatione Latina donavit, Romae 1888.

B. EDITIONES.

Sab = Sabatier, Bibliorum Sacr. Lat. Versiones antiquae III, Remis 1743.
Steph = ed. Stephanus 1538, iterum 1546, ap. Wo.
Tisch = C. Tischendorf, Nov. Test. Gr. ed. VIII crit. maior. I, Lips. 1872.
vg = Biblia Sacra Vulgatae Editionis ed. M. Hetzenauer, Oenip. 1906, ubi variae lectiones additae sunt Clementinae *(Clem)* et Sixtinae *(Sixt)*.
Wo = J. Wordsworth et H. White, Novum testamentum latine secundum editionem S. Hieronymi I. Evangelia, Oxonii 1889—1898.

C. SIGLA ET COMPENDIA CRITICA.

Nota sunt compendia critica velut *al.* = alii codices. — *add.* = addidit. — *corr.* = correxit, correctum, corrector, correctura. — *ed.* = edidit. — *edd.* = editiones. — *eras.* = erasa (littera). — *exp.* = expunxit, expuncta scil. littera. — *fort.* = fortasse. — *gr.* = textus vel codex graecus. — *litt.* = littera. — *mg.* vel *marg.* = in margine. — *om.* = omisit. — *pler.* = codices plerique. — *pr.* = primum. — *rad. corr.* = radendo correxit vel correcta scil. littera. — *ras.* = in rasura. — *rell.* = reliqui codices. — *s.* = super, supra, superscripsit. — *tr* = transposuit. — *v.* = versus. — *vett.* = codices vel versiones veteres i. e. Antehieronymianae. — *** = tres litterae erasae sunt; et alia huiusmodi sigla.

NB. De ipsa editione haec fere notanda sunt: Ne typographus spatiis nimium lineas dirimeret, singulas litteras vel syllabas, quas m. 1 inter lineas superscripsit, intra ipsam saepius lineam minutioribus typis imprimendas curavi, *velut pag. 3* = Mt 1, 16 *impressimus:* dicitur $^{\text{uel uocatur}}_{\text{(uel uocatur}}$, *ubi in ipso codice scriptum est* dicitur | *vel pag. 3* = Mt 1, 10: iosia^{s}* *pro* iosia^{s}* | *vel praesertim pag. 4* = Mt 2, 7: hier^{o}dis *pro* hier^{o}udis | *vel. pag. 5* - Mt 2, 12: s^{o}mpnis *pro* s^{o}mpnis. In adnotationibus hos locos accuratius describebam.

Sigla, quae ad codicem Gatianum spectant, sunt haec:

cod. vel *gat** = lectio primaria codicis *gat* ante correcturam.
m. 1 vel *gat*^{1} = manus primi correctoris, Holcundi dico, qui ipse correxit codicem quem bellissime scripsit.
m. 2 vel *gat*^{2} = manus secunda, nescio an Hibernica, saec. VIII—IX.
m. 3 vel *gat*^{3} = manus tertia saec. IX—X vix Hibernica, quae Evangelia in singulas lectiones vel pericopas divisit.
m. alt. = manus altera, quae a reliquis manibus certe distingui non poterat.

EUANGELIUM GATIANUM.

Fol. 1^{r} *vacat, nisi quod in margine inf. manus quaedam pervetusta nomen adscripsit* UUARNERIUS.

Fol. 1^{v} *omne ornatum est lineamentorum et animalium figuris hibernicum in modum inter se nexis pictisque variis coloribus (cf. Prolegg.). — In marg. sup. manus saec. fortasse IX scripserat sententiam, cuius is qui librum conglutinauit et circumcidit, haec tantum reliqui fecit:* in nomine di summi amen (*cf. cod. mart:* in nomine dni nostri ihū xpī incipit euangelium secundum matheum; *cod. mm:* initium aeuangelii dni nri ihu xpi secundum matheum · gloria tibi dṡ).

(SECUNDUM MATHEUM.)

(Cod. Gat. Mt 1, 1—17.)

(I· III) 1,[1] LIBER GENERATIONIS ihu xpi fol. 2r
filii dauid filii habracham [2] habracham genuit isac
isac h genuit iacob iacob h genuit iudam &fratres
eius [3] iudas h genuit fares &zaram dethamar pha
res h genuit esrom esrom h genuit aram [4] aram h ge
nuit aminadab aminadab h genuit naason naason h genu
it sal*mon [5] salmon h genuit boz derachab boz h genuit obeth exruth
obeth h genuit iesse iesse h genuit dauid regem [6] dauid h genuit salamon
exea q; fuit uri[c] [7] salamon h genuit roboam roboas h genuit abiud abi
ud h genuit asaph [8] asaph h genuit iosapath iosapath h genuit ioram
ioram h genuit oziam [9] ozias h genuit ioathan ioat[h]as h genuit achaz
achaz h genuit ezechiam [10] ezechias h genuit man*nassem mannasses
h genuit amos amos h genuit iosia[s]* [11] iosias h genuit iechoniam &fra
tres eius in transmigratione* babilonis [12] &post transmigrationem
babilonis iechonias h genuit salathiel salathiel h genuit zoroba
bel [13] sorobabel h genuit abiud abiud h genuit eliacim eliacim h genu
it aszor [14] aszor h genuit sadoc sadoc h genuit achim achim h
genuit eliud [15] eliud h genuit eleazar eleazar h genuit nathan
nathan h genuit iacob [16] iacob h genuit ioseph uirum mariae
dequa natus est ihs qui dicitur uel uocatur xps ::::::
II· x [17] Omnes ergo generationes ab abracham usq; addauid generationes
sunt ·XIIII· &adauid usq; trasmigrationem babilonis ····· ·XIIII·
&atransmigratione babilonis usq; adxpm generationes sunt ·XIIII· ‖

1, [1] (I· III) *addidi; om. cod.*
[4] sal*mon (a *eras.*).
[c] uri *cod.:* urie *corr. m. alt.*
[8] ioathas (h *s. m. 1*).
[10] iosias* (s* *ex* n *vel* m *rad. corr.*).
[11] intransmigratione* (m *eras.*: *cf.* in transmigracionem *c;* usque in translationem *k;* in transmigratione *rell*).
[16] dicitur *cod.* (= *a c ð f for*): uel uocatur *s. m. 1* (= *ff*$_1$ *g*$_1$ *q holm fuld am Wo vg; om. d k Tert*).
[17] XIIII· *ter minio scr.*

III. v 18 XPI AUTEM generatio sic erat cum esset dis ponsata mater eius maria ioseph ··· Ante quam conuenirent inuenta est inutero habens despu IIII. x sco ··· 19 Ioseph autē uir eius cum esset homo iustus &nolet eam traducere uoluit occulte dimittere eam ··· 20 Haec autem eo cogi tante ecce angelus dni insompnis apparuit ei dicens ioseph fili dauid noli timere accipere mariam coniugem tuam quod enim exea nascitur despu sco est 21 pariet autem filium &uocabis nomen eius ihm ipse enim saluum faciet populum suum apeccatis eorū ··· 22 Hoc h totum factū est ut adimpleretur quod dictum est adno perprophetam dicentem 23 ecce uirgo inutero habebit &pariet filiū &uocabunt nomen eius hemanuel quod est interpretatum nobis cum ds ··· 24 Exsurgens h asumpno ioseph fecit sicut precepit ei an gelus dni &accepit coniugem suā 25 &noncognoscebat eam donec piperit filiū suū primogenitum &uocauit nomen eius ihm ··· 2,1 Cum ergo natus esset ihs inbethlem iuda indieb; herudis regis ec ce magi aboriente uenerunt inhierusolimam 2 dicentes ubi est qui natus rex iudaeorū uidimus ⲏ stellam eius inoriente &ueni mus adorare eum ··· 3 Audiens h herodis rex turbatus est &om nis hierusolima cum eo 4 &congregans omnes principes sacerdotū &scribas populi sciscitabatur abeis ubi xps nasceretur 5 at illi V. VII dixerunt ei inbethlem iuda ··· Sic enim scribtum est 6 &tu bethleem terra iuda uel dux nequaquam minima es inprincipib; iuda exte enim ‖ VI. x exiet rex qui regat populum meū israhel ··· 7 Tunc hier°dis clam uocauit magos diligenter exquisiuit abeis tempus stellae

fol. fol.

1,18 maria *s. m. 1 (om. cod. et Iren;* maria ioseph *vett. et vg;* maria a ioseph *f;* cum mater eius maria desponsata esset iosef *k).*

20 sompnis (o *ex* u *corr.*).

20. 24 coniugem (u *bis eras.*).

2, 5 dixerunt] + ei *s. m. 1? (= b c [Belsh.] d δ f ff$_1$ k holm fuld am Wo vg): om. cod. (= a c [Sab.] g$_{1.2}$ q op. imp. Sedul).*

‖ terra] + iuda *s. m. 1 (cf.* terra iuda *δ holm am fuld Wo vg gr. Aug Faust;* terra iudaeorum *ff$_1$;* iuda [*sine* terra] *Ambr;* iudae [*sine* terra] *Hilar;* iudaeae [*sine* terra] *a c d k;* iudeae [*sine* terra] *f g$_1$ q;* iudaea [*sine* terra] *b; cf. etiam Wo, qui hasce exhibet lectiones:* iuda *mm ept Sixt;* iudae *ar Steph;* iude *will;* iudae *[sic] cav fuld harl lich mart rush al.;* iudaeae *big theod cant;* iudeae *am for ken tol cott; sed am et fuld revera aliter habent, et ‚Sixt' pertinet potius ad 2, 5, ubi Sixt* iuda *et Clem* iudae *exhibet, neque ex Wo apparatu cognoscitur, utrum vox ‚terra' omissa sit an non).*

6 rex *cod. (= a mm Vig Taps.):* uel dux *s. m. 1 (= c d δ ff$_1$ holm am for Wo vg Tert Prisc Aug Iunil op. imp.;* ducator *k;* princeps *b f g$_1$ q Ambr Leo;* iudex *fuld).*

7 hierodes (o *ex* u *corr. m. 1, cf. 2, 12*).

quae apparuit eis [8] &mittens illos inbethleem dicit ite inter
rogate diligenter depuero hoc &cum inueneritis eū renuntia
te mihi ut&ego ueniam &adorem eum ··· [9] Quicum audissent re
gem abierunt &ecce stella quam uiderant inoriente ante
cedebat eos usquae dum ueniens staret supra ubi erat
puer [10] uidentes h̄ stellam gauissi sunt gaudio magno ualde
[11] intrantes indomum inuenerunt puerū cum maria matre eius
&procidentes adorauerunt eum &apertis thesauris suis
obtullerunt ei munera aurum tus &mirram ··· [12] &responso
accepto ins°mpnis neredirent adherodem sed per aliam uiam
reuersi sunt inregionem suam ··· [13] Qui cum recessisent ecce angelus
dni apparuit insompnis ioseph dicens surge &accipe puerum
&matrem eius &fuge in*egiptum &esto ibi usq; dum dicam tibi
futurum est enim ut herodis querat puerum istum perdere ···
[14] qui consurgens accepit puerum &matrem eius nocte &sece
sit inaegyptum [15] &erat ibi usq; admortem herodis utadimple
retur quod dictum est adno perprophetam dicentem exaegypto
uocaui filiū meum ··· [16] Tunc herodis uidens q̄m inlusus esset
amagis iratus est ualde &mittens occedit omnes pueros
qui erant inbethleem &inomnib; finib; eius abimatu &imfra
secundū tempus quod exquesierat amagis ··· [17] Tunc adinpletum
est quod dictum est per hierimiam prophetam dicentem [18] uox
inrama audita est ploratus &ululatus multus rachel plo
rans filios suos &noluit consolari quia non sunt ··· [19] Deffunc
to autem herode ecce angelus d̄ni apparuit in sompnis ||
ioseph inaegypto [20] dicens surge &accipe puerū &matrem eius &uade fol. 3v
interrā israhel defuncti sunt enim quiquerebant animam pueri ···
[21] Qui consurgens accepit puerū &matrem eius &uenit interram
israhel ··· [22] Audiens h̄ quod archilaus regnaret iniudea proherode
patre suo timuit illuc ire &admonitus insompnis secessit inpa
rtes galilae [23] &ueniens habitauit inciuitate q; dicitur nazareth
Ut adimpleretur quod dictum est perprophetas q̄m nazareus
VII. III uocabitur ··· 3,[1] INdiebus h̄ illis uenit iohannis babtista predicans in
deserto iudae [2] dicens paenitentiam agite adpropinqua[uit] enim re
VIII. I gnū caelorum ··· [3] Hic est enim qui dictus est perprophetā dicentem
Uox clamantis indeserto parate uiam dni rectas facite semitas
eius omnis uallis inplebitur &omnis mons &collis humiliabuntur

---

2,[12] sompnis (o *ex* u *corr. m. 1, cf. 2, 13 19 etc.*).
[13] egiptum *cod.*: aegyptum *corr. m. 1, cf. 2, 14 15 etc.*
[22] a*monitus *cod.* (d *eras.*).
3, [2] adpropinquauit (uit *s. m. 1*).

VIIII. VI &erunt praua indirecta &aspera inuias planas ··· 4 Ipse enim iohannis habebat uestimentū depilis came*lorum &zonam pelliciam circa lumbos suos esca h̄ eius (erat) locusta &mel siluestre ··· 5 Tunc exiebant adeum hierusolima &omnis iudaea &omnis regio circa iordanen 6 &bàbtiszabantur iniordane abeo confitentes peccata sua ···

X. V 7 Uidens h̄ multos pharisaeorū &sadduceorū uenientes adbaptismum suū dixit eis progenies uiperarum quis demonstrauit uobis fugere auentura ira 8 facite ergo fructum dignū paeni tentiae 9 &neuelletis dicere intra uos patrem habemus habracham dico enim uobis quia potest d̄s delapidib; istis suscitare filios habrachae 10 iam ꝓ securis adradices arborū possita est omnis ergo arbor q; non facit fructū bonū excidetur &inignem

XI. I mittetur ··· 11 Ego quidem babtiszo uos inaqua inpaenitentia qui h̄ post me uenturus est fortior me est cuius nonsum dignus calcia menta portare ipse uos babtiszabit inspū s̄co &igni ··· ‖

XII. V 12 Cuius uentilabrum inmanu sua &permundabit aream suam &con fol gregabit triticum suum inhorreum paleas h̄ conburet igni inex

XIII. X tinguabili ··· 13 Tunc uenit ih̄s agalilea iniordanen adiohannem utbabtiszaretur abeo 14 iohannis h̄ prohibebat eum dicens ego ate debeo babtiszari &tu uenis adme 15 respondens h̄ ihs dixit ei sine modo

XIIII. I sic ꝓ decet nos inplere omnem iustitiam ··· Tunc dimissit eum 16 baptiszatus h̄ ihs confestim ascendit deaqua &ecce aperti sunt ei caeli &uidit s̄pm di discendentem decaelo sicut columbā uenientem super se 17 &ecce uox decaelis dicens hic est filius meus dilectus

XV. (II) (bene) inquo mihi conplacui ··· 4,1 Tunc ihs ductus est indesertum aspu ut

XVI. V temptaretur adiabulo ··· 2 &cum ieiunasset XL dieb; &XL noctib; post ea esuriit 3 accidens adeū temptator dixit ei sifilius d̄i es dic ut lapides isti panes fiant 4 qui respondens dixit scribtum est ꝓ quia noninpane solo uiuit homo sed inomni uerbo quod procidit deore di ··· 5 Tunc adsumpsit eum diabulus inscam ciuitatem &stattuit eū supra pinnaculū templi 6 &dixit ei si filius d̄i es mitte te deorsum scribtum est ꝓ quia angelis suis mandauit dete &inmanib; tollent te neforte offendas adlapidem pedem tuum ··· 7 Ait illi ih̄s rursum scribtū est nontemptabis dn̄m d̄m tuum ··· 8 Iterum ad

---

3, 4 came*lorum (l *eras.*).

4 erat *s. m. 1 (= vg rell.): om. cod. (= op. imp. in Mt).*

16 baptiszatus autem] + ih̄s *s. m. alt. (= vg Wo d f ff₁ h holm m;* baptizato iesu *a b c g₁ Hilar Vig Taps. auct. de promiss.): om. cod. (= l am cav cant for lind mart med vall syr^cu Aug).*

17 mihi] + bene *s. m. 1 (= a b c d δ f g₁.₂ h holm ar for ken mm will Iren Opt Chrom Vig Taps. alii): om. cod. (= ff₁ l am Wo vg Hilar Iren cod. Clerm. Cass Vig p. Ambr Aug).*

sumpsit eum diabulus inmontem excelsum ualde &ostendit illi
omnia regna mundi &gloriam eorū [9] &dixit illi haec omnia tibi
dabo si cadens adoraueris me ··· [10] Tunc dicit illi ihs uade satanas
scribtum est enim dn̄m dm tuū adorabis &illi soli seruies ···
XVII. VI [11] Tunc reliquit eum diabulus &ecce angeli accesserunt &ministra
bant ei ··· [12] Cum h̄r audisset ih̄s quia iohannis traditus esset ···
XVIII. IIII Secesit ingalileam [13] &relicta ciuitate nazareth uenit &habita
uit incaparnauum maritimam infinib; zabulon &nepthalim ··· ||
VIII. VII [14] Utadimpleretur quod dictum est per esechiam prophetam dicentē fol. 4v
[15] terra zabulon &terra nepthalim uia maris trans iordanen ga
lilae gentium [16] populus qui sedebat intenebris lucem uidit magnā
XX. VI &sedentib; inregione &inumbra mortis lux orta est eis ··· [17] Exinde coe
penitentiam agite
pit ih̄s praedicare &dicere adpropinquauit ꝯ regnū caelorum
[18] ambulans h̄r ihs iuxta mare galilae uidit duos fratres simonem
quiuocatur petrus &andream fratrem eius mittentes retia in
XXI. II mare erant ꝯ piscatores ··· [19] &ait illis uenite post me &faciam
uos fieri piscatores hominum [20] at illi continuo relictis retib; suis
XXII. VI sequuti sunt eum ··· [21] &procid^ens inde uidit alios duos fratres ia
cobum zebedaei &iohannem fratrem eius innaui cumzebedaeo patre
XXIII. I eorū refficientes retia sua &uocauit eos ··· [22] Illi h̄r statim relictis re
tib; &patre sequuti sunt eum ··· [23] &circumibat ih̄s totam galileā
docens insinagogis eorū &praedicans ęuangelium regni &sanans
omnem langorem &omnem imfirmitatem inpopulo ··· [24] &abiit opinio
eius intotam siriam &obtullerunt ei omnes male habentes uaris
languoribus &tormentis conpraehensos &quidoemonia habebant
&lunaticos &paraliticos &curauit eos [25] &sequutę sunt eum turbae
multae agalilea &decapoli &abhierusolimis &iudea &detransior
XVIII X danen ··· 5,[1] Uidens h̄r ihs turbas ascendit inmontem &cumsedisset ibi
accesserunt adeum discipuli eius [2] &aperiens os suum docebat eos
XXV. V dicens ··· [3] Beatii pauperes spū qm ipsorum est regnum cęlorum ···
XVI. X [4] Beatii mittes qm ipsi possidebunt terram ··· [5] Beatii quilugent nunc
VII. V qm̄ ipsi consolabuntur ··· [6] Beatii qui essuriunt &sitiunt iustitiam
XVIII. V qm̄ ipsi saturabuntur ··· [7] Beatii missericordes qm̄ ipsi misericor
diam consequentur ··· [8] Beatii mundo corde qm̄ ipsi dm̄ uidebunt ···
VIII. X [9] Beatii pacifici qm̄ ipsi fili dī uocabuntur ··· ||

4,[17] penitentiam agite *s. m. 1.*

[18] ambulans autem] + ih̄s *s. m. 3? (= a c ð ff$_1$ h holm m ar big ept mm rush vg op. imp.): om. cod. (= b d f g$_1$ k l am fuld Wo Aug).*

[21] procidens (e *ex* i *corr.*).

[25] sunt *s. m. 1.* || decapoli (o *ex* u *corr. m. 1 ut vid.*).

[10] Beatii quipersequutionem patiuntur propter iustitiam qm ipso fol.
XXX. v rum est regnū caelorum ··· [11] Beatii estis cumuos maledixerint ho
mines &persequuti uos fuerint &dixerint omne malum aduersus
uos mentientes propter me [12] gaudete &exultate quia merces ues
tra copiosa ÷ incaelis sic ꝺ persequuti sunt &prophetas qui
XXXI. II fuerunt ante uos ··· [13] Uos estis sal terrae quodsi sal euanuerit
inquo salietur adnihilū ualet ultra nisi utproieciatur foras
XXXII. II &conculcetur abhominib; ··· [14] Uos estis lux mundi non potest ciuitas
abscondi supra montem possita [15] neq; accendunt lucernam &
ponunt eam submodio sed supra candellabrum utluceat
omnib; qui indomo sunt [16] sic luceat lux uestra coram hominib;
utuideant opera uestra bona &glorificent patrem uestrū
XXXIII. x qui incaelis est ··· [17] Nolite putare quia ueni soluere legem aut
XXXIIII. v prophetas nonueni soluere sed adimplere ··· [18] Amen quippe dico uobis
donec transeat caelum &terra iota unum aut unus apex nonpr̄
XXXV. x teribit alege donec omnia fiant ··· [19] Qui ergo soluerit unum deman
datis istis minimis &docuerit sic homines minimus uocabitur
inregno cęlorum ··· Qui ꝟ fecerit &docuerit hic magnus uocabitur
inregno cęlorū ··· [20] Dico ꝟ uobis quia nisi habundauerit iustitia
uestra plusquam scribarum &pharisaeorum non intrabitis
inregno caelorum [21] audistis quia dictum est antiquis nonocci
des ··· Qui ꝟ occiderit reus erit iudicio [22] ego autem dico uobis quia
omnis qui irascitur fratri suo reus erit iudicio qui ꝟ dixerit
fratri suo racha reus erit concilio qui ꝟ dixerit fratri suo
fatue reus erit gehennae ignis ··· [23] Si ergo offeres munus tuum
adaltare &ibi recordatus fueris quia frater tuus habet
aliquid aduersum te [24] reli^{n}que ibi munus tuum ante altare ||
&uade prius recon^{ci}liare fratri tuo &tunc uenies offeres mu fol.
XXXVI. v nus tuum ··· [25] Esto consentiens aduersario tuo cito dum es inuia
cum eo neforte tradat te aduersarius iudici &iudex tradat
^{te} ministro &incarcerem mittaris [26] amen dico tibi non exies inde do
XXXVII. x nec reddas nouissimum quadrantem ··· [27] Audistis quia dictum est
antiquis non moechaberis [28] ego ꝟ dico uobis quia omnis qui uiderit
mulierem adconcupiscendam eam iam moechatus est eam incorde
suo [29] quod si oculus tuus dexter scandaliszat te erue eum
&proiece abste expedit ꝺ tibi utpereat unum menbrorum tuo

5,[24] relinque (n *s. m. 1*).
[24] reconciliare (ci *s. m. 1*).
[25] te (*ante* ministro) *add. m. 1.*
[29] scandaliszat *cod.:* scandaliszet (e *s.* a) *corr. m. 1, cf. infra 5, 30 (cf.* scandalizet *ð holm;* scandaliziat *k;* scandalizat *rell. codd. et Lucif Hilar Ambr Chrom;* scandalizauerit *op. imp.).*

rum quam totum corpus tuū mittatur ingyhennam ignis [30] &
si dextera manus tua scandaliszet te abscide eam &proie
ce abste expedit ꝫ tibi utpereat unum membrorū tuorū quā
totum corpus tuū mittatur ingehennam ··· [31] Dictum est ꝟ quicum
que dimisserit uxorem suā det illi libellum repudi [32] ego ꝟ dico
uobis quia omnis qui dimisserit uxorem suā excepta causa for
nicationis facit eam moechari &quidimissam duxerit adulterat ···
[33] Iterum audistis quia dictum est antiquis non periurabis reddes
autem dn̄o iuramenta tua [34] ego ꝟ dico uobis noniurare omnino
neq; percaelum quia th̄ronus dī est [35] neq; perterram quia scabellū
pedum eius est neq; per hierusolimam quia ciuitas magni regis est
[36] neq; per caput tuum iuraueris quia non potes unum capillum album fa
cere aut nigrum [37] sit ꝟ sermo uester est est non non quod ꝟ hiis ha
bundantius est amalo est ··· [38] Audistis quia dictum est oculum pro
oculo dentem pro dente [39] ego ꝟ dico uobis nonresistere malo ···
VIII. Sed siquis te percuˢserit indextera maxilla tua prębe ei &alterā
[40] &ei qui uult tecum iniudicio contentere &tonicam tuā tollere di
III. mitte &pallium ··· [41] &qui te angariszauerit mille passus uade ||
cum illo alia duo [42] &qui petit ate da ei &uolenti mᵘtuari ate ne fol. 6ʳ
XL. auertaris ··· [43] Audistis quia dictum est diliges proximū tuum &odies
V inimicū tuum [44] ego ꝟ dico uobis diligite inimicos uestros &benefacite
hiis qui oderunt uos &orate propersequentib; &calumpniantib; uos
[45] utsitis filii patris uestri qui incaelis est qui solem suum oriri
facit super bonos &malos &pluuit super iustos &iniustos ···
XLI. [46] Si enim diligatis eos qui uos diligunt quam mercidem habebitis
V nonne &pᵘblicani hoc faciunt [47] &si salutaueritis fratres uestros
tantū quid amplius facitis nonne &aethnici hoc faciunt [48] estoᵗᵉ ergo
LII. uos perfecti sicut &pater uester caelestis perfectus est ··· 6,[1] Adten
X dite ne iustitiā uestram faciatis coram hominib; utuideamini
abeis alioquin mercidem nonhabebitis apud patrem uestrū qui
incaelis est ··· [2] Cum ergo facies ęlimosinam noli tuba canere ante
te sicut hippochrite faciunt insinagogis &inuicis uthonorificentur
abhominib; amen dico uobis perciperunt mercidem suā [3] te ꝟ faci
ente aelimosinam nesciat sinistra tua quid faciat dextera tua
[4] ut sit aelimosina tua inabsconso &pater tuus qui uidet inabs
conso reddet tibi [5] &cumoretis nolite fieri sicut chippochritae
qui amant stare inangulis platearum &insinagogis stantes

5,[34] thronus (h *s. m. 1*).
[39] percuˢserit (s *s. m. 1*).
[42] motuari *cod.:* mutuari (u *s.* o) *corr. m. 1.*
[46] poblicani *cod.:* publicani (u *s.* o) *corr. m. 1.*
[48] estoᵗᵉ (te *s. m. 1*).

orare utuideantur abhominib; amen dico uobis perciperunt
mercidem suam [6] tu h̄ cumorabis intra incubiculum tuū &clau
so ostio tuo ora patrem tuū inabsconso &pater tuus qui
XLIII. v uidet inabsconso reddet tibi ··· [7] Orantes h̄ nolite multum loqui
sicut aethnici putant enim quod in multiloquio suo exaudiantur
[8] nolite ergo adsimilari eis scit enim pater uester quid uobis
opus sit ante quam petatis abeo [9] sic enim orabitis . . . . . .

Pater noster qui es incaelis scificetur nomen tuū [10] aduenia̅t ||
regnum tuum fiat uoluntas tua sicut incẹlo &interra [11] panem f
uel supersubstantialem
nostrum quotidianum da nobis hodie [12] &dimitte nobis debita
nostra sicut &nos dimittimus debitorib; nris [13] &ne patiaris
XLIIII. VI nos induci intemptationem sedlibera nos amalo ··· [14] Si enim dimis
seritis hominib; peccata eorum dimittet &uobis pater uester
cẹlestis delicta uestra [15] si h̄ non dimisseritis hominib; peccata
eorum nec pater uester cẹlestis dimittet uobis peccata uestra ···
XLV. x [16] Cum h̄ ieiunatis nolite fieri sicut chippochritę tristes demo
liuntur ⊬ facies suas utpareant hominib; ieiunantes amen
dico uobis quia perciperunt mercidem suam [17] tu h̄ cum ieiunas
ung^{u}e capud tuum &faciem tuam laua [18] ne uidearis abhominib;
XLVI. v ieiunans sedpater tuus qui uidet inabsconso reddet tibi ··· [19] Noli
te thesauriszare uobis thesauros interra ubi erugo &tinea
demolitur &ubi fures effodiunt &furantur [20] thesaurizate uo
bis thesauros incẹlo ubi neq; erugo neq; tinea demolitur &ubi
fures noneffodiunt nec furantur [21] ubi ⊬ fuerit thesaurus tuus
XLVII. v ibi erit &cortuum ··· [22] Lucerna corporis tui est oculus tuus si
fuerit oculus tuus semplex totum corpus tuum lucidum erit
[23] si h̄ oculus tuus ****** nequam fuerit totum corpus tuum
tenebrosum erit si ergo lumen quod inte est tenebrae sunt ip
XLVIII. v sae tenebrae quantae sunt ··· [24] Nemo potest duob; dominis serui
re aut enim unum odio habebit &alterum diliget aut unum sus
tinebit &alterum contempnet non potestis do̅ seruire &mammone ···
aut q(u)id bibatis
XLVIIII. v [25] Ideo dico uobis nesolliciti sitis animae uestrae quid manducetis

---

6,[11] quotidianum *cod. (= a b c d f ff$_1$ g$_1$ h holm k l q ar cav ept [mg.] lich mm tol will Tert Cypr Opt Ambr Aug Cass alii):* uel supersubstantialem *s. m. 1 (= δ Hier am Wo vg).*

[17] unge *cod.:* ungue (u. *s. m. 1*).

[24] diliget *cod.:* dileget (e *s.* i) *corr.*

[25] manducetis] + aut quid bibatis *s. m. 1 (= c d f g$_1$ h holm m q copt armen; η τι πητε B; καὶ τί πίητε complures codd. graeci, syr utr., goth; cf. Hier in Mt, qui dicit, in nonnullis codicibus additum esse* neque quid bibatis): *om. cod. (= a b ff$_1$ k l am Wo vg Hilar).*

neque corpori uestro quid induamini nonne anima plus est quam
esca &corpus quam uestimentū [26] respicite uolatilia cęli quomodo
nonserunt neque metunt neq; congregant inhorrea &pater uester ||
caeſestis pascit illa nonne uos magis plures estis illis ··· [27] Quis h̄r fol. 7r
uestrum cogitans potest adicere adstaturam suam cubitum
unum [28] &deuestimento quid solicīti estis considerate lilia agri quo
modo crescunt non laborant neq; ne*nt [29] dico h̄r uobis quia neq;
salamon inomni gloria sua coopertus est sicut unum exhiis
[30] si ꝓ foenum agri quod hodie est &cras inclibanum mittitur d̄s
·s· estis
sic uestit quando magis uos modicae fidei [31] nolite ergo soliciti
esse dicentes quid manducabimus aut quid bibemus autquo
operiemur [32] haec ꝓ omnia gentes inquirunt ··· Scit ꝓ pater ues
ter quia hiis omnib; indigetis [33] querite ergo primum regnum d̄i
&iustitiā eius &haec omnia adicientur uobis [34] nolite ergo solli
citi esse incrastinū crastinus ꝓ dies sollicitus erit sibi ipsi
v Sufficit ꝓ diei malitia sua ··· 7,[1] Nolite iudicare utnon iudicemini
[2] inquo enim iudicio iudicaueritis iudicabimini &inqua mensura mensi
fueritis remitietur uobis ··· [3] Quid h̄r uides fistucam inoculo fratris
e
tui &trabem inoculo tuo non uides [4] aut quomodo dicis fratri tuo
es
sine eieciam fistucam de oculo tuo &ecce trabs est inoculo tuo [5] hippochrita
eiece primum trabem deoculo tuo &tunc uidebis eiecere fistu
III. cam deoculo fratris tui ··· [6] Nolite dare scm canib; neq; mittatis
x
margaritas uestras ante porcos ne forte conculcent eas pe
III. dib; suis &conuersi di*rumpant uos ··· [7] Petite &dabitur uobis
v
querite &inuenietis pulsate &aperietur uobis [8] omnis ꝓ qui pe
tit accipit &quiquerit inuenit &pulsanti aperietur [9] aut quis
est exuobis homo aquo si petierit filius eius panem numquid
lapidem porriget ei [10] aut si piscem petierit numquid serpentem porriget ei ···
[11] Si ergo uos cumsitis mali nostis bona
data dare filiis uestris quanto magis pater uester qui incae
III. lis est dabit bona petentib; se ··· [12] Omnia ergo quaecumquae ||
r

6,[27] adstaturam (tu *s. m. 1*).
[28] soliciti (ci *s. m. 1*).
[30] inclibanum (c *s. m. 1*).
[30] uos] ·s· estis = scilicet estis *s. m. 2.*
7, [2] iudicabimini *cod.:* iudicabemini (e *s.* i) *corr.*
[3·4] fistucam *cod.:* festucam *bis corr.*
[4] dicis *cod. (= vg et plerique codd. vett.; ἐρεῖς revera praesens tempus significat, ut K. Th. Rueckert prof. ill. me docet):* dices (e *s.* i) *corr. (= g_1 ff_1 ar mm ox).*
[4] de oculo tuo *s. m. 1.*
[4] trabs *cod.:* trabes *corr. m. alt.*
[6] porcos *cod.:* purcos (u. *s.* o) *corr. m. 1.*
[6] di*rumpant (s *eras.*).
[10] aut si piscem petierit numquid serpentem porriget ei *om. cod.: s. m. 1.*

uultis utfaciant uobis homines bona ita &uos facite illis haec
LV. est enim lex &prophetae ··· 13 INtrate perangustam portam quia
V lata porta &spatiosa uia quae ducit adperditionem &multi st
qui intrant peream 14 quam angusta porta &arcta uia quae
LVI. ducit aduitam &pauci sunt qui inueniunt eam ··· 15 ADtendite afal
X uel uestitu
sis prophetis qui ueniunt aduos inuestimentis ouium intrinsecus
LVII. hr sunt lupi rapaces 16 afructib; eorū cognoscetis eos ··· Numquid col
LVIII. ligunt despinis uuas aut detribulis ficus ··· 17 Sic omnis arbor bona
V bonos fructus facit mala hr arbor malos fructus facit 18 nonpot
est arbor bona malos fructus facere neq; arbor mala bonos
fructus facere 19 omnis ergo arbor quae non facit fructum bonum
excidetur &inignem mittetur 20 igitur exfructib; eorū cognoscetis eos ···
LVIIII. 21 NON omnis qui dicit mihi dne dne intrabit inregnum caelorum sed
III qui facit uoluntatem patris mei qui incelis est ipse intrabit in
LX. regnum celorum ··· 22 Multi mihi dicent inilla die dne dne nonne in
V tuo nomine prophetauimus &intuo nomine doemonia eiecimus
&intuo nomine uirtutes multas fecimus 23 &tunc confitebor illis
quia numquam noui uos discedite ame omnes qui operamini ini
LXI. quitatem ··· 24 Omnis ergo qui audit uerba mea haec &facit ea adsi
V miliabitur uiro sapienti qui edificauit domum suam supra petram
uel (in)ruer̄
25 &discendit pluuia &uenerunt flumina &flauerunt uenti &inpige
runt indomum illam &noncicedit fundata hr erat supra petram ···
26 &omnis qui audit uerba mea haec &nonfacit ea similis erit uiro
stulto qui edificauit domum suam super harenam 27 &discendit pluuia
&uenerunt flumina &flauerunt uentii &inruerunt indomum illā
LXII. &cicidit &fuit ruina eius magna ··· 28 &factum est cum consummas
II set ihs uerba haec admirabantur turbae super doctrina eius ||
29 erat ꝉ docens eos sicut potestatem habens non sicut scribae eorū
LXIII. &farisaei ··· 8,1 Cum hr discendisset demonte sequutae sunt eum tur
II bae multae 2 &ecce leprosus quidā ueniens **adorabat eum dicens dne
siuis potes me mundare 3 &ex*tendens manum suā tegit eum ihs dicens
uolo mundare &confestim mundata est lepra eius 4 &ait

7,15 uestimentis *cod. (= δ ff₁ holm l q am for Wo vg Hilar Vig p.):* uel uestitu *s. m. 1 (= a b c f g₁ h m; cf. k Lucif Ambr Aug Paulin Leo).*
22 nomine (i *ex* e *corr.*).
25 inpigerunt *cod. (= m et Cypr test. cod. A; de cath. eccl. unitate cod. S;* impegerunt *c f k q mm Cypr Lucif Hier in Is. Arnob):* uel inruer(unt) *s. m. 2 (= ff₁ g₂ holm l δ am for Wo vg, cf. Cass;* offenderunt *a b g₁ h Aug).*
8, 2 leprosus] + quidam *s. m. 2 (= a b c f g₁ h holm q ar ken lich rush Hilar): om. cod. (= ff₁ k l δ am for Wo vg Aug).*
manum] + suā *s. m. 2 (= ept; om. rell.).*

illi ihs̄ uide nemini dixeris sed uade ostende te sacerdoti &
III. offer munus quod prȩcepit moyses intestimonium illis ··· 5 Cum h̄
introi[s]set ihs capharna*um accessit adeum quidam centorio rogans
eum 6 &dicens dne puer meus iacet indomo paraliticus &male
turquetur 7 &ait illi ihs ego ueniam &curabo eum 8 &respondens cento
rio ait dn̄e nonsum dignus utintres subtectum meum sed tantū
dic uerbo &sanabitur puer meus 9 nam &ego homo sum subpotes
tate constitus habens subme milites &dico huic uade &uadit
&alio ueni &uenit &seruo meo dico fac hoc &facit 10 audiens h̄
q(uia) ap(ud) nullū
ihs̄ miratus est &sequentib; se dixit amen dico uobis noninueni
XV. tantam fidem inisrahel ··· 11 Dico h̄ uobis quod multii aboriente &oc
cidente uenient &recumbent cumhabracham &issac &iacob in
regno cȩlorum 12 filii h̄ regni huius eiecientur intenebras exteriores
VI. ibi erit fletus &stridor dentium ··· 13 &dixit ihs̄ centorioni uade sicut
VII. credidisti fiat tibi &sanatus est puer eius exilla hora ··· 14 &cum uenis
set ihs indomum petri uidit sucrum eius iacentem &febricantem
15 &tetigit manum eius &dimissit eam febris &surrexit &ministra
bat eis ··· 16 Uespere h̄ facto obtullerunt ei multos doemonia haben
tes &eieciebat uerbo sps̄ inmundos &omnes male habentes cu
rauit 17 utadimpleretur quod dictum est peresseiam prophetam
dicentem quia ipse imfirmitates nostras accepit &egrotationes nostras
discipulos suos
III. portauit ··· 18 Uidens h̄ ihs̄ turbas multas circa se iussit ire ||
transfretum 19 &accedens unus scriba ait ei magister sequar te fol. 8v
quocumquae ieris 20 &dicit ei ihs̄ uulpes foueas habent &uolucres
cȩli nidos [ubi requiescant] filius autem [hominis] non habet ubi capud
*****recline*t 21 Alius h̄ discipulus eius ait illi dne permitte
mihi primum ire &sepelire patrem meū 22 ihs̄ h̄ ait illi sequere

---

8, 5 introisset (s *pr. s. m. 1*)] + ihs̄ *s. m. 1 (= c holm ken ox; om. rell.).*
5 capharna*um (u *eras.* = *ept*).
10 non *cod.* (= *b c ff*$_1$ *g*$_2$ *h holm l am for vg Hilar Aug Cass Eugip Vig p.*)] + q(uia) ap(ud) *s. add. et* non *in* nullū *corr. m. 2* (= quia apud nullum *ar lich;* quia in nullo *a;* in nullo *k Aug op. imp. in Mt;* non inueni in nullo *g*$_1$*;* in nullum *g*).
7 dicentem] + quia *s. m. 1 (= a b c g*$_1$ *q ar ken lich;* quoniam *h): om. cod. (= ff*$_1$ *k holm l am for Wo vg).*
18 iussit] + discipulos suos *s. m. alt. (= a b c holm big ox Hilar, cf. g*$_1$ *h l;* discipulos *Steph Sixt): om. cod. (= k ff*$_1$ *m am for Wo vg Clem).*
20 &uolucres *in ras. add. m. 1]* + cȩli nidos filius autem non habet ubi capud *s. m. 1* || [ubi requiescant] (*post* nidos) *add. mg. m. 2 ut vid. (= a b c h q m mm; cf. ff*$_1$ *g*$_1$*;* quiescendi *Hilar; om. Cypr k l δ am vg)* || [hominis] *s. m. 2.* || ***** (capud *eras.*). || recline*t (n *eras.*): *Ante correcturam legebatur procul dubio:* uulpes foueas habent ubi capud reclinent.

(LXVIIII. II) me &demitte mortuos sepelire mortuos suos ··· [23] &ascendente eo innauicula[m] sequuti sunt eum discipuli eius [24] &ecce motus magnus factus est inmari ita utnauicula operiretur fluctib; erat h' illis uentus contrarius ipse h' dormiebat [25] &accesseru nt discipuli eius adeum &suscitauerunt eū dicentes dn̄e salua nos perimus [26] &dicit eis quid timidi estis modicae fidei ··· Tunc surgens impera uit uentis &mari &facta est tranquilitas magna [27] porro homines mirati sunt dicentes qualis est hic quia uenti &mare obo ediunt ei ··· [28] &cum uenisset transfretum inregione gerasinorum oc currerunt ei duo omines doemonia habentes demonumentis exeuntes seui nimis ita utnemo posset transire per uiam illam [29] &ecce cla mauerunt dicentes quid nobis &tibi ih̄u filii d̄i uenisti huc ante tempus perdere nos [30] erat h' nonlonge abeis grex porcorum multorum pascentium [31] doemones h' rogabant eum dicentes si eiecis nos mitte nos ingregem porcorum [32] &ait illis ite at illi exeuntes abierunt inporcos &ecce impetu abiit totus grex perpreceps inmare & mortui sunt inaquis [33] pastores h' fugerunt &uenientes inciuitatē nuntiauerunt omnia &dehiis qui doemonia habuerant [34] &ecce to ta ciuitas exiit obuiam ih̄u &uisso eo rogabant eū uttransiret

e LXX. I afinib; eorum ··· 9,[1] &ascendens innauiculā transfretauit &uenit in ciuitatem suam [2] &ecce offerebant ei parali^ticum iacentem in lecto &uidens ihs fidem illorum dixit paralitico confide fili remitten tur tibi peccata tua [3] &ecce quidam describis dixerunt intra || se hic blasfemat [4] &cum uidisset ihs cogitationes eorum dixit ut quid cogitatis mala incordib; uestris [5] quid est fa^cilius dicere dimit tuntur tibi peccata tua aut dicere surge &ambula [6] utsciatis h' q̄m habet filius hominis potestatem interra dimittendi peccata ··· Tunc ait paralitico surge &tolle lectum tuū &uade indomum tuam [7] &surrexit &abiit indomum suam [8] uidentes h' turbae timu erunt &glorificauerunt dm qui dedit talem potestatem hominib; ···

LXXI. II [9] &cum transisset inde ihs uidit hominem sedentem inthiloneo ma theum nomene &ait illi sequere me &surgens sequutus est eum ···

8,[23] (LXVIIII. II) *addidi; om. cod.* || innauiculam (n *add. corrector*).
[25] accesserunt] + discipuli eius *s. m. 1 (= b g_1 q ar ept [mg.] mm rush Steph vg;* discipuli *ð h): om. cod. (= a c k holm ff_1 l am for fuld).*
[25] suscitauerunt] + eū *s. m. 1 (= rell.).*
[28] duo] + omines *s. m. alt. (= b c ff_1 g_1 h holm l ar ept ken lich rush mm q Hilar; om. k d f am vg, a?)*
[29] uenisti] + huc *s. m. 1 (= vg am a c ff_1 holm l;* hic *m q will;* huc uenisti *k Cypr; om. b ð g_1 h fuld Ambr Aug Prisc).*
[34] rogabant] + eū *s. m. 1 (= b h $g_{1.2}$ cav rush mm Steph Sixt): om. cod. (= a c ð ff_1 holm k l q am Clem).*
9, [2] paraliticum (ti *s. m. 1*).
[5] facilius (ci *s. corrector*).
[6] tolle *cod.:* tulle (o *s.* u) *corr.*

XII. 10 &factum est discumbente eo indomo &ecce multi publicani
&peccatores uenientes discumbebant cum ihu &discipuli eius
11 &uidentes pharisaei dicebant discipulis eius quare cumpubli
III. canis &peccatorib; manducat magister uester ··· 12 At ihs audi
ens ait nonest opus ualentib; medicus sed male habentib; 13 euntes
autem discite quid est missericordiam uolo &nonsacrificium ··· Non ħ
ueni uocare iustos sed peccatores 14 tunc accesserunt adeum
iohannis discipuli dicentes quare nos &pharisaei ieiunamus fre
quenter · · Discipuli ꝟ tui nonieiunant 15 &ait illis num quid possunt
filii sponsi lugere quam diu cumillis est sponsus uenient ꝟ dies
cum auferetur abeis sponsus &tunc ieiunabunt ··· 16 Nemo ꝟ immit
tit conmesuram panni rudis inuestimentum uetus tollit ħ ple
nitudinem eius auestimento &peior scisura fit 17 neq; mittunt ui
num nouum inutres ueteres alioquin rumpentur utres &uinum effun
detur &utres peribunt sed uinum nouum inutres nouos mittunt &
III. ambo conseruantur ··· 18 Haec illo loquente adeos ecce princeps
unus accessit &adorabat eum dicens dne filia mea modo de
ffuncta est sed ueni inpone manum tuam super eam &uiuet ‖
19 &surgens ihs sequebatur eum &discipuli eius 20 &ecce mulier que san fol. 9v
guinis fluxum patiebatur ·XII· annis accessit retro &tetigit fim
briam uestimenti eius 21 dicebat enim intra se sitetigero tantum
uestimenta eius salua ero 22 at ihs conuer*sus &uidens eam dixit
confide filia fides tua te saluam fecit &saluua facta est mu
lier exilla hora ··· 23 &cum uenisset ihs indomum principis &uidisset tubi
cines &turbam tumultuantem dicebat 24 recidite non est mortua puel
la sed dormit &diridebant eum 25 &cumiecta esset turba intrauit
&tenuit manum eius &surrexit puella ··· 26 &exiit fama haec inuni
XV. uersam illam terrā ··· 27 &transeunte inde ihu sequuti sunt eum duo
ceci clamantes &dicentes misserere nostri filii dauid ··· 28 Cum ꝟ uenis
set domum accesserunt adeum duo cęci &dicit eis ihs creditis quia
possum hoc facere uobis dicunt ei utiq; dne 29 tunc tetigit oculos
eorum dicens sęcundum fidem uestram fiat uobis 30 &aperti sunt
oculi eorum &comminatus est eis ihs dicens uidete ne quis sciat 31 illi
ꝟ exierunt &def*amauerunt eum inuniuersa terra illa ··· 32 Egresis
autem illis ecce obtullerunt ei hominem mutum &surdum doemo
nium habentem 33 &eiecto doemonio loquutus est mutus &miratae
sunt turbae dicentes numquam apparuit sic inisrahel 34 pha

9,18 quid] + est *s. m. alt.*
16 immittit (im *s. m. 1 ut vid.*) ‖ con-
mesuram *cod.*: commisuram (m *s.* n
et i *s.* e) *corr. m. 1.*
17 &uinum *s. m. 1?* ‖ nouum *s. m. 1.*
28 duo *s. m. alt. ut vid. (= a b d g_2 h
l ar lich rush tol): om. cod. (= c δ
f ff_1 g_1 holm k q am Wo vg).

risaei ℏ dicebant inbelzebub principe doemoniorum eiecit doe
LXXVI. II monia ··· 35 &circumibat ihs ciuitates omnes &castella docens
insinagogis eorum &predicans aeuangelium regni &curans
in plebe & multi secuti sunt eum
LXXVII. VI omnem languorem &omnem imfirmitatem ··· 36 Uidens ℏ ihs turbas mis
sertus est eis quia erant uexati &iacentes sicut oues nonha
LXXVIII. V bentes pastorem ··· 37 Tunc dicit discipulis suis mesis quidem mul
uel eieciat
ta operari ℏ pauci 38 rogate ergo dnm mesis utmittat opera
LXXVIIII. II rios inmesem suam ··· 10,1 &conuocatis ·XII· discipulis suis dedit eis ||
potestatem spuum inmundorum uteiecerent eos &curarent
LXXX. II omnem languorem &omnem imfirmitatem ··· 2 Duodecim ℏ apos
tulorum nomina haec sunt primus simon qui uocatur petr
us &andreas frater eius 3 iacobus zᵉebedei &iohannis fra
ter eius philippus &bartholomeus thomas &matheus pub
&iudas zelotis
licanus iacobus alphei [&tatheus] 4 simon channaneus &iudas
LXXXI. X scariothis qui tradidit eum ··· 5 Hos ·XII· missit ihs praecipiens eis
&dicens inuiam gentium neabieritis &inciuitates samarita
norum neintraueritis 6 sed potius ite adoues quae perierunt
LXXXII. II domus israhel ··· 7 Euntes ℏ prędicate dicentes quia adpropin
quauit ℍ regnum cęlorum 8 imfirmos curate mortuos suscita
te leprosos mundate doemones eiecite quod gratis accepistis
gratis date 9 nolite possidere aurum neq; argentum neq;
pecᵘniam neq; aes inzonis uestris 10 non peram inuia neq; duas toni
cas neq; calciamenta neq; uirgam dignus est ℍ operarius
LXXXIII. II cibo suo ··· 11 IN quacumq; ciuitatem uel castellum intraueritis
interrogate quis inea dignus est &ibi manete donec exeatis
dicentes pax huic domui
LXXXIIII. V 12 INtrantes ℏ indomum salutate eᵃm 13 &siquidem fuerit dom

---

9,35 imfirmitatem] + in plebe & multi secuti sunt eum *s. m. alt.* (+ in populo *c* g_1 *ept [mg.] rush tol*ᶜ; + et multi secuti sunt eum *a b* g_1 *h*).

36 ihs *s. m. 1?* (= *ar rush* $g_{1\cdot 2}$.)

38 mittat *cod.* (= *a b c δ f* ff_1 g_1 *h holm k m q ar big cav cant lich ox rush theod tol will mm vg*): uel eieciat (ἐκβάλῃ) *s. m. 1* (= *am d l ept harl for kar ken lind med mart vall Hilar Aug*).

10,3 [&tatheus] *habuerat cod. sed eras. ita ut iam vix legi possit* (= *ar mm*; thatheus *rush will*; thaddaeus *c* ff_1 *holm l am big cant harl hub karl ken mart med vg, cf. cav ept for lich lind ox theod tol vall Aug*; iebbaeus *k*; et lebbeus qui nominatur taddeus *f cf. δ)* || &iudas zelotis *s. m. alt.* (*cf.* et iudas scelutis *mm*; et iudas zelotes *a b* g_1 *h q, qui omittunt* et thaddaeus).

8 eiecite] + quod *s. m. 1* (= *ken* g_2): *om. cod. et rell.*

9 pecuniam (u *ex* o *corr.*)] + neque aes *s. m. alt.* (= *d*): *om. cod. et rell. vett.*

12 eᵃm (u *eras. a s. m. alt.*)] + dicentes pax huic domui *s. m. alt.* (= *multi codd. gr. et vett. lat. et vg: ex Luc 10, 5? cf. Wo*): *om. cod.* (= *k l δ am ept med ox al.*).

us digna ueniet pax uestra super eam silr nonfuerit digna
XXV. pax uestra aduos reuertetur ··· 14 &quicumq; nonreciperi^{at} uos
II neq; audieri^{at} sermones uestros exeuntes foras dedomo uel
deciuitate excutite puluerem depedib; uestris 15 amen dico uo
bis tollerabilius erit terrae sodomorum &gomorreorum
XXVI. indie iudici quam illi ciuitati ··· 16 Ecce egomitto uos sicut oues
V inmedio luporum estote ergo prudentes sicut serpentes &sim
XVII. plices sicut columbae ··· 17 Cauete hr abhominib; tradent ꝺ uos
(I inconcilis &insinagogis suis flagellabunt uos 18 &adpraesides
&reges ducemini propter me intestimonium illis &gentibus ···
XVIII. 19 Cum ꝺ tradent uos nolite cogitare quomodo aut quid ‖
I loquamini dabitur ꝺ uobis inilla hora quid loquamini 20 non ꝺ uos fol. 10v
estis qui loquamini sed sps patris uestri qui loquetur inuobis
21 tradet hr frater fratrem inmortem &pater filium &insur
gent filii inparentes &morte eos adficient 22 &eritis odio om
nib; hominib; propter nomen meum qui hr perseuerauerit us
VIIII. q; infinem hic saluus erit ··· 23 Cum hr persequentur uos inciuita
te ista fugite inaliam &cum inaliam persequentur uos
fugite intertiam amen dico uobis nonconsummabitis ciuita
XC. tes israhel donec ueniat filius hominis ··· 24 Non est discipulus
III super magistrum neq; seruus super dnm suum 25 sufficit dis
XCI. cipulo utsit sicut magister eius &seruus sicut dns ··· Si
X patrem familias belzebub uocauerunt quanto magis do
XCII. mesticos eius 26 Ne ergo timueritis eos ··· Nihil ꝺ est opertum quod
II
XCIII. nonreuelabitur &occultum quod nonscietur ··· 27 Quod dico uobis
V

10,14 reciperi^{at} .. audieri^{at} (nt *ex* t *corr. m. 1: cf.* reciperit *ar ept lich rush;* receperit [-int *k*] .. audierit *a d ð ff*$_1$ *holm lc l q am aug for fuld Wo vg Aug;* receperint .. audierint *b c g*$_1$ *h lind Hilar*).

16 simplices *cod.:* semplices *corr.*

18 &adpraesides *cod. (cf.* et ante praesides *[tantum] d):* + &reges *add. m. 1 [mg.] (cf.* et ad praesides et reges *Tert Hier ð holm ar big cant ept for harl karl mart ox tol vall will;* et ad pr. et ad reg. *Tert cod. Agob. l am cant cav fuld hub ken lich lind mart theod Wo vg, cf.* καὶ ἐπὶ ἡγεμόνας δὲ καὶ βασιλεῖς *gr.;* et ante pr. et reg. *f ff*$_1$*;* ante duces et reges *Iren;* et ad reges et pr. *aug mm rush;* et ante reg. et pr. *a g h m Cypr [Hartel] op. imp., auct. de voc. gent.;* ante reg. et potestates *Cypr [edd.] Hilar;* ante reg. et magistratus *k;* et apud reg. et praes. *b c q;* ἐπὶ βασιλέων καὶ ἡγεμόνων *Orig I 158 contulit Wo*).

20 loquamini *cod.:* loquimini (a *exp.* i *s. m. 1* = *Cypr Iren Hilar Aug Eugip Faust Cass vg m rell. vett.;* loquamini *Cypr [ep. 10, 3 cod. L, sed* a *in* i *corr. m. 2; et ep. 76, 5 codd. L P*^{1} *R*^{1}*];* loquaemini *lich;* loquemini *Cypr [test. 3, 16 cod. W] mm ken rush holm;* loquentes *ð;* οἱ λαλοῦντες *gr.*).

intenebris dicite inlumine &quod inaure audistis predica
te super tecta [28] &nolite timere eos qui occidunt corpus
animam ℏ non possunt occidere sed potius timete eum qui
potest animam &corpus perdere ingyhennam [29] nonne duo
passeres a°se ueneunt &ununs exillis noncadet super terrā
sine patre uestro [30] uestri ℏ capilli capitis omnes numerati
sunt [31] nolite ergo timere [eos] multis passerib; meliores estis
uos [32] omnis ergo qui confitebitur me coram hominib; confite
XCIIII. II bor &ego eum coram patre meo qui incęlis est ··· [33] Qui ℏ ne
gauerit me coram hominib; Negabo &ego eum coram patre
XCV. V meo qui incęlis est ··· [34] Nolite arbitrari quia uenerim mitte
re pacem interra non ueni pacem mittere sed gladium
[35] ueni ℏ seperare hominem aduersus patrem suum &filium
aduersus matrem suam &nurum aduersus sucrum suam
XCVI. V [36] &inimici hominis domestici eius ··· [37] Qui amat patrem aut ||
matrem plus quam me nonest me dignus &qui amat filium aut
filiam plus quam me nonest me dignus [38] &qui non accipit crucem
XCVII. III suam &sequatur me nonest me dignus ··· [39] Qui inuenit animam suā
perdat eam &quiperdiderit animam suam propter me inueniet
XCVIII. I eam ··· [40] Qui recipit uos me recipit &qui me recipit recipit eum qui
XCVIIII. X me missit ··· [41] Qui recipit prophetam innomene prophetae mercidem
prophetae accipiet &qui recipit iustum innomene iusti merci
C. VI dem iusti accipiet ··· [42] &quicumq; potum dederit uni exminimis is
tis calicem aquae frigidae tantum innomene discipuli amen di
CI. X co uobis nonperdet mercidem suam ··· 11,[1] &factum est cum consum
masset ihs omnia uerba haec prędicipi*[ens] ·XII· discipulis suis tran
CII. V sit inde utdoceret &prędicaret inciuitatib; eorum ··· [2] Johannis ℏ
cum audisset inuinculis opera xpi mittens duos dediscipulis suis
[3] ait illis euntes dicite tues qui uenturus es an alium expectam
us [4] &respondens ihs ait illis euntes renuntiate iohanni quae au
distis &uidistis [5] caeci uident cludi ambulant leprosi mundantur
surdi audiunt &mortui resurgunt &pauperes euangelizantur
uel est
[6] &beatus erit qui non fuerit scandalizatus inme [7] illis ℏ abeun
tib; coepit ihs dicere adturbas deiohanne quid existis indeserto

---

10, [29] asse (s *pr. s. m. 1*).
[31] timere] + eos *add. m. 1 [mg.] (= g_1 ar ken lich mn; — om. Tert a b c d δ f ff_1 h k l q am Wo vg).*
[35] seperare *cod.:* separare (a *s.* e) *corr. m. alt.?*

11, [1] precipi*ens (t *eras.;* ens *s. m. alt.* — *cf.* precipit *mm;* praecepit *aug;* praecipiens *rell.*).
[6] erit *cod. (= k h):* uel est *s. m. 1 (= gr. c d δ f g_2 holm l am aug mart tol q vg Hormisda).*

uidere harundinem uento agitatam [8] sed quid existis uidere homi
indumentis
nem mollib; uestitum ··· Ecce qui mollib; uestiuntur indomib; regĕm
sunt [9] sed quid existis uidere prophetam etiam dico uobis &plus
CIII. II quam propheta ··· [10] Hic est ℏ dequo scribtum est ecce ego mitto
angelum meum ante faciem tuam qui prę̃parabit uiam tuam an
CIIII. V te te ··· [11] Amen dico uobis non surrexit inter natos mulierum
maior iohanne baptista qui h̄ minor est inregno caelorum
CV. V maior est illo ··· [12] Adieb; h̄ iohannis baptistae usq; nunc regnum cae
CVI. lorum uim patitur &uiolenti rapiunt illud ··· [13] Omnes ℏ prophetae
&lex usq; adiohannem prophetauerunt [14] &siuultis accipere ipse ‖
est helias qui uenturus est [15] qui habet aures audiendi audiat fol. 11v
CVII. V [16] Cui h̄ similem estimabo generationem istam similis est pueris
sedentib; inforo qui clamantes coequalib; suis [17] dicunt cicinimus
uobis &nonsaltastis lamentauimus uobis &nonplancxistis [18] uenit
enim iohannis neq; manducans neq; bibens &dicunt doemonium ha
bet [19] uenit filius hominis manducans &bibens & dicunt ecce ho
mo uorax & uini potatur poblicanorum &peccatorum amicus
CVIII. V &iustificata est sapientia afiliis suis ··· [20] Tunc coepit exprob
rare ciuitatib; inquib; factae sunt plurimae uirtutes eius
quia nonegissent penitentiam [21] Uae tibi chorosain Uae tibi bethsai
da quia si intyro &sidone factae fuissent uirtutes quae fac
tae sunt inuobis ol*lim incylicio &cynere penitentiam ęgissent ···
[22] Uerum tamen dico uobis tyro &sidoni remisius erit indie iu
dici quam uobis [23] &tu capharna*um numquid usq; adcęlum
VIIII. X exaltaberis aut usque inimfernum discendes ··· Quia si insodom
is factae fuissent uirtutes quae factae sunt inte mansiss
ent usque inhunc diem [24] uerum tamen dico uobis quia terrae
CX. V sodomorum remisius erit indie iudici quam tibi ··· [25] INillo tempo
re respondens ih̄s dixit confiteor tibi pater d̄ne cęli &terrae
quia abscondisti haec asapientib; &prudentib; &reuelasti ea
CXI. III paru^lis [26] ita pater qm̄ sic fuit placitum ante te ··· [27] Omnia mi
CXII. III hi tradita sunt apatre meo ··· &nemo nouit filium nisi pater
neq; patrem quisquam nouit nisi filius &cui uoluerit filius re
XIII. X uelare ··· [28] Uenite adme omnes qui laboratis &onerati estis

---

II, [8] uestitum] + indumentis *s. m. 1* (‚uestitum' *a c ff*$_1$ *g*$_{1.2}$ *holm k q mm am aug vg Hier op. imp.*; uestimentis indutum *b f h l Ambr*; uestibus circumdatum *δ*; ‚uestitum indumentis' *alias non inveni*). || regem *cod.*: regum (u. *s. m. 1*).

[19] bibens] + *& s. m. 1.*

[21] ol*lim (i *eras.*).

[23] capharna*um (u *eras.* — *cf.* cafarnauum *ept [sed corr.] rush*).

[25] paruulis (u *alt. ex* o *corr.*).

[27] reuelare (e *ult. rad. in* i *corr. vid.*).

&ego uos refficiam [29] tollite iugum meum super uos &discite
ame quia mitis sum &humiles corde &inuenietis requiem ani
mab; uestris [30] iugum ꝭ meum suaue est &onus meū leue est ···
CXIIII. II 12,[1] INillo tempore abiit ihs persata discipuli ir eius coeperunt
essurientes uellere spicas &manducare [2] pharisaei ir uidentes ||
illos dixerunt ei ecce discipuli tui faciunt quod nonlicet eis
facere sabbatis [3] atille dixit eis nonlegistis quid fecerit da
uid quando essurit &quicum eo erant [4] quando intrauit indo
mum di &panes propo*sitionis comedit quos nonlicebat ei
manducare neq; hiis qui cum eo erant nisi solis sacerdotibus ···
CXV. X [5] Aut non legistis inlege quia sabbatis sacerdotes intemplo sab
batum uiolant &sine cremine sunt [6] dico ir uobis quia templo
maior est hic [7] si ir sciretis quid est missericordiam uolo &non
sacrificium numquam contempnassetis innocentes [8] dns est ꝭ fi
CXVI. V (2) lius hominis etiam sabbati ··· [9] &cum inde transisset uenit insina
goga eorum [10] &ecce homo erat manum habens aridam &interroga
bant eum dicentes si licet sabbatis curare utaccusarent
eum [11] ipse ir dixit eis quis erit exuobis homo qui habet unam
ouem &sicicideriit haec sabbatis infoueam nonne tenebit &eleua
bit eam [12] quanto magis melior est homo oue itaq; licet sabb
atis bene facere··· [13] Tunc ait homini extende manum tuam &exten
CXVII. IIII dit &restituta est sanꝭati **** sicut altera ··· [14] Exeuntes ir
pharisaei consilium faciebant aduersus eum quomodo eum perde
CXVIII. X rent ··· [15] Ihs ir sciens recessit inde &sequuti sunt eum multi &cu
rauit eos omnes [16] &prȩcipit eis nemanifestum eum facerent
[17] utadimpleretur quod dictum est per eseiam prophetam dicentē
[18] ecce puer meus quem elegi dilectus meus inquo bene conplacuit
animae meae ponam spm meum super eum &iudicium gentib; nuntia
bit [19] noncontendet neq; clamabit neq; audiet aliquis uocem eius
uel (fumigan)tem
inplateis [20] harundinem quassatam nonconfringet &linum fumigans
nonextinguet donec eieciatur ad ********* iudicium [21] &innomine eius

---

12, [4] propo*sitionis (o *pr. ex* e *corr.*; o *alt. in ras. corr.*: *fortasse librarius primo scribere voluit*, preparationis' *?*).
[8] CXVI· v *cod.* (CXVI· II *rell.*).
[10] homo] + erat *s. m. 2 (= b c d g₂ ar aug ept ken lich;* erat *ante* ibi *a ff₁ g₁ holm, cf. h): om. vg Aug k l am.*
[13] sanitati (it *s. m. 1*).
[13] **** (sunt *vel* sicut *eras. vid.*).
[18] meae *emendavi* mae *cod.*
[20] fumigans *cod. (= Tert Cypr Novat Hilar Iren Cass c d δ g₁ k l q am aug vg)*: uel -tem *s. m. 1 (= a b f ff₁.₂ h holm for mm med).*
[20] ad ********* iudicium (uictoriam *fort. eras. — cf.* ad uictoriam iudicium *d g₂ holm l am aug vg;* uictoriam ad iudicium *b c g₁ h Hilar;* in uictoriam iudicium *δ f ff₂, cf. a;* iudicium ad uincendum *ff₁ q;* in contentione iudicium *k Iren Ps.-Cypr adv. Iud.).*

gentes sperabunt ··· 22 Tunc oblatus est ei homo doemonium habe
ns cecus &mutus &curauit eum ita utuideret &loqueretur
23 &stupebant omnes turbae &dicebant numquid hic est filius dauid ··· ‖
24 Pharisaei h̄r audientes dixerunt hic noneiecit doemones nisi inbel fol. 12v
zebub principe doemoniorum ··· 25 Ihs h̄r sciens cogitationes eorum
dixit eis omne regnum diuisum contra se desolabitur &omnis ciui
tas &domus diuissa contra se nonstabit 26 &si satanas satan
an eiecit aduersus se diuisus est quomodo ergo stabit regnū
uel (doemo)nes
eius 27 &si ego inbeelzebub eiecio doemonia filii uestri inquoeieciunt ···
Ideo ipsi iudices erunt uestri 28 si autem ego inspu di eiccio doemones
igitur peruenit inuos regnum di 29 aut quomodo potest quisquā
intrare indomum fortis &uassa eius diripere nisi prius allega
uerit fortem &tunc domum ei⁹s diripiet ··· 30 Qui non est mecum
uel dispergit
contra me est &qui non congregat mecum spargit ame 31 ideo dico
hominib; sps autem blasfemia non remittetur
uobis omne*peccatum &blasfemia remittetur 32 &quicumq; dixerit
uerbum contra filium hominis remittetur ei qui h̄r dixerit contra
spm scm nonremittetur ei neque inhoc sęculo neq; infuturo ··· 33 Aut
******* facite arborem bonam &fructum eius bonum aut faci
te arborem malam &fructum eius malum siquidem exfructu ar
bor cognoscitur 34 progenies uiperarum quomodo potestis bona lo
qui cum sitis mali exabundantia ʜ cordis os loquitur ··· 35 Bonus ho

---

12,23 CXX· VI *cod.* (CXX· VII *rell.*).
25 CXXII· V *cod.* (CXXII· II *rell.*).
27 doemonia *cod.* (= *a b c d f ff*$_{1,2}$ *g*$_1$ *h q ð [corr.] Ambr Aug Eugip op. imp.)*: uel (doemo)nes *s. m. 1 (= vg am ar aug ept holm lich rush will ð g*$_2$ *l Hilar).*
29 eius (u *s. m. 1*).
30 spargit *cod.* (= *Cypr Aug Eugip Hier ð f ff*$_1$ *h holm l q am aug Wo vg)*: uel dispergit *s. m. 1 (= c g*$_2$ *g*$_1$ *[m. post.]*; dispargit *Cypr [test. 3, 86 codd. W L et de eccl. unit. 6 cod. R] a b d ff*$_2$ *g*$_1$ *ken lich mm*; dispergat *Hilar).*
31 omne* (m *fort. eras.*).
31 [hominib; sps autem blasfemia non remittetur] *s. m. 1: (om. ⁊ Walk.*; -- hominibus *[tant.] a g*$_1$ *l for rush*; + hominibus spiritus autem [autem *om. rush*^{sax}] blasphemia [blasfemia *ð ar lich rush*^{sax}; blasphemiae *Aug c g*$_2$ *k holm m. 2 am cav harl karl lind mart med ox tol Steph Sixt*; blasphaemie *ept*; blasfemiae *q cant theod*] non remittetur [dimittetur *rush*^{sax}; + ei *mm*; remittitur *fuld, cf. ff*$_1$; + hominibus *c d ð f ff*$_2$] *Aug c d ð f ff*$_2$ *g*$_2$ *k holm q am aug ar big cant cav ept fuld harl hub karl ken lich lind mm mart med ox rush*^{sax} *theod tol vall will Wo Steph Hent vg*; -- + hominibus [hom. *om. b m Vict*] qui autem in spiritum [+ sanctum *b Vict*; in spiritu sancto *h*] blasphemauerit [-berit *b*; blasphemat in spiritum sanctum *Vict*] non remittetur [remittitur *ff*$_1$] illi [ei *ff*$_1$ *Vict*; illi peccatum *b*] *b ff*$_1$ *h m Vict Vit.).*
33 quomodo *ante* facite *eras.*

mo debono thesauro cordis sui profert bona malus homo dema
CXXVI. lo thesauro cordis sui profert mala ··· [36] Dico h̄ uobis qm omne
X uerbum otiosum quod loquuti fuerint homines reddent deeo ratio
nem indie iudici [37] exuerbis h̄ tuis iustificab[eris] &exsermonib; tuis contem
CXXVII. pnaberis ··· [38] Tunc responderunt ei quidam describis &pharisaeis di
V
CXXVIII. centes magister uolumus ate signum uidere ··· [39] Qui respondens
V ait illis generatio mala &adultera signum querit &signum non
dabitur ei nisi signum ionae prophetae [40] sicut ℍ fuit ionas inuentre
coeti trib; dieb; &trib; noctib; sic erit filius hominis in corde ter
rae trib; dieb; &trib; noctib; [41] uiri niniuetae surgent iniudicio
cum generatione ista &contempnabunt eam quia penitentiam ‖
[a]egerunt inpredicatione ionae prophetae &ecce plus quam io
na hic ··· [42] Regina austri surget iniudicio cumgeneratione ista
&contempnab*i*t eam quia uenit afinib; terę audire sa
CXXVIIII. pi[en]tiam salamonis &ecce plus quam salamon hic ··· [43] Cum h̄ in
V mundus sps exierit abhomine ambulat perloca arida que
rens requiem &non inuenit [44] tunc dicit reuertar indomum meā
unde exiui &ueniens inuenit eam uacantem &scopis mundatā
&ornatam [45] tunc uadit &adsummit secum ·VII· alios sps nequio
re se &intrantes habitant ibi &fiunt nouissima hominis illius
CXXX. peiora priorib; sic erit generationi huic pessimae ··· [46] Adhuc
II eo loquente adturbas ecce mater eius &fratres stabant
foris querentes loqui ei [47] dixit h̄ ei quidam ecce mater tua
&fratres tui foris stant querentes te [48] at ipse responde
ns dicenti sibi ait quae est mater mea &qui sunt fratres
mei [49] &extendens manum indiscipulos suos dixit ecce mater mea
&fratres mei [50] quicumq; [autem] fecerit uoluntatem patris mei qui in
ir tempore
CXXXI. cęlis est ipse meus frater &soror *** &mater est ··· 13,[1] INillo [die]
II exiens ihs dedomo sedebat secus mare [galilee 2] &congregatae sunt
adeum turbae multae ita ut innauicula ascendens sederet &
omnis turba stabat inlitore [3] &loquutus est eis multa in
parabulis dicens ecce exiit qui seminat seminare semen suum

12,[37] iustificaberis (eris *in ras. corr. m. 1*).

[41] aegerunt (a *add. m. 1*).

[42] contempnabit *ex* contempnabunt *rad. corr.* (condemnabunt *lich;* condemnabit *a b c d h holm q ar am aug Wo vg Aug Eugip;* et iudicabit *Hilar;* et iudicabit uel et damnabit *δ;* condemnauit *f g*$_1$ *ff*$_2$ *l ox;* damnauit *k ff*$_1$).

[42] sapientiam (en *s. m. 1*).

[50] autem *(videlicet per compendium* h *scr.) s. m. 1* (enim *vg et vett.*).

13, [1] [die] *eras.:* tempore *s. m. 3 ut vid.* (tempore *aug mm;* die *rell.*).

[1] galilee *s. m. 2 (om. vett. et vg)*

4 &dum seminat quaedam ciciderunt secus uiam &uenerunt uolu
cres celi &comederunt ea 5 alia h' ciciderunt inpetrosa ubi non habe
bant terram multam &continuo exorta *st quia nonhabebant
altitudinem terrae 6 sole h' ort° estuauerunt &quia nonhabeba
nt radicem aruerunt 7 alia h' ciciderunt inspinas &creuerunt
spinae &suffocauerunt ea 8 alia h' ciciderunt interram bonam
a uel septuagissimum
&dabunt fructum aliud centissimum aliud sexagissimum aliud
uel trigissimum
trigentissimum 9 qui habet aures audiendi audiat 10 &accidentes ||
discipuli dixerunt ei quare inparabulis loqueris eis 11 qui responde fol. 13v
ns ait illis quia uobis datum est nosse misterium regni cẹlorū
XXII. illis h' non datum est ··· 12 Qui enim habet dabitur ei &abunda*bit
V
XXIII. qui h' non habet etiam quod habet auferetur abeo ··· 13 Ideo inpara
1
bulis loquor eis quia uidentes non uident &audientes nonaudi
unt neq; intellegunt 14 utadinpleretur ineis prophetia esaiae di
centis auditu audietis &non intellegetis &uidentes uidebitis &non
uidebitis 15 incras*atum est enim cor populi huius &aurib; grauiter
audierunt &oculos suos cluserunt nequando oculis uideant
&aurib; audiant &corde intellegant &conuertantur &sanem
XXIII. eos ··· 16 Uestri autem beatii oculi quia uident &aures uestrae
V
uel audiunt
quia audierunt 17 amen quippe dico uobis quia multi prophetae
&iusti cupierunt uidere quae uos uidetis &non uiderunt &audi
XXXV. re quae auditis &nonau^die^runt ··· 18 Uos ergo audite parabulam
17
seminantis 19 omnis qui audit uerbum regni &nonintellegit uenit
malus &rapit quod seminatum est incorde eius hic est qui
secus uiam seminatus est 20 qui h' supra petrosa seminatus est

---

13, 4 celi *s. m. 2: ex Luc 8, 5, cf. Wo (= vg b ff$_1$ h ken rush multi gr. — om. am aug c ð e k ff$_2$ holm l q).*

5 *st = sunt *ex* est *corr.*

6 orto *corr.:* orti *cod.*

8 dabunt *cod. (= k e g$_1$ holm q ken mm):* dabant (a *s.* u) *corr. m. alt. (= vg Wo am aug a b c d ð f ff$_2$ h; dabat l; dederunt ff$_1$).*

8 sexagissimum *cod. (= lich;* sexagesimum *vg Wo am c ð g$_1$ h l Paulin Gelas, cf. Hilar;* sexagensimum *b ff$_2$ q cav mm ept harl;* sexsacensimum *e;* sexaginta *k Iren;* LX *holm a;* LXmum *aug;* sexagesimo *ff$_1$;* sexagena *et* sexagenum *Aug Eugip):* uel septuagissimum *s. m. 1 (alias non inveni).*

8 trigentissimum *cod.* (tricentissimum *mm*): uel trigissimum *s. m. 1 (= lich;* trigesimum *ð Steph vg;* XXX· *a ar rush holm;* XXXmum *aug;* triginta *k Iren;* tricesimum *am Wo g$_1$ h l m q Paulin Gelas, cf. Hilar;* tricessimum *c;* tricensimum *b e ff$_2$ cav ept fuld harl Gelas cod. B;* tricesimo *ff$_1$;* tricena *et* tricenum *Aug Eugip).*

15 incrassatum (s *alt. s. corr.*)] -|- est *s. m. 1.*

16 audierunt *cod.:* uel audiunt *s. m. 1 (= vg et rell.;* audient *ff$_2$).*

17 audierunt (die *s. m. 1*).

hic est qui uerbum audit &continuo cum gaudio accipit illud
[21] nonhabens autem inse radicem sedest temporalis facta h̄ tri
bulatione &persequutione propter uerbum continuo scan
dalizantur [22] qui h̄ inspinis seminatus est hic est qui uer
bum audit &solli^{c}tudo saeculi huius &fallacia diuitiarū
suffocant uerbum &sine ^{fructu} efficitur [23] qui uero interram bo
nam seminatus est hic est qui audit uerbum &intellegit
&fructum adfert &facit aliud quidem centissimum fruc
CXXXVI. X tum aliud sexagissimum porro aliud trigentissimum ··· [24] Aliā
parabulam propossuit eis dicens simile factum est
regnum caelorum homini qui seminauit bonum semen ina
gro suo [25] cum h̄ dormierint $^{uel\ dormirent}$ homines uenit inimicus eius ||
&super seminauit zizania inmedio tritici &abiit [26] cum h̄ cre fol.
uisset herba &fructum fecisset tunc apparuerunt zi
zania [27] accedentes h̄ serui patris familias dixerunt ei dn̄e
nonne bonum semen seminasti inagro tuo unde ergo habet
zizania [28] &ait illis inimicus homo hoc fecit serui h̄ dixerunt
ei uis imus &colligemus ea [29] &ait non neforte colligentes
zizania eradicetis simul cum eis &triticum [30] sinite utra
que crescere usq; admessem &intempore messis dicam mes
sorib; meis colligite primum zizania &colligate ea fas
ciculos adconburendum triticum h̄ congregate inhorreum meū ···
CXXXVII. II [31] Aliam parabulam propossuit eis dicens simile est regnū
cęlorum grano synapis quod accipiens homo seminauit in
agro suo [32] quod minimum quidem est omnib; seminib; cum h̄
creuerit maius est omnib; holerib; &fit arbor ita utuolu
CXXXVIII. V cres cęli ueniant &habitent inramis eius ··· [33] Aliam parabu
lam loquutus est eis dicens simile est regnum cęlorum
fermento quod acceptum abscondit mulier infarinae satis
CXXXVIII. VI trib; donec fermentatum est totum ··· [34] Haec omnia loquutus
est ihs inparabulis adturbas &sine parabulis nonloque
batur eis [35] utinpleretur quod dictum erat perprophetā
dicentem aperiam inparabulis os meum eructabo abs
CXL. X consa aconstitutione mundi [36] Tunc dimissis turbis uenit
indomum &accesserunt adeum discipuli eius dicentes disse

13,[22] sollicitudo (ci *s. m. 1*).
[22] fructu *s. m. 1.*
[25] dormierint *cod.:* uel dormirent *s. m. 1 (= a b c f ff$_{1\cdot2}$ g$_{1\cdot2}$ l holm Iren Ambr am aug Wo vg;* dormierent *rush;* dormierunt *rush [corr.];* dormiunt *k;* dormientibus *e h Zeno Ver.;* in dormiendo *δ).*

re nobis parabulam tritici & zizaniorum agri [37] qui respon
dens ait qui seminat bonum semen est filius hominis
[38] ager h̄ est mundus bonum uero semen hii sunt filii regni
zizania h̄ filii sunt nequam [39] inimicus h̄ qui super semina
uit ea est diabulus messis uero consummatio sęculi est
messores h̄ angeli sunt [40] sicut ergo colliguntur zizania ||
&igni conburuntur sic erit inconsummatione sęculi [41] mittet fol. 14v
filius homi*nis angelos suos &colligent deregno eius om
nia scandala &eos qui faciunt iniquitatem [42] &mittet
eos incaminum ignis ibi erit fletus &stridor dentium ···
[43] Tunc iusti fulgebunt sicut sol inregno patris eorum
qui habet aures audiendi audiat ··· [44] Simile est regnum
cęlorum thesauro abscondito inagro quem qui inuenit
homo abscondit &prędaudio illius uadit &uendit uniuer
sa quae habet &emit agrum illum ··· [45] Iterum simile est
regnum caelorum homini negotiatori querenti bonas mar
garitas [46] inuenta h̄ una pretio*sa margarita abiit &uen
didit omnia quae habuit &emit eam ··· [47] Iterum simile est
regnum caelorum saginae missae inmari &exomni genere
piscium congreganti [48] quam cum inpleta esset educentes
&secus litus sedentes elegerunt bonos inuassa malos h̄
foras misserunt [49] sic erit inconsummatione sęculi ··· Exibunt
angeli &separabunt malos demedio iustorum [50] &mittent
eos incaminum ignis ibi erit fletus &stridor dentium [51] in
tellexistis haec omnia dicunt ei etiam dne [52] &ait illis ihs ideo
omnis scriba doctos inregno caelorum iterum similis est
homini patri familias qui profert dethesauro suo noua
&uetera ··· [53] &factum est cum consummasset ihs̄ parabulas
istas transit inde ··· [54] &ueniens inpatriam suam docebat
eos insinagogis eorum ita utmirarentur &dicerent
unde huic sapientia haec &uirtutes [55] nonne hic est fa
bri filius ioseph &mater eius dicitur maria &fratres eius
iacobus &iohannis &ioseph semeon &iudas [56] &sorores eius
nonne apud nos sunt omnes unde ergo huic omnia ista
[57] &scandaliszabantur ineo ··· Ihs̄ h̄ dixit eis non est propheta ||
sine honore nisi inpatria sua &indomo sua [58] &ideo non fecit fol. 15r

---

13,[36] parabulam] + tritici & *s. m. 2 (= a b c $g_{1.2}$ ff_2 h ar ken rush will tol ept [mg.] corp oxon.; — om. gr., d ð f holm k l q am aug Wo vg;* agri et ziz. *e;* ziz. et agri ff_1*).*

[45] negotiatori *cod.:* negutiatori (u *s.* o) *corr. m. 1.*

[46] pretiossa (s *pr. s. m. 1*).

[52] illis] + ihs̄ *s. m. alt. (= c ept; — om. vg et rell.;* at ille ait eis *f).*

CXLIII. 11 ibi uirtutes multas propter incredulitatem eorum ··· 14,[1] INillo tempore audiuit herodis tetrarcha famam ihū [2] &ait pue ris suis [nonne] hic est iohannis baptista quem ego decolla ui ipse surrexit amortuis &ideo uirtutes operantur in CXLIIII. 11 eo ··· [3] Herodis h̄ tenuit iohannem &alligauit eum &possuit incarcerem propter herodiadem uxorem fratris sui pilip pi [4] dicebat ꝥ illi iohannis non licet tibi habere eam [5] &uo lens illum occidere timuit populum quia sicut prophetā CXLV. VI eum habebant ··· [6] Die autem natalis herodis saltauit filia herodiadis inmedio conuiuio &placuit herodi [7] unde cum iura mento pollicitus est ei dare quod cumq; postulasset ab eo [8] atilla premonita amatre sua da mihi inquit indisco capud iohannis baptistae [9] &contristatus est rex propter iuramentum &eos qui pariter recumbebant iussit [dari 10] missit que &decollauit iohannem incarcerem [11] &adlatum est ca pud eius indisco &datum est puell[a]ę &illa *adt[a]llit matri suae [12] &accedentes discipuli eius tullerunt corpus eius &se CXLVI. I (3) peliuerunt illud &uenientes nuntiauerunt ihu ··· [13] Quod cum audis set ihs secessit inde innauicula inlocum desertum seorsum &cum audissent turbae sequutae sunt eum pedestres de ciuitatibus [14] &exiens uidit turbam multam missertus est CXLVII. I eis &curauit languidos eorum ··· [15] Uespere h̄ facto acces serunt adeum discipuli eius dicentes desertus est locus &hora iam preteri*iit dimitte turbas uteuntes incastel la emant sibi escas ··· [16] Ihs̄ autem dixit eis Nonhabent necesse ire date illis uos manducare [17] responderunt ei Nonhabemus hic nisi ·V· panes &duos pisces [18] qui ait eis adferte illos adme huc [19] &cum iussiset turbam discumbere supra foenum ‖ & fregit fol. acceptis ·V· panib; &duos piscib; aspiciens incaelum benedixit &de dit discipulis suis panes &pisces discipuli h̄ turbis [20] &mandu cauerunt omnes &saturati sunt &tullerunt reliquias ·XII· co uel manducantium phinos fragmentorum plenos [21] manducauerunt h̄ fuit numerus

14, [2] [nonne] *habuit cod. sed eras. (cf. numquid b f ar ept ken rush mm; om. rell. vett.).*
[3] dari *s. m. 2 (= rell.).*
[11] *adtollit (u s. o s. m. 1).*
[13] CXLVI· I *cod.* (CXLVI· III *rell.*).
[15] preteri*iit] *fuisse vid.* preteriuit (praeteriuit *k;* praeterit *c Aug de cons. evv. codd. R T;* praeteriit *a b f ff*$_{1\cdot 2}$ *holm l q am aug vg Aug;* et hora iam praeterita *e*).
[19] &fregit *s. m. 2 (= pler.;* fregit *e h;* et frangens *d ∂ f;* καὶ κλάσας ἔδωκεν *gr.; cf. Mt 15, 36).*
[21] manducauerunt *cod.:* uel manducantium *s. m. 1 (= a b c ff*$_2$ *g*$_1$ *h holm l q fuld am aug Wo vg Aug cons.;* et erant qui mandu-

II· ·V· milia uirorum exceptis mulierib; &pueris ··· 22 &statim iussit discipu
los suos ascendere innauicula &precidere eum transfretum
II· donec dimitteret turbas ··· 23 &demissa turba ascendit inmun
L· tem solus orare ··· Uespere hr facto solus autem erat ibi 24 na
III uicula hr inmedio mari iactabatur fluctib; erat hr illis uentus
contrarius 25 quarta hr uigilia noctis uenit adeos ambulans
supra mare 26 &uidentes eum supra mare ambulantem tur
bati sunt dicentes quia fantasma est &pretimore clama
uerunt 27 statim que ihs loquutus est eis dicens habete fidu
LI· ciam ego sum nolite timere ··· 28 Respondens hr petrus dixit dne
X si tues iube me uenire adte super aquas 29 at ipse ait ueni
&discendens petrus denauicula ambulabat supra mare ut
ueniret adihm 30 uidens uero uentum ualidum timuit &cum
coepisset mergi clamauit dicens dne saluum me fac 31 &con
tinuo extendens ihs manum adprehendit eum &ait illi modi
II· ce fidei quare dubitasti ··· 32 &cum ascendisset ihs̄ innauicula
I cessauit uentus 33 qui hr innauicula erant uenerunt &adora
II· uerunt eum dicentes uere filius di es ··· 34 &cum transfretass
I ent uenerunt interram genesar ··· 35 &cum cognouissent eum ui
ri loci illius adorabant miserunt inuniuersam regionem illam &obtullerunt ei
omnes male habentes 36 &rogabant eum ut uel fymbriam ues
timenti eius tangerent &quicumque tetigerunt salui facti sunt ···
II· 15,1 Tunc accesserunt adeum abhierusolimis scribae &pharisei di
I centes 2 quare discipuli tui transgrediuntur traditionem senio
rum non ꝟ lauant manus suas cum panem manducant ··· ‖
3 Ipse hr respondens ait illis quare &uos transgrediemini man fol. 16r
datum di propter traditionem uestram Nam ds dixit 4 hono
ra patrem tuum &matrem tuam qui hr maledixerit pa
tri uel matri morte morietur ··· 5 Uos hr dicitis quicumq; dixe
rit patri uel matri munus quodcumq; est exme tibi pro

---

cauerunt hominum V milia *ff*$_1$; qui autem manducarunt [-uerunt *f*] erant uiri ad [quasi *f*] quinque milia *d f*; qui manducabant autem erant quinque milia hominum *e*; manducantes erant *δ*; *οἱ δὲ ἐσθίοντες gr.*). || milia *s. m. 1 (= rell.*; millia *c ff*$_2$; — *archetypus habuit proculdubio* ·V· = ·V· *milia*; *cf. Mt 15, 39 gat., ubi* IIII = quattuor milia; *cf. Mt 16, 9 et Mc 6, 44 gat.*).

14,22 precidere *cod.*: precedere *corr.*

27 que (ue *eras.*).

29 ambulabat (bat *in ras. corr. m. 1, sed una tantum litt. eras. vid.*).

35 adorabant *s. m. 2 (cf.* adorabant eum et *a b c ff*$_2$ *Hilar*; adorauerunt eum et *ff*$_1$ *rush*; uenerunt et adorauerunt eum et *ept [mg.] ken*; — *om. d δ e f g*$_{1.2}$ *holm l q am aug fuld vg Aug de cons. evv.*). || regionem] + illam *s. m. 1 (= pler.*; in totam illam regionem *e*; in omnem confinem *ff*$_1$).

derit [6] &non honorificauit patrem suum aut matrem suam
&inritum fecistis mandatum di propter traditionem ues
tram [7] hippochritae beneprophetauit deuobis esseias dicens
[8] populus hic labiis me honorat cor h̄ ipsorum longe est
ame [9] sine causa h̄ me co*lunt docentes doctrinas &man
data hominum ··· [10] &conuocatis adse turbis dixit eis audi
te &intellegite [11] Nonquod intrat inos coinquinat hominem
CLV. X sed exore procidit hoc coinquinat hominem ··· [12] Tunc acciden
tes discipuli eius dixerunt ei scis quia pharisaei audito
hoc uerbo scandalizati sunt [13] at ille respondens ait omnis
plantatio quam nonplantauit pater meus caelestis era
CLVI. V dicabitur ··· [14] Sinite illos caecii sunt duces cęcorum cecus h̄ si ceco
CLVII. VI ducatum prestat ambo infoueam cadunt ··· [15] Respondens h̄ petr
us dixit ei edissere nobis parabulam istam [16] at ille dixit ad
huc &uos sine intellectu estis [17] &nonintellegitis quia omne qu
od intrat inos **inuentrem uadit &insecesum mittitur ··· [18] quae
h̄ procedunt deore decorde exeunt ** &ea coinquinant ho
minem [19] decorde ꝫ exeunt cogitationes malę homicidia adulte
ria fornicationes furta falsa testimonia blasphemiae [20] haec
sunt quae coinquinant hominem nonlotis h̄ manib; manducare
noncoinquinat hominem [21] &egresus inde ihs secessit inpartes ty
ri &sidonis [22] &ecce mulier channanea afinib; illis egresa clama
uit dicens ei misserere mei dne filii dauid filia mea male adoe
monio uexatur [23] qui nonrespondit ei uerbum &accidentes ||
discipuli eius rogabant eū dicentes dimitte eam quia clamat fol.
CLVIII. V post nos ··· [24] Ipse h̄ respondens ait nonsum missus nisi adoues
CLVIII. VI quae perierunt domus israhel ··· [25] At illa uenit &ado
rauit eum dicens dn̄e adiuua me [26] qui respondens ait non
est bonum summere panem filiorum &mittere canibus
[27] at illa dixit etiam dne nam &catuli edunt demicis quae
cadunt demensa dominorum suorū [28] tunc respondens ihs
ait illi omulier magna est fides tua fiat tibi sicut uis
CLX. VI &sanata est filia eius exilla hora ··· [29] &cum tran*sisset
inde ihs uenit secus mare galilae &ascendens inmonte
sedebat ibi [30] &accesserunt adeum turbae multae haben
tes secum mutos cludos cęcos debiles &alios multos
&proiecerunt eos ante pedes eius &curauit eos [31] ita ut

15, [9] co*lunt (l *eras.*).
[17] **inuentrem (co *eras.*).
[18] **] *ante* &ea *2—3 litt. eras.*
[23] eū *s. m. alt. (= vg et pler. vett.; αὐτόν gr.): om. cod. (= g₂).*
[29] tran*sisset (s *eras.*).

turbae mirarentur uidentes mutos loquentes &cludos am
bulantes caecos uidentes &magnificabant dm israhel ···
32 Ihs h̄ conuocatis discipulis suis dixit missereor turbae
huic quia iam triduo perseuerant mecum &non habent
quod manducent &dimittere eos ieiunos nolo nedificiant
inuia 33 &dicunt ei discipuli unde ergo nobis indeserto panes
tanti utsaturemus turbam tantam 34 &ait illis ihs̄ quot
panes habetis at illi dixerunt ·VII· &paucos pisciculos 35 &
p̨recipit turbae utdiscumberent super terram 36 &accipi
ens ihs̄ ·VII· panes &pisces &gratias agens fregit &dedit
discipulis suis &discipuli dederunt populo 37 &comederunt
omnes &saturati sunt &quod superfuit defragmentis
tullerunt ·VII· sportas plenas 38 erant h̄ qui manducaueru
nt ·IIII· hominum extra paruolos &mulieres 39 &dimissa tur
ba ascendit innauiculam &uenit infines magedam ··· 16,1 &acces
serunt adeum pharisaei &sadducei temptantes &rogaue ‖
runt eum utsignum deceļo ostenderet eis ··· 2 Atille resp fol. 17r
ondens ait eis facto uespere dicitis serenum erit cras
rubicundum est ꝕ cęlum cumnubib; 3 &mane hodie tem
pestas erit rutilat ꝕ triste caelum 4 faciem ergo caeli
nostis iudicare signa h̄ temporum nonpotestis ··· Generatio
mala &adhultera signum querit &signum nondabitur ei
nisi signum ionae p(ro)phete &relictis illis abiit 5 &cum uenissent dis
cipuli eius transfretum obliti sunt panes accipere ··· 6 Qui dix
it illis intueamini &cauete afermento pharisaeorum &sadduc
aeorum ··· 7 At illi cogitabant intrase dicentes quia panes non
accepimus 8 sciens h̄ ihs̄ dixit quid cogitatis inter uos modicae
fidei quia panes nonhabetis 9 nondum intellegitis nequę recordami
ni ·V· panium in ·V̄· hominum &quot cophinos sumpsistis 10 neq; ·VII· pa
nium in ·IIII· milia hominū &quot sportas sumpsistis 11 quare nonintel
legitis quia non depane dixi uobis cauete afermento pharis

15, 33 ergo *s. m. 1 (= vett. et vg; Mt 13, 27 56 contulit T̄i): om. cod. (= δ f q).*
35 praecipit *cod. (= c ept ken lich rush):* praecepit (e *s.* i) *corr. m. 1? (= a b δ e f ff₁.₂ g₁ holm k l q am aug fuld Wo vg;* et cum iussisset *d; παραγγείλας gr.).*
36 et accipiens *cod. (= δ l q am aug fuld Wo vg):* + ihs̄ *s. m. alt. (= f g₂ harl⁴ ken lich theod. will; cf.* et accepit *b e k;* accepit *d;* et acceptis *ff₁ holm;* et accepit ihs̄ *a c ff₂ g₁;* dominus ··· accipiens *Hilar; ἔλαβεν gr.; cf. etiam Mt 14, 19).*
16, 4 ionae *cod. (= Wo am aug d ff₁ g₁ l holm Aug cons.):* + p(ro)phete *s. m. 2 (= mm;* prophetae *a b c δ f ff₂ karl vg Cypr;* profetae *e q ken lich rush; ωνα του προφητου C X Γ Δ Π; cf. Mt 12, 39).*
10 hominū *s. m. 2.*

aeorum &sadducaeorum [12] tunc intellexerunt quia nondixerit ca
uendū afermento panium sed adoctrina pharisaeorum &sad
CLXVI. I ducaeorum ··· [13] Uenit ihs inpartes cessaarae philippi &interroga
bat discipulos suos dicens quem homines dicunt esse filium
hominis [14] atilli dixerunt alii iohannem baptistam alii h̄ heliam
alii uero hierimiam aut unum deprophetis [15] dicit illis ihs uos h̄
quem me dicitis esse [16] respondens simon petrus dixit tues xps fi
CLXVII. X lius di uiui ··· [17] Respondens h̄ ihs̄ dixit ei beatus es simon baario
na quia caro &sanguis non reuelauit tibi sed pater meus
qui incẹlis est [18] &ego dico tibi quia tues petrus &super hanc
petram edificabo ẹclesiam meam &portae imferni nonpreua
lebunt aduersus eam [19] &tibi dabo claues regni caelorum &
quod cumq; ligaueris super terram erit ligatum &incaelis &
quod cumq; solueris super terram erit solutum &incaelis ||
CLXVIII. II [20] Tunc precepit discipulis suis utnemini dicerent quia ipse esset fol.
ihs xps [21] exinde coepit ihs ostendere discipulis suis quia opor
tet eum ire inhierusolimā &multa pati aseniorib; &scribis
CLXVIIII. VI &principib; sacerdotum &occidi &tertia die resurgere ··· [22] &ad
summens eum petrus coepit increpare eum dicens absit ate
dne non erit tibi hoc [23] qui conuersus dixit petro uade post
me satanas scandalum es mihi quia [non] sapis ea quae di sunt
CLXX. II sed quae hominum ··· [24] Tunc ihs̄ dixit discipulis suis siquis uult
post me uenire abneg*et se ipsum &tollat crucem suam
&sequatur me [25] qui enim uoluerit animam suam saluam fa
cere perdet eam qui h̄ perdiderit animam suam inueniet eam [26] quid
enim proderit homini silucretur uniuersum mundum animae
uero suae detrimentum̄ patiatur aut quam dabit homo
CLXXI. X commutationem proanima sua ··· [27] Filius ℏ hominis uenturus ÷
ingloria patris sui cum angelis suis &tunc reddet unicuiq;
CLXXII. II secundum opus eius ··· [28] Amen dico uobis sunt quidam de hi[s]c stan
tib; qui nongustabunt mortem donec uideant filium hominis
z uenientem inregno suo ··· 17,[1] &post dies sex adsumpsit ihs petrū
&iacobum &iohannem fratrem eius &educit illos inmontem
excelsum seorsum [2] &transfiguratus est ante eos &resplen
duit facies eius sicut sol uestimenta h̄ eius facta sunt al

16,[23] quia] + non *s. m. 1.*
[28] hic *cod.:* hinc (n. *s.*) *corr. m. alt.* (hinc *alias non inveni; ὧδε gr.;* hic *am aug f g₁ fuld holm l q Wo vg Ambr Aug Eugip Iunil Afric.; cf.* de st. hic *d;* his *lich;* hiis *ken;* (ex) is *e;* (de) istis *a b ff₂ Hilar Ambr [var.], cf. c;* sunt hic aliqui *ff₁;* sunt hic aliqui de istis *c;* hic uel inde stantes *δ*).
17, [1] z *in mg. adscr. m. 1, sed nescio quo spectet.*

ba sicut nix [3] &ecce apparuit illis moyses &helias cumeo
loquentes [4] respondens h' petrus dixit adihm dn̄e bonum est
nos hic esse siuis faciamus hiic tria tabernacula tibi unū
moysi unum &heliae unum [5] adhuc eo loquente ecce nubs luci
da obumbrauit eos &ecce uox denube dicens hic est filius
meus dilectus inquo mihi bene conplacuit ipsum audite [6] &au
dientes discipuli ciciderunt infaciem suam &timuerunt ualde
[7] &accessit (-dens) ih̄s &tetigit eos dixitq; eis surgite &nolite timere ||
[8] leuantes h' oculos suos neminem uiderunt nisi solum ih̄m [9] &dis fol. 18r
cendentib; illis demonte precepit eis ih̄s dicens nemini dixeritis
III. uissionem donec filius hominis amortuis resurgat ··· [10] &interro
gauerunt eum discipuli dicentes quid ergo dicunt scribae
quod heliam oportet primum uenire [11] at ille respondens ait
eis helias quidem uenturus est &restituet omnia [12] dico h'
uobis quod helias iam uenit &noncognouerunt eum sed fece
runt ineo quaecumq; uoluerunt sic &filius hominis passurus
est abeis [13] tunc intellexerunt discipuli quia deiohanne baptis
III. ta dixit eis ··· [14] &cumuenisset adturbam accessit adeum homo
genib; prouolutus ante eum dicens dn̄e misserere filii mei
quia lunaticus est &male patitur nam sepe cadit inign̄e
&crebro inaquam [15] &obtulli eum discipulis tuis &nonpotue
runt eum curare [16] respondens ihs ait ogeneratio incredula
&peruersa quousq; ero uobiscum quousq; patiar uos ad
ferte illum huc adme [17] &increpauit ei ihs &exiit abeo doemoniū
XV. &curatus est puer exilla hora ··· [18] Tunc accesserunt discipuli
adihm secreto &dixerunt ei quare nos nonpotuimus eiecere
eum [19] dixit illis ih̄s propter incredulitatem uestram amen quippe
dico uobis si habueritis fidem sicut granum sinapis di
ceretis monti huic transi hinc &transibit &nihil inpossi

17, [7] accessit *cod. (= vett. pler. et vg)*: accedens (-dens *s. m. alt. ut vid.*; = *δ q*).

[8] eis *s. m. 2 (= a b d δ f holm q cant*[c] *harl*[1] *lich ox*[c] *rush vg*; illis *e ff*[1] *aug*[2] *theod*; ill̄i *c*; *αὐτοῖς gr.)*: *om. cod. (= am aug*[pr.] *fuld ff*[2] *g*[1.2] *l Wo)*.

[14] filii mei *cod. (= d q am aug cant*[c] *ept for harl lind ox mm*[c] *Aug cons.*; fili *mm)*: filio meo (o *s.* i *bis*) *corr. m. alt. (= a b c e f ff*[1.2] *g*[1] *holm l n Hilar big cant cav fuld harl*[4] *hub karl ken lich mart med ox*[c] *rush theod tol vall will Wo vg*; meum filium *δ*; *τὸν υἱόν gr.)*.

[19] ih̄s *s. m. alt. (= b c e r aug*[2] *big cant fuld harl hub*[1] *karl mm mart ox*[c] *theod vg*; iesus autem dixit illis *f q*, *cf. δ*; qui autem dixit illis *d)*: *om. cod. (= a ff*[1.2] *g*[1.2] *holm l n am aug*[pr.] *Wo*, *cf. d)*. || monti *cod.*: munti (u *s.* o) *corr. m. 1.*

bile erit uobis [20] hoc hr genus noneiecitur nisi peroratio
CLXXVI. nem &ieiunium ··· [21] Conuersantib; hr eis uel illis ingalilaeam dixit eis
II ihs futurum est utfilius hominis tradendus sit inmanus homi
num [22] &occident eum &tertia die resurget &contristati sunt
CLXXVII. uehementer ··· [23] &cum uenisse*t ihs capharna*um accesserunt quidi
X dragma exigebant adpetrum &dixerunt magister uester
non soluit didragma [24] ait etiam cumintrasset in domum pre
uenit eum ihs dicens quid tibi uidetur simon reges terrae ‖
aquib; accipiunt tributum uel censum afiliis suis an abalienis [25] & fol.
ille dixit abalienis dixit illi ihs ergo liberi sunt filii [26] ut hr nonsc
andaliszemus eos uade admare &mitte hamum &eum piscem
qui primus ascenderit tolle &aperto ore eius inuenies sta
ih
CLXXVIII. terem illum summens da eis prome &te ··· 18,[1] INilla hora acces
II serunt discipuli adihm dicentes quis putas maior est inregno
caelorum [2] &aduocans ihs paru^lum statuit eum inmedio eorū
[3] &dixit amen dico uobis nisi conuersi fueritis &efficiamini sicut
paruoli nonintrabitis inregnum caelorum [4] quicumq; ergo humilia
uerit se sicut paru^lus iste hic est maior inregno caelorū
[5] &qui susciperit unum paruulum talem innomene meo me sus
CLXXVIIII. cipit ··· [6] Qui hr scandaliszauerit unum deposillis istis qui inme
II credunt expedit ei utsuspendatur mola asinaria incollo ei
us &demergatur inprofundum maris [7] uae mundo huic ascanda
lis necese est ꝫ uenire scandala uerum tamen uae homini illi

17,[21] eis *cod. (= $g_{1\cdot2}$ l^c am aug fuld Wo vg Aug cons. evv. ed. Weihrich):* uel illis *s. m. 2 (= δ ff_1 holm ken rush Aug l. c. codd. A E L γ; ipsis q; ipsis autem a b c d ff_2 n r Hilar).*

[23] uenisse*t (n *eras.*)] + ihs *s. m. alt.* (uenissent *a b c e $ff_{1\cdot2}$ n am aug fuld harl[3] holm Wo vg Aug cons. evv.;* uenisent *lich;* uenisset $g_{1\cdot2}$ *l q harl lind;* uenisset ihs *r Hilar;* uenientibus eis *d f, cf. δ; ἐλθόντων δὲ αὐτῶν gr.).*

[23] capharna*um (u *eras.; cf.* cafarnauum *ept [sed corr.] lich rush).*

[24] in *ante* domum *add. (cf.* domum *c ff_1 am aug fuld Wo;* in domum *a b d δ f $g_{1\cdot2}$ holm l n q big durm ept for harl karl ken lich mm mart med rush tol vall will vg ff_2 [Belsh.];* in domo *e ff_2 [Sab.]).*

18, [2] paruolum *cod. (= cav):* paruulum (u *s.* o) *corr. m. 1.*

[4] paruulus *ex* paruolus *corr. m. 1* (paruolus *harl*).

[7] huic *s. m. 2 (= ken lich rush;* huic mundo *a b c f $ff_{1\cdot2}$ g_1 n q Cypr Ambr; — om. d δ e holm l am aug fuld Wo vg Hilar Aug Rescr. senatus ad Anastasium [Avellana coll. ep. 104] graec.).*

homini] + illi *add. m. 1 (= a b c f ff_2 l n q δ hub ken lich rush tol vg Lucif Hilar;* illi homini *e ff_1 Aug;* homini [*sine* illi] *d g_1 holm am aug for fuld Wo Hier).*

LXXX. VI per quem uenit scandalum ··· [8] Si h manus tua uel pes tuus
scandaliszat te abscide eum &proiece abste bonum est
tibi aduitam debilem uel cludum [intrare] quam duas manus uel
duos pedes habentem *mitti ingehennam ignis [9] &si oculus
tuus scandaliszat te erue eum &proiece abste bonū
est tibi uno oculo [habentem] aduitam intrare quam duos ocu
LXXXI. X los habentem mitti inignem aeternum ··· [10] Uidete ne contem
pnatis unum depossillis istis [qui in me credunt] dico h uobis quia angeli
eorum in caelis semper uident faciem patris mei qui in
caelis est [11] uenit ħ filius hominis saluare quod perierat ···
LXXII. V [12] Quid uobis uidetur si fuerint alicui ·C· oues & [si] errauerit
una exeis nonne relinquet nonaginta nouem [(ue)l XCVIIII] inmontib;
&uadet querere eam quae errauerit [13] &sicontigerit ut
inueniat eam amen dico uobis quia gaudebit super eā ||
magis quam super nonaginta nouem [(ue)l XCVIIII] quae nonerrauerunt [14] sic fol. 19r
nonest uoluntas ante patrem uestrum qui incaelis est ut
LXXIII. V pereat unus depossillis istis ··· [15] Si h peccauerit inte frater
tuus uade &corripe eum inter te &ipsum solum si te au
LXIIII. X dierit lucratus eris fratrem tuum ··· [16] Si h nonteaudierit ad
hibe tecum adhuc unum uel duos utinore duorum testium
uel trium stet omne uerbum [17] quod si nonaudierit eos dic aecle
siae si h eclesiam non audierit sit tibi sicut gentilis &publi
LXXV. VII canus ··· [18] Amen dico uobis quaecumquae ligaueritis super terrā
erunt ligata &incaelo &quaecumq; solueritis super terram
LXXVI. X erunt soluta &incaelo ··· [19] Iterum dico uobis quia si duo exuobis
consenserint super terram deomni re quamcumq; petierint
fiet illis apatre meo qui incaelis est [20] ubi ħ sunt duo uel

---

18, [8] intrare *s. m. 1 (cf.* introire [*ante* in uitam] *d;* intro introire [*ante* in uitam] *g;* uenire [*post* uitam] *a b c ff*$_{1\cdot2}$ *g*$_1$ *n r mm;* uenire ad uitam *e;* ingredi [*ante* deb.] *f g*$_2$ *holm l am aug fuld Wo vg, cf. δ).* || *mitti (& eras.).

[9] uno oculo] + habentem *s. m. 2* (uno oculo *cod.* = *am aug lich lind theod;* cum uno oculo *δ vg;* unum oculum habentem *c ff*$_{1\cdot2}$ *g r corp. ox. med rush tol will, cf. a b n cav;* unum oculum habere et *ken;* — *rell. codd. varietatem cf. apud Wo*).

[10] qui in me credunt *s. m. 1* (= *aug mm g*$_2$*;* qui credunt in me *b c d ff*$_2$ *g*$_{1\cdot2}$ *r corp. ox. ken lich rush [sed exp.] versio anglo-sax. Hilar;* credentibus in me *ff*$_1$ *m;* — *om. a δ e f holm l n q am fuld Wo vg Lucif Aug civ. dei Cassian).*

[12] si (*ante* errauerit) *s. m. 2* (= *a δ m n;* — *om. vett. pler. et vg).* || nonaginta nouem] (ue)l XCVIIII *s. m. 1* (= *mm aug fuld al.).* || inmontib; *cod.:* inmuntib; (u *s.* o) *corr. m. 1.*

[13] nonaginta nouem] (ue)l XCVIIII *s. m. 1.*

tres congregati innomene meo ibi &ego sum inmedio eorum ::::::
CLXXXVII. 21 Tunc accedens adeum petrus dixit dne quoties inme pecca
V bit frater meus &dimittam ei usq; septies 22 dicit illi ihs non
CLXXXVIII. dico tibi usq; septies sed septuagies & septies··· 23 Ideo adsimilatum est
X regnum caelorum homini regi qui uoluit rationem ponere cum ser
uis suis 24 &cum coepisset ponere rationem oblatus est ei unus
c*ui debebat ·X· talenta 25 cum h̄ non haberet unde redderet iussit
eum dominus uenundari &uxorem eius &filios &omnia quae ha
bebat &reddi debitū 26 procedens h̄ seruus ille rogabat eum dicens
patientiam habe inme domine &omnia reddam tibi 27 missertus
autem dominus serui illius dimissit eum &debitum dimissit ei
28 Egresus h̄ seruus ille inuenit unum deconseruis suis qui de
bebat ei ·C· denarios &tenens suffocabat eum dicens redde
quod debes 29 &procidens conseruus eius rogabat eum dicens
patientiam habe inme &omnia reddam tibi 30 ille h̄ noluit sed
abiit &missit eum incarcerem donec redderet debitum ‖
31 uidentes h̄ conserui eius quae fiebant contristati sunt fol. 19
ualde &uenerunt &nuntiauerunt domino suo omnia quae
facta fuerant 32 tunc uocauit illum dominus suus &ait illi
serue nequam omne debitum dimissi tibi quia rogasti me 33 non
ergo oportuit te miseriri conserui tui sicut ego tui missertus
sum 34 &iratus est dominus eius tradidit eum tortorib; quo
adusq; redderet uniuersum debitum 35 sic &pater meus caeles
tis faciet uobis si nonremisseritis unus quisq; fratri suo
CLXXXVIIII. decordib; uestris ··· 19,1 &factum est cum consummasset ihs ser
VI mones istos migrauit agalilea &uenit infines iudae trans
iordanen 2 &sequutae sunt eum turbae multae &curauit
eos ibi 3 &accesserunt adeum pharisaei temptantes eum &
dicentes silicet homini dimittere uxorem suam quacumq;
excausa 4 qui respondens ait eis nonlegistis quia qui fecit
abinitio masculum &feminam abinitio fecit eos &dixit 5 prop
ter hoc relinquet homo patrem &matrem &adherebit uxo
ri suae &erunt duo incarne una 6 itaq; iam non sunt duo
sed una caro quod ergo ds coniuncxit homo non separet 7 di
cunt illi quid ergo moyses mandauit dari libellum repudi

18,22 septuagies] + *& s. m. 1 (= b ken lich; — om. rell.).*
23 adsimilatum (mi *s. m. 1*).
24 c*ui *ex* qui *rad. corr.*
25 debitū *s. m. 2 (= a b c ∂ f ff$_{1\cdot 2}$ g$_1$ h q r am big cant^c harl^4 karl ken lich lind mm mart ox^{eax};* debitum tantum *durm rush; — om. d e holm l fuld Wo vg Aug civ. dei;* reddi ****** *aug).*
32 rogasti] + me *s. m. 1 (= vett. et vg).*

&dimittere uxorem [8] ait illis adduritiam cordis uestri permissit
uobis moyses dimittere uxores uestras abinitio h̄ non fuit
CXC. II sic ··· [9] Dico autem uobis quia quicumq; dimisserit uxorem
suam nisi obcausam fornicationis &aliam duxerit moecha
CXI. X tur &qui dimissam duxerit adulterium committit ··· [10] Dicunt
ei discipuli si ita est causa hominis cum uxore non expedit
nubere [11] qui dixit nonomnes capiunt uerbum istud sed quib;
datum est [12] sunt enim aeunuchi qui de matris utero sic nati su
nt &sunt aeunuchi qui facti sunt abhominib; &sunt ẹunuchi
qui se ipsos eunuchiauerunt propter regnum caelorum ··· ‖ b
CXII. II qui potest capere capiat ··· [13] Tunc oblati st ei paruuli uteis fol. 20r
manus inponeret &oraret discipuli h̄ increpabant eis (ue)l eos
[14] ihs uero ait eis sinite paru^{l}los uenire adme &noli
te eos prohibere talium est ꝫ regnum caelorum [15] &
CIII. I (2) cum inpossuisset eis manus abiit inde ··· [16] &ecce unus acce
a
dens ait illi magister bone quid boni faciem uthabeā
uitam aeternam [17] qui dixit ei quid me interrogas debono
unus est bonus ds si h̄ uis aduitam ingredi serua man
data [18] dicit illi quae? ihs h̄ dixit non homicidium facies non
adulterabis nonfacies furtum non falsum testimonium di
ces [19] honora patrem &matrem &diliges proximum tuum
sicut te ipsum [20] dicit illi ad^{l}liscens haec omnia custodiui
CIIII. II aiuuentute mea quid adhuc mihi deest ··· [21] Ait illi ihs si
uis perfectus esse uade &uende omnia quae habes
&da pauperib; &habebis thesaurum incaelo &ueni seque
CXV. II re me ··· [22] Cum h̄ audisset ad^{l}liscens uerbum abiit tris
tis erat ꝫ habens multas possessiones [23] ihs h̄ dixit disci
pulis suis amen dico uobis quia diues defficile intrare in
regnum caelorum [24] &iterum dico uobis facilius est camel

19, [7] dimittere] + uxorem *s. m. 2 (= b c ff$_2$ m aug ken Iren Ambr;* + uxores *mm;* + eam *δ f g; — om. a d e ff$_1$ g$_{1\cdot2}$ h holm l am fuld Wo vg Aug Op. imp.).*

[12] de (*ante* matris utero) *s. m. 1* (de *a b c δ ff$_{1\cdot2}$ g$_1$ holm l q am aug fuld Wo vg;* ex *d e f Cypr*).

Fol. 19v mg. inf. littera b finem quinionis alterius designat.

[13] oblati] + st = sunt *s. m. 1.*

[13] eis *cod.:* (ue)l eos *s. m. 1 (cf.* increpabant eis *g$_{1\cdot2}$ big cav harl lich mm tol;* eus *will;* incr. eos *δ l am aug fuld vg et pler. codd. Wo;* prohibebant eos *a b c f ff$_{1\cdot2}$ h holm q Hilar;* corripiebant eos *e;* uetabant eos *Op. imp.;* comminati sunt eis *d).* ‖ paruolos *cod.:* paruulos (u *s. m. 1*).

[16] faciem *cod.:* faciam (e *exp.* a *s. m. alt.*).

[20] et [22] adoliscens *cod. ([20] = ept^{i} karl lich vall; [22] = karl lich mm mart vall):* aduliscens (u *s. m. 1; = ept hub*).

lum per foramen acus transire quam diuitem intrare
inregnum caelorum [25] auditis ℟ hiis discipuli mirabantur
ualde dicentes quis ergo poterit saluus esse [26] aspiciens
℟ ihs dixit illis apud homines hoc inpossibile est apud
dnm ℟ omnia possibilia sunt ··· [27] Tunc respondens petrus
dixit ei ecce nos qui relinquimus omnia &sequuti sum
CXCVI. X us te quid ergo erit nobis ··· [28] Ihs ℟ dixit eis (ue)l illis amen dico
uobis quod uos qui sequuti estis me inhac generatio
ne cum sederit filius hominis insede maiestatis suae
CXCVII. V Sedebitis &uos super sedes ·XII· iudicantes ·XII· trib; israhel ‖
CXCVIII. II [29] &omnis qui reli^{a}querit domum uel fratres aut sorores fol. 2
autpatrem autmatrem aut uxorem aut filios aut
agros propter nomen meum centuplum accipiet &uitā
CXCVIIII. II CC. X aeternam possidebit ··· [30] Multi autem ^{er}unt pri*mi nouisimi
&nouisimi primi ··· 20,[1] Simile est regnum caelorum homini pa
tri familias qui exiit primo mane conducere operari
os inuineam suam [2] conuentione ℟ facta cum operariis ex
denario diurno missit eos inuineam suam [3] &egresus cir
ca horam tertiam uidit alios stantes inforo otiosos
[4] &illis dixit ite &uos inuineam meam &quod iustum fue
rit dabo uobis [5] illi ℟ abierunt iterum exiit circa sextā
&nonam horam &fecit similiter [6] circa undecimam ^{horā} uero
exiit &inuenit alios stantes &dicit illis quid hiic statis
totadie otiosi [7] dicunt ei quia nemo nos conduxit dicit il
lis ite &uos inuineam meam ··· [8] Cum sero ℟ factum esset
dicit dns uinae procuratori suo uoca operarios &red
de illis mercidem incipiens anouissimis usq; adprimos ···
[9] Cum uenissent ergo qui circa undecimam horam uener
ant acciperunt singulos denarios [10] uidentes ℟ &primi
arbitrati sunt quod plus essent accepturi acciperunt
autem &ipsi singulos denarios [11] &accipientes mormuraba
nt aduersum patrem familias [12] dicentes hii nouissimi una
hora fecerunt &pares illos fecisti nobis qui portauimus
pundus diei &estus [13] atille respondens uni eorum dixit
amice nonfacio tibi iniuriam nonne exdenario conuenisti
mecum [14] tolle quod tuum est &uade uolo ℟ &huic nouisi

19,[28] eis *cod. (= holm for harl karl mart ox vall; ei d):* (ue)l illis *s. m. 1 (= pler. vett. et vg).*
[29] reli^{a}querit (n *s. m. 1 = rush*^{sax}).
[30] erunt (er *in ras. corr. m. alt.?*).

20,[6] undecimam] + horā *s. m. 2 (cf. m;* und. uero horam *δ rush;* und. autem horam *c e q;* horam *ante* undecimam *f Arnob Afer; — om.* ‚horam' *vg et rell.).*

mo dare sicut &tibi [15] aut nonlicet mihi quod uolo face
re an oculus tuus nequam est quia ego bonus sum [16] sic
erunt nouisimi primi &primi nouisimi multi ꝯ sunt uocati ‖
CCI· II pauci uero electi ··· [17] &ascendens ihs̄ inhierusolima* adsump fol. 21r
sit ·XII· discipulos secreto &ait illis [18] ecce ascendimus inhieru
solima &filius hominis tradetur principibus sacerdotum &scri
biis &contempnabunt eum morte [19] &tradent eum gentib; ad
deludendum &flagellandum &crucifigendum &tertia die
CII· VI resurget ··· [20] Tunc accessit adeum mater filiorum zebedei
cum filiis suis adorans &petens aliquid abeo [21] qui dixit ei
quid uis ait illi dic ut sedeant hii duo filii mei unus addex
teram tuam &unus adsinistram inregno tuo [22] respondens
autem ihs̄ dixit nescitis quid petatis potestis bibere cali
cem quem ego bibiturus sum dicunt ei possumus [23] ait illis ihs
calicem meum quidem bibetis sedere hr̄ addexteram meam
aut a[d]sinistram meam non est meum dare uobis sedquib;
CIII· II paratum est apatre meo ··· [24] &audientes ·X· indignati sunt
de duob; fratrib; [25] ihs̄ hr̄ uocauit eos adse &ait scitis quia
principes gentium dominantur eorum &qui maiores sunt
potestatem exercent ineis [26] nonita erit inter uos sed qui
cumquae uoluerit inter uos maior fieri sit uester minis
ter [27] &quiuoluerit inuobis esse primus erit uester ser
IIII· IIII uus ··· [28] Sicut filius hominis nonuenit ministrari sedministra
re &dare animam suam redemptionem promultis :::::::::
CCV· II [29] &egredientib; illis abhiericho sequuta est eum turba
multa [30] &ecce duo caeci sedentes secus uiam audierunt
quia ihs̄ transiret &clamauerunt dicentes dn̄e missere
re nostri filii dauid [31] turba hr̄ increpaba*t eos uttacere
nt atilli magis clamabant dicentes dn̄e misserere no
bis filii dauid [32] &stetit ihs &uocauit eos &ait quid uultis
utfaciam uobis [33] dicunt illi dn̄e utaperiantur oculi nostri
[34] missertus est hr̄ eis ihs̄ tetigit oculos eorum &confestim ‖

20,[23] illis] + ihs̄ *s. m. alt. (= a b c d δ e ff$_{1\cdot2}$ g$_2$ h m n r ken rush Ambr; — om. f g$_1$ holm l q am aug fuld Wo vg Op. imp.).*
aut a[d]sinistram (d *s. m. alt. ut vid.; — cf.* aut ad sinistram *a c n ept [mg.] ken lich rush Eugip Op. imp.;* aut *sinistram (a eras.) aug;* aut sinistram *b e;* et sinistram *ff$_1$ g$_1$ l am fuld et pler. codd. Wo;* uel ad sin. *f ff$_2$ h holm for harl[1] karl mart vall Ambr;* uel sinistram *Tert vg;* uel a sin. *mm;* et a sinistris *d δ;* siue a sinistris *Hier;* et ad sin. *q cav ept hub[2] theod tol, cf. etiam Wo*).
[31] increpaba*t (n *eras.; — cf.* turba [turbae *ff$_1$*] autem increpabant *ff$_{1\cdot2}$ l mm will; . .* increpabat *vg et rell.*).

ka CCVI. II uiderunt &sequuti sunt eum ··· **21**,[1] &cum adpropinquasset hieru fol. 2
solimis &uenisset bethfagae admontem oliueti tunc ihs̄ mis
sit duos discipulos suos [2] dicens eis ite incastellum quod
contra uos est &statim inuenietis asinam alligatam &
pullum cum ea soluite &adducite mihi [3] &siquis uobis ali
quid dixerit dicite quia dn̄s hiis opus habet &confestim
CCVII. VII dimittet eos ··· [4] Hoc h̄ totum factum est utimpleretur q̄od
dictum est p(er)prophetam dicentem [5] dicite filiae sion ecce rex
tuus uenit tibi mansuetus &sedens super asinam &pullū
CCVIII. II subiugalem ··· [6] Euntes h̄ discipuli fecerunt sicut p̄cipit
illis ihs [7] &adduxerunt asinam &pullum &inpossuerunt
ei uestimenta sua &eum desuper sedere** fecerunt [8] plu
rima autem turba strauerunt uestimenta sua inuia
alii h̄ cedebant ramos dearborib; &sternebant inuia
CCVIIII. I [9] Turbae h̄ quae precedebant &quae sequebantur cla
mabant dicentes osanna filii dauid benedictus qui uentu (ue)l uenit
CCX. X rus est innomene dn̄i osanna inaltissimis ··· [10] &cum intras
set hierusolimam commota est uniuersa ciuitas dicens
quis est hic [11] populii h̄ dicebant hic est ihs propheta anas
CCXI. I zareth galilae ··· [12] &intrauit ihs intemplum di &eieciebat
omnes uendentes &ementes intemplo &mensas numulariorum
&cathedras uendentium ** columbas euertit [13] &dicit eis
scriptum est domus mea domus orationis uocabitur uos h̄
CCXII. X fecistis eam spel^{a}ncam latronum ··· [14] &accesserunt adeum cacci
CCXIII. V &cludi intemplo &sanauit eos ··· [15] Uidentes h̄ principes sacerdo
tum &scribae mirabilia quae fecit ihs̄ &pueros clamantes
intemplo &dicentes osanna filii dauid indignati sunt [16] &dixe
runt ei audis quid isti dicunt ihs h̄ dicit eis utiq; Numquam le
gistis quia exore imfantium &lactantium perfecisti laudem :::::: ‖
CCXIIII. VI [17] &relictis illis abiit foras &extra ciuitatem inbethaniam ibiq; fol. 2
mansit [18] mane h̄ reuertens inciuitatem essuriit [19] &uidens fici
arborem un$_{a}$m secus uiam &uenit adeam &nihil inuenit inea

---

21, [1] ka CCVI· II *(litteras* ka *super numero* CCVI *positas H. Lebègue v. ill. ad graecas litteras κα = 21 revocavit; cf. Prolegg.).*

[4] quod (u *s. m. 1*). ‖ p(er) *s. m. 1.*

[7] sedere** *(fuit fort.* sedentem*).*

[8] uenturus est *cod. (= g_2 holm l am aug[1] big cant ept for harl[2] hub karl lich lind mart med vall Wo):* (ue)l uenit *s. m. 1? (= a b c* [benit *d*] *δ e f ff*$_{1\cdot2}$ *h q vg Tert Hilar Iren Op. imp. Silv peregr. Aug Prisc;* uenis g_1*; ὁ ἐρχόμενος gr.).*

[15] speloncam *cod. (= ar lich rush):* speluncam (u *s.* o *corr. m. 1*).

[18] principes (princi *in ras. corr. m. 1*).

[19] un$_{a}$m (a *in ras. corr. m. 1*).

nisi folia tantum &ait illi numquam exte fructus nascetur[a]
inperpetuum &arefacta est continuo ficulnea [20] &uidentes dis
cipuli mirati sunt dicentes quomodo continuo aruit ficulnea ····
CCXV. VI [21] Respondens ℟ ihs ait **eis amen dico uobis si habueritis fidē
&nonesitaueritis non solum deficulnea facietis sed &si monti
CCXVI. IIII huic dixeritis tolle te &iacta te inmare fiet ··· [22] &omnia
CXVII. II quaecumq; petieritis inoratione credentes accipietis ··· [23] &cumue
nisset intemplum accesserunt adeum docentem principes sa
cerdotum &seniores populi dicentes inqua potestate haec fa
cis &quis tibi dedit hanc potestatem [24] respondens ihs̄ dixit illis
interrogabo uos &ego unum uerbum quod si dixeritis mihi &ego uobis
dicam inqua potestate haec facio [25] baptismum iohannis unde
erat de caelo an exhominib; at illi cogitabant inter se dicentes
[26] si dixerimus ecaelo dicet nobis quare ergo noncredidistis ei si
autem dixerimus exhominib; timemus turbam omnes ℔ habeba
nt iohannem sicut prophetam [27] &respondentes ihū dixerunt nesci
mus ait illis &ip*e nec ego dico uobis inqua potestate haec facio
XVIII. X [28] Quid ℟ uobis uidetur homo q(u)i habebat duos ffilios &accedens
adprimum dixit illi filii uade hodie operare inuineam
meam [29] ille ℟ respondens ait nolo post ea ℟ paenitentia
motus abiit [30] accedens ℟ adalterum dixit similiter atille
respondens ait eo domine &non iuit [31] quis exduobus fecit uolun
tatem patris ****** dicunt ei primus dicit illis ihs amen di
co uobis quia pub*licani &meretrices p̄cedunt uos inregno
di [32] uenit ℔ aduos iohannis inuia iustitiae &noncredidistis ei
publicani ℟ &meretrices crediderunt ei uos ℟ uidentes ‖
ib XVIII. II necpenitentiam habuistis post ea utcrederetis ei ··· [33] Aliam fol. 22v
parabulam audite homo erat pater familias qui plan
tauit uineam &sepem circumdedit ei &fodit inea turcular
&edifficauit turrem &locauit eam agriculis ac pere
gre profectus est [34] cum ℟ fructu"m tempus adpropinqua
ret missit seruos suos adagriculas utacceperent

21,[19] nascetur *cod. (cf.* erit *d):* nas-
catur (a *s. m. alt.* = *vg et rell.*).
[21] **eis *ex* illis *corr. m. 1 ut vid. (cf. illis a c ð e* g_1 *q* rush^{eaz}*;* eis *d* $ff_{1\cdot 2}$ *h l am aug fuld Wo vg;* quibus *f; — om. b holm for).*
[24] unum *s. m. 1* (= *rell.).*
[27] ipse (s *s. m. 1).*
[28] homo] + q(u)i *s. m. 1 (cf.* + quidam qui *mm;* + quidam *a b c ð e f* $ff_{1\cdot 2}$ *h l q ar aug cant cav emm ept [mg.] harl*[3] *hub*[2] *karl ken mart med rush theod tol vall will vg Hier;* + quidam [*ante* homo] g_1*; — om. d holm* g_2 *am big ept for fuld harl hub lich lind ox Wo Aug).*
[34] fructuum (u *tert. s. m. 1).*

fructus eius [35] agriculę h adprehensis seruis eius (ue)l suis aliū
autem cederunt alium h occiderunt alium uero lapidaue
runt ··· [36] Iterum missit alios seruos plures prioribus &
fecerunt illis similiter [37] nouissime h missit adeos filium
suum dicens uerebuntur filiū meū [38] agriculae h uidentes filiū
dixerunt intra se hic est heres uenite occidamus eum &
habe[bi]mus hereditatem eius [39] &adprehensum occider(unt) eum & eiecerunt
extra uineam &occiderunt eum [40] cum ergo uenerit dominus
uinae quid faciet agriculis (ue)l colonis illis [41] aiunt illi malos male
perdet &uineam locauit aliis agriculis qui reddant ei
fructum temporib; suis [42] dicit illi ihs numquam non legistis
i s
inscripturis lapedem quem reprobauerunt edificantes
(is)tud
hic factus est incaput anguli adno factus est iste &
est mirabile inoculis nostris [43] ideo dico uobis quia aufere
tur auobis regnum di &dabitur genti facienti fructum
i
eius [44] &qui ciciderit super lapedem istum confringetur
CCXX. I super quem uero ciciderit conteret eum ··· [45] &cum audis
sent principes sacerdotum &phariseı parabulas eius
cognouerunt quod deipsis diceret [46] &querentes eum tenere
timuerunt turbas qm sicut prophetam eum habebant ···
CCXXI. V 22,[1] &respondens ihs iterum inparabulis dixit eis [2] simile est
regnum caelorum homini regi qui fecit nubtias filio suo [3] &

21,[35] eius] (ue)l suis *s. m. 1 (cf.* eius *c d ð f g_1 holm l am aug for fuld Wo vg; — om. a? b e $ff_{1\cdot2}$ h m q r harl Iren Lucif Arnob;* ≒ suis *alias non inveni).*

[38] habemus *cod. (= ff_2):* habebimus (bi *s. m. 1 = a b c ð f ff_2 $g_{1\cdot2}$ h holm l r am for fuld Wo vg Iren Lucif;* obtinebimus *Op. imp.;* erit *e rush;* nostra erit hereditas *Aug civ. dei;* habeamus *d ar mm;* possideamus *m ff_1 [Sab.];* possidemus *ff_1 [Belsh.];* optineamus *q*).

[39] &adprehensum eum] + occider(unt) *& add. m. 2 (= a b c d e h r mm Lucif Iuvenc;* occiderunt eum et *sax): post* uineam] + & occiderunt eum *cod. (= m ð Iren [Clerm Voss cf. Harw];* + et occiderunt *f ff_1 $g_{1\cdot2}$ holm l q am for fuld Wo vg Iren [cod. Arund] Aug, cf. ff_2).*

[40] agriculis *cod. (= ð f g_1 holm l q am for Wo;* agricolis *Aug vg):* (ue)l colonis *s. m. 1 (= a b c d e $ff_{1\cdot2}$ h m r fuld mm Iren Lucif Aug Arnob iun. de deo trino, Op. imp.).*

[42] lapedem *cod.:* lapidem (i *s.* e) *corr. m. 1:* lapides (s *s.* m) *corr. m. alt.* (lapides *alias non inveni).* || iste *cod.:* (is)tud *s. m. alt. (cf.* iste *b h q, cant?;* hic *c $ff_{1\cdot2}$;* haec *d;* istut g_1 *harl;* istud *f holm l am for fuld Wo vg; — om. a e Iren, cf. ð).*

[44] lapedem *cod.:* lapidem (i *s.* e) *corr. m. 1.*

[46] turbas (s *fort. corr.; — cf.* turbam *b;* populos *ff_2;* turbas *vg et rell.*).

missit seruos suos uocare inuitatos adnubtias &noleba ‖
nt uenire [4] iterum missit alios seruos dicens dicite inuitatis fol. 23r
ecce prandium meum paraui tauri mei &altilia mea occissa
&omnia parata uenite adnubtias [5] illi hr neglexerunt &abie
runt alius inuillam suam alius u(er)o adnegotationem suam [6] reliqui
uero tenuerunt seruos suos &contumelia adfectos
occiderunt [7] Rex hr cum audisset iratus est &missis exerci
tib; suis perdidit homicidas illos &ciuitatem eorum succen
dit [8] Tunc ait seruis suis Nubtiae quidem paratae sunt
sed qui inuitati erant nonfuerunt digni [9] ite ergo adexit
us uiarum &quoscumq; inueneritis uocate adnubtias
[10] &egresi serui eius inuias congregauerunt omnes quos
inuenerunt bonos &malos &impletae sunt nubtiae dis
II. cumbentium ··· [11] INtrauit hr rex utuideret discumbentes &ui
dit ibi hominem nonuestitum ueste nubtiali [12] &dixit illi
amice quomodo huc intrasti nonhabens uestem nubtialem
at ille obmutuit [13] tunc dixit rex ministris ligatis pedib;
&manib; mittite eum intenebras exteriores ibi erit flet
us &stridor dentium [14] multi ꝯ sunt uocati pauci uero
II. electi ··· [15] Tunc abeuntes pharisaei consilium inierunt ut
eum caperent insermone [16] &mittunt ei discipulos suos
cumherodianis dicentes magister scimus quia uerax es
&uiam dī inueritate doces &non est tibi cura dealiquo
s
non ꝯ respicis personam hominum [17] dic ergo nobis quid tib
uidetur licet censum dare tributū cessari an*non [18] cognita hr ihs
nequitia eorum ait quid me temptatis hippochritae
[19] ostendite mihi nummisma census atilli obtullerunt ei

22, [5] alius] + u(er)o *add. m. alt. ut vid. (= b c ð e f ff₂ g₁ h l q am fuld Wo vg Lucif Hilar;* + autem *ept rush Iren; — om. d ff₁ holm for Op. imp.).* ‖ negotationem (ta *s. m. alt.*).

[6] adfectos (li *ex* e *vel potius* e *ex* li *corr. m. 1; — cf.* adfectos *a b e g₁ h holm l am ar ept for harl lich lind ruh*^{eax} *Wo;* affectos *c f ff₂ q cav cant fuld harl*^{2} *karl mart med theod tol vall will vg;* adflictos *big ken mm ox rush;* afflixerunt *ff₁;* iniuriauerunt *d;* tractauerunt *Iren*).

[16] personam *cod. (= a f ff₁.₂ holm l am for fuld Wo vg Aug Auct. de promiss.;* faciem *d ð):* personas (s *s.* m) *corr. m 1 (= b c e g₁ h q ar ken rush Paulin Op. imp.).*

[17] dare] + tributū *s. m. 1 (cf.* censum dare *b ff₂ g₁ h ar aug big harl karl ken mart mm ox tol vall vg Ruf;* dare censum *d;* censum dari *c f holm l q am cant cav ept for fuld harl*^{3} *hub lich lind med theod will Wo Hier [?] Aug;* dari censum *e;* praestandusne esset census *Tert;* dare tributum *Hier [Sab.];* tributum dari *a ff₁ Ambr;* tributum dare *Auct. de promiss.;* reddi tributum *Hilar).*

denarium [20] &ait illis ihs cuius est ymago haec &super
scribtio [21] dicunt ei cessaris tunc ait illis reddite ergo quae
sunt cessaris cessari &quae sunt di dō [22] &audientes ||
mirati sunt &eo relicto abierunt ··· [23] INillo die accesserunt fol.
adeum sadducaei qui dicunt nonesse resurrectionem &in
terrogauerunt eum [24] dicentes magister moyses dixit siq̇s
mortuus fuerit nonhabens filium utducat frater eius
uxorem illius &suscitet semen fratri suo [25] erant ꝫ apud
nos ·VII· fratres &primus uxore ducta mortuus est &
nonhabens semen reliquit uxorem suam fratri suo [26] si
militer secundus &tertius usq; adseptimum [27] nouissima
autem omnium deffuncta est &mulier [28] inresurrectione
ergo cuius erit de ·VII· uxor omnes ꝫ habuerunt eam
[29] respondens ꝟ ihs ait illis erratis nescientes scribtur
as neq; uirtutem di [30] inresurrectione ꝫ neq; nubent neq;
nubentur sed eruⁿt sicut angeli di incaelo [31] deresurrec
tione enim mortuorum nonlegistis quod dictum est
adō dicente uobis [32] ego sum ds̄ abracham &ds̄ isac &ds
iacob non est ds mortuorum sed ds̄ uiuentium [33] &audientes
CCXXIIII. VI scribae mirabantur indoctrina eius ··· [34] Pharisaei ꝟ audien
tes quod silentium inpossuisset sadduceis conuenerunt in
unum [35] &interrogauit eum unus exeis legis doctor temptans
eum &dicens [36] magister quod est primum mandatum magnū
inlege [37] &ait illi ihs̄ diliges dnm dm̄ tuum intoto corde tuo
&intota anima tua &extotis uiribus tuis &intota menta
tua [38] hoc est maximum &primum mandatum [39] secundum ꝟ
simile illi diliges proximum tuum sicut teipsum [40] inhiis ꝟ
CCXXV. II duob; mandatis pendet uniuersa lex &prophetae ··· [41] Congre
gatis autem pharisaeis interrogauit eos ihs̄ [42] dicens quid
uobis uidetur dexpo cuius filius est dicunt ei dauid [43] ait
illis ihs quomodo ergo dauid inspū uocat eum dnm dicens
[44] dixit dns dn̄o meo sede adextris meis donec ponam inimicos ||
CCXXVI. II tuos scabellum pedum tuorum ··· [45] Si ergo dauid inspū uocat fol.
eum dnm quomodo filius eius est [46] &nemo poterat respoⁿdere
ei uerbum neq; ausus fuit quisquam ********** exilla die
CCXXVII. X eum amplius interrogare ··· 23,[1] Tunc ihs loquutus est adtur
bas &addiscipulos suos [2] dicens super cathedram moysi sede

22,[23] die *cod.* (= *vg*): temp(ore) *s. m. 3.*
[30] eruⁿt (eru *rad. corr. et* n *s. m. 1, fuit fort.* sunt).
[37] menta *cod.*
[46] respoⁿdere (n *s. m. 1*). | ********** (interrogare *eras.*).

runt scribae &pharisaei [3] omnia quaecumq; dixerunt uobis
seruate &facite secundum opera eorum nolite facere
VIII. dicunt ꝭ &ipsi nonfaciunt ··· [4] Alligant ꝭ onera grauia &in
portabilia &inponunt inhumeros hominum digito ꝛ suo nolu
IIII. nt ea mouere ··· [5] Omnia uero opera sua faciunt utuide
antur abhominib; dilatant enim filactaria sua & *(sic)*
(ue)l recubitus
&magnificant fymbrias uestimenti sui [6] amant ꝛ primos discumbitos incae
nis &primas cathedras insinagogis [7] &salutationes inforo
XX. &uocari abhominib; rabbi ··· [8] Uos ergo nolite uocari rabbi
X unus est ꝭ magister uester omnes ꝛ uos fratres estis [9] &
patrem nolite uocare uobis super terram unus est enim
pater uester qui incaelis est [10] nec uocemini magistri quia ma
XXI. gister uester unus est xps ··· [11] Qui maior est uestrum erit
minister uester [12] qui ꝛ se exaltauerit humiliabitur &qui se
XII. humiliauerit exaltabitur ··· [13] Uae ꝛ uobis scribae &pharisaei
*hippoc^{h}ritae quia cludistis regnum caelorum ante homines
XIII. uos ꝛ nonintratis nec introeuntes sinitis intrare ··· ([14]) [15] Uae ꝛ
0) uobis scribae &pharisaei *hippochritae quia circumitis ma
re &aridam utfaciatis unum prosilitum &cum fuerit factus
IIII] facitis eum filium gehennae duplo quam uos··· [16] Uae uobis duces caeci
qui dicitis quicumq; iurauerit intemplum nihil est qui ꝛ iura
uerit inaurum templi debitor est [17] stulti &caeci quid ꝭ maius
est aurum an templum quod scificat aurum [18] &quicumque
iurauerit inaltario nihil est quicumq; ꝛ iurauerit indono ‖
quod est super illud debitor est [19] cęci quid ꝭ maius est donum fol. 24v
an altare quod scificat donum [20] qui ergo iurat inaltare iurat
ineo &inomnib; quae super illud sunt [21] &qui iurat intemplo
iurat inillo &ineo qui inhabitat inipso [22] &qui iurat incaelum
IIII. iurat inthrono di &ineo qui sedet super ipsum ··· [23] Uae uobis
scribae &pharisaei *hippochritae qui decimatis mentam &anetum

---

23, [5] + uestimenti sui *s. m. alt. ? (= mm; + uestimentorum suorum f ff$_2$ h g Op. imp.;* + uestimentorum *δ;* + ex ueste *Hilar; — om. a b c d e ff$_1$ g$_{1.2}$ holm l am aug for fuld ing emm tol Wo vg).*

[6] discubitus *cod.:* (ue)l recubitus *s. m. 1 (cf.* discubitus *c d f;* discubitos *a h r;* recubitus *ff$_1$ am aug^{c} big cant cav harl hub^{1} karl ken mart theod vall will Wo vg Op. imp.;* recubitos *g$_1$ holm ar^{c} aug$^{vr.}$ ept for fuld harl^{3} hub lich lind med ox rush tol;* recubitum *b ff$_2$ q;* recumbendi locum *Cypr;* locum recumbendi *e;* accubitus *Hilar;* accubitos *ar mm;* accubitum *δ).*

[13] *hippoc^{h}ritae (c *eras., cf. v. 23;* h *s. m. 1).* ‖ CCXXXIII·] v *cod.:* x *rell.*

[16] [CCXXXIIII] *add. m. 1 perperam, cf. Mt 23, 23.*

[23] *hippochritae (c *eras., cf. 23, 25 ss.*).

&cyminum &reliquistis quae grauiora sunt legis iudicium
&missericordiam &fidem haec oportuit facere &illa nonomi
CCXXXV. v tere ··· 24 Duces caeci excolentes colicem camellum h̄ glutientes ···
CCXXXVI. v 25 Uae uobis scribae &pharisaei *hippochritae quia munda
tis quod deforis est calicis &parabsidis intus h̄ ple
ni estis rapina &inmunditia 26 pharise cęce munda prius
quod intus est calicis &parabsidis utfiat idquod intus est
CCXXXVII. x (5) mundum ··· 27 Uae uobis scribae &pharisaei *hippochritae quia
similes estis sepulchris dealbatis quae aforis [a]pareant
hominib; speciosa intus uero plena sunt ossib; mortuorum
&omni spurchitia 28 sic &uos aforis quidem apparetis homi
CCXXXVIII. v nib; iusti intus h̄ pleni estis *hippochrisi &iniquitate ··· 29 Uae
uobis scribae &pharisaei *hippochritae qui edificatis se
pulchra prophetarum &ornatis monumenta iustorum
30 &dicitis quia sifuissemus indieb; patrum nostrorum non
essemus soci eorum insanguine prophetarum 31 itaq; testi
munio estis uobismetipsis quia filii estis eorum qui pro
CCXXXVIIII. x phetas occiderunt ··· 32 &uos impletis mensuram patrum ues
trorum 33 serpentes gemina uiperarum quomodo effugetis
CCXL. v aiudicio gehennae ··· 34 Ideo ecce ego mitto aduos prophetas
&sapientes &scribas &exillis occidetis &crucifigetis &fla
gellabitis insinagogis uestris &persequemini deciuitate
inciuitatem 35 utueniat super uos omnis sanguis iustus ‖
qui effusus est super terram asanguine abel iusti usque fol. 2
adsanguinem zacharię filii barachiae quem occidistis inter
templum &altare 36 amen dico uobis uenient haec omnia su
ke CCXLI. v per istam generationem ··· 37 Hierusalem hierusalem quae occi
dis prophetas &lapidas eos quiadte missi sunt quoti
es uolui congregare filios tuos quemadmodum gallina
congregat pullos suos subhalis[a] suis[a] &noluisti 38 ecce relin

---

23,27 *hippochritae (c *eras., cf. 23, 28*).
[a]pareant (a *pr. postea add.; — cf.* appareant g_2; apparent *δ e h l Aug unit. eccl.;* apparet *Iren;* parent *a c f* $ff_{1\cdot 2}$ g_1 *holm am aug for fuld ken mm Wo vg Lucif Athan, Aug in Ps.;* -ent *r mutilus;* paretur *d;* uidentur *m; def. b g; φαίνονται gr.*).
28 *hippochrisi *et* *hippochritae (c *bis eras.*).
32 impletis (m *ex* n *corr. vid.*).
37 subhalis suis *cod.:* subhaĩas suas (a *bis s.* i) *corr. m. alt. ut vid. (cf.* sub alis suis *f* ff_2 *aug* fuld rush Hilar in Ps. codd. P T E Auct. quaest. ex utr. test. ap. Aug Cassiod;* sub alas suas *a b c d δ e* ff_1 g_1 *h r ar ept hub ken lich mm theod tol Cypr cod. M Hilar [ed. Zingerle] Ambr Aug in Ps. Fulg Cassian;* sub alas *holm l am* aug^c *for Wo vg Cypr Iren [var.]*

quetur uobis domus uestra deserta [39] dico ꝯ uobis nonme
uidebitis amodo donec dicatis benedictus qui uenit innomene
XLII. dni ··· **24,**[1] &egresus ihs detemplo ibat &accesserunt [adeum] discipuli
II eius utostenderent ei edificationem templi [2] ipse hr respondens
ait illis uidetis hęc omnia ··· Amen dico uobis nonrelinquetur
XLIII. hiic lapes [super lapidem] qui nondistruatur··· [3] Sedente hr eo super muntem
I olíueti accesserunt adeum discipuli [ɔ] secreto dicentes dic no
bis quando haec erunt &quod signum aduentus tui &con
[eiu]
summationis saeculi [4] &respondens ihs dixit illis uidete nc
quis uos seducat [5] multi enim uenient innomene meo dicentes
ego sum xps &multos seducent [6] au[di]turi enim estis proelia
&opiniones proeliorum uidete neturbemini oportet ꝯ haec
[ɔc]
fieri sednondum est finis [7] consurget enim gens ingentem &re
[ɔc]
gnum inregnum &erunt pestilentiae &fames &terrae mot
XLIIII. us per loca [8] haec omnia initia***sunt dolorum ··· [9] Tunc tra
dent uos intribulationem &occident uos &eritis odio omnib;
XLV. gentib; propter nomen meum ··· [10] &tunc scandaliszabuntur
X multi &inuicem se tradent &odio habebunt inuicem [11] &multi
seudo prophetae surgent &seducent multos [12] &qm habun
dabit iniquitas &reffrigerescet caritas multorum [13] qui hr
XLVI. perseuer*auerit usq; infinem hic saluus erit ··· [14] &predica
VI bitur hoc euangelium regni inuniuerso orbe intestimonium ||
XLVII. omnib; gentib; &tunc ueniet consummatio ··· [15] Cum ergo uideretis fol. 25v
I

Zeno Ver. Gaud Brix. Hier in Osee Aug in Mt Auct de promiss.; sub ascellas *Auct ad Vig. de Iud. incred. ap. Cypr. III 120 [Hartel], Iren [Sab.]).*

24, [1] accesserunt] + ad eum *add. m. 1 [mg.] (= a c f cav ept ken; — om. b d ð e ff$_{1.2}$ g$_1$ h holm l q r am aug for fuld Wo vg Hilar Op. imp. Aug cons.).*

[2] lapes] + sup(er) lapidem *s. m. 1 (= rell.).*

[3] discipuli] + ɔ = eius *add. m. 1 (= c ð ff$_1$ h r ar big cant harl hub[1] ken mm ox rush; — om. b d e f ff$_2$ g$_1$ holm l q am aug cav ept for fuld hub karl lich lind mart tol vall will Hil Aug cons. Adamnanus [it. Hierosol.]).*

consummationis *cod. (= pler.):* consummationem (em *s.* is) *corr. m. 1 (alias non inveni;* consummatione *rush;* consummatio *tol;* consummationes *d ff$_2$).*

[6] au[di]turi (di *s. m. 1).*

[7] in gentem *cod.:* ɔc gentem (ɔc = contra *s. corr. m. 1; — cf.* in gentem *ð ff$_1$ g$_1$ holm l am aug for Wo vg Oros;* contra gentem *b c ff$_2$ h q r;* aduersus gentem *a;* gentes aduersus se *Hilar;* super gentem *d e f Cypr [Sab.] Aug Op. imp.*).

in regnum *cod.:* ɔc regnum (ɔc *s. corr. m. 1; — cf.* in regnum *ð ff$_1$ g$_1$ holm l am aug for Wo vg Oros;* contra gentem *a b c ff$_2$ r fuld;* aduersus regnum *q;* supra regnum *d;* super regnum *e f h mm Cypr [Sab.] Arnob Aug Op. imp.*).

abominationem dissolationis q; dicta est adanielo propheta
CCXLVIII. II stantem inloco sco qui legit intellegat ··· 16 Tunc qui iniudea
sunt fugiant admuntes 17 &qui intecto nondiscendat tollere
aliquid dedomo sua 18 &qui inagro nonreuertatur tollere
CCXLVIIII. II tonicam suam ··· 19 Uae h̄ prignan*tib; &nutrientib; inillis dieb;
CCL. V (6) 20 Orate autem utnonfiat fuga uestra hiemae uel sabba
CCLI. II to ··· 21 Erit ꝕ tunc tribulatio magna qualis nonfuit abini
CCLII. VI tio mundi usq; modo neq; fiet ··· 22 &Nisi breuiati fuissent di
es illi nonfieret salua omnis caro sedpropter electos
CCLIII. II breuiabuntur dies illi ··· 23 Tunc siquis uobis dixerit ecce hic
CCLIIII. VI xp̄s aut ecce illic nolite credere ··· 24 Surgent enim pseudo
xpi &pseudo prophetae &dabunt signa magna &prodi
gia ita utinerrorem inducantur sifieri potest etiam electi
CCLV. V 25 ecce predixi uobis ··· 26 Si ergo dixerint uobis ecce *indeserto
CCLVI. V nolite exire ecce inpenetrabilib; nolite credere ··· 27 Sicut enim
fulgor exiit oboriente &paret usq; inoccidentem ita erit &
CCLVII. V aduentus filii hominis ··· 28 Ubicumq; fuerit corpus illic congre
CCLVIII. II gabuntur aquilae ··· 29 Statim h̄ post tribulationem dierum
illorum sol obscurabitur &luna nondabit lumen suum
&stellę cadent decaelo &uirtutes caelorum commouebuntur
CCLVIIII. II 30 &tunc apparebit signum filii hominis incaelo ··· &tunc plan
gent se omnes trib; terrae &uidebunt filium hominis ueni
entem innubib; cęli cumuirtute magna (ue)l multa &maiestate 31 &mittet
angelos suos cumtuba &uoce magna &congregabunt
electos suos aquatuor uentis &asummis caelorum usq;
adterminos eorum 32 abarbore h̄ fic*i discite parabulam
cum iam ram^{us} eius fuerit tener &folia nata scitis quia
prope est aestas ** 33 ita &uos cumuideretis haec fieri omnia ‖ fol.
scitote quia prope est inianuis 34 amen dico uobis quia non
preteribit generatio haec donec omnia haec fiant 35 cęlum &
terram transibunt uerba h̄ mea nonpreteribunt ::::::::
CCLX. VI 36 De die h̄ illa uel hora nemo scit neq; angeli caelorum nisi
CCLXI. V pater solus ··· 37 Sicut ꝕ fuit indieb; noe ita erit &aduentus
filii hominis 38 sicut ꝕ erant indieb; illis ante diluuium co
medentes &bibentes nubentes &nubtum tradentes usque
addiem quo intrauit noe inarcam 39 &noncognouerunt donec

24,19 CCL· V *cod.:* CCL· VI *rell.*

30 magna *cod.:* (ue)l multa *s. m. 1 (cf.* magna *c d e ff*$_1$ *mm harl*^{4} *Cypr [,ex Luc 21, 27 cf. corr. uat', cf. Wo];* maxima *Ambr;* multa *ff*$_2$ *g*$_{1.2}$ *h holm l m r am aug for fuld Wo vg Aug;* et gloria multa *f q Op. imp.).*

32 ram^{us} (u *in* o *corr., mox iterum* u *s.* o *s. m. 1*).

uenit diluuium &tullit omnes ita erit &aduentus filii ho
II· minis ··· 40 Tunc duo erunt inagro unus adsummetur &unus
relinquetur 41 duae molentes inmola una adsummetur &
II· una relinquetur ··· 42 Uigilate ergo quia nescitis qua hora uel
II· qua die dn̄s uester uenturus sit ··· 43 Illud ergo scitote qm
si sciret pater familias qua hora fur uenturus esset
uigilaret utiq; &nonsineret perfodiri domum suam 44 ideoq;
&uos estote parati quia qua hora nescitis filius hominis
V· uenturus est ··· 45 Quis putas fidelis [≈] seruus &prudens quem
constituit dn̄s suus super familiam suam utdet illis cybum
VI· intempore ··· 46 Beatus ille seruus quem cum uenerit dns eius
inuenerit ita facientem 47 amen dico uobis qm̄ super omnia bo
II· na sua constituet eum ··· 48 Si h̄ dixerit malus ille seruus in
corde suo moram facit dn̄s meus uenire 49 &coeperit percu
tere conseruos suos manducat h̄ &bibat cum ebriis 50 ueni
et autem dn̄s serui illius indie qua nonsperat &hora qua
ignorat 51 &diuidet eum partem que eius ponet cum hippoch
regnū caelor(um)
II· ritis illic erit fletus &stridor dentium ··· 25,1 Tunc simile erit
·X· uirginib; q; accipientes lampades suas &exierunt obuiam
sponso &sponsae 2 ·V· autem exeis erant fatuae &·V· prudentes
3 sed ·V· fatuae acceptis lampadib; nonsumᵖserunt oleum secum ‖
4 prudentes uero acciperunt oleum inuassis suis cumlam fol. 26v
padib; suis 5 moram h̄ faciente sponso dormitauerunt omnes
&dormierunt 6 media h̄ nocte clamor factus est ecce spon
sus uenit exite obuiam ei 7 tunc surrexerunt omnes illae
uirginis &ornauerunt lāpades suas 8 fatuae h̄ sapientib;
dixerunt date nobis deoleo uestro quia lampades nostrae

24,44 filius] + hominis *add. m. alt. (= rell.).*

45 fidelis] + est *add. m. 1* (fidelis est *lich;* est fidelis *a b c δ f ff₁·₂ g₁ h holm m q rᵉ* [et fid. *r*] *am aug for fuld Wo vg Hilar Ambr;* est feidelis *d;* quis est ergo fidelis *e;* est seruus fidelis *l;* erit fidelis *Iren;* quis enim fidelis *Op. imp.*).

49 manducat *cod. (= holm aug ept rush):* manducᵉt (e s. a) *corr. m. 1 (= b c d δ e ff₁·₂ g₁ h holmᵉ l q r am aug* corr. m. alt. *for fuld Wo vg Op. imp.;* mandycet *f;* manducare *a).*

25, 1 simile erit] + regnū caelor(um) *add. m. 1? (= rell.).*

3 sumᵖserunt (p *s. m. 1*).

5 dormitauerunt] + omnes & *add. m. 1 (= b c d δ f ff₂ g₁ h holm l r am aug for fuld Wo vg Aug;* + omnes uirgines et *q Op. imp.;* + omnes [*sine* et dormierunt] *mmᵉ;* fatuae obdormierunt [*sine* omnes et dormitauerunt] *ff₁*).

7 uirginis *cod.:* uirginᵉs (e *s. corr. m. 1*).

extinguuntur [9] responderunt prudentes dicentes nonneforte
nonsufficiat nobis &uobis ite potius aduendentes &emi
te uobis [10] dum h̄ irent emere uenit sponsus &quae para
tae erant intrauerunt cumeo adnuptias &clausa est
ianua [11] nouissimae ueniunt &relique uirgines dicentes dn̄e
dne aperi no^{bi}s [12] &ille respondens ait amen dico uobis nescio
CCLXVIIII· II uos [13] uigilate itaque quia nescitis diem neq; horam ··· [14] Sicut H
CCLXX· V homo p(er)egre quidam proficiscens uocauit seruos suos ··· &tradidit illis
bona sua [15] &uni dedit ·V· talenta alii h̄ duo alii uero unum
unicuiq; secundum propriam uirtutem &profectus est
statim [16] abiit h̄ qui ·V· talenta acciperat &operatus est in
eis &lucratus est alia ·V· [17] similiter qui duo talenta accipe
rat lucratus est alia duo [18] qui h̄ unum acciperat abi
ens fodit interram &abscondit peconiam dni sui [19] post mul
tum uero temporis uenit dns seruorum illorum &possuit
rationem cum eis [20] &accidens qui ·V· talenta acciperat obtullit
alia ·V· super lucratus sum [21] ait illi dn̄s eius euge serue
bone &fidel^{is} quia supra pauca fidelis fuisti super mul
ta te constituam intra ingaudium dn̄i tui [22] accesit alter
&qui duo talenta acciperat &ait dn̄e duo talenta mihi
tradidisti ecce alia duo lucratus sum [23] ait illi dn̄s eius
euge serue bone &fidelis quia super pauca fuisti fidelis
super multa te constituam intra ingaudium dn̄i tui ··· ‖
[24] Accidens h̄ &qui unum talentum acciperat ait dn̄e scio fol.
quia homo durus es metis ubi nonseminasti &congregas
ubi non sparsisti [25] &timens ego abii &abscondi talentum
tuum interra &ecce habe*s quod tuum est [26] respondens
autem dn̄s eius dixit ei serue male &piger sciebas quia
meto ubi nonsemino &congrego ubi nonsparsi [27] oportuit
ergo te mittere (ue)l dari peconiam meam nummulariis &ueniens

---

25,[10] nuptias (p *in* b *corr. m. 1 [mg.]*).
[11] no^{bi}s (bi *s. m. 2*).
[14] homo] + quidam *add. m. alt.?*: + p(er)egre *s. m. 1 ut vid.* (+ quidam peregre *aug will Or int.*; + peregre *b c d ð f ff$_{1.2}$ [def. g$_1$] h holm q r am Wo vg Hilar Auct. de vocat. gent. Tichon Op. imp.*; + perigre *ept rush*; — ‚quidam' *om. rell.*; ‚peregre' *om. l cant cav for fuld harl hub)*.
[18] domini] + sui *s. m. 1 (= rell.)*.
[21] fidel^{is} (i *ex* e *corr.*; — *cf.* fideles *cant*; fidelis *rell.*).
[27] mittere *cod.*: (ue)l dari *s. m. 1 (cf.* mittere *[βαλεῖν] d ð g$_{1.2}$ l am aug big cant^{c} cav ept for hub karl lind mart mm tol Wo*; committere *[καταβαλεῖν] a b c f holm q ar cant harl ken lich ox^{c} rush vall vill vg Ambr de fide et in ps. 36 Op. imp.*; committere *fuld ox*; dare *ff$_1$ h r Hilar, cf. Aug*; dares *Eugip*; dedisses *Ambr in Luc.*; tradere *ff$_2$)*.

ego recipissem utiq; cum ussuris quod meum esset [28] tollite
itaq; abeo talentum &date ei qui habet ·X· talenta ···
LXXI. [29] Omni ꝯ habenti dabitur &habundabit ei hr qui nonhabet
(2) XXII. &quod uide*tur habere auferetur abeo ··· [30] &inutilem ser
r uum eiecite intenebras exteriores illic erit fletus &st
XIII. ridor dentium ··· [31] Cum hr uenerit filius hominis inmaiesta
c te sua &omnes angeli cumeo &tunc sedebit super sedem
maiestatis suae [32] &congregabuntur ante eum omnes gen
tes &separabit eos abinuicem sicut pastor segregat
oues abhedis [33] &statuet oues quidem adextris suis hed
os hr asinistris [34] tunc dicet rex hiis qui adextris eius eru
nt uenite benedicti patris mei possidete regnum quod uo
bis preparatum est aconstitutione mundi [35] essuriui enim
&dedistis mihi manducare sitiui &dedistis mihi bibere
hospes eram &collegistis me [36] nudus & operuistis me im
firmus &uissitastis me incarcerem fui (ue)l eram &uenistis adme ···
[37] Tunc respondebunt ei iusti dicentes dn̄e quando hr te uidimus
essurientem &pauimus te aut sitientem &dedimus tibi po
tum [38] quando hr te uidimus hospitem &collegimus te autnu
dum &cooperuimus te [39] aut quando te uidimus imfirmum
aut incarcere &uenimus adte [40] &respondens rex dicet illis
amen dico uobis quamdiu fecistis uni dehiis fratrib; meis
minimis mihi fecistis ··· ‖
[41] Tunc dicet hiis qui asinistris eius erunt discedite ame fol. 27v
maledicti inignem eternum qui preparatus est diabulo
&angelis eius [42] essuriui ꝯ &nondedisti[s] mihi manducare sitiui
&nondedistis mihi bibere [43] hospes eram &noncollegistis me
Nudus &noncooperuistis me imfirmus fui &incarcere &non
(ue)l uenistis adme
uissitastis me ··· [44] Tunc respondebunt ei &ipsi dicentes dn̄e
quando te uidimus essurientem aut sitientem aut hospi
tem aut nudum aut imfirmum aut incarcere &nonministra
uimus tibi ··· [45] Tunc respondebit illis dicens amen dico uobis

---

25,[36] carcerem *cod. (= harl ox).* || fui *cod. (= d δ f ff₁ r Cypr Hilar):* (ue)l eram *s. m. 1 (= a b c ff₂ g₁ h holm aug big cav for hub¹ ken mm rush vg Ambr Gaud Brix.; — om. l q am ar ept fuld hub lind Iren Aug).*

[42] dedisti[s] (s *add. m. alt.; — cf.* dedisti *harl hub ox;* dedistis *rell.*).

[43] uissitastis me] (ue)l uenistis ad me *s. m. 1 (ἐσκέψασθέ με gr.;* uissitastis me *ar;* uissitasti me *lich;* uisitastis me *a b c d δ f g₁ h holm l r am for fuld Wo vg Cypr [Sab.] Ambr inst. virg. Arnob;* uenistis ad me *ff₁ q aug ken Ambr de Ioseph Faust, cf. Mt 25, 36;* uenimus *ff₂, cf. Mt 25, 39).*

quam diu nonfecistis uni deminorib; hiis nec mihi fecistis
[46] &ibunt hii insupplicium ęternum iusti uero inuitam aeternam
ks CCLXXIIII. I 26,[1] &factum est cum consummasset ihs sermones hos omnes
dixit discipulis suis [2] scitis quia post biduum pascha fiet &
CCLXXV. VI filius hominis tradetur utcrucifigatur ··· [3] Tunc congregati
st̄ principes sacerdotum &scribae &seniores populi inatrium
principis sacerdotum qui uocatur chaipas [4] &consilium fece
runt utihm dolo tenerent &occiderent [5] dicebant h̄ non in
CCLXXVI. I die festo neforte tumultus inpopulo fieret ··· [6] Cum h̄ esset
ihs inbethania indomo simonis leprosi [7] accessit adeum mu
lier habens alabastrum ungenti pretiosi &effudit supra
caput eius recumbentis [8] uidentes h̄ discipuli indignati sunt
dicentes utquid perditio haec [9] potuit ꝺ istud uenundari pre
tio multo &dari pauperib; [10] sciens h̄ ihs ait illis quid molesti
estis mulieri opus bonum operata est inme [11] Nam semper
pauperes habebitis uobiscum me h̄ nonsemper habebitis ···
CCLXXVII. I (4) [12] Mi*tens ꝺ haec ungentum hoc incorpus meum adsepeliendum
me fecit [13] amen dico uobis ubicumq; predicatum fuerit hoc
ęuangelium intoto orbe dicetur &quod fecit haec inmemo
CCLXXVIII. II riam ipsius··· [14] Tunc abiit unus de ·XII· quidicitur iudas scharioth ‖
adprincipes sacerdotum [15] &ait illis quid uultis mihi dare & fol. 2
ego eum uobis tradam atilli constituerunt ei ·XXXta· argen
teos [16] &exinde querebat oportunitatem uteum traderet
eis [17] prima h̄ die azęmorum accesserunt discipuli adihm
dicentes dn̄e ubi uis paremus tibi manducare pascha
[18] at ih̄s dixit eis ite inciuitatem adquendam &dicite ei magis
ter dicit tempus meum prope est apudte facio pascha
cum discipulis meis [19] &fecerunt discipuli sicut precepit illis
CCLXXVIIII. IIII ihs &parauerunt pascha ··· [20] Uespere h̄ facto discu*buit
cum ·XII· discipulis··· [21] &ędentib; illis dixit amen dico uobis quia
CCLXXX. I unus uestrum me traditurus est ··· [22] &contristati sunt
CCLXXXI. II ualde coeperunt singuli dicere Numquid ego sum d̄ne ··· [23] Atip
se respondens dixit qui intinguit mecum manum inparab
side hic me tradet [24] &filius quidem hominis uadit sicut
CCLXXXII. VI scribtum est deeo ··· Uę h̄ homini illi perquem filius homi
nis traditur bonum erat ei sinatus nonfuisset homo
CCLXXXIII. X ille ··· [25] Respondens h̄ ïudas quitraditurus erat eum

---

26, [3] congregati] + s̄t̄ = sunt *add. m. 1 (= rell.).*
[12] mi*tens (t *s. m. 1?*).
[16] oportunitatem *cod.:* op*rtunitatem (u *s.* o) *corr. m. 1.*
[20] discu*buit (m *eras.*).

&dixit numquid ego sum rabbi ait illi ihs tu dixisti :::::::
XIIII. [26] Caenantib; hr eis accepit ihs̄ panem &benedixit ac frigit
dedit q; discipulis suis &ait accipite &comedite hoc est
XXV. enim corpus meum ··· [27] &accipiens calicem gratias egit &
dedit illis dicens bibete exhoc omnes [28] hic est enim sanguis
meus noui testamenti qui promultis effunditur inremis
sionem peccatorum [29] dico hr uobis quia nonbibam amodo
dehoc genimine uitis usq; indiem illum cum illud bibam
XXVI. uobiscum nouum inregno patris mei ··· [30] &ymno dicto exi
erunt inmontem oliueti :::::::
XVII. [31] Tunc dicit illis ihs omnes uos scandalum patiemini
XVIII. in me inista nocte ··· Scribtum est enim percutiam ||
pastorem &dispergentur oues gregis sui [32] sed post quam fol. 28v
VIIII. resurrexero prec̄dam uos ingalileam ··· [33] Respondens autem
petrus dixit illi &si omnes scandalizati fuerint inte ego
numquam scandalizabor [34] ait illi ihs amen dico tibi quia
inhac nocte ante quam gallus cantet ter me negabis
CXC. [35] Ait illi petrus etiam sioportuerit me mori tecum nonte
VI
CXCI. negabo similiter &omnes discipuli dixerunt ··· [36] Tunc uenit
I
CXCII. ihs̄ cum illis inuillam q: dicitur gethsamini ··· &dixit disci
VI
pulis suis sedete huc donec eam illuc orare [37] &adsump
to petro &duob; filiis zaebedei coepit contristari &mes
XCIII. tus esse ··· [38] Tunc ait illis tristis est anima mea usq; ad
III
CXCIII. mortem sustinete hiic &uigilate mecum ··· [39] &progresus
I
possillum procidit infaciem suam orans &dicens pater
CXCV. mi sipossibile est transeat ame calix iste ··· Uerum
I
XCVI. tamen nonsicut ego uolo sedsicut tu ··· [40] &uenit addisci
II
pulos suos &inuenit eos dormientes &dicit petro sic
nonpotuisti una hora uigilare mecum [41] uigilate &ora
XCVII. te ne intretis intemptationem ··· Sps quidem prumtus
III
CVIII. est caro hr imfirma ··· [42] Iterum secundo abiit &orauit
I
dicens pater mi si nonpotest hic calix transire nisi il
lum bibam fiat uoluntas tua [43] &uenit iterum addiscipu
los suos &inuenit eos dormientes erant ꝫ oculi eorum
grauati asumpno [44] &relictis illis iterum abiit &orauit
CVIIII. tertio eun*dem sermonem dicens ··· [45] Tunc uenit addiscipu
II
los suos &dicit illis dormite iam &requiescite ecce ad
propinquauit hora &filius hominis tradetur inmanus
peccatorum [46] surgite eamus ecce adpropinquauit qui

[r*] 26,[32] precidam *cod.:* prec̄dam (e *s.* i *corr.*).

CCC. I me tradet ··· [47] Adhuc eoloquente ecce iudas unus deXII· ue
nit &cum eo multa turba cum gladiis &fustib; missi ||
CCCI. II aprincipib; sacerdotum &seniores populi ··· [48] Qui h̄r tradidit fol. 29
illum dedit illis signum dicens quemcumq; osculatus
fuero ipse est tenete eum [49] &confestim accidens adihm &
dixit aue rabbi &osculatus est eum [50] cuidixit ihs amice
adquod uenisti fac tunc accesserunt &manus iniecerunt
CCCII. I inih̄m &tenuerunt eum ··· [51] &ecce unus exhiis qui erant cum
ihu extendens manum &eximit gladium suum &percu
tiens seruum principis sacerdotum &amputauit
CCCIII. I (10) auriculam eius ··· [52] Tunc ait illi ihs conuerte gladium
tuum inloc̄um suum omnes ꝯ qui acciperint gladium
ingladio peribunt [53] an putas quia nonpossum modo
rogare patrem meum &exibebit mihi modo plus quam
·XII· legiones angelorum [54] quomodo ergo inplebuntur scribtu
CCCIIII. I r[a]e quia sic oportet fieri ··· [55] INilla hora dixit ihs adturbas
tamquam adlatronem uenistis cumgladiis &fustib; con
prehendere me nonne quotidie apud uos sedebam intem
CCCV. VI plo docens &nonme tenuistis ··· [56] Hoc h̄r totum factum est
utimplere[n]tur scribturae prophetarum tunc discipuli
CCCVI. I eius omnes relicto eo fugerunt ··· [57] At illi tenentes ihm
duxerunt adcaiphan principem sacerdotum ubi scribae
CCCVII. IIII &seniores conuenerunt ··· [58] Petrus h̄r sequebatur eum alon
ge usq; inatrium principis sacerdotum &ingresus in
CCCVIII. II tro sedebat cumministris utuideret finem rei ··· [59] Prin
cipes sacerdotum &omne consilium querebant falsum
testimonium contra ih̄m ūteum morti traderent [60] &
CCCVIIII. VI noninuenerunt &cum multi falsi testes uenissent Noui[s]si[me]
autem uenerunt duo falsi testes [61] &dixerunt hic dixit pos
sum distruere templum d̄i &post triduum [diem] re ędificare
illud [62] &surgens princeps sacerdotum ait illi nihil respondes ||

26,[52] CCCIII· I *cod.:* CCCIII· X *rell.*
[54] scribtur[a]e (a *s. m. 1*).
[56] implere[n]tur (n *s. m. 1; — cf.* impleretur $g_1^{pr.}$ $l^{pr.}$; adimpleretur *harl*$^{pr.}$ *mart;* adimpleret *aug*$^{pr.}$; implerentur *∂* g_1^{c} *h* l^{c} *q r am aug*$^{corr.\ m.\ alt.}$ *big fuld hub ing ken lich lind med tol will Wo Tert;* inplerentur *cav;* adimplerentur *f* ff_1 *cant harl*^{2} *hub*^{c} *karl ox theod*^{c} *vall vg;* adinplerentur *ar ept for mm rush;* conplerentur *d;* impleantur *a b c* ff_2; inpl[e]antur *holm;* ἵνα πληρωθῶσιν *gr.*).
[57] conuenerunt *cod.* (= *∂* g_1 *holm lich mm rush):* conuener[a]nt (a *s. m. 1* (= *a b c f* $ff_{1\cdot 2}$ *n h l q am aug for Wo vg Aug cons.;* congregati sunt *d;* συνήχθησαν *gr.*).
[60] noui[s]si[me] (s *et* me *add. m. alt.*).
[61] triduum] + diem *s. m. 1 (cf.* post tertium diem *mm).*

adea q; isti aduersum te testificantur [63] ihs h̄ tacebat fol. 29v
&princeps sacerdotum ait illi adiuro te per dm̄ uiuum
utdicas nobis si tu es xps filius di uiui [64] dicit illi ihs̄ tu dixis
CCCX. I ti ··· Uerum tamen dico uobis amodo uidebitis filium ho
minis sedentem adextris uirtutis di &uenientem cumnu
CCCXI. VI bib; caeli ··· [65] Tunc princeps sacerdotum ***sci*dit ues
timenta sua dicens hic blaspemauit quid adhuc ḡimus
CCCXII. II testib; ··· Ecce nunc audistis blasphemiam eius
[66] quid uobis uidetur at illi responderunt omnes &di
CCCXIII. I xerunt reus est mortis ··· [67] Tunc expuerunt infa
ciem eius &colaphis eum cederunt alii h̄ palm
as infaciem eius dederunt [68] dicentes prophetiza nobis
CCCXIIII. I xp̄e quis est quite percussit ··· [69] Petrus h̄ sedebat fo
ris inatrio &accessit adeum una exancellis dixit ei &
tu cum ih̄u galileo eras [70] at ille negauit coram homini
CCCXV. I bus dicens nescio quid dicis neque intelligo ··· [71] Exeunte h̄
illo ianuam uidit eum &alia ancilla &ait hiis qui
erant ibi &hic erat cum ihu nat̄zareo [72] &iterum negauit
it cum iuramento quia nonnoui hominem [73] &post pus̄si
llum accesserunt quiibi stabant &dixerunt petro
reuera &tu exillis es nam &loquella tua manifestum te
facit [74] tunc coepit detestari &iurare quia nonnouiss
CCCXVI. II et hominem &continuo gallus cantauit ··· [75] &recorda
tus est petrus uerbi ih̄u quod dixerat priusquam
gallus cantet ter me negabis &egresus foras plo
rauit (ue)l fleuit amare ··· [&recordatus est petrus uerbi ih̄u

---

26,[65] princeps (p *s. m. 1).* || ***sci*dit *ex* conscedit *rad. corr. (cf.* scidit *b* $\delta^{vr.}$ [sciⁿdit δ^{c}] $ff_{1\cdot2}$ g_1 *holm l am aug for fuld Wo vg Aug cons.;* conscidit *c f q r;* conscindit *h;* discidit *Hilar;* disrupit *d;* διέρρηξεν *gr.).* ||
dicens] + hic *s. m. 1 (alias non inveni).*

[67] diderunt *cod.:* dederunt (e *s.* i *corr. m. alt.).*

[71] ancilla (i *ex* e *rad. corr.).* || nat̄zareo (t *add. m. 1?).*

[73] pussillum (u *rad. ex* o *corr.).* || reuera] + &tu *s. m. 1* (*cf.* reuera ex · ·is es tu *r;* uere et tu ex illis es δ *f* ff_1 g_1 *holm am aug for fuld Wo vg Aug cons.;* uere tu *ar lich lind;* uere et ex illis es tu ff_2*;* uere ex illis es tu *b c h l q gue*[lect.] *Or int.;* uere ex ipsis es et tu *a n* [**tu *n;* et tu n^2]).

[75] plorauit *cod.* (= *b c* ff_2 *h l q am big cant*[c] *hub lind theod* φ *Walkeri):* (ue)l fleuit *s. m. 2* (= δ *f* ff_1 g_1 *holm ar aug cant ept for fuld harl ing [?] karl [ken lich] mm mart ox rush tol vall will vg Hilar Pacian Aug c. Faust., cf. civ. dei 14, 9 et cons.*[var.]). || [&recordatus *etc.* ··· cantet] *Haec verba quae uncis inclusi, perlineata sunt.*

CCCXVII. x (2) quod dixerat prius quam gallus cantet] ··· 27,[1] Mane h̄r facto consilium inierunt (ue)l fecerunt omnes principes sacerdotū & seniores populi aduersus ihm̄ uteum morti traderent ||
CCCXVIII. 2 &uinctum eum adduxerunt &tradiderunt pontio pilato
CCCXVIIII. x presidi ··· 3 Tunc uidens iudas qui eum tradidit quia dam pnatus est pe̅nitentia ductus retullit ·XXX· argenteos principib; sacerdotum &seniorib; 4 dicens peccaui tra dens sanguinem iustum atilli dixerunt quid adnos tu uideris 5 &proiectis argenteis intemplo secessit abiens &laqueo se suspendit ··· 6 Tunc principes sacerdotum acc eptis argenteis dixerunt Nonlicet eos mitti incorban quia pretium sanguis est 7 consilio h̄r inito emerunt exillis agrum figuli insepulturam peregrinorum 8 propter ea uocatus est ager ille lingua eorum achel[d]emach qu̅d est ager sanguinis usq; inhodiernum diem 9 tunc adinpletum est qu od dictum erat per hierimiam prophetam dicentem &acci perunt ·XXX· stateres pretium adpretiati quem adpretia uerunt afiliis israhel 10 &d̅derunt eos inagrum figuli sic
CCCXX. II (1) ut constituit mihi dns ··· 11 Ihs h̄r stetit ante presidem &in terrogauit eum pylatus dicens tues rex iudaeorum dicit
CCCXXI. IIII ei ihs tu dicis ··· 12 &cum accussaretur aprincipib; sacerdo tum &seniorib; Nihil respondit 13 tunc dicit illi pylatus non audis quanta isti aduersum te testimonia (ue)l dicunt testificant ur 14 &nonrespondit illi ullum uerbum ita utmiraretur

c fol. 30

27, [1] inierunt *cod.* (= *ff*$_1$ *g*$_{1.2}$ *holm l*^{c} *[ex* iniecerunt *corr.] am aug for Wo vg Aug cons. Leo p.;)*: (ue)l fecerunt *s. m. 1* (= *a c f r*$_2$ *big ken lich ox rush; ἐποίησαν D;* acceperunt *b δ ff*$_2$ *h q Or int.; ἔλαβον gr. pler.).* || sacerd[otū] (otū *in ras. corr. m. alt. ut vid*).

Fol. 29^v *mg. inf. littera c finem quinionis tertii indicat.*

[2] pilato *cod.* (y *s.* i *corr. m. 1*).

[5] proiectis (c *s. m. 1*).

[8] achel*emach *cod.* (d *eras.; — cf.* acheldemach *b c g*$_1$ *h holm l r*$_2$ *am ar aug big cant cav emm ept fuld hub ing ken lind mart med ox rush theod vall will Wo Hier Aug Or int.;* achel demach *lich mm;* aceldemach *ff*$_1$ *[Belsh.];* acheldamach *ff*$_1$ *[Ti.];* haceldemach *ff*$_2$*;* echeldemach *d;* acheldemagh *harl;* achedemagh *karl;* acheldemac *a Aug cons.;* acheldemas *r;* aceldemac *tol;* aceldemae [-mac?] *for;* acheldema *sang;* aceldema *q;* baceldama *vg; — om. δ f*). || qu̅d (o *s. m. 1*).

[10] diderunt *cod.* (e *s.* i *corr.*).

[11] CCCXX· II *cod.:* CCCXX· I *rell.*

[13] testificantur *cod., sed perlineatum:* (ue)l dicunt *s. m. 1 (cf.* testificantur *f ff*$_2$ *h (r) ken* testificantur et dicunt testimonia *mm;* testantur *d δ;* dicunt testimonia *b c ff*$_1$ *holm l q aug big cav ept [mg.] for harl karl lich mm mart ox*

preses uehementer ··· 15 Per diem h̄r solempnem consueuerat
preses dimittere populo unum uinctum quem uolu*issent
16 Habebant h̄r tunc uinctum insignem incarcerem qui diceba
tur barʳabas 17 congregatis ergo illis dixit pylatus quem
uultis dimittam uobis baraban an ihm̄ qui dicitur xp̄s 18 scie
bat ꝓ quod propter inuidiam tradidissent eum ··· 19 Sedente
autem illo protribunali missit adeum uxor eius dicens ||
Nihil sit tibi &iusto illi multa ꝓ passa sum hodie propter fol. 30v
illum perui*sum ··· 20 Principes h̄r sacerdotum &seniores per
suaserunt populo utpeterent barabam ihm uero per
derent 21 respondens h̄r preses ait illis quem uultis uobis
deduob; dimittі at illi dixerunt barabam ··· 22 Dicit illis pyla
tus quid igitur faciam deih̄u quidicitur x̄ps 23 dicunt omnes
crucificatur ait illis preses quid ꝓ mali fecit at illi ma
gis clamabant dicentes crucifigatur ··· 24 Uidens h̄r pylatus
quia nihil proficeret sedmagis tumultus fieret accepta
aqua lauit manus suas coram omni populo dicens inno
cens ego sum asanguine iusti huius uos uideritis 25 &respon
dens uniuersus populus dixit sanguis eius super nos &su
per filios nostros ··· 26 Tunc dimissit illis barabbam ihm̄ h̄r fla
gellatum tradidit illis uteum crucifigerent ··· 27 Tunc milites
presidis duxerunt ihm̄ inpretorium &congregauerunt adeum
uniuersam cohortem 28 &exuentes eum &uestierunt eum toni
ca porphʷrea &clamidem coccineam circum diderunt ei 29 &
plectentes coronam despinis texerunt &possuerunt supra
caput eius &harundinem indextera eius &genu possito an
te eum inludebant dicentes aue rex iudaeorum ··· 30 &expuent
es infaciem eius acciperunt harundinem &percutiebant ca

---

rush tol vall will vg Aug cons.; testimonia perhibent *a;* testimonia dicunt *ar;* dicant testimonia g_1 *am cant ept fuld hub lind med Wo; καταμαρτυροῦσιν gr.).*

27,15 CCCXXII· x *cod.:* CCCXXII· II *rell.* || uolu*issent (u *eras.*).

16 CCCXXIII· I *cod.:* CCCXXIII· IIII *rell.* || barabas *cod.:* barʳabas (r *s. m. 2; — cf.* barabas *emm et codd. gr. 243 al. pauci [cf.* baraban *Mt 27, 17 20 21 aug cf. gat.];* barrabas *Mt 27, 16 aug* g_2 *act. pil. a cod. mon et gr. 69 [cf. Ti];* barrabbas *rush;* barabbas *a b c d δ f* $ff_{1\cdot2}$ g_1 *h holm l q am for fuld Wo vg Aug cons.).*

19 perui*sum (s *eras.; — cf.* uissum *ar ept*).

27 kr CCCXXVIIII· IIII] *litteras anglosaxonicas* kr *cum nostris litteris* kn *simillimae sint, facile graecis litteris* xη = 28 *interpretandas esse conicias.*

28 porphorea *cod.:* porphʷrea (u *s.* o *s. m. 1*).

29 plectentes *emendavi:* plentectes *cod.*

put eius [31] &post quam inlusserunt eum exuerunt eum clami
de &induerunt eum uestimentis suis &duxerunt eum ut
CCCXXXI. I crucificerent ··· [32] Exeuntes h̄ inuenerunt hominem cyrineum uenien
tem obuiam sibi nomine simonem hunc angariszauerunt
CCCXXXII. II uttolleret crucem eius ··· [33] &uenerunt inlocum quid dicitur gol
CCCXXXIII. IIII gotha quod est caluariae locus ··· [34] &diderunt ei uinum bibe
re cum felle mixtum &cumgusta^{s}set noluit bibere ··· ‖
CCCXXXIIII. I [35] Post quam h̄ crucifixerunt eum diuisserunt uestimenta fol. 31
eius sortem mittentes utinpleretur quod dictum est per
prophetam diuisserunt sibi uestimenta mea &super ues
tem meam misserunt sortem [36] &sedentes seruabant eum ···
CCCXXXV. [37] &inpossuerunt sup*ra caput eius causam ipsius scrib
CCCXXXVI. I tam hic est rex iudaeorum ··· [38] Tunc crucifixi sunt cumeo duo
CCCXXXVII. VI latrones unus adextris &unus asinistris ··· [39] Pretereuntes h̄
blasphemabant eum mouentes capita sua [40] &dicentes ua qui
distruebas (ue)l distruit templum d̄i &intriduo illud (ue)l cat reędificabas salua
CCCXXXVIII. II teipsum sifilius d̄i es discende decruce ··· [41] Similiter h̄ &prin
cipes sacerdotum diludentes cumscribis &phariseis dice
bant [42] alios saluos fecit seipsum nonpotest saluum face
re si rex israhel est discendat decruce &credimus ei
[43] confidat indo liberet nunc eum si uult dixit ⲏ quia di filius
CCCXXXVIIII. II sum ··· [44] Idipsum h̄ &latrones qui crucifixi sunt cumeo inpro
CCCXL. II perabant ei ··· [45] Asexta h̄ hora tenebrae factae sunt su
CCCXLI. VI per uniuersam terram usq; adhoram Nonam ··· [46] &circa
horam nonam clamauit ihs uoce magna dicens heli heli
lamatzabachthahni hoc est ds meus ds meus utquid me de
reliquisti [47] quidam h̄ illie stantes &audientes dicebant he
CCCXLII. II liam uocat iste ··· [48] &continuo currens unus exeis acceptam
spongiam inpleuit acoeto &inpossuit inharundinem &da
CCCXLIII. I bat ei bibere ··· [49] Ceteri uero dicebant sine uideamus an ue

---

27,[34] gusta^{s}set (s *s. m. 1*).

[40] distruebas] (ue)l distruit *s. m. 1*··· reędificabas] (ue)l (reędifi)cat *s. m. 1 (cf.* distruebas ··· reaedificabas *cant$^{pr.}$ ept [mg.] ken lich mm rush;* destruebas ··· reaedificabas *b δ ff$_1$ h;* destruebat ··· reaedificabat [reedif. *c ff$_2$*] *a c ff$_2$ g r am cant^{c} lind Hilar Ambr [Sab.];* destruit ··· reaedificat [dextruit *cav;* distruit *ar will;* destruet *g$_1$;* reed. *cav will;* aedif. *d l*] *g$_1$ g$_2$ [Sab.] holm l ar aug big cav ept$^{pr.}$ for fuld harl hub$^{pr.}$ ing karl mart med ox vall will Wo Aug cons. Cassiod;* destruis ··· reaedificas [destrues *f;* redif. *tol*] *f g$_2$ ap. Wo hub^{1} theod tol vg Hier corr. vat. mg.;* distruas ··· redificabas *r$_2$;* dissoluit ··· aedificat *d; δ καταλύων ··· οἰκοδομῶν gr.).*

niat helias liberare eum alius h̄r accepta lancea popun
git [&aperuit] latus eus &exiuit sanguis &aqua [50] ih̄s h̄r iterum exclam[ans]
IIII. uoce magna emissit spm ··· [51] &ecce uelum templi scisum
XLV. est induas partes asummo usq; deorsum ··· &terra mota
est &petrae scisae sunt [52] &monumenta aperta sunt ||
&multa corpora scorum dormientium resurrexerunt [53] qui fol. 31v
exeuntes demonumentis post resurrectionem ipsius ueneru
LVI. nt inscam ciuitatem &apparuerunt multis ··· [54] Centurio autem
&qui cum ipso erant custodient[es] ih̄m uisso terrae mo
tu &hiis que fiebant timuerunt ualde dicentes uere d̄i fi
VII. lius erat iste ··· [55] Erant h̄r ibi mulieres multae alonge q;
sequutae fuerant ih̄m agalilea ministrantes illi [56] inter
quas erat maria magdalenae &maria iacobi &ioseph
VIII. &mater filiorum zębedei ··· [57] Cum sero h̄r factum esset uenit
quidam homo diues abarimathia nomine ioseph qui &ipse
discipulus f[u]erat ihu [58] hic accessit adpylatum &petiit corpus
IIII. ih̄u ··· Tunc pylatus iussit dari corpus [59] &accepto corpore
ioseph inuoluit illud insindone mundo [60] &possuit illud in
monumento suo nouo quod exciderat inpetra &aduoluit
CCL. saxum magnum adosteum monumenti &abiit [61] Erat h̄r ibi
VI maria magdalenae &altera maria sedentes contra se
CLI. pulchrum ··· [62] Altera h̄r die q; est post parasceuen con
X uenerunt principes sacerdotum &pharisaei adpylatum
[63] dicentes domine recordati sumus quia seductor ille dixit
adhuc uiuens post tertium diem resurgam [64] iube ergo cus
todiri sepulchrum usq; indiem tertium Neforte ueniant
discipuli eius &furentur eum &dicant plebi surrexit amor
tuis &erit nouissimus error peior priore [65] ait illis pylatus

---

27,[49] popungit] &aperuit *s. m. 1 (om. rell. codd. lat., qui hunc locum exhibent, qui sunt ar ept [mg.] ken lich mm rush* r_3 *harl · 1023, Brit. mus. Reg.* I *E* VI, *corp. oxon. cum graecis* ℵ *B C L U Γ 5 48 67 115 127*$^{pr.}$ *syr cod. hierosol. aeth Chr Cyr ap. Sev antio scholion cod. 72; cf. Ti*^{8} *et Wo et Prolegg.).*

[50] exclam[ans] (ans *add. m. alt. [mg.]; — cf.* exclamans *h ken rush*^{vaz} [exclans *rush*$^{pr.}$]; clamans *a b c d f ff*$_{1\cdot2}$ *g*$_1$ *holm l q am aug*^{1} *for fuld Wo vg Ambr;* proclamans *Hilar;* clamauit *ð lich aug*$^{pr.}$; exclamauit *r Lact;* emissa uoce *Aug cons.;* κράξας *gr.*).

[54] custodient[es] (es *ex* ib; *in ras. corr. m. 1*).

[57] f[u]erat (u *s. m. 1; fortasse etiam* f *non primitus erat scripta, sed a m. 1 addita; — cf.* fuerat *mm;* erat *a b c f ff*$_{1\cdot2}$ *g*$_1$ *h holm q am aug for fuld Wo vg Aug cons.;* erat discipulus *lich;* didicerat ab ih̄u *d;* discipulus uel discipula[uit?] *ð;* ἐμαθητεύθη ℵ *C D 1 33 17*$^{pr.}$; ἐμαθήτευσεν *A B al. pler.*).

habetis milites ite custodite sicut scitis [66] illi hr abeuntes
munierunt sepulchrum signantes lapidem cumcustodib: ···
(CCCLII. I) 28,[1] Uespere[a] hr sabbati q; lucescit inprima sabbati uenit
maria magdalenae &altera maria uidere sepulchrum [2] &
ecce terrae motus factus est magnus angelus hr dni ||
discendit decẹlo &accidens reuoluit lapidem &sedebat fol.
super eum [3] erat hr aspectus eius sicut fulgor &uestimen
CCCLIII. II ta eius candidum sicut nix ··· [4] Pretimore hr eius exterriti sunt
custodes &facti sunt uelut mortui [5] respondens hr angelus
dixit mulierib; Nolite timere uos sico ℍ quod ihm̄ xpm̄ quicru
cifixus est queritis [6] nonest hiic surrexit ℍ sicut dixit uenite &
uidete locum ubi possitus erat dns [7] &cito euntes dicite disci
pulis eius quia surrexit amortuis ecce precedet uos ingali
CCCLIIII. II leam ibi eum uidebitis ··· &ecce dixi uobis [8] &exierunt cito demo
numento cumtimore &gaudio magno currentes nuntiare
CCCLV. X discipulis eius ··· [9] &ecce ihs ocurrit illis dicens auete illae hr
accesserunt &tenuerunt pedes eius &adorauerunt eum
[10] tunc ait illis ihs̄ nolite timere sed ite Nuntiate fratrib;
meis uteant ingalileam ibi me uidebunt [11] q; cum abissent ecce qui
dam decustodib; uenerunt inciuitatem adnuntiauerunt principib;
sacerdotum omnia q; facta fuerant [12] &congregati cumseniorib;
consilio accepto peconiam copiosam diderunt militibus [13] dicentes
dicite quia discipuli eius nocte uenerunt &furati sunt eum nobis
dormientibus [14] &sihoc auditum fuerit apreside nos suadebimus
ei &securos uos faciemus [15] atilli accepta peconia fecerunt sicut
erant instructi &deuulgatum est uerbum istud apud iudaeos
usq;inhodiernūdiem··· [16]UNdecimhrapostuliieiusabieruntingalileam
inmontem ubi con[s]tituerat illis ihs̄ [17] &uidentes eum adorauerunt
quidam hr dubitauerunt [18] &accedens ihs loquutus est eis dicens
data est mihi omnis potestas incẹlo &interra [19] euntes ergo nunc
docete omnes gentes babtiszantes eos innomine patris &filii &
sps̄ sc̄i [20] docentes eos obseruare omnia quecumq; mandaui uobis &
ecce ego uobiscum sum omnib; dieb; usq; adconsummationem sẹ-
culi ··· amen
(rubr.:) finitum est euangelium secundum matheum ||

28, [1] Uespere *cod. (= pler.):* Uespera (a *s. m. 1? = eptpr.;* uesperae *cav mm;* sero *d*). || (CCCLII· I) *addidi; om. cod.*

[16] con[s]tituerat (s *s. m. 1*).

[20] finitum est euangelium secundum matheum *minio scr. m. 1.*

(SECUNDUM MARCUM)

item inecipit aeuangelium secundum marcum fol. 32v

1,1 INITIUM EVVANG
ELI DNI NOST
RI IHU XPI FILII DI

I. II 2 Sicut scriptum est inaessaia prophaeta ··· Ecce ego mitto
angelum meum ante faciem tuam qui preparabit ||
· I a III. VI uiam tuam ante te ··· 3 Uox clamantis indeserto parate uiam dñi fol. 33r
rectas facite semitas eius 4 Fuit iohañnis indeserto baptisza
ns &predicans babtismum paenitentiae inremissionem pecca
torum 5 &egrediebatur adeum omnis iudaeae ** regio &hieru
solimitae uniuersi &babtiszabantur abillo iniordanis flu
III. I mine confitentes peccata sua ··· 6 &erat iohannis uestitus
pilis camelli &zona pellicia circa lumbos suos &locustas
&mel siluestre edebat &predicabat dicens 7 uenit fortior
me post me cuius nonsum dignus procumbens soluere
corrigiam calciamentorum eius 8 ego babtiszaui uos inaqua
V. I ille uero babtiszabit uos inspu sco ··· 9 &factum est indieb;
illis uenit ihs anaszareth galilae &babtiszatus est
iniordanen abiohanne* 10 &statim ascendens deaqua uidit
apertos caelos &spm tamquam colombam discendentem
&manentē inipso 11 &uox decęlis facta est tues filius meus dilec

---

1, 2 tuam (u *s. m. 1*). 10 in *ante* ipso *add. m. 1.*
7 corrigiam (r *s. m. 1*). 11 tues *ante* filius *s. m. 1.*

Fol. 32v: *Verba lineae primae* ‚inecipit aeuangelium secundum marcum' *minio scr. m. 1; verba lineae quintae et sextae* ‚Sicut ···' *etc. atramento scr. m. 1; verba vero lineae secundae tertiae quartae grandibus litteris scripta et lineamentis geometricis aliisque figuris ornata sunt. Quam picturam edidit Comes Ashburnhamensis. Cf. Prolegy.*

VI. II tus inte conplacui ··· 12 &statim sps emissit eum indeserto
13 &erat indeserto ·XL· dieb; &XL· noctib; &temptatur· asatana
VII. VIII. VI IIII. VIIII. VI Eratq; cum bestiis &angeli ministrabant ei ··· 14 Post quam
autem traditus est iohannis uenit ihs ingalileam ··· Predi
cans euangelium regni 15 &dicens qm inpletum est tempus
&adpropinquauit regnum di penitemini &credite euangelio
16 &preteriens secus mare galilae uidit simonem &andreā
fratrem eius mittentes retia inmare erant piscatores
X. II 17 &dixit eis ihs uenite post me &faciam uos fieri piscatores
XI. VIII (6) hominum 18 &protinus relictis retib; sequuti sunt eum ··· 19 &pro
gresus inde p^{n}ssillum uidit iacobum zebedei &iohannem ···
fratrem eius &ipsos innaui conponentes retia 20 &statim uo
cauit eos &relicto patre suo zebedeo innaui cum merci ||
XII. VIII naris sequuti sunt eum ··· 21 &ingrediuntur capharnaum & fol.
(ue)l tis
statim sabbato ingresus insinagoga docebat eos ··· 22 *
XIII. II &stupebant super doctrina eius erat ꝫ docens eos qua
XIIII. VIII ssi potestatem habens nonsicut scribae &pharisei ··· 23 &er
at insinagoga eorum homo inspu inmundo &exclamauit
24 dicens quid nobis &tibi ihu naszarene uenisti perdere nos
scio qui sis scs di 25 &comminatus est ei ihs dicens obmutesce
&exii abhomine sps inmunde 26 &discerpens eum sps inmundus
&exclamans uoce magna exiuit abeo 27 &mirati sunt omnes
ita utconquirerent inter se dicentes quid nam est hoc q; est
doctrina haec noua quia inpotestate est &spiritib; inmun
dis imperat &oboediunt ei 28 &processit rumor eius statim
b XV. II inomnem regionem galilae ··· 29 &protinus egrediens desinagoga
uenit indomum simonis &andrae cum iacobo &iohanne 30 dis
cumbebat *hr socrus simonis febricitans &statim dicunt ei
deilla 31 &accidens leuauit eam adprehensa manu eius &con
tinuo dimissit eam febris &mi*nistrabat eis 32 uespere hr facto cum
occubuisset sol adferebant adeum omnes male habentes
33 &erat omnis ciuitas congregata adianuam 34 &curauit multos
qui uexab^{a}ntur uaris langorib; &doemonia multa eieciebat ···
XVI. XVII. VIII II (8) &nonsinebat ea loqui qm sciebant eum ··· 35 &diluculo ualde
surgens egresus & abiit indesertum locum ibiq; orabat 36 & sub
sequutus est eum simon &qui cumipso erant 37 &cuminuenisse

1,19 possillum *cod.* (u *s:* o *s. m. 1*).
21 sabbato] (ue)l (sabba)tis *s. m. 1.*
22 * (*& eras.*).
30 h(autem) *add. m. 1.*
31 eam *s. m. 1 (om. lich).*
34 uexab^{a}ntur (a *ex* u *corr.*). || sciebant (n *s. m. 1*).
35 egresus] + *& add. m. 1 (= cav mm).*
36 subsequutus (sub *rad. corr. vid.*; — subs. *mm cf. b*; cons., pers., pros. *al.*).

**** *******ent eum dixerunt ei quia omnes querunt te
38 &ait illis eamus inproximos uicos &ciuitates ut&ibi predi
cem adhoc enim ueni 39 &erat predicans insinagogis eorum
(ue)l p(er)omnē
VIII· I (2) &omni galilea &doemonia eieciens ··· 40 &uenit adeum laep
rosus quidam &diprecans eum genu flexo dixit si uis ||
potes me mundare 41 ihs̄ h̄r missertus est eius extendit ma fol. 34r
num suam &ta^{n}gens eum ait illi uolo mundare 42 &cum dix
isset statim discessit abeo lepra eius &mundatus est *(sic)*
43 ei statim &eiecit eum 44 &dicit ei uide nemini dixeris sed **
uade ostende te principib; sacerdotum &offer proem
undatione tua q; precepit moyses intestimonium illis ···
IIII· X 45 At ille egresus coepit predicare &deffamare sermo
nem ita ut iam nonposset manifeste inciuitate introire
sed foris indesertis locis esse &conueniebant adeum undi
XX· I que ··· 2,1 &iterum intrauit capharnauum 2 &auditum est
quod indomo esset &conuenerunt multi ita utnon caper
et domus Neq; adianuam &loquebatur eis uerbum 3 &ue
nerunt ferentes adeum paraliticum qui aIIII· portabatur
4 &cum nonpossent oferre eum illi preturba nudauerunt
tectum ubi erat ih̄u &pate facientes submisserunt graba
tum inquo paraliticus iacebat 5 cumuidisset h̄r ihs̄ fidem
illorum ait paralitico fili dimittuntur tibi peccata tua
6 erant h̄r illic quidam describis sedentes &cogitantes incor
dibus suis 7 quid hic sic loquitur blasphemat quis potest
dimittere peccata nisi solus ds 8 quo statim cognito ihs̄ spu sco quia
sic cogitarent intra se dicit illis quid ista cogitatis in
cordib; uestris 9 quid est facilius dicere paralitico dimit
tuntur tibi peccata tua aut dicere surge tolle gra
batum tuum &ambula 10 ut h̄r sciatis quia potestatem
habet filius hominis interra dimittendi peccata tunc ait pa
ralitico 11 tibi dico surge &tolle grab*atum tuum &uade
indomum tuam 12 &statim **** ille surrexit &sublato
grabato abiit coram omnib; ita utmirarentur omnes ||
XXI· II &honorificerent^{a} d̄m dicentes quia num^{quam} sic uidimus ··· 13 &egre fol. 34v
sus est rursum admare omnisq; turba ueniebat adeum

1,39 (ue)l p(er) omnē *s. m. alt.?*
41 ta^{n}gens (n *s. m. 1*).
44 ** (ua *eras.*).
2, 4 erat] + ih̄u *s. m. alt.*
7 peccata *s. m. 1.*
10 tunc *s. m. 1.*
11 grab*atum (b *eras.*).
12 **** (ille *eras.*). || honorificerent *cod.:* honorific^{a}rent (a *s. e s. m. 1?*). || numquam (quam *s. m. 1*).

&docebat eos [14] &cumpreteriret uidit leuuin alphei seden
tem adthiloneum &ait illi sequere me &surgens sequu
XXII. II tus est eum ··· [15] &factum est cum accumberet indomo illi
us multi puplicani &peccatores simul discumbebant
cum ihu &discipulis eius erant ꝫ multitudo qui &seque
bantur eum [16] &scribae &pharisei uidentes quia mandu
caret cumpeccatorib; &publicanis &dicebant discipulis
eius quare cum publicanis &peccatorib; manducat &bi
XXIII. II bit magister uester ··· [17] Hoc audito ihs ait illis nonnecesse
habent sani medicum sed qui male habent non ꝫ ueni
uocare iustos sedpeccatores [18] &erant discipuli iohan
nis &pharisei ieiunantes &ueniunt &dicunt illi cur disci
puli iohannis &pharisaeorum ieiunant tui ꝶ discipuli
non ieiunant [19] &ait illis ihs numquid possunt filii nuptia
rum quam diu cumillis est sponsus ieiunare quanto
tempore habent secum sponsum non possunt ⁱᵉiunare
[20] ueniunt ꝶ dies cumauferetur abeis sponsus &tunc ieiu
nabunt inillis dieb; [21] nemo ꝫ adsummentum panni rudis
adsuit uestimento ueteri alioquin adferet (ue)l aufert supplemen
tum nouum aueteri maior scisura fit [22] &nemo mit*it
nouellum uinum inutres ueteres alioquin disrumpet ui
num nouum inutres ueteres &uinum effundetur &utres
peribunt seduinum nouum inutres nouos mitti debet &
ir
XXIIII II utraq; seruantur ··· [23] &factum est iterum cum sabbatis
ambularet persata &discipuli eius progredi coeperunt
&uellere spicas [24] pharisaei ꝶ dicebant ei ecce quid faciunt ‖
discipuli tui sabbatis quod nonlicet eis facere [25] &ait illis fol.
Numquid legistis quid fecerit dauid quando necessitatem
habuit &essuriit ipse &quicum eo erant [26] quomodo intro
iuit indomum d̄i sub abiathar principe sacerdotum &pa
nes prepositionis manducauit quos nonlicebat ei* man
ducare Nisi solis sacerdotibus &dedit eis qui cumeo
erant [27] &dicebat eis sabbatum propter hominem factum
est &nonhomo propter sabbatum [28] itaq; dns est filius
XXV. II hominis etiam sabbati ··· 3,[1] &iterum introiuit insinagogam
&erat ibi homo habens manum aridam [2] &obseruabant
eum si sabba[tiis] curaret utacussarent illum [3] &ait ho

2,[19] ieiunare (ie *s. m. 1*). — [21] adferet *cod.:* (ue)l aufert *s. m. 1.* — [23] *& ante* uellere *add. m. 2.* — [26] ei* (s *eras.*; — ei *ar mm; om. rell.*). — 3, [2] sabbatiis (tiis *fort. ex* to *corr. m. 1; cf. Mc 1, 21 gat.*).

mini habenti manum aridam surge inmedium [4] &dicit eis
silicet insabbatis bene facere an male animam saluā
facere an perdere atilli tacebant [5] &circum spiciens
eos cum ira contris^{tu}tus super cecitatem cordis eorum
dicit homini extende manum tuam &extendit &restituta
XVI. est m^{a}nus illius sanitati sicut altera ··· [6] Exeuntes h̄ pha
risaei cum hi*rodianis consilium faciebant aduersus eum
quomodo eum perderent [7] &īhs cumdiscipulis suis secessit
XVII. admare ··· &multa turba agalilaea &iudaea sequuta
est eum [8] &abhierusolimis &abidumea &trans iordanen &
qui circa tyrum &sidonem magna multitudo audientes
quae faciebat uenerunt adeum [9] &dixit discipulis suis ****
utnauicula presto esset illi propter turbam neconpre
merent eum [10] multos ꝫ sanauit ita utinruerent ineum ut
illum tangerent quot quot habebant plagas [11] &sps in
VIII. mundi cumillum uidebant procidebant ei ··· &clamabant
dicentes [12] tues filius di &uehimenter comminabatur eis ||
VIIII. Nemanifestarent illum ··· [13] &ascendens inmonte uocauit adse fol. 35^{v}
quos uoluit ipse &uenerunt adeum [14] &fecit utessent ·XII· cumillo
utmitteret eos predicare [15] &dedit illis potestatem curan
&ut circūeuntes p(rae)dicarent aeuangelium ···,
XX di imfirmitates &eieciendi doemonia ··· ,, [16] &inpossuit simoni
nomen petrum [17] &iacobum zebedaei &iohannem fratrem
iacobi &inpossuit eis nomina boanerges quod est filii toni
trui [18] &andream &philippum &bartholomeum &matheum
&thomam &iacobum alphei &thatheum &simonem channa
neum [19] &iudam scarioth quitradidit illum [20] &ueniunt addo
XXI. mum ··· &conuenit iterum turba ita utnonpossent neq; pa
nem manducare [21] &cum audissent discipuli sui exierunt te
XXII. nere eum dicebant ꝫ qm inf^{u}rore*uer^{s}us est ··· [22] &scribae
qui abhieruso^{li}mis discenderant dicebant qm beel zebub ha
XIII. bet &quia inprincipe doemoniorum hic eiecit doemonia ··· [23] &con
uocatis eis inparabulis dicebat eis quomodo potest satanas
satanan eiecere [24] &si regnum inse diuidatur nonpoterit
stare regnum illud [25] &si domus super semet ipsam dispertiatur
nonpoterit illa domus stare [26] &si satanas insemet ipsum con
surrexerit dispertitus est &nonpotest stare sedfinem

3, [5] contristatus (ta *s. m. 1*). || manus (a *ex* u *corr.*).
[14] &fecit *s. m. 1.*
[15] doemonia] + &ut circūeuntes p(rae)dicarent aeuangelium *s. m. 1.*
[21] inf^{u}rore* (u *ex* o *corr. m. 1;* m *eras ; = harl^{vr}. karl mw;* in furorem uersus *Wo vg*). || uersus *ex* uerus *corr. m. alt.*
[22] hierusolimis (li *s. m. 1).*

habet ******** [27] nemo potest uassa fortis ingresus indomū
diripere Nisi prius fortem alliget &tunc domum eius diripiet
XXXIIII. II [28] Amen dico uobis qm̄ omnia dimittentur filiis hominum pecca
ta &blasphemiae quib; plasphemauerunt [29] qui h̄ plasphe
mauerit inspm̄ scm̄ nonhabet inse remissionem Neq; inhoc sę
culo neq; infuturo sedreus erit aeterni delicti **** [30] qm̄ di
a
XXXV. II cebant spm̄ inmundum habet ··· [31] &ueniunt mater eius &fr
atres &foris stantes misserunt adeum uocantes eum [32] &
sedebat circa eum turba &dicunt ei ecce mater tua ||
&fratres tui foris querunt te [33] &responde^ns eis ait quę est fol.
mater mea &fratres mei [34] &circum sp^iciens eos qui incircui
&fratres mei
tu eius sedebant ait ecce mater mea; [35] qui ħ fecerit uolun
tatem d̄i hic frater meus &soror mea est
XXXVI. II &mater ··· 4,[1] &iterum coepit docere admare
&congregata est adeum turba multa ita ut^n nauem
a*scendens sederet inmari &omnis turba circa mare su
per terram erat [2] &docebat eos inparabulis multa &dice
bat illis indoctrina sua [3] audi**te ecce exiit seminans adse
minandum [4] &dum seminat aliud cicidit circa uiam &uenerunt
uolucres &comederunt illud [5] aliud uero cicidit supra petrosa
ubi nonhabuit terram multam &statim exortum est qm̄ non
habebat altitudinem terrae [6] &quando exortum est sole
autem ortu exestuauit &eo quod nonhaberet radicem exar
uit [7] &aliud cicidit inspin^s &creuerunt spinae &suffoca
uerunt illud &fructum nondedit [8] &aliud cicidit interram
bonam &dedit fructū ascendentem &crescentem &adfere
(ue)l sexagentisimū
bat unum ·XXXmum· unum ·LXmum &unum ·Cmum· [9] &dicebat qui
habet aures audiendi audiat [10] &cum esset singularis inter
rogauerunt eum hii qui cumeo erant ·XII· deparabulis [11] &di
cebat eis uobis datum est nosse misterium regni d̄i ···
XXXVII. I Illis h̄ qui foris sunt inparabulis omnia fiunt [12] utuidentes
uideant &nonuideant &audientes audiant &nonintellegant
Nequando conuertantur &dimittantur eis peccata [13] &ait illis
nescistis parabulam hanc &quomodo omnes parabulas cognoscetis ···

3,[31] a XXXV· II (a *add. fort. m. alt.*).
[33] responde^ns (n *s. m. 1*).
[34] spiciens (i *pr. ex* e *rad. corr.*). || mater mea] + &fratres mei *s. m. 1.*
4, [1] in *ante* nauem *add. m. 1:* (in *om. vall vg*). || a*scendens *ex* conscendens *rad. corr.*
[3] audi**te (en *eras.*).
[7] spinis (ni *corr.*).
[8] (ue)l sexagentisimū *s. m. 1.*
[13] parabulas]+cognoscetis···*add.m.1.*

XVIII. II 14 Qui seminat uerbum seminat 15 hic lr sunt qui circa uiam
ubi seminatur uerbum &cumaudierint **** confestim
uenit satanas &aufert uerbum quod seminatū est ‖ fol. 36v
incorde eorum 16 &hii sunt similiter qui supra petrosa semi
nantur qui cumaudierint uerbum statim cumgaudio accipi
unt illud 17 &nonhabent radicem inse sed temporales sunt
deinde orta tribulatione &persequutione
propter uerbum confestim scandalisza**nt(ur)
18 &alii sunt qui inspinis seminantur hii sunt qui uerbū
audiunt 19 &erumpnae saeculi &deceptio diuitiarum &circa
reliqua concupiscentiae introeuntes suffocant uerbum
&sine fructu efficiuntur 20 &hii sunt qui supra terrā bo
nam seminati sunt qui audiunt uerbum &suscipiunt &
sexagisimum
fructificant unum ·XXXmum· &unum ·LXmum· &unum ·Cmum· ···
XVIIII. II 21 &dicebat illis numquid uenit lucerna utsubmodio pona
tur aut sublecto nonne utsupra candellabrarum pona
XL. II tur ··· 22 NONest ℍ aliquid absconditum quodnonmanifestet(ur)
nec factum est occultum sed ut inpalam ueniat 23 si quis ha
XLI. II bet aures audiendi audiat ··· 24 &dicebat illis uidete quid
XLII. II audiatis in qua mensura mensifueritis remitietur uobis ··· 25 Qui ℍ
XLIII. X habet dabitur illi &qui nonhabet auferetur abeo ··· 26 &dice
illis (ue)l iactat
bat sic est regnum di quem admodum si eiciat homo semen
tem interra 27 &dormiat &exsurgat die acnocte &semen
germinet &increscat dum nescit ille 28 ultro ℍ terra fruc
tificat primum herbam deinde spicam deinde plenum fru
mentū inspica 29 &cumse pro^{du}xerit fructus statim mittit
XLIIII. II falcem qm adest mesis ··· 30 &dicebat cui adsimilabimus re
gnum di &cui conparabulae conparabimus illud 31 sicut
granum sinapis quod seminatum fuerit interra ascendit
&fit maius omnib; holerib; &facit ramos magnos ita ut
XLV. V (6) poss*int subumbra eius aues caeli habitare ··· 33 &talib; ‖
multis parabulis loquebatur eis uerbum proutp^{o}tera fol. 37r
XLVI. X nt audire 34 sine parabulis lr nonloquebatur eis ··· Seorsum
XLVII. II autem discipulis suis diserebat omnia ··· 35 &ait illis inilla die cum
sero factum esset transeamus contra 36 &dimittentes tur
bam adsummunt eum ita uterat innaui &aliae naues

4,15 hic *in* hec *corr. vid.*
17 scandalisza**nt(ur) (bu *eras.*).
20 LXmum] sexagisimum *s. m. 1.*
26 illis*s. m. 2.* eiciat](ue)liactat*s. m. 1.*
29 pro^{du}xerit (du *s. m. 1*).
33 peterant *cod.:* p^{o}terant (o *s.* e *corr.*).
34 omnia *add. m. 2.*

erant cumillo [37] &facta est procella magna uenti &
fluctus mittebat innauem ita utinpleretur nauis [38] &er
(ue)l ciui
at ipse inpupi super ceruical dormiens &excitant eum
&dicunt ei magister non adte pertinet quia perimus
[39] &exsurgens comminatus est uento &dixit mari tace ob
mutesce &cessauit uentus &facta est tranquilitas ma
gna [40] &ait illis quid timidi estis Necdum habetis fidem &ti
muerunt timore magno &dicebant adalterutrum quis
putatis est iste quia uentus &mare oboediunt ei 5,[1] &uene
runt transfretum maris inregione gyrasinorum [2] &exeu*nti
ei denaui statim occurrit ei demonumentis homo inspu inmun
do [3] quidomicilium habebat inmonumentis &Neq; catenis iam
quis quam eum poterat ligare [4] qm sepe conpedib; &catenis
uinctus disrupisset catenas &conpedes comminuisset &ne
mo poterat eum domare [5] &semper nocte acdie inmonumen
tis &inmontib; erat clamans &concidens se lapidib; [6] uidens
ihm alonge cocurrit &adorauit eum [7] &clamans uoce ma
gna dicit quid mihi & tibi ihu filii di summi adiuro te per dm
neme turqueas [8] dicebat h̄ illi ihs exii sps inmunde abhomine
[9] &interrogabat eum quod tibi nomen est &dicit ei legio nomen
est mihi quia multi sumus [10] &dipreca**batur eum multum
nese expellerct extra regionem [11] erat h̄ ibi grex porcorum
magnus pascens [12] &diprecabantur eum sps dicentes si eiecis ||
nos mitte nos inporcos utineos introeamus [13] &concessit eis fol. 5
statim ihs &exeuntes sps inmundi introierunt inporcos
&magno impetu grex porcorum precipitatus est inmare
adduo milia &suffocati sūnt inmari ··· [14] Qui h̄ pascebant eos
fugerunt &nuntiauerunt inciuitatem &inagros &egresi
sunt uidere quid esset facti [15] &uenerunt adihm &uident
illum qui adᵉmonio uexabantur sedentem uestitum &sa
nae mentis &timuerunt [16] &narrauerunt illis quiuiderant
qualiter factum esset ei qui doemonium habuerat &depor
cis [17] &rogare eum coeperunt utdiscederet afinib; eorum ···
XLVIII. VIII [18] Cumq; ascenderet nauem coepit illum diprecari qui adoe
monio uexatus fuerat utesset cumillo [19] &ihs nonadmissit
eum sed ait illi uade indomum tuam adtuos &adnuntia

4,[38] ceruical] (ue)l ciui(cal) *s. m. 1.*
5, [8] ihs *s. m. alt.*
[9] ei *s. m. 1.*
[10] dipreca**batur (nt *eras. m. 1*).
[13] introierunt (i *s. m. 1*).
[15] dᵉmonio (o *s. m. 1*).
[16] ī *ante* nauem *add. m. alt. ut vid.* ||
doemonio (o *ex* u *corr. m. 1*).

illis quanta tibi dns fecerit &missertus est tui [20] &abiit
&coepit prędicare indecapulli quanta sibi fecisset ihs &
VIIII. omnes mirabantur ··· [21] &cumtranscendisset ihs innaui rursum
II transfretum conuenit turba multa adillum &erat circa
mare [22] &uenit quidam dearchisinagogis Nomine iairus &ui
dens eum procidit adpedes eius [23] &diprecabatur eum mul
tum dicens dnefilia mea inextremis est ueni inpone manus
tuas super eam utsalua sit &uiuat [24] &abiit cumillo &
sequebatur eum turba multa &conprimebant eum [25] &muli
er q; erat inprofluio sanguinis abannis ·XII· [26] &fuerat multa
perpessa aconplurib; medicis &erogauerat omnia sua Nec
quicquam proficerat sedmagis deterius habebat [27] Cum
audisset deihu uenit inturba retro &tetigit uestimen
tum eius [28] dicebat ꝫ quia si uel uestimentum eius titigero
salua ero [29] &confestim siccatus est fons sanguis eius sensit ||
corpori quod sanata esset aplaga [30] &statim ihs cognos fol. 38r
cens insemet ipso uirtutem q; exierat deillo conuersus ad
turbam aiebat quist̃tigit uestimenta mea [31] &dicebant ei
discipuli eius uides turbam conprimentem te &dicis quis me
tetigit [32] &circum spiciebat ihs uidere eam quae hoc feceret mu
lier h̃ timens &tremens sciens quod factum esset inse ue
nit &procidit ante eum &dixit ei omnem ueritatem [34] ille h̃
dixit ei filia fides tua te saluam fecit uade inpace &esto
sana aplaga tua ··· [35] Adhuc eo loquente ueniunt abarchi
sinagogo dicentes ei quia filia tua mortua est quid ultra
ue*xas magistrum [36] ihs h̃ uerbo quod dicebatur audito
ait archisinagogo noli timere tantum modo crede [37] &non
admissit quem quam sequi se Nisipetrum &iacobum &io
hannem fratrem iacobi [38] &ueniunt indomum archisinagogi
&uidit tumultum &flentes &*ie[l]ulantes multum [39] &ingresus
ait eis quid turbamini &ploratis puella nonest mortua
seddormit [40] &inridebant eum ipse uero eiectis omnib; ad
summit patrem &matrem puellae &quisecum erant &in
grediuntur ubi erat puella iacens [41] &tenens manū
puellae ait illi thabithaqumi quod est interpretatum puel
la tibi dico surge [42] &confestim surrexit puella &ambula
bat ··· Erat h̃ annorum ·XII· &obstupuerunt omnes stu

5,[23] dn̄e (*ex* qm?) *in ras. corr. m. 1.*
[30] titigit *cod.* (e *s.* i *pr. s. m. 1?*).
[32] ihs̄ *s. m. 3.*
[38] *ie[l]ulantes *ex* hieulantes *corr. m. 1.*
[41] thabithaqumi *(litterae* q *pars inferior erasa).*

pore maximo [43] &precepit eis uehimenter utnemo id
L. I sciret &dixit dari illi manducare ··· 6,[1] &egressus in
de abiit inpatriam suam &sequebantur illum discipu
li eius [2] &facto sabbato coepit insinagoga docere
&multi audientes admirabantur indoctrina eius dicen
tes unde huic haec omnia &q; est sapientia haec ‖
quae data est illi &uirtutes quae permanus eius efficiun fol.
tur [3] Nonne iste est fabri filius &mariae [mater eius] & frater iacobi
&ioseph &iudae &simonis Nonne sorores eius nobiscum
LI. I hiic sunt &scandaliszantur ineo ··· [4] &dicebat eis ihs quia
Non est propheta sine honore nisi inpatria [sua] &incognatio
ne sua &indomo sua [5] &nonpoterat ibi uirtutem ullam
facere Nisi paucos imfirmos inpossitis manib; curauit
LII. II [6] &miraba*tur propter incredulitatem eorum ··· &circum
LIII. II ibat castella incircui[tu] docens ··· [7] &conuocauit ·XII· &coepit
eos mittere binos &dabat eis potestatem spirituum
inmundorum [8] &prec[e]pit eis Nequid tollerent inuia Nisi
uirgam tantum nonperam nonpanem neq; inzona aes
[9] sed calciatos sandalis &neinduerentur duab; tonicis ···
LIIII. II [10] &dicebat eis quocumq; introieritis indomum illic mane
LV. II te donec exeatis inde ··· [11] &quicumq; nonreciperint uos ex
euntes inde excutite puluerem depedib; uestris intestimo
LVI. VII (8) nium illis ··· [12] &exeuntes predicabant utpenitentiam agerent
[13] &doemonia multa eieciebant &unguebant oleo multos
LVII. II egros & sanabant ··· [14] &audiuit herodis rex mani
festū ꝓ factum est Nomen eius &diceba*t quia iohannis
babtista surrexit amortuis &propter ea uirtutes
operantur inillo [15] alii ꝟ dicebant quia helias est alii ꝟ
dicebant quia propheta est quassi unus exprophetis ···
LVIII. X (2) [16] Quo audito herodis ait q̃em ego decollaui iohannem
LVIIII. II resurrexit amortuis ··· [17] Ipse ꝓ herodis missit &tenuit io
hannem &uincxit eū incarcerem propter herodiadem uxo
LX. VI rem fratris sui philipphi quia duxerat eam ··· [18] Dicebat ꝓ
iohann[e]s herodi nonlicet tibi habere uxorem fratris [t]ui ‖
[19] herodis ꝟ insi[di]ebatur ei &uolebat occidere eum Nec pote fol.
rat [20] herodis ꝟ metuebat iohannem sciens eum uirū iustum

6, [3] mariae] + mater eius *s. m. 1?* + *& add. m. 1?*
[4] sua *s. m. 2.*
[6] miraba*tur (n *eras.*). || circui[tu] (tu *s. m. 2*).
[8] precipit *cod.:* prec[e]pit *corr. m. 1.*
[14] diceba*t (n *eras.*).
[18] iohannis *cod.:* iohann[e]s *corr.* || [t]ui *ex* sui (t *s.* s) *corr. m. 1.*
[19] insi[di]ebatur (di *s. m. 1*).

esse &scm̄ &custodiebat eum &audito eo multa [signa] faciebat
&libenter eum audiebat [21] &cum dies oportunus accidisset
herodis Natalis sui cenam fecit principib; &tribunis &pri
mis galilae [22] cumq; introisset filia ipsius herodiadis &sal
tasset &placuisset herodi simul q; recumbentib; rex ait
puellae pete ame quod uis &dabo tibi [23] &iurauit illi mul
ta quia quid quid petieris dabo tibi licet dimedium regni mei
[24] quę cumexisset dixit matri suae quid petam &illa dixit
caput iohannis babtistae [25] cumq; introisset statim cumfes
tinatione adregem petiuit dicens uolo utprotinus des mihi
indisco caput iohannis babtistae [26] &contristatus ÷ rex prop
ter ius iurandum &propter simul recumbentes Noluit eam
contristare [27] sedmisso statim spiculatore precepit adfer
ri capud eius indisco &decollauit eum incarcere [28] &adtullit
caput eius indisco &dedit illud puellae &puella dedit ma
tri suae [29] quo audito discipuli eius uenerunt &tullerunt cor
s
LXI. pus [eius] &possuerunt illud inmonumento ··· [30] &conuenientes apos
VIII tuli [adihm̄] renuntiauerunt illi omnia q; egerant &docuerant ···
LXII. [31] &ait illis uenite seorsum inlocum desertū &requiescite
X possillum erant ꝫ qui ueniebant &rediebant multi &nec man
LXIII. ducandi spatium habebant ··· [32] &ascenden[te]s innaui abierunt
VI indesertū locū seorsum [33] &uiderunt eos abeuntes &cognoue
runt multi &pedestres deomnib; ciuitatib; concurrerunt il
luc &preuenerunt eos [34] &exiens inde uidit turbam multā
ihs &missertus est super eos quia erant sicut oues nonha
LXIIII. bentes pastorem &coepit docere eos multa ··· [35] &cum iamhora ||
VIII (1) multa fieret accesserunt discipuli eius dicentes [ei] desertus fol. 39v
locus est hic &hora iam preteriuit [36] dimitte illos uteuntes
inproximas uill[as] &uicos emant sibi cibos quos manducent
[37] &respondens ait illis ihs date illis uos manducare &dixe
runt ei euntes emamus denariis ducentis panes &dabimus
eis manducare [38] &dicit eis quot panes habetis ite &uidete
&cum cognouissent dicunt ei ·V· panes &II· pisces [39] &precepit
illis utaccumbere facerent omnes secundum contubernia
super uiride foenū [40] &discu*buerunt perpartes percente
nos &quinquagenos [41] &acceptis ·V· panib; &II· piscib; intuens
incęlū benedixit &fregit panes &dedit discipulis suis utpo

6,[20] signa *s. m. 2.*
[29] eius *s. m. 1.*
[30] adihm̄ *s. m. 1.*
[32] ascenden[te]s (te *s. m. 1*).
[35] ei *s. m. 2.*
[36] uillas (a *ex* o *corr.*).
[40] discu*buerunt (m *eras.*).

nerent ante eos &duos pisces diuissit omnib; [42] &manduca
uerunt omnes &saturati sunt [43] &sustullerunt reliquias
fragmentorum ·XII· coffynos plenos &depiscib; [44] erant ir qui
LXV. VI manducauerunt ·V̄· uirorū ··· [45] &statim coegit discipulos
suos ascendere **nauem utpreciderent eū transfretum ad
LXVI. II bethsaidam dum ipse dimitteret populum ··· [45] &cum dimisis
LXVII. III (4) set eos abiit inmontem solus orare ··· [47] &cum sero esset
iamerat nauis inmedio mari &ipse solus erat interra
[48] &uidens eos laborantes inremigando erat ꝫ uentus con
trarius eis &circa quartam uigiliam noctis uenit adeos ihs
ambulans sup*ra mare &uolebat preterire eos [49] atilli
uiderunt eum super mare ambulantem putauerunt fan
tasma essė &exclamauerunt [50] omnes qui uiderant eum &
LXVIII. VI conturbati sunt &statim loquutus est cum eis &dixit eis
confidite ego sum Nolite timere ··· [51] &ascendit adillos innauem
&cessauit uentus &plus magis intra se stupebant [52] non
enim intellexerunt depanib; erat ꝫ cor illorum obcecatū ‖ d
[53] &cumtransfretassent uenerunt interrā genesareth & fol. 4
LXVIII. II adplicuerunt ··· [54] Cumq; egresissent denaui continuo cogno
uerunt eum uiri loci illius [55] &percurrentes runiuersā re
gionem illā coeperunt ingrabatis eos qui se male habe
bant circumferre ubi audiebant esse eum [56] &quocumq;
introiebat inuicos uel inuillas aut inciuitates inplateis
ponebant infirmos &diprecabantur eum utuel fymbri
am uestimenti eius tangerent &quot quot tangebant
LXX. X eum salui fiebant ··· 7,[1] &conueniunt adeum pharisei &qui
dam describis uenientes abhierusolimis [2] &cū uidis
sent quosdā exdiscipulis eus communib; manib; id ÷ nonlotis
manducare panem uituperauerunt [3] phariseı ꝫ &iudeı
nisi crebro lauent nonmanducant tenentes traditionem
seniorū [4] &aforo nisi babtiszentur noncomedunt &alia
multa sunt q; tradita sunt eis seruare babtismata ca
LXXI. VI licum &urceorum &aenamentorū &lectotum ··· [5] &interro
gauerunt eum pharisaei &scribae quare discipuli tui Non
ambulant iuxta traditionem seniorū sed communib; ma

6,[45] **nauem (in *eras.*). ‖ eū *s. m. 2.* ‖ bethsaidam (s *s. m. 1*).
[48] adeos] + ihs *add. m. alt.* ‖ sup*ra e *eras.*).
***Fol. 39v** mg. inf. litt. d finem quinionis quarti indicat.*
[54] egresissent (s *s. m. 1*).
[55] ī = in *add. m. 1.*
7, [2] quosdā (dā *add. m. 1*). ‖ manib; *s. m. 1.*
[4] orceorum *cod.* (u *s.* o *pr. s. m. 1*).
[5] communib; *cod.:* cummunib; *corr. m. 1.*

nib; manducant panem [6] at ille respondens ait [illis] bene pro
phetauit essaias deuobis hippochritis sicut scriptū est
populus hic labiis me honorat cor h̄ eorum longe est ame
[7] inuanum h̄ me colunt docentes doctrinas &precepta ho
minū [8] relinquentes ꝫ mandatum di tenentes traditionem
hominū babtismata urceorū &calicū &alia similia hiis
facitis multa [9] &dicebat illis bene inritum facitis precep
tum di uttraditionem uestram seruetis [10] moyses h̄ dixit
honora patrem tuū &matrem tuā &quimaledixeri*t
patri uel matri morte morietur [11] uos h̄ dicitis sidixerit ‖
homo patri aut matri corban quod est donum quodcūq; [est] fol. 40v
exme tibi proderit [12] &ultra nondimittitis eum facere quic
quam patri suo uel matri [13] rescindentes uerbū di pertra
ditionem uestrā quam tradidistis &similia huius modi
multa facitis [14] &aduocans iterū turbā dicebat illis audi
te me omnes &intelligite [15] Nihil est extra hominem introiens
ineū quod possit eum coinquinare sedq; dehomine proce
dunt illa sunt q; cummunicant hominem [16] siquis habet au
LXXII. res audiendi audiat ··· [17] &cum introisset indomū aturba in
V terrogabant eū discipuli eius parabulam [18] &ait illis
sic &uos inprudentes estis nonintelligitis quia omne quod
extrinsecus introiens inhominem Nonpotest eum cummunicá
re [19] qm [non] intrauit incor eius sedinuentrem &insecessū exiit
purgans omnes escas [20] dicebat h̄ qmq; dehomine exeunt illa
coinquinant hominem [21] abintus h̄ decorde hominū cogitatio
nes malae procidunt adulteria fornicationes homicidia
[22] furta auaritiae nequitiae dolus inpu[di]citia oculus malus
blasphemia superbia stultitia [23] omnia haec mala abintus
procedunt &communicant hominū *(sic)* [24] &inde surgens abiit
infines tyri &sidonis &ingresus indomū neminem uoluit scire
&nonpotuit latere [25] mulier ꝫ statim ut audiuit deeo cuius
filia habebat spm inmundū intrauit &procedit adpedes
XXIII. eius [26] erat ꝫ mulier gentilis sirophenisa genere ··· &roga
VI bat eū utdoemoniū eieceret defilia eius [27] qui dixit illi si

---

7, [8] illis *s. m. 2.*
[10] maledixeri*t (n *eras.*).
[11] quodcūq;] + est *add. m. alt. (= rush;* ex me est *will).*
[13] rescindentes *cod.:* resc[e]ndentes (e *s. m. alt.; = ox rush*).
[19] non *s. m. 1.*
[21] fornicationes *cod.:* f[u]rnicationes (u *s. m. 1*). || homicidia *cod.:* h[u]micidia (u *s. m. 1*).
[22] inpu[di]citia (di *s. m. 1*).
[23] communicant *cod.:* c[u]mmunicant (u *s. m. 1*).

ne prius saturari filios nonest ℍ bonū summere panem
filiorū &mittere canib; [28] at illa respondens dixit ei utiq;
dne nam &catelli ędunt submensa demicis puerorū [29] &ait
illi ihs propter hunc sermonem uade &exiit doemonium ||
afilia tua [30] cumabiisset domū suā inuenit puellam iacentem fol. 4
LXXIIII. supra lectum &doemonium exisse ··· [31] &iterū exiens definib;
X tyri uenit persidonem admare galilae inter medios fines
decap^{h}oleos [32] &adducunt ei surdum &mugillatū &dipreca
bantur eum utinponat illi manū [33] &adprehendens eum de
turba seorsū missit digitos suos inauriculas illius &
expuens tetigit linguam eius [34] &respiciens incaelū ingemuit
&ait illi epheta quodest ^{ad}aperire [35] &statim apertae sunt
aures eius &solutū est uinculū linguae eius &loqueba
LXXV. tur recte [36] &precepit illis necui dicerent ··· Quanto ℏ eis
VIII precipiebat tanto magis plus predicabant [37] &eo amplius
admirabantur dicentes bene omnia facit &surdos facit
LXXVI. audire &mutos loqui ··· 8,[1] INIllis dieb; iterū cumturba mul
V ta esset cū ihū nec haberent quod manducarent conuocatis
(ue)l sup(er) turbā
discipulis ait illis [2] missereor turbae huic quia ecce iam tri
duo sustinent me nec habent quod manducent [3] &si dimisse
ro eos ieiu*nos indomum suā defficient inuia quidam ℍ ex
eis delonge uenerunt [4] &respo^{n}derunt ei discipuli sui unde
istos poterit quis hic saturare panib; insolitudine [5] &in
terrogauit eos quot panes habetis qui dixerunt ·VII· [6] &
precepit turbae discumbere super ** terram &accipiens
·VII· panes gratias agens fregit &dabat discipulis suis
utadponerent &adpossuerunt turbae [7] &habebant pisci
culos paucos &ipsos benedixit &iussit adponi [8] &mandu
cauerunt &saturati sunt &sustullerunt quod supera
uerat defragmentis ·VII· sportas erant ℏ quimanducau
erunt quassi ·$\overline{\text{IIII}}$· &dimissit eos [9] &statim ascendens naue
cumdiscipulis suis uenit inpartes dalmanutha :::::::::::: ||
LXXVII. [11] &exierunt pharisaei coeperunt conquirere cumeo querentes fol. 4
IIII abillo signū decaelo temptantes eū [12] &ingemescens spu ait ···
LXXVIII. Quid generatio ista querit signū amen dico uobis sidabitur
VI

7, [31] decap^{h}oleos *corr. ex* decapuleos *(= ept;* decapulis *lich).*
[34] aperire *cod.:* ^{ad}aperire (ad *s. m. alt.; — cf.* adperire *rush;* aperire *ar ept ken will).*

8, [1] cū $\overline{\text{ihū}}$ *s. m. 3 (= ox^{e} will Steph Sixt: nulli codd. gr. ap. Ti).*
[2] turbae *cod.:* (ue)l sup(er) turbā *s. m. 1.*
[4] respo^{n}derunt (n *s. m. 1).*

generationi isti signum [13] &dimittens eos ascendens iterum
nauem &abiit transfretum [14] &obliti sunt summere panes
XVIIII. VI &Nisi unum panem nonhabebant secum innaui ··· [15] &precipiebat
eis ihs dicens uidete cauete afermento pharisaeorū &saduc
LXXX. VI aeorum &fermento herodis ··· [16] &cogitabant adalterutrū dicen
tes quia panes nonhabemus [17] quo cognito ait illis ihs̄ quid co
gitatis quia panes nonhabetis nondum cognoscitis neq; intel
legitis adhuc cęcatū habetis cor uestrū [18] oculos habentes
nonuidetis &aures habentes nonauditis nec recordamini
[19] quo**^{mo}do ·V· panes fregi in$\overline{V}$· &quot cofynos fragmentorū sus
tullistis &dicunt ei XII· [20] qnto &VII· panes in ·$\overline{IIII}$· quot sportas fragm(en)tor(um) tulistis
dicunt ei ·VII· [21] &dicebat eis quomodo nondū intellegetis
XXXI. X ··· [22] &ueniunt bethsaida &adducunt ei cecū &roga
bant eū utillū tangeret [23] &adprehendens manū ceci duxit
eum extra uicū &spuens inoculos eius inpossitis manib; suis
interrogauit eum si aliquid uideret [24] &aspiciens ait uideo ho
mines uelut arbores ambulantes [25] deinde iterū inpossuit
manus super oculos eius &coepit uidere &restitutus est
ita utuideret clare omnia [26] &missit eū indomū suā dicens
XXXII. I uade indomū tuā &si inuicum introieris Nemini dixeris ··· [27] &eg
resus est ihs̄ &discipuli eius incastella cessarae philipphi
&inuia interrogabat discipulos suos dicens quem me di
cunt esse homines [28] quiresponderunt illi dic^{en}tes iohannem
babtistā alii heliā alii uero quassi unū exprophetis [29] tunc
XXIII. II dicit illis uos uero quem me dicitis esse ··· Respondens petrus
ait ei tues $\overline{xps}$ [30] &comminatus e*st eis necui dicerent deillo
[31] &coepit docere eos q$\overline{m}$ oportet filiū hominis multa pati ‖
&reprobari aseniorib; &asumis sacerdotib; &scribis &occi fol. 42r
di &post tres dies resurgere [32] &palam uerbū loquebat(ur) ···
XXIIII. VI &adprehendens eum petrus coepit increpare eū [33] qui conuer
sus &uidens discipulos suos comminatus ☞ petro dicens uade
retro me satanas q$\overline{m}$ nonsapis q; di sunt sed q; hominum :::
XXXV. II [34] &conuocata turba cū discipulis suis dixit eis siquis uult
post me uenire deneget se ipsū &tollat crucem suā &se
quatur me [35] qui ꝺ uoluerit animā suā saluam facere
perdet eam qui h̄ perdiderit animā suā propter me & propt(er)
euangeliū saluam eā faciet [36] quid ꝺ proderit homini silucre

---

8,[19] quo**^{mo}do *ex* quando (an *eras.;* mo *s.*) *corr. m. 1?*
[19] *eqq.* &dicunt ... intellegetis *om. cod.; add. m. alt. mg. sup.*
[28] dic^{en}tes (en *s. m. 1*).
[30] e*st (i *eras.*).
[33] comminatus] + ☞ = est *s. m. 1.*
[35] propt(er) *ante* euangeliū *s. m. 2.*

tur uniuersū mundū &detrimentū faciat animae suae
LXXXVI. II 37 aut quid dabit homo commutationis pro anima sua ··· 38 Qui
enim confussus me fuerit &mea uerba ingeneratione ista
adultera &peccatrice &filius hominis confundetur eū cum
LXXXVII. II uenerit ingloria patris cū angelis scīs ··· 39 &dicebat illis amen
dico uobis quia sunt quidam deh'ꝛc stantib; quinongustabunt
mortem donec uideant regnū di ueniens inuirtute 9,1 &post dies
sex adsumpsit ihs̄ petrū &iacobū &iohannem &ducit illos inm
ontem excelsū seorsū solus &transfiguratus est coram
ipsis 2 &uestimenta ipsius facta sunt splendentia candida
uelut nix qualia fullo super terrā nonpotest facere
candida 3 &apparuit illis helias cū moysse erant loquentes
cū ihu 4 &respondens petrus ait ihū rabbi bonū est h'ic nos
esse &faciamus tria tabernacula tibi unū &moyssi unum
&heliae unū 5 non ꝯ sciebat quid diceret erant ꝯ intimore
exterriti 6 &facta est nubs obumbrans eos &uenit uox de
nube dicens hic est filius meus carissimus audite illū 7 &
statim circū spicientesneminem amplius uiderunt Nisi ihm ‖ fol. 4
tantum secum 8 &discendentib; illis demonte precepit necui q;
uidissent Narrarent nisi cū filius hominis amortuis resurre
LXXXVIII. X xerit ··· 9 &uerbū continuerunt apud se conquirentes quid esset
LXXXVIIII. VI cum amortuis resurrexerit ··· 10 &interrogabant eū dicentes
quid ergo dicunt scribae &pharisaei quia heliā oportet ueni
re primū 11 qui respondens ait illis helias cū uenerit primo res
tituet omnia &quomodo scriptū est infiliū hominis utmulta
patiatur &contempnatur 12 sed dico uobis quia &helias iam
uenit &fecerunt illi quaecūq; uoluerunt sicut scriptū est de
(ue)l magnam
XC. X eo ··· 13 &ueniens addiscipulos suos &uidit turbā multam circa
eos &scribas conquirentes cū illis 14 &confestim omnis populus ui
dens eū stupe factus est &expauerunt &occurrentes salutaba
XCI. II nt eū 15 &interrogauit eos quid inter uos conquiritis ··· 16 &res
pondens unus deturba dixit magister adtulli filiū meū ad
te habentem spm inmundū 17 qui ubicumq; eū adprehenderit
allidit eū &spumat &stridit dentib; &arescit &duxi disci
pulis tuis uteiecerent illū &nonpotuerunt 18 qui respondens
ait illis ogeneratio incredula quam diu apud uos ero quamdiu

8,37 confussus (u *pr. fort. in ras. m. 1*).
39 h'ꝛc *ex* hiic *corr.*
9, 1 adsumpsit] + ihs *s. m. alt.*
7 circū spicientes (tes *corr. m. 1*).
18 multam *cod.:* (ue)l magnam *s. m. 1.*
18 illis *s. m. 1.*

patiar uos adferte illū adme [19] &adtull*erunt eū &cum ui
disset eum statim sps discerpsit eū conturbans &elisus
interra uolutabatur spumans [20] &interrogauit patrem
eius quantū temporis est exquo ei hoc accedit at ille ait
abimfantia [21] &frequenter eū &inignem &inaquam missit uteū
perderet sed siquidpotes adiuua nos missertus [esto] nostri
[22] Ihs hr ait illi sipotes credere omnia possibilia sunt creden
ti [23] &continuo exclamans pater pueri cūlacrimis aiebat
credo [dne] adiuua incredulitatem meā [24] &cū uideret ihs concurren
tem turbam comminatus est spui inmundo dicens illi [(ue)l stulte] surde ||
&mute sps tibi precipio exii abeo &amplius Neintroeas ineum fol. 43r
[25] &clamans &multum discerpens eū exiit abeo &factus est sicut
mortuus ita utmulti dicerent quia mortuus est [26] ihs hr tenens
XCII. x manū eius eleuauit eū &surrexit ··· [27] &cū introisset domum
discipuli eius secreto interrogabant eū quare nos nonpotui
h
mus eiecere eū [28] &dixit illis [ihs] hoc genus innullo potest exire ni
XCIII. II si inoratione &ieiunio ··· [29] &inde profecti pretergrediebantur
galilaeam Nec uolebat quemquam scire [30] docebat hr discipulos
suos &dicebat illis qm filius hominis tradetur inmanus homi
num &occident eū &occisus tertia die resurget [31] at illi ignora
XCIIII. x bant uerbū &timebant interrogare eū ··· [32] &uenerunt caph
arnauū quicumdomi essent interrogabat eos quid inuia trac
XCV. II tabatis ··· [33] At illi tacebant siquidem inuia [intra se] disputauerant qu
is illorū maior esset [34] &resedens uocauit ·XII· &ait illis siquis
uult primus esse erit omniū nouissimus &omniū minister ···
XCVI. I [35] &accipiens puerum statuit eū inmedio eorū quem cum conspe
xisset dixit illis [36] quisquis unū exhuius modi pueris susceperit in
nomene meo me recipit &qui me susceperit nonme suscipit sed
XCVII. VIIi eū quime missit ··· [37] Respondit illi iohannis dicens magister uidi
mus quendā innom^{i}ne tuo eiecentem doemonia qui nonsequitur
nos &prohibuimus eū [38] ihs hr ait nolite prohibere eū nemo
est ꝯ quifaciat uirtutem innomine meo &possit cito male lo
XCVIII. III qui deme [39] qui ꝯ nonest aduersū uos prouobis est ··· [40] Quis qu
is ꝯ potū d^{e}derit uobis calicem aquae frigidae [tantū] innomine meo

---

9,[19] adtull*erunt *ex* adtullit *corr. m. 1 iam antequam verba sequentia scriberet.*
[21] missertus] + esto *s. m. 2.*
[23] credo] + dne *s. m. alt.; cf. Wo.*
[24] surde *cod.:* (ue)l stulte *s. m. 2.*
[28] ihs *s. m. 3 (= ar ken lich).*
[33] intra se *s. m. 2 (cf.* inter se *big tol vg).*
[37] iohannis *cod.:* iohann^{e}s (i *exp.* e *s. m. alt.*). || nom^{i}ne (i *s.* e *s. m. 1*).
[40] d^{e}derit (e *s.* i *corr. m. alt.*). || tantū *s. m. 2.*

quia xpi estis amen dico uobis quia nonperdet mercidem suam ···
XCVIIII. II 41 &quisquis scandaliszauerit unū exhiis pussillis credentib;
inme bonū est illi magis sicircū daretur mola asinaria in
C. collo eius &inmare mitteretur ··· 42 &si scandaliszauerit ||
te manus tua abscide illam bonum est tibi debilem introire fol. 4
inuitā quam duas manus habentem mitti ingyhennam ignis
CI. II inextinguabilis ··· 43 Ubi uermis eorū nonmoritur &ignis nonextin
guitur 44 &si pes tuus te scandaliszat ambuta illū bonū est
tibi cludū introire inuitā ęternā quam duos pedes habentem
mitti ingyhennam ignis inextinguabilis 45 ubi uermis eorū nonmo
ritur &ignis non extinguitur 46 quod si oculus tuus scandaliszat
te eiece eū & p(ro)iece abste bonū est tibi luscū introire inregnū dī quam
duos oculos habentem mitti ingyhennā ignis 47 ubi uermis eorum
nonmoritur &ignis nonextinguitur 48 omnis ℍ ignis salietur &
CII. II omnis uictima salietur ··· 49 Bonū est sal quod si sal insalsum
is
fuerit inquo illud condietur habete inuobis salem &pacem
CIII. VI habete inter uos ··· 10,1 &inde surgens uenit infines iudeae ultra
iordanen &conueniunt iterū turbae adeū &sicut consueue
rat iterum docebat eos 2 &accidentes pharisaei iterū inter
rogabant eū silicet uiro uxorem dimittere temptantes
eum 3 at ille respondens dixit eis quid uobis precepit moyses
4 qui dixerunt moyses permissit libellū repudi scribere &di
mittere uxorē 5 quib; respondens ihs ait illis adduritiā cordis uestri
scribsit uobis moises preceptū hoc 6 abinitio hr creaturae masculū
&feminam fecit illos ds dicens 7 propter hoc relinquet homo
patrem &matrem &adherebit uxori suae 8 &erunt duo incar
ne una itaq; iamNonsunt duo sed una caro 9 quod ergo ds coniunc
CIIII. X xit homo nonseparet ··· 10 &indomū iterū discipuli eius deeodem
CV. II interrogauerunt eū ··· 11 &dicit illis quicumq; dimisserit uxorem
suā &aliā duxerit adulteriū comittit super eam 12 &si uxor
CVI. II dimisserit uirū suū &ali nubserit moechatur ··· 13 &offereba
nt ei paruulos uttangeret illos Discipuli hr comminabantur ||
offerentib; 14 quos cum uideret ihs indigne tullit &ait illis sinite fol. 4
paruulos uenire adme &neprohibueritis eos taliumest ℍ
(ue)l dī
regnū caelorū 15 amen dico uobis quisq; nonreciperit regnū dī ue

---

9,41 pussillis (u *s.* o *corr. m. 1*).
45 non *s. m. 1.*
46 eiece eū] + & p(ro)iece abste *s. m. 2.*
49 condietur *cod.:* condietis (ur *exp.* is *s. m. 2*).

10, 4 uxorē *s. m. 2.*
5 illis *s. m. 2.* || moises *s. m. 2 vel 3.*
9 coniuncxit (con *s. m. 2*).
13 paruolos *cod.:* paruulos (u *s. m. 1*).
14 paruulos (u *s.* o *s. m. 1*). || caelorum *cod.:* (ue)l di *s. m. 1.*

lut paruulus nonintrab^{it} inillud [16] &conplexans eos &inponens
CVII. II manus super eos benedicebat eos ··· [17] &cum egresus esset inuiã
procurrens quidã genu flexu ante eũ rogabat eum ^{dicens} magis
ter bone quid faciam utuitam aeternã percipiã [18] ihs hr dixit
ei quid me dicis bonũ nemo bonus Nisi solus ds [19] precepta nos
ti Neadulteres Neoccidas Nefureris Nefalsũ testimoniũ dixeris
Nefraudem feceris honora patrem tuũ &matrem tuã [20] &
respondens ait illi magister haec omnia obseruaui aiuuentu
CVIII. II te mea ··· [21] Ihs hr intuens eũ dilexit eũ &dixit illi unũ tibi deest uade
quaecumq; habes uende &da pau$^{perib;}$ &habebis thesaurũ incẽ
CVIIII. II lo &ueni sequere me ··· [22] Qui contristatus inuerbo abiit merens
erat ℍ habens multas possessiones [23] &circũ spiciens ihs ait
discipulis suis quam dificile qui pecunias habent inregnũ di
intrabunt [24] discipuli hr obstupescebant inuerbis eius atihs
rursus respondens ait illis filioli quam difficile est confiden
tes inpeconis inregnũ di introire [25] facilius est camellũ perfo
ramen acus transire quam diuitem intrare inregnũ dī [26] qui
magis mirabantur dicentes adsemet ipsos &quis potest sal
uus fieri [27] intuens illos ihs ait hoc ^{apud} homines inpossibile est sed
non apud dm omnia ℍ apud dm possibilia sunt [28] &coepit petrus
dicere ei ecce ^{nos} dimissimus omnia &sequuti sumus te quid ergo
CX. erit nobis ··· [29] Respondens ihs ait amen dico uobis Nemo est qui
relinquerit domũ aut fratres aut sorores autpatrem aut
matrem autfilios aut agnos propter me &propter euangeliũ
[30] quinonacci^{pi}et centies tantũ Nunc intempore hoc domus &fratres ‖
&sorores &matres &filios &agros cũ persequutionib; &infu fol. 44v
CXI. II turo sẽculo uitã eternã ··· [31] Multi hr erunt primi Nouissimi
CXII. e II &Nouissimi primi ··· [32] ERant hr inuia ascendentes inhierusolima
&precedebat illos ihs &stupebant &sequentes timebant
&summens iterũ ·XII· coepit illis dicere q; essent uentura [33] quia
ecce ascendimus inhierusolima &filius hominis tradetur prin
cipib; sacerdotũ &scribiis &seniorib; &dampnabunt eum
morti &tradent eũ gentib; [34] &in*ludent ei &conspuent eum
& flagellabunt eũ &interficient eũ &tertia die resurget ···
CXIII. VI [35] &accidunt adeũ iacobus &iohannis ^{filii} zebedẽi dicentes ma
gister uolumus utquodcũq; petierimus facias nobis [36] atil

10, [15] intrab^{it} (it *s. m. 1*).
[17] dicens *s. m. 2?*
[21] pau$^{perib:}$ (erib; *in ras. corr. m. 2*).
[23] pecunias (u *ex* o *rad. corr.*).
[27] apud *s. m. 2?*
[28] nos *s. m. 1.*
[30] acci^{pi}et (pi *s. m. 2*).
[32] CXII· e II (e *ante* II *add. m. alt.*).
[34] in*ludent (c *eras. vid.*).
[35] filii *s. m. 2.*

le dixit quid uultis utfaciam uobis [37] &dixerunt danobis ut
unus addexteram tuā &unus adsinistrā tuā sedeamus inglo
ria tua [38] ihs hr dixit eis nescitis quid petatis potestis bibere
calicem quem ego bibiturus sū aut babtismo quo ego babtis
zor babtiszari [39] at illi dixerunt ei possumus ihs hr ait eis
calicem quem bibo bibetis &babtismo quoego babtiszor bab
tisza[bi]mini [40] sedere hr addexterā meā aut adsinistrā nonest
CXIII. II meū dare uobis sedquib; paratū est ··· [41] &audientes ·X· indig
nati sunt deiacobo &iohanne [42] ihs hr uocans eos ait illis sci
tis quia hii qui uidentur principari gentib; dominantur eis
&principes eorū potestatem habent ipsorū [43] Nonita est hr
inuobis sed quicumq; uoluerit fieri maior erit uester minis
ter [44] &quicumq; inuobis uoluerit primus erit omniū seruus
CXV. IIII [45] Nam &filius hominis nonuenit utminist[ra]retur ei sed utminis
traret &daret animam suā red**emptionē promultis :::::
CXVI. II [46] &ueniunt hiericho &proficiscente eo dehiericho &discipuli eius
&plurima multitudine filius time* bar*i meas cecus sedebat ||
iuxta uiam mendicans [47] quicumaudisset quia ihs naszarenus fol.
est coepit clamare &dicere filii dauid ihu misserere mei
[48] &comminabantur ei multi uttaceret at ille multo magis
clamabat filii dauid misserere mei [49] &stans ihs precepit
illū uocari &uocant cecū dicentes ei animequior esto sur
ge uocat te magister [50] qui proiecto uestimento suo exiliens
uenit adeū [51] &respondens illi ihs dixit quid uis tibi faciam ce
cus hr dixit ei rabboni utuideam [52] ihs hr dixit illi uade fides tua
CXVII. II te saluum fecit &confestim uidit &sequebatur eū inuia ··· 11,[1] &
cum adpropinquaret hierusolimae &bethaniae admontem oli
ueti mittit duos exdiscipulis suis [2] &ait illis ite incastellum
quod contra uos est &statim introeuntes inillud inueni
etis pullū ligatū super quem adhuc **nemo hominū se
dit soluite illū &adducite [3] &siquis uobis dixerit quid
facitis hoc dicite quia dno necessarius est &continuo illum
CXVIII. II dimittet huc ··· [4] &abeuntes inuenerunt pullum ligatū ante
ianuam foris inbiuio &solunt *(sic)* eū [5] &quidam deillic stantib;

10, [37] qm secreti *adscripsit m. 2 in margine sinistro iuxta lineam, quae incipit*, le dixit.. *'; glossa esse videtur.*
[39] babtiza[bi]mini (bi *s. m. 1*).
[45] minist[ra]retur (ra *s. m. 1*).
[46] time* (i *eras.; — cf.* timei *harl ken lich rush will;* thimaei *rell.*). || bar*i meas: *fuisse vid.* barti meus *(inter* i *et* m *interstitium esse vid.;* u *in* a *corr. m. 1;* ti *s. m. 2; — cf.* bartimeus *am big cant cav ept hub ing lich med ox rush tol;* barthimeus *ar g*$_1$ *mart will;* barthimeas *ken).*

dicebant illis quid facitis soluentes pullū [6] qui dixerunt
illis sicut preciperat illis ihs &dimisserunt eis [7] &duxe
runt pullū adihm &inpossuerunt illi uestimenta sua
&sedit super eū [8] multi ℏ uestimenta sua instrauerunt
inuia alii ℏ frondes dearborib; cedebant &sternebant in
XVIIII. I uia ··· [9] &qui preiebant &qui sequebantur clamabant dicen
tes osanna [10] benedictus qui uenit innomine dni benedictū
quod uenit regnū patris nostri dauid**osanna inexcelsis ···
CXX. VI [11] &introiuit[a] inhierusolima intemplum &circum spectis om
nib; cum iam uespera esset hora exiit inbethania cū ·XII· dis
cipulis suis [12] &alia die cū exiret abethania essuriit ‖
[13] cumq; uidisset alonge ficū habentem folia &uenit uidere si fol. 45v
quid forte inueniret inea &cum uenisset adeum nihil inuenit
preter folia non ℍ erat tempus ficorū [14] &respondens dixit etiā
nona[m]plius inęternū quisquā exte nemo fructū manducet &audie
CXXI. I bant discipuli eius ··· [15] &ueniunt hierusolimam &cū introisset
templū coepit eiecere uendentes &ementes intemplo &mensas
Nummulariorū &cathedras uendentiū columbas euertit [16] &
nonsinebat utquisquā transferet uas pertemplū [17] &docebat
dicens eis nonne scribtū est quia domus mea domus orationis
uocabitur omnib; gentib; uos ℏ fecistiseā speluncā latronum ···
XXII. I [18] Quo audito principes sacerdotū &scribae querebant quomodo
eū perderent timebant ℍ eū qm̄ uniuersa turba mirabant(ur)
XXIII. X super doctrinā eius ··· [19] &cū uespera facta esset egrediebat(ur)
deciuitate [20] &cū transfretassent uiderunt ficum aridā fac
tā aradicib; [21] &recordatus petrus dicit ei rabbi ecce ficus
XXIIII. VI cui maledixisti aruit ··· [22] &respondens ihs ait illis habete fidem
di [23] amen dico uobis quia quicūq; dixerit huic monti tollere &
mittere inmare &nonhessitauerit incorde suo sedcredide
CXXV. IIII ***rit quia quodcumq; dixerit fiat fiet ei ··· [24] Propter ea dico
uobis omnia quęcūq; orantes petitis credite quia accipietis
XXVI. VI &ueniet uobis ··· [25] &cū stabitis adorandū dimittite siquid habe
tis aduersus aliquem utpater uester quiincelis est dimittat
uobis peccata uestra [26] quod siuos nondimisseritis Nec pater
f XXVII. II uester quiincelis est dimittet uobis peccata uestra ··· [27] &ue
niunt rursū hierosolimā &cū ambularet intemplo accedunt
adeū summi sacerdotes &scribae &seniores [28] &dicunt illi in

---

11,[11] introiuit *cod. (= Wo):* intr[a]uit (oi *exp.* a *s. m. 2; — cf.* intrauit g_1).

[14] a[m]plius (m *s. m. 1*). ‖ nemo *s. m. alt.?*

[17] fecistis (s *alt. add. m. 1*).

[28] dicunt (un *in ras.*).

qua potestate haec facis &quis tibi dedit hanc potestatem ut
haec facias ··· [29] Ihs ꝛ respondens ait illis interrogo[bo] &ego unū ‖
uerbū &respondete mihi &dicam uobis inqua potestate haec fol. 46r
faciā [30] babtismū iohannis decelo erat an exhominib; respon
dete mihi [31] atilli cogitabant secū dicentes sidixerimus dece
lo dicet nobis quare ergo noncredidistis ei [32] sidicemus exhominib;
timemus populū omnes ℏ habebant iohannem quia uere pro
pheta esset [33] &respondentes dixerunt ihu nescimuś respon
dens ihs ait illis nec ego dico uobis inqua potestate haec facio :::
CXXVIII. II 12,[1] &coepit illis inparabulis loqui uineam pastinauit homo
&circū dedit sepem &fodit lacū &edificauit turrem &loca
uit eā agricolis &peregreprofectus est [2] &missit adagri
culas intempore seruū utabagriculis acciperet defruc
tu uinae [3] qui adprehensū eum ciciderunt &dimisserunt eū
uacuum [4] &iterū missit adillos aliū seruum &illū incapi
te uulner[auer]unt &contumelis adficerunt [5] &rursū aliū mis
sit &illū occiderunt &plures alios quosdā cedentes alios
uero occidentes [6] adhuc ergo habens unū filiū carissimū &
illū missit adeos nouissimū dicens quia uerebunt(ur) filiū meū
[7] coloni ꝛ dixerunt adinuicem hic est heres uenite occidamus
eū &nostra erit her[e]ditas [eius] [8] &adprehendentes eum occiderunt
&eiecerunt extra uineā [9] quid ergo faciet dns uinae &ueniet
&perdet colonos &dabit uineā aliis [10] nec scripturā hanc legis
tis lapidem quem reprobauerunt edificantes hic factus est
incapu[t] anguli [11] adno factū est istud &est mirabile inocu
CXXVIIII. I lis nostris ··· [12] &querebant eū tenere &timuerunt turbam
cognouerunt ℏ qm adeos parabulā hanc dixerit &relicto
CXXX. II eo abierunt ··· [13] &mittunt adeū quo[s]dam cū herodianis &pha
risaeis uteū caperent inuerbo [14] qui uenientes dicunt ei magis
ter scimus qm uerax es &noncuras quemquā nec ℏ uides ‖
infaciem hominum sedinueritate uiam di doces dic ergo nobis fol. 46v
licet tributū dari cessari annondabimus [15] qui sciens uersutiā
eorū ait illis quidme temptatis adferte mihi denarium ut
uideam [16] atilli obtullerunt ei &ait illis cuius imago haec
&inscribtio dicunt illi cęssaris [17] respondens h(autem) ihs ait illis reddi
te ergo q; sunt cessaris cessari &quae sunt di do &mirabant(ur)

11,[29] interrogo *cod.*] + bo *s. m. 1* (interrogabo *Wo vg*).

12, [4] uulner[auer]unt (auer *s. m. 1*).
[7] heriditas *cod.*: her[e]ditas (e *s.* i *corr. m. 1?*)] + eius *s. m. 2.*
[10] capud *cod.* (t *s.* d *corr.*).
[13] quo[s]dam (s *s. m. 1*).
[17] respondens] + h(autem) *s. m. 1 compendio illo usa quod litterae* h *simile est.*

super eū [18] &uenerunt adeū sadducaei qui dicunt resurrectio
nem nonesse &interrogabant eū dicentes [19] magister moyses
nobis scribsit ut si cuius frater mortuus fuerit &dimisse
rit uxorem &filius nonrelinquerit utaccipiat frater eius
uxorem ipsius &resuscitet semen fratri suo [20] ·VII· ergo fratres
erant apud nos &primus uxorem accepit &mortuus est non
relicto semine [21] &secundus accepit eam &mortuus est &nec
iste reliquit semen &tertius similiter [22] &acciperunt eā simi
liter ·VII· &nonrelinquerunt semen nouissima omniū defuncta
est &mulier [23] inresurrectione ergo cum resurrexerint cuius
dehiis erit uxor ·VII· ꝯ habuerunt eā uxorem [24] &respondens
ihs ait illis nonne ideo erratis nonscientes scribturas n*eq;
uirtutem dī [25] cū ꝯ amortuis resurrexerint neq; nubent neq;
nubentur sed erunt tamquā angeli in cęlis [26] demortuis hr quod
resurgant nonlegistis inlibro moysi super rubū quomodo
dixerit illi ds inquiens ego sum ds abra*hā &ds isᵃac &ds
iacob [27] non est ds mortuorū sed uiuentiū uos ergo multū erra
XXXXI. tis ··· [28] &accessit unus describiis qui audierant illo conquiren
VI tes qm bene illis responderit interrogauit eū magister
quod est primū omniū mandatū [29] ihs hr respondit ei quia primū
omniū mandatū est audi israhel dns ds tuus ds unus est [30] &
diliges dnm dm tuum extoto corde tuo &extota anima tua ‖
&extota mente tua &extota uirtute tua fol. 47r
hoc est primū mandatū [31] secundū hr simi
le huic diliges proximū tuū tamquā te
ipsū maius horū aliud mandatū non est ···
XXXII [32] &ait illi scriba bene magister inueri
X tate dixisti quia unus ds est &nonest alius
preter eū [33] &ūtdiligatur extoto corde &extoto intellectu
&extota anima &extota fortitudine &diligere proximum
tamquam se ipsū maius est omnib; holocʰaustomatib;

12,[24] n*eq; (a *eras. vid.*). [26] abra*hā (c *eras.*). ‖ isᵃac (a *s. m. 2*). [33] holocʰaustomatib; (h *s. m. 1; = ar;* holocaustomatibus *ken;* * *cf. lich rush*).

Fol. 47r *mg. inf. quattuor monogrammata atramento scripta videntur:*
V(?) P
E H L I X S ⳩ ☧ *quorum primum et secundum quinis litteris in*
N H
crucem positis lineolisque transversis inter se nexis formantur et = EVAN(GE)L(IUM) IHS(V) XP(I) *fortasse interpretanda sunt; tertium cum littera* ω *conexum litteras fortasse* A Ω *repraesentat, quae saepissime cum monogrammate Christi, quod quartum locum obtinet coniunctae inveniuntur.*

&sacrificis [34] ihs ℞ uidens quod sapienter respondisset &di
CXXXIII. II xit illi nones longe aregno dī ··· &nemo iam audebat eū
CXXXIIII. II interrogare ··· [35] &respondens ihs dicebat intemplo docens ···
quomodo dicunt scribae xpm filium esse dauid [36] ipse ꝺ dauid
dicit inspū scō dixit dns dn̄o meo sede adextris meis donec
ponā inimicos tuos scabellū pedū tuorū [37] ipse ergo d(aui)d
dicit eū dnm unde filius eius est &multa turba eū liben
CXXXV. II ter audiuit ··· [38] &dicebat eis indoctrina sua cauete ascri
biis qui uolunt instolis ambulare &salutari inforo [39] &in
primis cathedris sedere insinagogis &primos discumbitus
CXXXVI. II (8) incenis ··· [40] Qui deuorant domus uiduarū subobtentu prolixae
orationis hii accipient prolixius iudiciū [41] &sedens dns contra
gazofilaciū aspiciebat quomodo turba iactarent aes inga
zofilaciū &multi diu^ites iactabant multa [42] cum uenisset ℞ una
uidua paupercula missit duo minuta quod est quadrans
[43] &conuocans discipulos suos ait illis amen dico uobis qm̄ uid
ua haec paupercula plus omnib; missit qui misserunt ingazofi
ciū [44] omnes ꝺ exeo quod habundabat illis misserunt haec uero de
penuria sua omnia que habuit missit totū uictum suum :::::: ‖
CXXXVII. II 13,[1] &cum egrediretur detemplo ait illi unus [ex] fol. 47v
dediscipulis suis magister aspice quales
lapides &quales structurae templi [2] &
respondens ihs̄ ait illi uide has magnas
edificationes nonrelinquetur lapes super
CXXXVIII. VI (2) lapidem quinondistruatur ··· [3] &cum sederet
inmontem oliuarū contra templū interrogabant eū sepe
ratim petrus &iacobus &iohannis &andreas [4] dic nobis quando
ista [e]runt &quod signū erit quando hęc omnia incipient consum
mari [5] &respondens ihs coepit dicere illis uidete nequis uos se
ducat [6] multi ꝺ ** uenient innomine meo dicentes quia ego sum
xps̄ &multos seducent [7] cumaudieritis ℞ bella &opiniones bello
rū netimueritis oportet ℞ haec fieri sednondū est finis [8] exsur
get ꝺ gens super gentem &regnū super regnū &erunt terrae
CXXXVIIII. VI (1) motus perloca &fames initiū dolorū haec omnia ··· [9] Uidete ℞ uos
metipsos tradent ꝺ uos inconciliis &insinagogis suis uapulabi
tis ante presides &reges stabitis propter me intestimonium
CXL. VI illis ··· [10] &inomnes gentes primū oportet predicari euangelium ::::

12, [41] diu^ites (it *s. m. 1*).

13, [1] unus] + ex *s. m. alt.*: dediscipulis *cod.* [4] nobis (bis *in ras. m. 1*). || erunt (r *in ras. corr. et* e *s. m. alt.*). [7] audieritis (is *add. m. 1*).

CXLI. II 11 &cū duxerint uos tradentes nolite precogitare quid loqua
mini sed quoddatū fuerit uobis inilla hora idloquamini non
enim uos estis loquentes sed sps scs 12 tradet hr frater fratrem
inmortem &pater filiū &insurgent filii inparentes &morte eos
adficient 13 &eritis odio omnib; hominib; propter nomen meū qui hr
CXLII. VI sustinuerit usq; infinem hic saluus erit ··· 14 Cum hr uideritis abomi
nationem dissolationis stantem ubi nondebet qui legit intellegat
CXLIII. II Tunc qui iniudea sunt fugiant inmontes 15 &qui super tectū non
discendat indomū uttollat quid dedomo sua 16 &qui inagro erit
CXLIIII. II nonreuertatur retro tollere uestimentū suū ··· 17 Uae autem ‖
CXLV. V (6) pregnantib; &nutrientib; inillis dieb; ··· 18 ORate uero utne fiat fu fol. 48r
CXLVI. II ga uestra hieme uel sabbᵃᵗo ··· 19 Erunt ʜ dies illi tribulationis
tales quales nonfuerunt abinitio creaturae quam condi
CXLVII. VI dit ds usq; nunc neq; fient ··· 20 &Nisi breuiasset dns dies nonfuis
set salua omnis caro sed propter electos quos elegit bre
CXLVIII. II uiabit dies ··· 21 &tunc siquis uobis dixerit ecce hiic est xps aut
CXLVIIII. VI ecce illic necrederitis ··· 22 Exsurgent ʜ pseudo xpi &pseudo pro
phetae &dabunt signa magna &portenta adseducendos si
fieri possit etiam electos 23 uos ergo uidete ecce predixi uobis
CL. II omnia ··· 24 INillis dieb; post tribulationem illam sol contenebra
bitur &luna nondabit splendorem suū 25 &stellae cęli erunt
CLI. II decidentes &uirtutes q; sunt incęlis mouebuntur ··· 26 &tunc
uidebunt filium hominis uenientem innubib; cumuirtute multa
&gloria 27 &tunc mittet angelos suos &congregabunt electos
suos aquatuor uentis asummo terrae usq; adsummū caeli
28 aficu hr discite parabulam cū *iam ramᵘs eius tener fierit
&folia nata fuerint cognoscetis quia inproximo est aestas
29 sic &uos cū uideritis haec fieri scitote quod inproximo sit in
osteis 30 amen dico uobis qm nontrasiet *(sic)* generatio **haec donec
omnia ista fiant 31 caelū &terrā transibunt uerba hr mea
CLII. VI nontransibunt ··· 32 Dedie hr illa uel hora nemo scit neq; an
CLIII. VI geli incęlo Neq; filius Nisi pater ··· 33 Uidete uigilate &orate
CLIIII. II Nescitis ʜ quando tempus est ··· 34 Sicut homo qui peregre profec
tus est reliquit domum suā &dedit seruis suis potestatem
CLV. II cuius q; operis &ianitori precepit utuigilet ··· 35 Uigilate ergo
Nescitis ʜ quando dns domus ueniat sero an media nocte
** an gallicantu anmane 36 Necū uenerit repᵖente inueniat uos

---

13, 12 parentes *cod.*: parᵉntes (a *s. m. 2 vel 3*).
15. 16 tollat — tollere *cod.* (u *s. o s. m. 1*).
18 sabbᵃᵗo (at *s. m. 2*).
28 ramos *cod.*: ramᵘs (u *s. m. 1*).
36 repᵖente (p *s. m. alt.*).

dormientes 37 quod hr uobis dico uigilate omnib; dico uigilate ··· ‖
CLVI. I CLVII. I (6) 14,1 Erat hr pascha &azaemorū post biduum ··· &querebant sum fol. 48v
mi sacerdotes &scribae quomodo eū tenerent &occiderent eum
(ue)l populi
dolo 2 dicebant enim nonindie festo neforte tumultus fieret inpopulo
CLVIII. I 3 &cū esset bethaniae indomo simonis leprosi &recumberet
uenit mulier habens alabastrū ungenti Nardi pistici pretio
si &fracto alabastro effudit super caput eius 4 erant hr
quidam indigne ferentes intra semet ipsos &dicentes utquid
perditio ista (ue)l haec ungenti facta est 5 poterat ℏ ungentum is
tud uenundari plusquā ·CCCtis· (ue)l tricentis denaris &dari pauperib; &
fremebant ineam 6 ihs hr dixit ·;· † sinite eam quidilli molesti estis
bonum opus operata est inme 7 semper ℏ pauperes habebitis
uobis cum &cū uolueritis potestis illis bene facere me hr
CLVIIII. I (4) non semper habebitis ··· 8 Quod habuit haec fecit preuenit ungere
corpus meū insepulturam 9 amen dico uobis ubicumq; predica
tū fuerit hoc euangelium inuniersū mundū &quod fecit
CLX. II haec narrabitur inmemoriam ipsius ··· 10 &iudas scariotis unus
deXII· abiit adsummos sacerdotes utproderet xpm illis 11 qui
audientes gauissi sunt &promisserunt ei pretiū se datu
ros &querebat quomodo eum oportune traderet 12 &primo
die azaemorū quando pascha immolabant dicunt ei disci
puli quo uis eamus &paremus tibi utmanduces pascha 13 &mit
tit duos exdiscipulis suis &dicit illis ·; † ite inciuitatem &occurret
uobis homo lagonam aquae baiolans sequamini eū 14 &quocum
q; introierit dicite domino domus quia magister dicit ubiest
reffectio mea ubi pascha cū discipulis meis manducem 15 &ipse
uobis demonstrabit caenacūlū grande stratū &illic para
te nobis 16 &abierunt discipuli eius &uenerunt inciuitatem &
inuenerunt sicut dixerat illis &parauerunt pascha :::::::::::: ‖
CLXI. VI (4) 17 Uespere hr facto uenit cūXII· discipulis suis 18 &discumbentib; fol. 49r
illis &manducantib; ait ihs ·; † amen dico uobis quia unus exuobis
CLXII. II (1) me tradet quimanducat mecum ··· 19 Atilli coeperunt contris
CLXIII. II tari &dicere ei singillatim nūquid ego sum ··· 20 Qui ait illis ·; † unus

---

14, 1 occiderent] + eum *s. m. 1.*
2 fieret *s. m. alt.* || in populo *cod. (= ar ept g_1 hub mart rush vall vg):* (ue)l populi *s. m. 1 (= Wo).*
4 ista *cod.:* (ue)l haec *s. m. 1 (= g_1 lich tol).*
5 (ue)l tricentis *s. m. 1 (= ar ept for lich mart).*
6 † sinite *(cruciolam, quam anteposui, s. m. 1).*
8 ungere (u *s. m. 1; = ar for ing ox rush theod).*
10 scariotis (h *s. m. 2 vel 3; = ar lich theod will).*
13 † ite *(cruciolam s. m. 1; cf. 14, 6).*
18. 20 † amen — † unus *(cf. 14, 6).*

ex duo decim qui inting*it mecum manū incatino [21] &filius quidem
CLXIIII. VI hominis uadit sicut scriptū est deeo ··· Uae homini illi per
quem filius hominis traditur bonum ei si natus nonfuis
CLXV. I set homo ille ··· [22] &manducantib; illis accepit ihs panem
&benedicens fregit &dedit eis ·; † summite hoc est corpus meum ···
CLXVI. II [23] &accepto calice gratias agens dedit eis &biberunt ex
eo omnes [24] &ait illis ·; † hic est sanguis meus noui testamen
ti qui promultis effunditur [25] amen dico uobis qm̄ non bibā
degenimine uitis usq; indiem illū cū illud bibam uobis cū
CLXVII. VI nouū inregno dī̄ ··· [26] &ymno dicto exierunt inmontem oliuarū ···
CLXVIII. VII (4) [27] &ait illis ihs ·; † omnes uos scandaliszamini inista nocte
quia scriptū est percutiam pastorem &dispergentur oues ···
CLXVIII. VI [28] Sed post ea quam resurrexero precedā uos ingalilaeam ···
CLXX. I [29] Petrus h̄ ait ei &si omnes scandaliszati fuerint sed non ego
[30] &ait illi ih̄s ·; † amen dico tibi quia tu hodie inhac nocte prius
CLXXI. II (6) quam bis gallus uocem dederit ter me negaturus es ··· [31] At ille
amplius loquebatur &si oportuerit me simul commori tibi
CLXXII. I nonte negabo similiter h̄ &omnes dicebant ··· [32] &uenerunt in
CLXXIII. VI predium cui nomen est gethsamani &ait discipulis suis ·; † Sede
te hiic donec orem ·; [33] &adsumpsit petrū &iacobū &iohannem
CLXXIIII. IIII secū &coepit pauere &tedere ··· [34] &ait illis ·; † tristis est anima
CLXXV. I mea usq; admortem sustinete hiic &uigilate mecum ··· [35] &cum
processiset paululū procedit infaciem suam super terram
&orabat utsi fieri possit (ue)l posset transiret abeo hora [36] &dixit ·; † abba ‖
pater omnia tibi possibilia sunt transfer ame calicem hunc ··· fol. 49v
CLXXVI. I Sed non quod ego uolo sedquod tu [37] &uenit adeos &inuenit eos
dormientes &ait petro simon dormis nonpotuisti una hora
CLXVII. II uigilare mecū ··· [38] Uigilate &orate ne intretis intemptationem ···
CLXXVIII. VII (4) Sps quidem prumptus est caro uero imfirma ··· [39] &iterū abiens
CLXXVIII. VI orauit eundē sermonem dicens [40] &reuersus den*uo inuenit
eos dormientes erant ꝫ oculi eorū ingrauati asomno
&ignorabant quid responderent ei [41] &uenit tertio
CLXXX. IIII &ait illis dormite iam &requiescite ··· Sufficit uenit hora
ecce traditur filius hominis inmanus peccatorū [42] surgite
CLXXXI. I eamus ecce quime tradet prope est ··· [43] &adhuc eo

---

14, [20] inting*it (u *eras.; — cf.* intinguit *cav ept*$^{pr.}$ *rush*).
[27] scriptū *cod.:* scri^{b}tū (b *s. m 1*).
[29] fuerint (nt *in ras. corr.*).
[35] possit *cod. (= ar rush;* posit *lich):* (ue)l posset *s. m. 1 (= rell.).*
[40] den*uo (o *eras.; — cf.* de nouo *ar ept lich rush*). || somno *ex* sumno *corr. (cf.* summo *lich).*
NB. *Cruciolas, quas 14, 22 24 27 30 32 34 36 posui, s. m. 1; cf. supra 14, 6 13 18 20.*

loquente uenit iudas scarioth unus deXII· &cumeo tur
ba multa cū gladiis &lignis missi asummis sacerdotib;
CLXXXII· II &scribis &seniorib; ··· 44 Diderat h̄r traditor eius signū
eis dicens quemcūq; osculatus fuero ipse est tenete eū
&ducite 45 &cumuenisset statim accedens adeū ait haue rab
bi &osculatus est eū 46 at illi manus iniecerunt ineū &tenue
CLXXXIII· I runt eū ··· 47 Unus h̄r quidam decircum stantib; educens gladium
&percussit seruū summi pontificis &amputauit illi auricu
CLXXXIIII· I lam ··· 48 &respondens ih̄s ait illis tamquam adlatronem existis
cū gladiis &lignis conprehendere me 49 quotidie eram apuduos
intemplo docens &nonme tenuistis sedutinpleantur scripturae
CLXXXV· VI 50 Tunc discipuli eius omnes relinquentes eū fugerunt ··· 51 Adoles
CLXXXVI· X cens quidam sequebatur illū ··· Amictus sindone super nudo
&tenuerunt eū 52 atille reiecto sindone nudus profugiit abeis
CLXXXVII· I 53 &adduxerunt ih̄m adsummum sacerdotem &conueniunt omnes
CLXXXVIII· VII (4) sacerdotes &scribae &seniores ··· 54 Petrus h̄r alonge sequutus
est eū usq; inatriū summi sacerdotis &sedebat cumminis
tris &calefaciebat se ad ignem :::: ‖ e
CLXXXVIIII· II 55 Summi uero sacerdotes &omne consiliū querebant ad fol. 50r
uersum ih̄m testimoniū uteum morti traderent nec inuenie
bant 56 multi ℍ falsum testimoniū dicebant aduersū eum &conue
CXC· II (6) nientia testimonia nonerant ··· 57 &quidam surgentes testimo
nium falsū ferebant aduersum eum dicentes 58 qm̄ nos audiui
mus eum dicentem ego dissoluā templū hoc manu factum &
post triduū aliud nonmanu factū aedificabo 59 &nonerat
conueniens testimoniū illorū 60 &exsurgens sūmus sacerdos
inmedium interrogabat ih̄m dicens nonrespondes qui[d]quam
adea q; obiciuntur tibi abh̄iis 61 ille h̄r tacebat &nihil res
pondit rursus summus sacerdos interrogabat eum &di
CXCI· I cit ei tues x̄ps filius d̄i benedicti ··· 62 Ihs h̄r dixit illi ego sum &uide
bitis filiū hominis sedentem adextris uirtutis d̄i &uenientem
CXCII· VI cumnubibus caeli ··· 63 Summus h̄r sacerdos scindens uestimenta
CXCIII· II sua ait quid adhuc desideramus testes ··· 64 Audistis blas
phemiam eius quid uobis uidetur qui omnes condempnaue
CXCIIII· I runt eum esse reum mortis ··· 65 &coeperunt quidam conspue
re eum &uelare faciem eius &colaphis eum cedere &dicere
ei prophetisza nobis x̄pe quis est quite percussit &minis

Fol. 49v mg. inf. litt. e finem quinti quinionis significat.

14, 56 eum *s. m. 1.*

60 quidquam *in* quic*quam *rad. corr. vid.*

62 d̄i *s. m. 1.*

CXCV. I tri alapis eum cedebant ··· [66] &cū esset petrus inatrio deor
sum uenit una exancel^{l}is summi sacerdotis [67] &cum uidisset
petrum cal^{e}facientem se aspiciens illū ait &tu cum ihū nas
zareno eras [68] &ille negauit dicens Neq; scio Neq; noui quid di
CXCVI. I cas ··· &exiuit foras ante atriū &gallus cantauit [69] rursus
autem cum uidisset illum ancella coepit dicere circū stantib;
quia hic exillis est [70] atille iterū negauit &post p^{u}ssillum
rursus qui adstabant dicebant petro uere exillis es nam
&galilaeus es [71] ille ℞ coepit anathematizare &iurare ‖
quia nescio hominem istum quem dicitis [72] &statim iterum gal fol. 50v
CXCVII. II lus cantauit ··· &recordatus est petrus uerbi ihū quod di
xerat ei prius quam gallus cantet biis ter me negabis &
CXCVIII. II coepit flere ··· 15,[1] &confestim mane consiliū facientes summi
CCVIIII. I sacerdotes cū seniorib; &scribiis &uniuerso concilio ··· Uincen
CC. I tes ihm duxerunt &tradiderunt pylato ··· [2] &interrogauit
eum pylatus tues rex iudaeorū atille respondens ait illi
CCI. IIII tu dicis ··· [3] &acussabant eū summi sacerdotes inmultis [4] pyla
tus ℞ rursū interrogauit eū dicens nonrespondens qic
quam uide inquantis te acussant [5] ihs ℞ amplius nihil res
CCII. II pondit ita utmiraretur pylatus ··· [6] Perdiem ℞ festum dimit
tere solebat eis unum exuinctis quemcumq; petissent ···
CCIII. IIII [7] Erat ℞ incarcere qui dicebatur barabas qui cum sedi
tiosis erat uinctus quiinseditione fecerat homicidiū [8] &cū
ascendisset turba coepit rogare sicut semper faciebat
illis perdiem solempnem utdimitteret unum uinctū [9] pylatus
℞ respondens eis &dixit uultis dimittam uobis regem iudęorū
[10] sciebat ℍ quod per inuidiam tradidissent eum summi sacer
CCIIII. I dotes ··· [11] Pontifices ℞ concitauerunt turbam utmagis bara
CCV. I ban peterent dimittere eis ··· [12] Pylatus ℞ iterū respondens
ait illis quid ergo uultis utfaciam regi iudaeorū [13] atilli ite
rū clamauerunt dicentes crucifige crucifige eum [14] pylatus
uero dicebat eis quid ℍ mali fecit atilli magis clamabant
CCVI. I crucifige eū ··· [15] Pylatus ℞ uolens populo satis facere illis
(ue)l tra
dimissit baraban &redidit illis ihm flagellis cessum ut
CCVII. IIII crucifigeretur ··· [16] Milites ℞ duxerunt ihm intro inatriū pre
torii &conuocant totam cohortem [17] &induunt eum p^{u}rp^{u}

14, [66] ancel^{l}is (l *s. m. 1*).
[67] califacientem *cod.* (i *pr. exp. et* e *s. corr.*).
[70] possillum *cod.* (u *s.* o *s. m. 1*).

15, [15] redidit *cod.:* (ue)l tra(didit) *s. m. 1.*
[17] porporea *cod.:* p^{u}rp^{u}rea (u *bis s. m. 1*).

rea &inponunt ei plectentes spineam coronam [18] &coeperunt ‖
salutare eum haue rex iudaeorū [19] &percutiebant caput eius fol. 51r
harundine &conspuebant eū &ponentes genua adoraba
CCVIII. VI nt eum ··· [20] &post quam inlusserunt ei exuerunt eum porpor
CCVIIII. I ea &indierunt eum uestimentis suis ··· &educunt eum utcru
cificerent illū [21] &angariszauerunt pretereuntem quempiā
simonem cyrineum uenientem deuilla patrem alexandri &
CCX. I ruphi uttolleret crucem eius ··· [22] &perducunt eum ingolgotha
CCXI. I (4) locum quod est interpretatum caluariae locus ··· [23] &dabant
CCXII. I ei bibere mirratum uinum &nonaccepit ··· [24] &crucifigentes eum
diuisserunt uestimenta eius mittentes sortem super ea
CCXIII. X quis quid tolleret ··· [25] Erat h̄ hora tertia &crucifixerunt eum
CCXIIII. I [26] &erat titulus causae illius inscribtus rex iudaeorum ···
CCXV. I [27] &cum eo crucifixerunt duos latrones unum adextris eius
CCXVI. VII (8) &alterum asinistris ··· [28] &adinpleta est scriptura q; dicit
CCXVII. VI &cuminiquis reputatus est ··· [29] &pretereuntes blasphemabant eū
mouentes capita sua &dicentes ua qui distruit templum
dī̄ &intrib; dieb; edificat [30] saluum fac temetipsum discende
CCXVIII. II ns decruce ··· [31] Similiter summi sacerdot^{e}s deludentes adal
terutrum cumscribis dicebant alios saluos fecit seipsū
nonpotest saluum facere [32] si x̄ps rex israhel discendat nunc
CCXVIIII. II decruce utuideamus &credamus ei ··· &qui cum eo crucifixe
CCXX. II rant conuiciebantur ei ··· [33] &facta [÷] hora sexta tenebrae fac
tae sunt super uniuersam terram usq; inhoram nonam ···
CCXXI. VI [34] &hora nona exclamauit ihs dicens uoce magna heloi heloi
lamazabathani quod est interpretatū d̄s meus ds meus
utquid dereliquisti me [35] &quidam decircum stantib; audien
CCXXII. II tes dicebant ecce heliam uocat iste ··· [36] Currens h̄ unus ex
eis &inplens spongiam aceto circumponens q; calamo potū
dabat ei dicens sinite uideamus helias si ueniat addeponendum eum ‖
CCXXIII. I CCXXIIII. II [37] Īh̄s h̄ emissa uoce magna ex^{s}pirauit ··· [38] &uelum templi sci fol. 51v
CCXXV. II sum est induas partes asummo usq; deorsum ··· [39] Uidens
autem centurio qui exaduerso stabat quia sic clamans
CCXXVI. VI exspirasset ait uere hic homo filius di erat ··· [40] Erant h̄ &
mulieres delonge aspicientes inter quas erat &maria
magdalenae &maria iacobi minoris &ioseph mater &sa
lomae [41] &cum esset ingalilaea sequebantur eum &ministra

15, [21] tolleret *cod.*: t^{u}lleret (u *s.* o *s. m. 1*).
[28] &adinpleta est . . . reputatus est *s. m. 1.*
[31] sacerdotis *cod.* (e *s.* i *corr.*).
[33] facta] + ÷ = est *add. m. 1.*
[37] ex^{s}pirauit (s *s. m. 1*).

bant ei &aliae multae quae simul cumeo ascenderant
XVII. I hierusolimam ··· 42 &cum iam sero factum esset quia paras
ceuę erat quod est antɛ sabbatum 43 uenit ioseph aba
rimathia nubilis decurio quia ipse erat exspectans regnū
di &audaciter introiuit adpylatum &petiit corpus ihū 44 py
latus autem mirabatur si iam obisset &arcesito centor
ione interrogauit eum siiam mortuˢs esset 45 &cum cognouis
VIII. set acentorione donauit corpus ihu ioseph ··· 46 Ioseph autem
mercatus sindonem &deponens eum inuoluit insindone &
possuit eum inmonumento quod erat excissum depetra &ad
VIIII. I uoluit lapedem adhosteum monumenti ··· 47 Maria autem mag
&maria iacobi
XXX. VIII dalenae ·· &maria ioseph aspiciebant ubi poneretur ··· 16,1 &cum
transisset sabbatum maria magdalenae &maria iacobi
&salomae emerunt aromata utuenientes ungerent eum ···
XXXI. I 2 &ualde mane una sabbatorum ueniunt admonumentum
orto iam sole 3 &dicebant adinuicem quis reuoluˢt nobis
lapedem abhostio monumenti 4 &respicientes uider(un)t reuolu
tum lapedem erat quippe magnus ualde 5 &introeuntes
inmonumentum uiderunt iuuenem sedentem indextris cooper
XXII. I tum stola candida &obstupuerunt ··· 6 Qui dixit illis nolite
expauescere ihm queritis naszarenum crucifixum nonest ||
hic surrexit ecce locus ubi possuerunt eum 7 sedite &dicite fol. 52r
discipulis eius &petro quia precedit uos ingalilaeam ibi eum
XIII. I uidebitis sicut dixit uobis ··· 8 Atillę exeuntes fugerunt demo
numento inuasserat enim eas timor &pauor &nemini quic
quam dixerunt timebant ꝯ 9 surgens autem ihs mane prima
sabbati apparuit primo mariae magdalenae dequa eiciɛ
rat ·VII· doemonia 10 atilla uadens Nuntiauit hiis qui cum eo
fuerant lugentib; &flentib; 11 &illi audientes quia uiueret
&uissus *** est abea noncrediderunt ··· 12 Post haec autem
duob; exeis ambulantib; ostensus est in alia effigie euntib;
illis inuillam 13 &illi euntes Nuntiauerunt caeteris Nec illis cre
diderunt 14 Nouissime recumbentib; illis ·XI· apparuit &expro
brauit incredulitatem illorū &duritiā cordis quia hiis qui
uiderant eum resurrexisse noncrediderant 15 &dixit illis euntes
inmundum predicate euangeliū omni creaturae 16 quicredide

15, 43 arimathia (a *ult. add. vid.*).
44 mortuˢs (u *s. m. 1*).
47 magdalenae ··] + &maria iacobi *s. m. 1 (= will).*

16, 3 reuoluit *cod.* (e *s.* i *s. corr.*). || hosteo *cod.* (e *in* i *corr.*)
9 eicierat (i *alt. add. m. 1 ut vid.*).

rit &babtiszatus fuerit saluus erit qui h̄r noncrediderit con
dempnabitur [17] signa h̄r eos qui crediderint haec sequentur inno
mine meo doemonia eiecient linguis loquentur Nouis [18] serpen
tes tollent &si mortiferum quid biberint non eos Nocebit
super aegro^tos manus inponent &bene habebunt [19] &dn̄s quidem
ih̄s post quam loquutus est eis adsumptus est incelum &
sedet adextris d̄i [20] illi h̄r profecti predicauerunt ubiq; dn̄o co
operante &sermone confirmante ꝑsequentib; signis ··· Amen ::::

explicit euangelium cata MARCUM

item incipit euangeliū cata LUCAN ‖

16,[18] aegro^tos (to *s. m. 2*).

[20] explicit . . . item incipit . . . Lucan *minio scripsit m. 1.*

(SECUNDUM LUCAM.)

QUONIAM QUI DEM MULTI CONATI SUNT ‖ fol. 52v

ordinare Narrationem rerum quae innobis conpletae sunt fol. 53r
2 sicut tradiderunt Nobis qui abinitio ipsi uiderunt &minis
tri fuerunt sermonis 3 uissum est &mihi adsequuto aprinci
pio diligenter exordine tibi scribere obtime theophile 4 ut
cognoscas eorum uerborū dequibus eruditus es ueritatem ···
5 Fuit indiebus herodis regis iudae sacerdos quidam no
mine zacharias deuice abia &uxor eius defiliab;
aron &nomen eius helisabeth 6 erant autem iusti ambo
ante dm̄ incedentes inomnib; mandatis &iustificationi
b; dn̄i sine querela 7 &nonerat illis filius eoquod esset
elisabeth sterilis &ambo processerant etate in dieb; suis ···
I. 8 Factum est h̄ cumsacerdotio fungeretur zacharias
inordine uicis suae ante dm̄ 9 secundum consuetudinem
sacerdotii sorte exiuit utincensum poneret intemplo
ingresus intemplum dn̄i 10 &omnis multitudo populi erat
foris hora orans incensi 11 apparuit h̄ illi angelus dn̄i sta
ns adextris altaris supplicationis 12 &zacharias turba
tus est uidens &timor inruuit super eum 13 ait h̄ adillū
angelus netimeas zacharias quia ecce exaudita est ora
tio tua &uxor tua helisabeth pariet tibi filium &uoca
bis nomen eius iohannem 14 &erit tibi gaudium &exultatio
&multi innatiuitate eius gaudebunt 15 erit enim magnus
coram dn̄o &uinum &siceram nonbibet &spū sc̄o replebi
tur adhuc exutero matris suae 16 &multos filiorū isra

Fol. 52v: *Verba* QUONIAM . . SUNT *grandibus litteris ad modum paginae 32v scripta et ornata sunt. Cf. Prolegg.*

hel conuertet addn̄m d̄m ipsorū [17] &ipse precedet ante
eū inspu &uirtute heliae utconuertat corda patrum
infilios &incredulos adprudentiā iustorum parare (ue)l pascere
d̄no plebem perfectam [18] &dixit zacharias adangelum ||
unde hoc sciam ego enim sum senex &uxor mea processit in fol. 53v
II. v dieb; suis ··· [19] &respondens angelus dixit ei ego sum gabrihel
qui adsto ante d̄m &missus sum loqui adte &haec tibi
III. x euangeliszare ··· [20] &ecce eris tacens (ue)l mutus &nonpoteris loqui us
que indiem quo haec fiant proeoquod noncredidisti uerbis
meis quae inplebuntur intempore suo [21] &erat plebs exs
pectans zachariam &mirabantur quid tardaret intem
plo [22] egresus h̄ nonpoterat loqui adeos &cognouerunt
quod uissionem uidisset intemplo &ipse erat anuens eis &
permansit mutus [23] &factū est ut inpleti sunt dies offici eius
abiit indomū suā [24] post hos h̄ dies concepit elizabeth uxor
ꝺ* &occultabat se mensib; ·V· dicens [25] quia mihi sic fecit dns indie
b; quib; respexit auferre obprobriū meum inter homines ···
[26] INmense h̄ sexto missus est gabrihel angelus ad̄no inciui
tatem galilae cui nomen Nazareth [27] aduirginem disponsatā
uiro cui nomen erat ioseph dedomo dauid &nomen uirginis maria
dns tecum
[28] &ingresus angelus adeam ait haue maria gratia plena , bene
(ue)l ter
dicta tu inmulierib; &benedictus fructus uentris tui [29] ipsa
autem q; cum uidisset turbata est insermone eius &cogi
tabat qualis esset ista salutatio [30] &dixit (ue)l ait ei angelus d̄ni
Netimeas maria inuenisti ꝕ gratiam apud d̄m ··· [31] Ecce con
cipies inutero &paries filiū &uocabis nomen eius ih̄m [32] hic
erit magnus &filius altissīmi uocabitur &dabit illi d̄ns
d̄s sedem d(aui)d patris sui &regnabit indomo iacob inaeternū
[33] &regni eius nonerit finis ··· [34] Dixit h̄ maria adangelū quomo
do fiet istud qm uirū noncognosco [35] &respondens ange
lus dixit ei s̄ps scs super ueniet inte &uirtus altissimi
obumbrabit tibi ideoq; &id quod nascitur exte s̄cm uocabit(ur) ||

1, [17] parare *cod.* (parate *perperam legit Wo*): (ue)l pascere *s. m. 1.*
[20] tacens *cod.:* (ue)l mutus *s. m. 1; cf. infra v. 22.*
[24] uxor] + ꝺ = eius *add. m. 1 ut vid.*
[27] erat *s. m. 1.*
[28] haue] + maria *s. m. 2 (= ar tol [mg.]).* || plena] + d̄ns tecum *s. m. 1.* || inmulierib; *cod.:* (ue)l (in)ter *s. m. 1* (cf. inter mulieribus *cav for ken ox²ʳ· rush tol*).
[30] dixit *cod.:* (ue)l ait *s. m. 1.*

Fol. 53r *mg. inf. litteris merovingicis legitur:* pippinus rex francor(um).

filius [di] [36] &ecce heliszabeth cognata tua &ipsa concepit filium fol. 54r
insenectute sua &hic mensis sextus est illi q; uocatur ste
rilis [37] quia Nonerit inpossibile apudd̄m omne uerbū [38] dixit
h̄ maria ecce ancella d̄ni fiat mihi secundū uerbū tuum
&discessit abilla angelus ··· [39] Exsurgens h̄ maria indieb;
illis ab'it inmuntana cumfestinatione inciuitate iuda [40] &
intrauit indomū zachariae &salutauit helis'abeth [41] &
factū est utaudiuit salutationem mariae helizabeth ex
ultauit ingaudio imfans inutero eius &repleta est spu
sco helizabeth [42] &exclamauit uoce magna &dixit benedicta
tu inter mulieres &benedictus fructus uentris tui [43] &un
de hoc mihi utueniat mater d̄ni mei adme ··· [44] Ecce ʜ utfac
ta est uox salutationis tuae inaurib; meis exultauit in gau
dio imfans inutero meo [45] &beata q; credidisti q̄m perficientur
ea quae dicta sunt ad̄no [46] &ait maria ···· Magnificauit
anima mea d̄nm [47] &exultauit s̄ps meus ind̄o salutari meo,
[48] quia respexit humilitatem ancellae suae ecce ʜ exhoc bea
tam me dicent omnes generationes, [49] quia fecit mihi magna
qui potens est &s̄cm nomen eius, [50] &missericordia eius inpro
genie &progenies timentib; eum, [51] fecit potentiam inbrachio
suo dispersit superbos mente cordis sui, [52] depossuit po
tentes desede &exaltauit humiles [53] esurientes inpleu̯it bo
nis &diuites dimisit inanes, [54] suscepit israhel puerum suū
memorari missericordiae suae, [55] sicut loquutus est adpa
tres nostros habrachā &semin *(sic)* eius insęcula ···· [56] Mansit
h̄ maria apud illam quassi mensib; trib; &reuersa est
indomū suā [57] helizabeth h̄ inpletū est tempus pariendi &
piperit filiū [58] &audierunt uicini &cognati eius quia magnia ‖
cauit d̄ns missericordiam suam cum illa &congratulaban fol. 54v
tur ei ··· [59] &factum est indie octauo uenerunt circū cide
re puerum &uocauerunt eum nomine patris sui zacha
riā [60] &respondens mater eius dixit nequaquā sed uoca
bitur iohannis [61] &dixerunt adillā quia nemo est incogna
tione tua qui uocetur hoc nomine [62] innuebant h̄ patri eius
quem uellet uocari eū [(ue)l accepit] [63] &postulans pugil'arem scribsit di

---

1, [35] filius] + d̄i *s. m. 1.*
[39] ab'it (i *s. m. 1*).
[40] helis'abeth (z *s. m. 1*).
[44] facta (ta *add. m. alt.*).
[45] per *ante* ficientur *s. m. 2.*
[58] magnificauit (fi *add. m. posterior*).
[60] et [63] iohannis *cod.:* iohann'̄s (e *s. m. 2 vel 3*).
[63] postulans *cod. (= Wo):* (ue)l accepit *s. m. 1 (= b c ff₂ g₁ l r q;* postulans accipit *rush).* ‖ pugil'arem (l *s. m. 1*).

cens iohannis est nomen eius &mirati sunt uniuersi [64] aper
tū est hr illico os eius &lingua eius &loquebatur bene
dicens dnm [65] &factus est timor super omnes uiconos eorum
&super omnia mundana iudeae &deuulgabantur uerba
haec [66] &possuerunt omnes qui audier^{a}nt incorde suo dicen
tes quid putas puer iste erit Nam &manus dni erat cum
illo [67] &zacharias pater eius inpletus est spū sco &pro
phetab^{at} dicens ··· [68] Benedictus dns ds israhel quia uis
sitauit &fecit redemptionem plebis suae · [69] &erexit cornu
salutis nobis indomo d(aui)d pueri sui · [70] sicut loquutus ÷ per os
scorū qui aseculo sunt prophetarū eius · [71] salutem &libe
rauit nos exinimicis nris &demanu omniū qui nos oderunt
[72] adfaciendam missericordiā cum patrib; nostris &memo
rari testamenti sci sui · [73] jus iurandū quod iurauit ad
habracham patrē nrm daturū se nobis · [74] ut sine timo
re demanib; inimicorū nostrorū liberati seruiam^{us} illi · [75] in
scititate &iustitia coram ipso omnib; dieb; nris · [76] &tu puer
propheta altissimi uocaberis preibis ꝺ ante faciem dni
parare uias eius · [77] addandam scientiam salutis plebis eius
inremissionem peccatorū eorū · [78] per uiscera misericor
diae di nostri inquib; uissitauit nos oriens exalto ::::::::: ‖
[79] INluminare hiis qui intenebris &inumbra mortis sedent ad fol. 55r
dirigendos pedes nostros inuiā pacis · [80] Puer hr crescebat &
confortebatur inspu &gratia di erat cū illo ··· &erat
indesertis usq; indiem ostentionis suae adisrahel ·· 2,[1] Factū
est hr indieb; illis exiit edictū acesare augusto utcen
(ue)l profiterentur (ue)l p(ro)fessio
sum discriberetur uniuersus orbis ·· [2] Haec discribtio prima
facta est apreside syrieae cyrino nomine [3] &ibant omnes
utprofiterentur singuli ī* suam regionem ··· [4] Ascendit hr &ios
eph agalilea deciuitate naszareth iniudęam ciuitatem d(aui)d
q; uocatur bethleem eo quod esset dedomo &patria d(aui)d
[5] utprofiteretur cum maria disponsata sibi uxore pre
gnante de spu sco ··· [6] Factū est hr dum ibi esset inpleti sunt

---

1, [66] audier^{a}nt (a *ex* u *corr. m. 1? et insuper* a *s. m. 2 vel 3*).
[67] prophetabat *ex* prophetauit *in ras. corr. m. 1.*
[74] seruiam^{us} (u *s. m. 1 et* s *add. m. 1*).
2, [1] discriberetur *cod.:* (ue)l profiterentur *s. m. 1 (cf.* ut discriberetur [*sine* censum] *ar big ept lich tol vall;* ut censum profiterentur *ken r; cf. Wo*).
[2] discribtio *cod. (cf. ar ept harl lich lind mart ox tol vall):* (ue)l p(ro)fessio *s. m. 1 (= b c d ff$_2$ holm l q r rush).*
[3] singuli] + ī = in *add. m. 1.*

dies utpariret [7] &piperet (e i) filiū suū primogenitū &pannis
eū inuoluit &reclinauit eum inpresipio quia non erat ei
(III· x) locus indiuersorio ··· [8] Pastores hr erant inilla regione uigi
lantes &custodientes uigilias noctis supragregem suum
[9] &ecce angelus dni stetit circa illos &claritas dī circum
fulsit illos &timuerunt timore magno [10] &dixit illis ange
lus nolite timere ecce ꝭ nuntio uobis gaudiū magnum
quod erit omni populo [11] quia natus est uobis hodie salua
tor quiest xps dns inciuitate d(aui)d [12] &hoc uobis signum inuenie
tis imfantem pannis inuolutum &possitū inpresipio [13] &subi
to facta est cū angelis multitudo exercitus (ue)l miliae cęlestis
laudantiū dm &dicentiū [14] gloria inexcelsis (ue)l inaltissimis do &interra
pax hominib; bonę uoluntatis ··· [15] &factum est utdiscesse
runt abeis angeli incęlū pastores adinuicem loqueban
tur transeamus usq; inbethleem &uideamus hocuerbū
quod factum est quod dns ostendit nobis [16] &uenerunt ‖
festinanter &inuenerunt mariam &ioseph &imfantem pos fol. 55v
situm inpresipio [17] &uidentes hr cognouerunt eū deuerbo
quod dictum erat illis depuero hoc [18] &omnes qui audierunt
mirati sunt dehiis q; dicta erant apastorib; adipsos ···
[19] Maria hr conseruabat omnia uerba haec conferens incor
de suo ··· [20] &reuersi sunt pastores laudantes &benedicen
tes dnm inomnib; q; uiderant &audierant sicut dictū est
adillos ·· [21] &post quam consummati sunt dies ·VIII· utcircum
cideretur puer uocatū est nomen eius ihs quod uocatum
est abangelo prius quam inutero conciperetur [22] &postquā
inpleti sunt dies purgationis eius secundum legem moysi
t"llerunt illū inhierusalem utsisterent illū dno [23] sicut
scribtum est inlege dni quia omne masculū adaperiens uul
uam scm dno uocabitur [24] &ut darent hostias secundum
quod dictum est inlege dni parturturū aut duos pullos
columbarū ·· [25] &ecce homo erat inhierusalem nom'ne seme
on &homo iste iustus &timoratus &exspectans consola
tionem israhel &sps scs erat inipso [26] &responsū accepe
rat aspu sco nonuissurū eū mortem Nisi prius uide

2, [7] piperet *cod.:* p^{e}per^{i}t (e *s. m. alt. et* i *s. m. 1?*)
[8] III· x *addidi: om. cod.*
[13] exercitus *cod.:* (ue)l miliae *s. m. 1.*
[14] inexcelsis *cod.:* (ue)l inaltissimis *s. m. 1.*
[22] tollerunt *cod.* (u *s.* o *s. m. 1*).
[25] nomene *cod.* (i *s.* e *pr. s. m. 1*).

ret xpm dni [27] &uenit inspu intemplū &cū inducerent puerū
ihm parentes eius utfacerent secundū consuetudinem
legis pro eo [28] &ipse accepit eū inulnas [(ue)l inmanus] suas &benedixit
dm &dixit [29] Nunc dimitte seruū tuū dne secundū uerbū
tuū inpace [30] quia uiderunt oculi mei saluture tuū [31] quod
preparasti ante faciem omniū populorū [32] lumen adre
uelationem gentium &gloriā plebis tuae israhel ·· [33] &er
a^{n}t pater eius &mater mirantes super hiis quae dice
bantur deillo [34] &benedixit [eos] semeon &dixit admariam ||
matrem eius ecce hic possitus est inruuinam &inresurrec fol. 56^{r}
tionem multorū inisrahel &insignū cuicontradicetur [35] &
tuā ipsius animam pertransiet gladius utreuellentur
multorum cordiū cogitation^{s} [36] &erat [anna] prophetissa filia
phanuhel detribu asser haec processerat indieb; multis &
uixerat cumuiro suo annis ·VII· auirginitate sua [37] &haec
erat uidua usq; adannos ·LXXXIIII· quae nondiscedebat detem
plo ieiunis &obsecrationib; seruiens dō die acnocte [38] &haec
ipsa hora adsistens confitebatur dno &loquebatur
de illo omnib; qui exspectabant redemptionem in hierusa
lem [39] &ut perficerunt omnia secundum legem dni reuersi
sunt ingalilaeā inciuitatem suā naszareth [40] puer ĥr
crescebat &confortebatur plenus sapientia &gratia
di erat cū illo ·· [41] &ibant parentes eius peromnes annos
inhierusalem indieb; solempni paschae [42] &cumfactus esset
annorū ·XII· ascendentib; illis hierusalem secundū consue
tudinem diei festi [43] consummatisq; dieb; cum redirent re
mansit puer ihs inhierusalem &noncognouerunt paren
tes eius [44] estimantes ĥr illū esse inco*mitatu &uenerunt
iter diei &requirebant eum intercognatos &notos [45] &
noninuenientes regresi sunt inhierusalem requirentes
eū ·· [46] &factum est post triduū inuenerunt eū intemplo se
dentem inmedio doctorum audientem illos &interrogantem
IIII· illos ··· [47] Stupebant ĥr omnes qui audiebant eū super pru
II dentia eius &responsis eius [48] &uidentes admirati sunt ···

2,[23] inulnas *cod. (= Wo):* (ue)l inmanus *s. m. 1 (= c e f holm l q cav tol).*

[33] era^{n}t (n *s. m. 2 vel 3; = cant tol*).

[34] eos *s. m. 1.*

[35] cogitationis *cod.* (e *s.* i *ult. s. m. alt?*)

[36] anna *s. m. 1.*

[38] redemptionem *(p add.).*

[40] confortebatur *cod. (= lich;* confortobatur *ar):* confort^{a}batur (a *s. m. 1? = rell.*).

[44] co*mitatu (m *eras.*).

V. x &dixit mater eius adillū filii quid fecisti nobis sic ecce
pater tuus &ego dolentes &tristes querebamus te [49] &
ait adillos quid est quodme querebatis nescitis quia inhiis ‖
quae patris mei sunt oportet me esse [50] &ipsinonintellexe fol. 56v
runt uerbū quod loquutus est adillos [51] &discendit cum
eis &uenit naszareth &erat subditus **eis &mater eius
conseruabat omnia uerba haec incorde suo [52] &ihs pro
ficiebat sapientia &etate &gratia apud dm̄ &homines ···
r
VI. III 3,[1] Anno hr quinto decimo imperii tiberii cessaris procurante
pontio pylato iudaeam tetrarcha hr galilaeae herode phi*
lippo hr fratre eius tetrarcha iturae &trachonitidis re
gionis &lissaniae abilaniae tetrarcha [2] subprincipib; sacer
dotū anna &caipha factū est uerbū dn̄i super iohannē
VII. I zachariae filiū indeserto ··· [3] &uenit inomnē regionem iorda
nis predicans baptismū penitentiae inremissionem peccato
rū [4] sicut scriptū est inlibro sermonū essaiae prophetae ··
Uox clamantis indeserto parate uiā dn̄i rectas facite
semitas eius [5] omnis uallis inplebitur &omnis mons &collis
humiliabitur &erunt praua indirecta &aspera inuias
VIII. V planas [6] &uidebit omnis caro salutare dī̄ ··· [7] Dicebat ergo
adturbas q; exiebant utbabtiszarentur abipso gemmi
na uiperarū quis ostendit uobis fugere auentura ira
[8] facite ergo fructus dignos penitentiae &necoeperitis dicere
patrem habemus habracham dico hr uobis quia potest
ds̄ delapidib; istis suscitare filios habrachae [9] iam ꝺ se
curis adradicem arborū possita est omnis ergo arbor
quae nonfacit fructū bonū excidetur &inignem mittetur ···
VIIII. X [10] &INterrogabant eū turbae dicentes quid ergo faciemus
utuiuamus [11] respondens hr dicebat illis qui habet duas to
nicas det nonhabenti &qui habet escas similiter faciat
[12] uenerunt hr publicani utbabtiszarentur &dixerunt ad ‖
illum magister quid faciemus [13] at ille dixit adeos nihil fol. 57r
amplius quam constitutum est uobis exigatis [14] interrogaba
nt hr eū &milites dicentes quid faciemus &nos &ait illis
neminem concutiatis neq; culumpniā faciatis &contenti es

2,[51] **eis *ex* illis *corr. m. 1 (cf.* illis *Ambr a b c d δ e f ff₂ holm l q r am Wo vg;* eis *alias non inveni).*
3, [1] philippo *in* phylippo *corr.*
[4] scriptū *cod.* (b *s.* p *s. m. 1).*
[5] humiliabitur *cod.:* humiliabᵘtur (u *s.* i *s. m. 1; — cf.* humiliabitur *a b c δ e f ff₂ holm l q r am Wo vg;* humiliab *[sic] d;* humiliabuntur *alias non inveni).*

tote stipendis uestris [15] existimante hr populo &cogitantib;
omnib; incordib; suis deiohanne neforte ipse esset xps ···:
X. I [16] Respondit iohannis dicens omnib; egoquidem aqua babtiszo
uos inpenitentia uenit hr fortior me cuius nonsum dignus
soluere corrigiā calciamentorū eius ipse uos babtiszabit
(ue)l eius
XI. V inspu sco &igni ··· [17] Cuius uentilabrū inmanu sua &purgabit
areā suā &congregabit triticū suū inhorreū suū paleas
XII. II hr conburet igni inextingui*bili ··· [18] Multa quidem alia exhor
tans euangeliszabat populū [19] herodis hr tetrarcha cū corri
peretur abillo deherodiade uxore fratris sui &deomni
b; malis q; faciebat herodis [20] adiecit &hoc super omnia in
XIII. II (1) clusit iohannem incarcerem ··· [21] Factum est hr cū babtiszaretur
omnis populus &ihu babtiszo &orante apertū est caelū
(ue)l ineum
[22] &discendit sps scs corporali specie sicut columba super
eū &uox facta est dicens tues filius meus dilectus inte
XIIII. III conplacuit mihi ··· [23] &ipse ihs erat incipiens quassi annorum
·XXX· utputabatur esse filius ioseph

qui fuit heli	qui fuit amos
qui fuit melchi	qui fuit Nauum
[24] qui fuit leui	qui fuit esli
qui fuit melchi	qui fuit Naggae
qui fuit ianae	[26a] qui fuit mathusalem
qui fuit ioseph	[28b] qui fuit addi
[25] qui fuit mathathiae	qui fuit chosam ‖

3,[17] sua *cod.:* (ue)l eius *s. m.* 1 *(cf.* sua *Ambr a c e f l r ar mart;* eius *Iren b d δ ff₂ holm q am Wo vg; — o m. Tert).* inextingui*bili *ex* inextinguabili *corr. m. 1.*

[19] corriperetur *cod.:* cŭrriperetur (u *s.* o *s. m. 1*). ‖ herodiade *ex* herudiade *corr.*

[22] super eū *cod.:* (ue)l ineum *s. m. 1 (cf.* super ipsum *f;* in eum *a d r;* in illum *e ept [mg.];* in ipsum *Ambr b c δ ff₂ holm l q am Wo vg).*

NB. *Ut stemma generis facilius legi possit, nomina, quae codex folio 57ᵛ exhibet, omnia in paginam 99 transtuli. Legenda sunt ab* ‚heli' *usque ad* ‚mathathiae'; *deinde ab* ‚amos' *usque ad* ‚chosam'; *tum ab* ‚helmadā' *usque ad* ‚menna'; *tum a* ‚mathathia' *usque ad* ‚malaleel'; *denique* ‚cainan enos seth adam dī'. *Nominum ordinem in codice nostro Gatiano hic illic turbatum esse ex veris quos adscripsi versuum numeris perspicitur.*

qui fuit helmadā
qui fuit er
[26b] qui fuit manathę
qui fuit simei
qui fuit ioseph
qui fuit iudae
[27] qui fuit iohanna
qui fuit ressa
qui fuit zorobabel
qui fuit salathiel
qui fuit neri
[28a] qui fuit melchi
[33b] qui fuit phares
qui fuit iudae
[34a] qui fuit iacob
qui fuit issac
[29] qui fuit iessu
qui fuit eliehezer
qui fuit iorim
qui fuit mathath
qui fuit leuui
[30] qui fuit simeon
qui fuit iuda
qui fuit ioseph
qui fuit iona
qui fuit eliacim
[31] qui fuit mecha
qui fuit menna

qui fuit mathathia fol. 57v
qui fuit Natham
qui fuit dauid
[32] qui fuit ies**se
qui fuit oboet
qui fuit boos
qui fuit salmon
qui fuit Nason
[33a] qui fuit aminadab
qui fuit aram
qui fuit tesrom
[34b] qui fuit habracham
qui fuit tharae
qui fuit Nachor
[35] qui fuit seruch
qui fuit ragau
qui fuit phaleg
qui fuit eber
qui fuit salae
[36] qui fuit cainan
qui fuit arfaxat
qui fuit sem
qui fuit noę
qui fuit lamech
[37] qui fuit mathusalem
qui fuit enoch
qui fuit iareth
qui fuit malaleel ‖

---

qui fuit cainan
[38] qui fuit enos
qui fuit seth

qui fuit adam fol. 58r
qui fuit dī

a XV. 11 4,[1] Ihs autem plenus spū sco regresus est aiordane &age batur aspu indeserto [2] dieb; ·XL· &temptatur adiabulo ··· XVI. v &nihil manducauit indieb; illis &consummatis hiis essuriit [3] dixit h̄ illi diabulus si[fi]lius dī es dic lapidi huic utpanis fiat [4] &respondit adillū ihs dicens scri[b]tū est quia non inpane solo uiuit homo sedinomni uerbo di [5] &duxit illum diabolus &ostendit illi omnia regna orbis terrae inmo

---

3,[32] ies**se (ai *eras.*).
4, [3] si[fi]lius (fi *s. m. 1*).
[4] scribtum *rad. in* scriptum *corr. vid.*
[5] diabolus *ex* diabulus *corr.*

mento temporis [6] &ait adillū tibi dabo potestatem hanc
uniuersam &gloriā illorū quia mihi tradita sunt &
cui uoluero do illa [7] Tu ergo si adoraueris me erunt tua
omnia [8] &respondens ihs̄ dixit illi scribtū est dn̄m dm̄ tuum
adorabis &illi soli seruies ··· [9] &duxit illū inhierusalem &sta
(ue)l pra
tuit eum super pinnam templi &dixit illi si filius di es mitte
te hinc deorsum [10] scribtum est ꝯ quod angelis suis manda
uit dete utconseruent te [11] quia inmanib; tollent te Neforte
offendas adlapedem pedem tuū [12] &respondens ihs ait illi
dictū est nontemptabis dn̄m dm̄ tuū [13] &consummata omni
temptatione diabulus recessit abeo usque adtempus ···
XVII. I [14] &egresus est ihs̄ inuirtute sps ingalilaea &fama exiit
inuniuersā regionem deillo [15] &ipse docebat insinagogis
XVIII. X eorū &magnificabatur aomnib; ··· [16] &uenit naszareth
ubi erat nutritus &intrauit secundū consuetudinē suam
die sabbati insinagogā &surrexit legere [17] &traditus est
ei liber ꝑphetae essaiae &utreuoluit librū inuenit locum
ubi scribtū erat [18] sps̄ dn̄i super me eoquod uncxit me ‖ fol. 58v
euangeliszare pauperib; missit me [19] predicare captiuis
remissionē &cecis uissū dimittere confractos inremissio
nem predicare annū dn̄ī acceptū &diem retributionis [20] &cum
plicuisset librū reddidit illū ministro &sedit &omniū in
singoga *(sic)* oculi erant intendentes ineū [21] coepit hr̄ dicere adillos
XVIIII. I quia hodie inpleta est haec scribtura inaurib; uestris ··· [22] &om
nes testimoniū illi dabant &mirabantur inuerbis gratiae
quae procidebant deore eius &dicebant nonne hic est filius
XX. X ioseph ··· [23] &ait illis utiq; dicitis mihi hanc similitudinem medi
ce curateipsū quanta audiuimus facta incapharnauum
XXI. I fac &hiic inpatria tua ··· [24] Ait hr̄ amen dico uobis quia nemo
XXII. X propheta acceptus est inpatria sua ··· [25] INueritate dico
uobis multae uiduae erant indieb; heliae inisrahel quan
do clusū est cęlū annis trib; &mensib; sex cū facta esset
famis magna inomni terra [26] &adnullū earum missus est
helias Nisi insarephtha sydoniae admulierem uiduam [27] &multi
leprosi erant inhierusalem subhelisaeo ꝑpheta &nemo eorum
mundatus est Nisi nemansyrus [28] &repl^eti sunt omnes insinagoga
ira haec audientes [29] &surrexerunt &eiecerunt illū extra

4, [8] super *cod. (= b c d f ar epte pr. hub will vg):* (ue)l (su)pra *s. m. 1 (= ff₂ Wo).*

[28] repl^eti (le *s. m. 1*).

ciuitatem &duxerunt illū usq; adsuperciliciū montis super
quem ciuitas eorū erat aedificata utprecipitarent eū [30] ip
XXIII. VIII se h̄ transiens permediū illorū ibat ··· [31] &discendit incaph
arnauū ciuitatem galileae ibiq; docebat eos sabbatis ···
XXIIII. II [32] &stupebant indoctrinis eius quia inpotestate erat ser
XXV. VIII mo ipsius ··· [33] &insinagoga erat homo habens doemoniū in
mundū &exclamauit uoce magna [34] dicens sine quid nobis &
tibi ihū naszarene uenisti perdere nos scio te qui sis s̄cs d̄i
(ue)l abillo
[35] &increpauit illi ih̄s dicens obmutesce &exii abhomine &cum ‖
proiecisset illū doemoniū exiit abillo nihilq; illū nocuit [36] & fol. 59r
factus est pauor magnus inomnib; &conloquebantur ad
inuicem dicentes quid (ue)l ℣ est hoc uerbū quia inpotestate &uir
tute inperat inmundis spiritib; &exeunt [37] &deuulgabatur
XXVI. II fama deillo inomnem locū regionis ··· [38] Surgens h̄ desinagoga
introiuit indomū simonis sucrus h̄ simonis tenebatur magnis
febrib; &rogauerunt illū pro ea [39] &stans super illā inpera
uit febri &dimissit illā &continuo surgens ministrabat
illis [40] cū sol h̄ occidisset omnes qui habebant imfirmos ua
riis langorib; ducebant illos adeū atille singulis manus
XXVII. VIII inponens curabat eos ··· [41] Exiebant h̄ doemonia etiā amultis
clamantia &dicentia quia tu es filius d̄i &increpans nonsine
XVIII. VIII bat ea loqui quia sciebant ipsū esse x̄pm ··· [42] Facta h̄ die
egresus ibat indesertū locū &turbae requirebant eū &ue
nerunt usq; adipsū &detenebant illū Nediscederet abeis [43] qui
b; ille ait quia &aliis ciuitatib; oportet me euangeliszare
regnū d̄i quia ideo missus sum [44] &erat predicans insinagogis
XVIIII. X galileae ··· 5,[1] Factum est h̄ cū turbae inruerent ineū utaudir
rent *(sic)* uerbū d̄i &ipse stabat secus stagnū genesar [2] &ui
dit duas naues stantes secus stagnū piscatores h̄ dis
a
cenderant &leuabant retia inmare [3] ascendens h̄ inuna naui
quae erant simonis rogauit illū aterra ducere possillū
XXX. VIIII &sedens docebat denauicula turbas ··· [4] UTcessauit h̄ loqui
dixit adsimonē duc inaltū &relaxate retia uestra incapturā
[5] &respondens simon dixit illi preceptor pertotā Noctem labo
rantes nihil coepimus inuerbo h̄ tuo laxabo rete [6] &cum hoc
fecissent concluserunt piscium multitudinem copiosam rum

4,[35] abhomine *cod. (= harl$^{pr.}$):* (ue)l abillo *s. m. 1 (= Wo harl^{c};* ab eo *vg;* de illo *cav tol).*

[36] quid *cod.:* (ue)l ℣ = quod *s. m. 1.*

[43] aliis (i *pr. add. m. 1).*

5, [2] leuabant *cod. (= am^{1} ar ept [mg.]):* l^{a}uabant (e *exp.* et a *s. m. 2 = rell.).*

pebatur hr rete eorum [7] &annuebant socis qui erant inalia ‖
naui utuenirent &adiuuarent eos &uenerunt &inpleuerunt fol. 59v
XXXI. x ambas Nauiculas ita utmergerentur ··· [8] Quod cū uideret simon
petrus procedit adgenua ihs dicens exii ame quia homo
peccator sū dne [9] stupor ꝓ circū dederat eū &omnes qui
cū eo erant incaptura pisciū quam caperant [10] similiter
hr iacobū &iohannem filios zebedei qui erant soci simonis ···
XXXII. II &ait adsimonem ihs nolite timere exhoc iam homines eris
capiens [11] &relictis omnib; subductis adterrā nauib; sequu
XXXIII. II ti sunt eū ··· [12] &factū est cū esset inuna ciuitatū &ecce
uir plenus laepra &uidens ihm procidens infaciem roga
uit eū dicens dne si uis potes me mundare [13] &extendens
manū tetigit eū dicens uolo mundare &confestim lepra
eius discessit abillo [14] &ipse precipit illi utnemini diceret
sed uade ostende te sacerdoti &offer pro emundatio
XXXIIII. I ne tua sicut precepit moyses intestimoniū illis ··· [15] Peram
bulabat hr magis sermo deillo &conueniebant turbae mul
XXXV. II tae utaudirent &curarentur abimfirmitatib; suis ··· [16] Ipse hr
XXXVI. II sedebat indeserto &orabat ··· [17] &factū est inuna dierum
&ipse sedebat docens &erant pharisaei sedentes &legis
doctores quiuenerant exomni castello galileae &iud*eae
XXXVII. ‖ &hierusalem &uirtus dni erat adsanandū eos ··· [18] &ecce
uiri portantes inlecto hominem qui erat paraliticus &que
rebant eū inferre &ponere ante eū [19] &non inuenientes
qua parte illū inferrent preturba ascenderunt supra
tectū pertegulas submiserunt eū cumlecto inmedio ante
ihm [20] quorū fidem utuidit dixit homo remittuntur tibi pec
cata tua [21] &coeperunt cogitare scribae &pharisaei di
centes quis est hic qui loquitur blasphemias quis potest ‖ f
dimittere peccata Nisi solus ds [22] ut hr cognouit ihs cogita fol. 60r
tiones eorū dixit adillos quid cogitatis incordib; uestris
[23] quid est facilius dicere dimittuntur tibi peccata tua an
dicere surge &ambula [24] ut hr sciatis qm filius hominis ha
bet potestatem interra dimittere peccata ait paralitico
tibi dico surge &tolle lectū tuū &uade indomū tuam
[25] &confestim surgens coram illis tullit inquo iacebat &
abiit indomum suā magnificans dm [26] &stupor adprehendit
omnes &magnificabant dm &repleti sunt timore dicentes
XXXVIII. II quia uidimus mirabilia hodie ··· [27] &post haec exiit &uidit pub

---

Fol. 59v mg. inf. littera **f** *finem quinionis sexti indicat.*

licanū nomin *(sic)* leuuin sedentem adthiloneū &ait illi sequere
XXVIIII. II me [28] &relictis omnib; surgens sequutus est eū ··· [29] &fecit ei
conuiuiū magnū leui indomo sua &erat turba multa pub
licanorū &aliorū qui cū illis erant discumbentes [30] &mor
murabant pharisaei &scribae eorum dicentes addi°cipulos
eius quare cū publicanis &peccatorib; manduca**tis &bi
XL. II bitis ··· [31] &respondens ihs dixit adillos nonegent qui sani su
nt medico sed qui male habent [32] non ⸗ ueni uocare iustos
sed peccatores inpenitentiam [33] atilli dixerunt adeū quare
discipuli iohannis ieiunant frequenter &obseruationes fa
ciunt similiter &pharisaeorū tui ℞ edunt &bibunt [34] quib;
ipse ait numquid possunt (ue)l potestis filios sponsi dum cū illis est sp
(ue)l nium
onsus facere ieiunare [35] uenient ℞ dies &cū ablatus fuerit
abeis sponsus tunc ieiunabunt inillis dieb; [36] dicebat ℞ &
similitudinem adillos quia nemo commissurā auestimento
nouo inmittit inuestimentū uetus alioquin &nouum rumpet
&ueteri nonconuenit commissura anouo [37] &nemo mittit uinum
nouū inutres ueteres alioquin rumpet uinū nouum utres ||
&ipsum effundetur &utres peribunt [38] sed uinū nouum inutres fol. 60v
nouos mittendū est &utraq; conseruantur [39] &nemo bibens
XLI. II uetus statim uult nouū dicit ⸗ uetus melius est ··· 6,[1] Factū
est ℞ insabbato secundo primo cū transiret ihs persata
uellebant discipuli eius spicas &manducabant confrican
tes manib; [2] quidam ℞ p^h^arisaeorū dicebant illis quid facitis
quod nonlicet sabbatis [3] &respondens ihs adeos dixit Nec hoc
legistis quid fecerit d(aui)d cū essurisset ipse &qui cū ipso
erant [4] quomodo intrauit indomū dī &panes propositio
nis sumpsit &manducauit &dedit hiis quicū ipso erant
quos nonlicebat eis manducare Nisi solis sacerdotib; ait
nonlegistis inlege quia sacerdotes intemplo sabbatū uio
lant &sine crimine sunt [5] &dicebat illis quia dns est fili
XLII. II us hominis etiam sabbati ··· [6] Factū est ℞ &alio sabbato
utintraret insinagoga &doceret &erat ibi homo &manus
eius dextera erat arida [7] obseruabant ℞ scribae &pha
risaei si insabbato curaret utinuenirent accussare illū
[8] ipse uero sciebat cogitationes eorū &ait homini qui habe
bat manū aridam surge &sta inmediū &stetit &surgens

5,[30] di°cipulos (s *s. m. 1*). || manduca**tis (bi *fort. eras.*). [34] possunt *cod.:* (ue)l potestis *s. m. 1* *(= rell.).* || ieiunare *cod.:* (ue)l (ieiu)nium *s. m. 1.* 6, [2] p^h^arisaeorū (h *s. m. 1*).

9 ait hr adillos ihs interrogo uos silicet sabbato beneface
re an male animam saluā facere an perdere 10 &circum
spectis omnib; dixit homini extende manū tuā. &extendit &
restituta est manus eius 11 ipsi hr repleti sunt insipientia
XLIII. II &conloquebantur adinuicem quidnam fecerent ihu ··· 12 Factū
est hr inillis dieb; exiit inmontem orare &erat pernoctans
XLIIII. II inoratione di ··· 13 &cum dies factus esset uocauit discipulos
suos &elegit ·XII· exipsis quos &apostulos nominauit 14 simonem
quem cognominauit petrū &andream fratrem eius ||
iacobū &iohannem philippū &bartholomeū 15 matheū &tho fol. 61r
mam iacobū alphei &simonem quiuocatur zelotis 16 iudam
XLV. I iacobi &iudam scarioth qui fuit proditor ··· 17 &discendens
cum illis stetit inloco campestri &turba discipulorū eius
&multitudo copiosa plebis abomni iudaea &hierusalem
&maritima &tyri &sidone 18 quiuenerunt utaudirent eum
&sanarentur alangorib; suis &quiuexabantur aspiritib;
inmundis curabantur 19 &omnis turba querebat eū tange
XLVI. V re quia uirtus (ue)l uirtutes deillo exiebat &sanabat omnes ··· 20 &ipse
XLVII. V eleuatis oculis indiscipulos suos dicebat ··· Beati pauper
XLVIII. V es spū quia uestrū est regnum di ··· 21 Beati qui nunc essuri
tis quia saturamini ··· Beati qui nunc fletis quia ridebitis ···
XLVIIII. V 22 Beati eritis cum uos oderint homin̄s &cum seperauerint
uos &exprobrauerint &eiecerint nomen uestrū tamquam
malum propter filiū hominis 23 gaudete inilla die &exultate ···
L. X Ecce ꝓ mercis uestra multa copiosa est incaelo secundū
haec faciebant prophetis patres eorū 24 uerū tamen uae uo
bis diuitib; qui habetis consolationem uestram 25 uae uobis
qui saturati estis quia essurietis uae uobis quiridetis Nunc
LI. X quia (ue)l qm lugebitis &flebitis ··· 26 Uae cū benedixerint uobis omnes
homines secundū haec faciebant prophetis patres eorum ···
LII. V 27 Sed uobis dico qui auditis diligite inimicos uestros &bene
facite hiis qui oderunt uos 28 benedicite maledicentib; uobis
(ue)l erit
LIII. V orate procalumphniantib; uos ··· 29 &qui te percussit inma
xilla prebe illi &alterā &abeo qui auferet (ue)l aufert tibi uestimen

---

6,16 proditor *vel* proditur *legendum.*
19 uirtus *cod.:* (ue)l uirtutes *s. m. 1.*
22 hominis *cod. (= ox):* homines (e *s.* i *s. m. 1*).
25 quia *cod.:* (ue)l qm = quoniam *s. m. 1.*
29 percussit *cod.:* (ue)l (percuss)erit *s. m. 1 (= b e f g₁ q).* || auferet *cod. (= a b e f ff₂ g₁·₂ holm l r am ar cav ept for hub lind ox per, cf. Mt 5, 24 et Wo):* (ue)l aufert *s. m. 1 (= q cant durm ing karl ken mart med tol theod vall will Wo vg).*

tū etiam tonicam Noli prohibere [30] omni ꝫ petenti te tribue
LIIII. v &qui aufert q; tua sunt nerepetas ··· [31] &proutuultis utfa
ciant uobis homines &uos facite illis similiter ··· ||
LV. v [32] &sidiligitis eos qui uos diligunt q; uobis est gratia nam fol. 61v
&peccatores diligentes sediligunt [33] &sibene feciritis hiis
qui uobis bene faciunt q; uobis est gratia siquidem &
peccatores hoc faciunt [34] &simotuū dideritis hiis aquib; spe
ratis recipere q; gratia est uobis Nam &peccatores
peccatorib; foenerantur utrecipiant aequalia [35] uerū ta
men diligite inimicos uestros &benefacite illis &motuum
date Nihil indesperantes erit mercis uestra multa &eri
tis filii altissimi quia ipse benignus est super ingratos
&malos [36] estote ergo missericordes sicut &pater uester
LVI. II missericors est ··· [37] Nolite iudicare utnon iudicemini Nolite
contempnare &non contempnabimini dimittite &dimittemini
[38] date &dabitur uobis mensura bonā confertam &sup͞r
effluentem dabunt insinū uestrū eadem quippe mensura
LVII. v qua mensi fueritis remitietur uobis ··· [39] Dicebat ꝫ illis similitudi
nem Nūquid potest cecus cecū ducere Nonne ambo infoueā
LVIII. III cadent ··· [40] NONest discipulus super magistrū perfectus ꝫ
LVIIII. v erit omnis sisit sicut magister eius ··· [41] Quid ꝫ uides fistu
cam inoculo fratris tui trabem ꝫ quae inoculo tuo est
nonconsideras [42] &quomodo potes dicere fratri tuo fra
ter sine eieciam fistucā deoculo tuo ipse inoculo tuo
primum
trabem nonuidens hippochrita eiece **** trabem deoculo
tuo &tunc perspicies eiecere fistucā deoculo fratris
LX. v tui ··· [43] Non est ꝫ arbor bona q; facit fructus malos
neq; arbor mala faciens fructū bonū [44] unaq;q; enim
LXI. v arbor defructu suo cognoscitur ··· Neq; ꝫ despinis colli
LXII. v gunt ficus neq; derubo uindemiant uuuam ··· [45] Bonus ho
mo debono thesauro cordis sui profert bonū &malus ||
homo demalo thesauro cordis sui profert mala exhabun fol. 62r
LXIII. IIII (3) dantia ꝫ cordis os loquitur ··· [46] Quid ꝫ uocatis me dn̄e dn̄e
LXIIII. II (5) &nonfacitis q; dico uobis ··· [47] Omnis qui uenit adme &audit
sermones meos &facit eos ostendā uobis cui similis est [48] si
milis est homini edificanti domū suā qui fodit inaltū
&possuit fundamenta superpetrā inundatione ꝫ
facta inlissū est flumen domui illi &non potuit eam
mouere fundata ꝫ erat supra petrā [49] qui ꝫ audit &

6,[42] primum *s. m. 1.*

nonfacit similis est homini edificanti domū suā supra harenam
sine fundamento inquam inlissus est fluuius &continuo ci
s
LXV. cidit &facta est ruuina eius domus magna ··· 7,1 Cuminples
III set omnia uerba haec inaures plebis intrauit caphar
nauū 2 centorionis h̄ cuiusdam seruus male habens erat
moriturus qui illi erat pretiosus 3 &cū audisset deih̄u missit
adeū seniores iudaeorū rogans eū utueniret &sanaret ser
uū eius 4 at illi cumuenissent ad ih̄m rogabant eū sollicite
dicentes ei quia dignus est uthoc illi prestes 5 diligit ꝕ
gentem nostrā &sinagogā ipse edificauit nobis 6 ihs h̄ ib
at cū illis &cū iamnonlonge esset adomo missit adeum
centorio rogans amicos dicens dn̄e Noli uexari magister
NoN ꝕ dignus sū utsubtectū meū intres 7 sed dic uerbo &sa
nabitur puer meus 8 Nam &ego homo sū subpotestate con
stitutus habens subme milites &dico huic uade &uadit
&ali* ueni &uenit &seruo meo dico fac hoc &facit 9 quo au
dito ihs miratus est &conuersus sequentib; se dixit turbis
LXVI. amen dico uobis Nec inisrahel inueni tantam fidem ··· 10 &reuer
v si qui missi fuerant domum (ue)l domui inuenerunt seruū qui languebat
LXVII. sanū ··· 11 &factū est deinceps ibat ih̄s inciuitatem q; uocatur ‖
x Naim &ibant cū illo discipuli ei^{us} &turba copiosa 12 cū h(autem) adpro fol. 62v
pinquaret portae ciuitatis ecce deffunctus efferebatur
filius unicus matrisuae &haec uidua erat &turba ciuitatis
multa cū illa 13 quā cū uidisset ih̄s missericordia motus super
eā dixit illi Noli flere 14 &accessit &tetegit loculū hii h̄
qui portabant steterunt &ait adoliscenti tibi dico
surge 15 &resediit qui erat mortuus &coep^{it} loqui &
dedit illū matri suae 16 accepit h̄ omnes timor &magnifi
cabant dm dicentes quia propheta magnus surrexit in
LXVIII. nobis &quia d̄s uissitauit plebem suā ··· 17 &exiit hic sermo
x
LXVIIII. inuniuersā iudaeā deeo &omnem circa regionem ··· 18 &Nuntiauer
v unt iohanni discipuli eius deomnib; hiis 19 &conuocauit duos de
discipulis suis iohannis &missit illos adihm dicens tues qui uen
turus es an aliū expectamus 20 cū h̄ uenissent adeū uiri dixeru
nt iohannis babtista missit nos adte dicens tues quiuentu
rus es analium exspectamus 21 inipsa h̄ hora curauit mul
tos alanguorib; &plagis &spiritib; malis &cecis multis

6,49 homini *s. m. alt. ut vid.*
7, 8 ali* (o *eras.*).
10 domum *cod.:* (ue)l domui *s. m. 1.*
11 ei^{us} (u *s. m. 1*).
12 h(autem) *compendio illo usa s. m. 1.*
15 coep^{it} (i *s. m. 1*).

donauit uissū [22] &respondens dixit illis euntes Nuntiate
iohanni quae uidistis &audistis quia ceci uident cludi
ambulant leprosi mundantur surdi audiunt mortui
resurgunt pauperes euangeliszantur [23] &beatus est qui
cūq; non fuerit scandaliszatus inme [24] &cū discessissent
Nuntii iohannis coepit dicere deiohanne adturbas quid exis
tis indeserto uidere harundinē uento moueri [25] sed existis ui
dere hominem mollib; uestimentis indutū ecce qui inueste pre
tiosa sunt &indiliciis indomib; regum sunt [26] sed quid existis
uidere prophetā utiq; dico uobis &plus quam prophetā
LXX. II [27] Hic est ℍ dequo scribtū est ecce mitto angelū meum ‖
ante faciem tuam qui preparauit uiam tuam ante te ··· fol. 63r
LXXI. V [28] Dico ℍ uobis maior internatus mulierū propheta iohanne babtista
LXXII. X nemo est qui h̄ minor est inregno dī maior est illo ··· [29] &omnis
populus &publicani iustificauerunt dm̄ babtiszati babtis
mo iohannis [30] pharisaei h̄ &legis periti consiliū di spreuerunt
LXXIII. V insemet ipsis nonbabtiszati abeo ··· [31] Cui ergo similes dicam ho
mines generationis huius &cui similes sunt [32] similes sunt pueris
sedentib; inforo &loquentib; adinuicem &dicentib; *cantauimus
uobis tybiis &nonsaltastis lamentauimus &nonplorastis
[33] Uenit ℍ iohannis babtista neq; manducans panem neq; bi
bens uinū &dicitis doemoniū habet [34] uenit filius hominis man
ducans &bibens &dicitis ecce homo uoratur &bibens
uinū amicus publicanorū &peccatorū [35] &iustificata est
LXXIIII. I sapientia abomnib; filiis suis ··· [36] Rogabat h̄ eū quidam expharis
aeis utmanducaret cū illo &ingresus domū pharisaei discum
buit [37] &ecce mulier q; erat inciuitate peccatrix utcogno
uit quod accubuit indomo pharisęi adtullit alabastrum
ungenti [38] &stans secus pedes eius lacrimis coepit rigare pe
des eius &capillis capitis sui tergebat &osculabatur pedes
eius &unguebat unguento [39] uidens h̄ pharisaeus qui uocaue
rat eū ait intra se dicens hic siesset propheta scisset
utiq; quae &qualis mulier q; tangit eū quia peccatrix
est ··· [40] &respondens īhs dixit adillū simon habeo tibi aliq̄d
dicere atille ait magister dic [41] &ait duo debitores erant
cuidam foeneratori unus debebat denarios quingentos &
alius quiquagenta [42] nonhabentib; illis unde redderent dona
uit utrisq; quis ergo eum (ue)l eorum plus diligit [43] respondens simon

---

7,[28] natus (s *s. m. 1*). [41] generationes *cod.* (i *s.* e *ult. s. m. 1*).
[42] eum *cod.*: (ue)l eorum *s. m. 1* (+ eorum *tol*).

dixit ei aestimo quia is cui plus donauit at ille dixit ei ‖
recte iudicasti [44] &conuersus admulierem dixit simoni uides fol. 63v
hanc mulierem intraui indomum tuam aquam pedib; meis non
dedisti · Haec h̄r lacrimis rigauit pedes meos &capillis suis
(ue)l it
tersit · [45] Osculum mihi nondedisti haec h̄r exquo intraui nonces
sit osculari pedes meos [46] oleo caput meū nonunexisti haec h̄r
ung^{u}ento uncxit pedes meos [47] propter quod dico tibi remittun
tur ei peccata multa q̄m dilexit multū cui h̄r minus dimit
titur minus diligit [48] dixit h̄r adillā ih$\bar{s}$ remittuntur tibi pec
cata tua [49] &coeperunt qui simul recumbebant dicere in
trase quis est hic qui etiam peccata dimittit [50] dixit h̄r ad
LXXV. x mulierem fides tua te saluam fecit uade inpace ··· 8,[1] &factū
est deinceps &ipse iter faciebat perciuitates &castella
predicans &euangelizans regnū di &XII· cū illo [2] &mulieres
aliquae quae erant curatę aspiritib; malignis &imfirmi
tatib; maria q; uocatur magdaleneae dequa doemonia
·VII· exierant [3] &iohanna uxor chuszię procuratoris herodis
&susanna &aliae multae q; ministrabant eis defaculta
LXXVI. II tib; suis ··· [4] Cum h̄r turba multa conueniret &deciuitatib;
properarent adeum dixit persimilitudinē ecce [5] exiit qui
seminat seminare semen suū &dū seminat aliud cicidit
secus uiā &conculcatū est &uolucres caeli comedunt il
lud [6] &aliud cicidit supra petrosa &natū aruit quia
nonhabebat humorem [7] &aliud cicidit inter spinas &simul
exortae spinae suffocauerunt illud [8] &aliud cicidit interrā
bonam &ortū fecit fructū centuplū &haec dicens clama
bat qui habet aures audiendi audiat · [9] INterrogabant h̄r
eū discipuli eius q; esset haec parabula [10] quib; ipse dixit
LXXVII. I uobis datum est Nosse mysteriū regni d$\bar{i}$ ··· Ceteris h̄r inpara ‖
bulis utuidentes nonuideant & audientes nonaudiant &non fol. 64r
LXXVIII. II intellegant ··· [11] Est h̄r haec parabula semen est uerbū d$\bar{i}$
[12] qui h̄r secus uiā sunt seminati hii sunt qui audiunt deinde
uenit diabulus &tullit uerbū decordae eorū Necreden
tes salui fiant · [13] Nam qui supra petrā qui cū audierint cum
gaudio suscipiunt uerbū &hii radicem Nonhabent quia ad
tempus credunt &intempore temptationis recedunt [14] quod
h̄r inspinis cicidit hii sunt qui audierunt &asollicitudinib;
ac diuitiis &uoluptatib; uitae euntes suffocantur &non

7,[45] intraui *cod.*: (ue)l (intrau)it *s. m. 1; cf. varias lect. ap. Wo.* [46] ung^{u}ento (u *s. m. 1*).
8,[10] nonuideant] + & *s. m. 1.*

refferunt fructū [15] qui hr inbonā terrā hii sunt qui incor
de bono &optimo audientes uerbū retinent &fructum
XXVIIII. II adferunt inpatientiam ··· [16] Nemo ħ accendens lucernam ope
ruit eam uasso aut subtus lectū ponit sed supra can
LXXX. II dellabrum utintrantes uideant lumen ··· [17] NoN ħ est occultū
quodnonmanifestetur Nec absconditū quod non cognosca
LXXXI. V tur &inpalam ueniat ··· [18] Uidete ergo quomodo auditis qui ħ ha
bet dabitur illi &quicūq; nonhabet etiā quod putat se ha
LXXXII. II bere auferetur abeo ··· [19] Uenerunt hr adillū mater &fratres
eius &nonpoterant adire eū preturba [20] &nuntiatū illi ec
ce mater tua &fratr^{es} tui foris stant uolentes te ui
dere [21] qui respondens dixit adeos mater mea &fratres
LXXXIII. II mei hii sunt qui uerbū di audiunt &faciunt ··· [22] Factū est
hr inuna dierū &ipse ascendit innauicula &discipuli eius
&ait adillos transfretemus trans stagnū &ascenderunt
[23] nauigantib; hr illis dormiit &discendit procella uenti in
stagnū &conplebatur nauicula fluctib; &pereclitaban
tur [24] accedentes hr suscitauerunt eū dicentes preceptor
perimus at ille surgens increpauit uentū &tempesta | tem aquae ‖
&cessauit &facta est tranquilitas [25] dixit hr illis ubi est fol. 64v
fides uestra qui timentes mirati sunt dicentes adinuicem
quis putas hic est quia &uentis i$_{m}$perat &mari &oboediunt
(ue)l e
ei [26] &nauigauerunt hr adregionem gyrasenorū q; est contra
galilaeā [27] &cum egresus esset adterram occurrit illi uir
quidam qui habebat doemoniū iam temporib; multis &uestimen
to noninduebatur neq; indomo manebat sed inmonumentis [28] ·is· ut
uidit ihm procedit ante illū &exclamans uoce magna dixit
quid mihi &tibi est ihu filii di altissimi obsecrote Neme turque
as [29] precipiebat ħ spui inmundo utexi*ret abhomine multis
enī temporib; arripiebat illū &uincebatur catenis &con
pedib; custoditus &ruptis uinculis agebatur adoemonio
indeserta loca [30] interrogauit illū ihs dicens quod tibi nomen
est atille dixit legio quia intrauerunt doemonia multa
ineū [31] &rogabant eū Ne inperaret eos ut inabysum irent
[32] erat hr ibi grex porcorū multorū pascentiū inm$_{o}$nte &ro

---

8,[20] fratris *cod.* (e *s.* i *s. m. 1?*).
[25] imperat (m *ex* n *corr.*; *cf. infra 8, 31*).
[26] &nauigauerunt *cod.* (= *big*$^{pr.}$ [et *exp.*] *ox* g_1 *vg*; nauig. *cant cav tol)*: (ue)l e(nauigauerunt) *s. m. 1* (= *Wo*; aenauig. *mm*).
[29] doemonio *cod.* (u *s.* o *alt. s. m. 1*).
[32] porcorū *cod.* (u *s.* o *pr. s. m. 1*). ‖ monte (o *ex* u *corr.*).

gabant eū utpermiteret eos inillos ingredi &permissit il
los [33] exierunt ergo doemonia abhomine &intrauerunt inpor
cos &impetu abiit grex perpreceps inmare &suffocatus
est [34] quod utuiderunt factum quipascebant fugerunt &nun
tia*uerunt inciuitatem &inuillas [35] exierunt h̄ uidere quod
factū est &uenerunt ad ihm &inuenerunt hominem sedentē
aquo doemonia exierant uestitū &saneae mentis adpedes
eius &timuerunt [36] nuntiauerunt h̄ illis &q; uiderant &quo
modo sanus factus esset alegione [37] &rogauerunt illum
omnis multitudo regionis gyrasenorū utdiscederet ab
LXXXIIII. VIIII (8) ipsis quia timore magno tenebantur ··· Ipse h̄ ascendens
nauem reuersus est [38] &rogabat illū uir aquo doemonia ‖
exierant utcū eo esset dimissit h̄ ih̄s eum dicens [39] re*di indo fol. 65r
mū tuā &narra quanta tibi fecit ds &abiit peruniversā
LXXXV. II ciuitatem predicans quanta illi fecisset ihs ··· [40] Factū est h̄
cū redisset ih̄s excepit eū turba erant h̄ omnes exspec
tantes eū [41] &ecce uenit uir cui nomen iairus &ipse princeps
sinagogae erat &cicidit ante pedes ih̄u rogans eū utin
traret indomū eius [42] quia filia unica erat illi fere annorū
·XII· &haec moriebatur &contegit dum iret aturbis con
primebatur [43] &mulier quaedā erat influuio sanguinis
abannis ·XII· q; inmedicis erogauerat omnem substantiā
suā Nec abullo potuit curari [44] accessit retro &tetegit
fymbriā uestimenti eius &confestim stetit fluxus sangui
nis eius [45] &ait ih̄s quis est qui me tetegit negantib; h̄ omnib;
dixit petrus &qui cū illo erant preceptor turbae conpre
munt &adfligunt &dicis quis me tetegit [46] &dixit ih̄s tet'
git me aliquis nam&ego noui uirtutē deme exisse [47] uidens h̄
mulier quia nonlatuit tremens uenit &procedens adpe
des eius &obquā causam tetegerit eū indicauit corā omni
populo &quemadmodū confestim sanata sit [48] atipse dixit
illi filia fides tua te saluā fecit uade inpace ··· [49] Adhuc eo
loquente uenit adprincipem sinagogae dicens ei quia mor
tua est filia tua Noli uexari illū [50] ih̄s h̄ audito hoc uerbo
respondit patri puellae Noli timere crede tantū &sal
ua erit [51] &cū uenisset domū nonpermissit intrare secū quem
quam nisi petrū &iohannem &iacobū &patrē &matrē pu
ellae [52] flebant h̄ omnes &plangebant illā atille dixit no
lite flere nonest ʜ mortua sed dormit [53] &diridebant eū sci

---

8,[39] re*di (d *eras.*). [46] tetegit *cod.* (e *alt. in* i *corr.*).

entes quia mortua esset [54] ipse hr tenens manū eius ‖
clamauit dicens puella surge [55] &reuersus est sps eius &sur fol. 65v
rexit continuo &iussit illi dari manducare [56] &stuspuerunt
parentes eius quib; precipit Ne alicui dicerent quod factū
k XXXVI. II erat ··· 9,[1] Conuocatis hr ·XII· apostulis dedit eis uirtutem &po
testatē super omnia doemonia &ut languores curarent
[2] &missit illos predicare regnū di &sanare imfirmos ···
XXXVII. II [3] &ait adeos nihil tulleritis inuia neq; uirgā Neq; perā Neq;
panem Neq; peconiā Neq; duas tonicas habeatis [4] &inquacū
XXVIII. II q; domo intraueritis ibi manete &inde nonexeatis ··· [5] &quicū
q; nonreciperint uos exeuntes deciuitate illa etiā puluerē
XXVIIII. VIII pedū uestrorū excutite intestimoniū super eos ··· [6] Exeuntes hr
circū ibant percastella euangelizantes ubiq; &curantes
XC. II [7] Audiuit hr herodis tetrarcha omnia q; fiebant abeo &hessi
tabat eoquod diceretur [8] aquib;dam quod iohannis surrex
it amortuis aquib;dam uero quia helias apparuit abaliis
hr quia propheta unus deantiquis surrexit [9] &ait herodis
iohannem ego decollaui quis hr est iste dequo ego audio talia
XCI. VIII &querebat uidere eū ··· [10] &reuersi apostuli Narrauerunt
XCII. III illi quaecūq; fecerunt ··· &adsumptis illis cecessit seorsū
inlocū desertū quiest bethsaida [11] quod cū cognouissent
turbae sequutae sunt illū &excepit illos &loquebatur
XCIII. I eis deregno di &eos quicurari indigebant sanabat ··· [12] Dies hr
coeperat declinare &accedentes ·XII· dixerunt illi dimitte
turbas uteuntes incastella uillasq; quae circa sunt
diuertant &inueniant escas quia hiic indeserto loco sumus
[13] ait hr adillos uos date illis manducare atilli dixerunt
non sunt nobis plusquā ·V· panes &II· pisces nisi forte nos
eamus &emamus inomnem hanc turbā escas [14] erant ⲏ fere ‖
uiri ·V̄· ait hr addiscipulos suos facite illos discumbere fol. 66r
perconuiuia quinquagenos [15] &ita fecerunt &discumbere fe
cerunt omnes [16] acceptis hr ·V· panib; &II· piscib; respexit incę
lū &benedixit illos &fregit &distribuit discipulis suis ut
ponerent ante turbas [17] &manducauerunt omnes &satu
rati sunt &sublatū est quod super fuit illis fragmentor(um)
XCIIII. I cofyni ·XII· [18] &factū est cū solus esset orans erant cū illo disci
puli eius &interrogauit illos dicens quem me dicunt turbae
esse [19] atilli responderunt &dixerunt iohannem babtistam

8,[56] stopuerunt *cod.* (u *s.* o *s. m. 1*). 9, [3] duos *cod.* (o *exp. et* a *s. m. 2*; — *cf.* duos *rush*; ·II· *ar*).

alii ℞ heliā alii quia propheta unus depriorib; surrexit
[20] dixit ℞ illis uos ℞ quem me esse dicitis respondens simon petrus
XCV. II dixit xp̄m d̄i ··· [21] &ille increpans illos precepit Ne cui dicerent
hoc [22] dicens quia oportet filiū hominis multa pati &reproba
ri aseniorib; &principib; sacerdotū &scribis &occidi &ter
XCVI. II tia die resurgere ··· [23] Dicebat ℞ adomnes siquis uult post
me uenire abneget seipsū &tollat crucem suā quotidie
&sequatur me [24] qui ꝫ uoluerit animā suā saluā facere per
det eā Nam qui p̄diderit animā suā propter me saluā fa
ciet illā [25] quid ꝫ proficit homini silucretur uniuersū mundū se ℞
XCVII. II ipsū perdat &detrimentū sui faciat ··· [26] Nam qui me erubu
erit &meos sermones hunc &filius hominis erubescet cum
uenerit imaiestate *(sic)* sua &patris sui &sc̄orū angelorum ···
XCVIII. II [27] Dico ℞ uobis uere sunt aliqui qui hiic stantes quinongusta
bunt mortem donec uideant regnū d̄i [28] factū est ℞ post haec
uerba fere post dies octo &adsumpsit petrū &iohannem
&iacobū &ascendit inmontem utoraret [29] &factū est
dū oraret species uultus eius altera &uestitus
eius albus refulgens [30] &ecce duo uiri loquebant(ur) ‖
cū illo erant ꝫ moyses &helias [31] uissi inmaiestate &dicebant ex fol. 66ᵛ
cessū eius quem conpleturus erat inhierusalem ··· [32] Petrus uero &
qui cū illo erant grauati sumno &uigilantes uiderunt maies
tatē eius &duos uiros qui stabant cū illo [33] &factū est utdis
cederunt abillo ait petrus adīhm̄ preceptor bonū est nobis hiic
esse &faciamus tria tabernacula tibi unū &unū moysi &unū he
lae Nesciens quid diceret [34] haec ℞ illo loquente facta est nubs &
obumbrauit eos &timuerunt intrantib; ℞ illis innubem [35] &uox
facta est denube dicens hic est filius meus electus ipsū audite
(ue)l dū
[36] &cū fieret uox inuentus est īhs solus &ipsi tacuerunt &nemi
XCVIIII. II ni dixerunt inillis dieb; quicquā exhiis quae uiderant ··· [37] Factū est
℞ insequenti die discendentib; illis demonte occurrit illi turba
multa [38] &ecce uir deturba exclamauit dicens magister obse
cro te respice infiliū meū quia unicus est mihi [39] &ecce sps
adprehendit eū &subito clamat &elidit &dissipat eū cum
spuma &uix discendit dilanians eū [40] &rogaui discipulos tuos
uteiecerent illū &nonpotuerunt [41] respondens ℞ ihs ait ogene
ratio infideles &peruersa usq;quo ero uobis cū &patiar
uos adduc huc filiū tuū [42] &cū accederet elissit eū doemoniū
&dissipauit [43] &increpauit ihs spuī inmundo &sanauit puerū

9,[36] cū *cod.:* (ue)l dū *s. m. 1.*

C. VIII &reddidit illū patri eius ··· 44 Stupebant h̄ omnes inmagnitudine di
CI. II Omnib;q; mirantib; inomnib; q; faciebat dixit addiscipulos suos
ponite uos incordib; uestris sermones istos filius ꝺ hominis
futurū est uttradatur inmanus hominū 45 atilli ignorabant
uerbum istud &erat uelatū ante eos utnonsentirent illud
CII. II &timebant interrogare eū dehoc uerbo ··· 46 INtrauit h̄
cogitatio inter eos quis eorū maior esset 47 at
ihs uidens cogitationes cordis eorū adprehendens ‖
puerum statuit eū secus se 48 &ait illis quicūq; susciperit fol. 67r
puerū istū innomine meo me recipit &quicūq; me recipit reci
pit eū qui me missit nam quiminor est inter omnes uos hic
CIII. VIII maior est ··· 49 Respondens h̄ iohannis dixit preceptor uidimus
quemdam innomine tuo eiecentem doemonia &prohibuimus eū
quia nonsequitur nobiscū 50 &ait adillū ihs sinite eū &nolite pro
CIIII. X hibere qui ꝺ nonest aduersū uos ꝑuobis est ··· 51 Factū est h̄ cum
conplerentur dies adsumptionis eius &ipse faciem suā firma
uit utiret inhierusalem 52 &missit Nuntios ante conspectū suū
&euntes intrauerunt inciuitatem samaritanorū utpararent
illi 53 &nonreciperunt eū quia facies eius erat euntis inhierusalem
54 cū uidissent h̄ discipuli eius iacobus &iohannis dixerunt dn̄e
uis dicemus utignis discendat decęlo &consummat illos 55 &
CV. II (5) conuersus increpauit illos 56 &abierunt inaliud castellū ··· 57 Fatū (sic)
est h̄ ambulantib; illis inuia dixit quidam adillū sequar te
quocūq; ieris 58 &ait illi ih̄s uulpes foueas habent &uolucres
cęli nidos filius h̄ homines nonhabet ubi capud reclinet 59 ait h̄
adalterū sequere me ille h̄ dixit dne permitte me primū
ire &sepelire patrem meū 60 dixitq; ei ihs̄ sine utmortui sepe
CVI. X liant mortuos suos tu h̄ uade adnuntia regnū d̄i ··· 61 &ait
alter dne sequar te sedprimū permitte mihi renuntia
re hiis q; domi sunt 62 ait illi ihs nemo mittens manū suā ina
s
CVII. X ratrū &aspiciens retro aptus est regno d̄i ··· 10,1 Post haec h̄
designauit dn̄s (ue)l ihs alios LXXII· &missit illos binos ante faciem
suā inomnem ciuitatem &locū quo erat ipse uenturus ····
CVIII. V 2 &dicebat illis mesis quidem multa operari h̄ pauci ·····
CVIIII. V Rogate ergo dnm mesis utmittat operarios inmessem
CX. II suā ··· 3 Ite ergo ecce ego mitto uos sicut agnos inter lupos ‖
4 Nolite portare sacculū neq; peram neq; calciamenta &ne fol. 67v
CXI. V minem ꝑ uiā salutaueritis ··· 5 INquācūq; domū intraueritis

---

9,53 eius] + erat *s. m. 1.*
58 foueas (u *s. m. 1*).
10, 1 dn̄s *cod.:* (ue)l ih̄s *s. m. 1 (= r)*
2 mesis (s *s. m. 1*).

primū dicite pax huic domui [6] &sifuerit filius pacis ibi requi
CXII. II escet sup' illā pax uestra sin h' aduos reuertetur ··· [7] INeadem
h' domo manete edentes &bibentes q; apud illos sunt dignus
est ꝗ operarius mercide sua Nolite transire dedomo indo
CXIII. V (10) mū ··· [8] &inquācūq; ciuitatem intraueritis &susceperint uos
manducate q; adponunt uobis [9] &curate imfirmos qui inilla
CXIIII. II sunt &dicite illis adpropinquauit inuos regnū di ··· [10] INquācūq;
ciuitate *(sic)* intraueritis &nonreciperint uos exeuntes inplateas
eius dicite [11] etīā puluerem qui adhessit deciuitate uestra ex
tergimus inuos tamen hoc scitote quia adpropinquauit re
gnū di [12] dico h' uobis quia sodomis indie iudici remisius erit
CXV. V quā illi ciuitati ··· [13] Uae tibi chorazain uae tibi bethsaida quia
siintyro &sidone factae fuissent uirtutes q; factae sunt
inuobis ollim incylicio &cynere sedentes peniterent [14] uerū tamen
tyro &sidoni remisius erit iniudicio quā uobis [15] &tu caphar
nauū usq; incelū exaltata es usq; adimfernū demergeris ···
CXVI. I [16] Qui uos audit me audit &qui uos spernit me spernit qui h'
CXVII. X me spernit spernit eū qui me missit ··· [17] Reuersi sunt LXXII·
cū gaudio dicentes dne etiā doemonia subiciuntur nobis inno
mine tuo [18] &ait illis uidebam satanan sicut fulgor decelo
cadentem [19] &ecce dedi uobis potestatem calcandi super ser
pentes &scorpiones &super omnem uirtutem inimici &nihil
ᵘos Nocebit [20] uerū tamen inhoc gaudete quia uobis sps
subiciuntur gaudete h' quod nomina uestra scribta sunt
CXVIII. V incelis ··· [21] INipsa hora exultauit spū sco &dixit confiteor
tibi pater dne cęli &terrae quod abscondisti haec asapi ‖
enᵗib; &prudentib; &reuelasti ea paruolis etiam pater fol. 68r
CXVIIII. III quia sic fuit placitū ante te ··· [22] Omnia mihi tradita sunt
apatre &nemo scit qui sit filius nisi pater &qui sit pater
CXX. II (5) nisi filius &cui uoluerit filius reuelare se ··· [23] &conuersus ad
discipulos suos dixit beati oculi quiuident q; uidetis [24] dico ꝗ
uobis quod multi prophetae &reges cupierunt uidere q; uos
uidetis &nonuiderunt &audire q; auditis &nonaudierunt ···
CXXI. II [25] &ecce quidā legis peritus surrexit temptans eū &dicens
magister quid faciendo uitā eternam possidebo [26] atille dixit
adeū inlege quid scriptū est quomodo legis [27] ille h' respondens
dixit diliges dnm dm tuū extoto corde tuo &extota anima

10,[16] audit *bis in* aodit *corr.*
[19] ᵘos (u *s. m. 1*).
[21] sapientib; (nt *ex* m *corr. et insuper* t *s. m. 2*).
[26] scriptū *cod.* (b *s.* p *s. m. 1*).

tua &exomnib; uirib; tuis &exomni mente tua &diliges ꝑxi
mū tuū sicut te ipsū [28] dixit q; illi recte respondisti fac hoc
CXXII. x &uiues ··· [29] Ille h̄r uolens iustificare se ipsū dixit adihm̄ &quis
est meus proximus [30] suspiciens h̄r ihs dixit homo quidā discen
debat abhierusalem inhiericho &incidit inlatrones quietiam
dispoliauerunt eū &plagis inpossitis abierunt semiuiuo eo
relicto [31] accedit h̄r utsacerdos quidam discenderet eadem uia
&uisso eo preteriit [32] similiter &leuita cū esset secus locū
&uideret eū pertransit [33] samaritanus h̄r quidam iter faciens
uenit secus eū &uidens eū missericordia motus est [34] &adꝑ
pians alligauit uulnera eius infundens oleū &uinū &in
ponens illū iniumentū suū duxit instabulū &curam eius
egit [35] &altera die protu*lit duos denarios &dedit stabu
lario &ait curā illius habe &quodcūq; super erogaueris
ego cū reddiero reddā tibi [36] quis horū triū uidetur tibi ꝑxi
mus fuisse illi quiincedit inlatrones [37] atille dixit quifecit
missericordiā inillū &ait illi ihs̄ uade &tu fac similiter ··· ‖
[38] Factū est h̄r dum iret &ipse intrauit inquoddam castellum fol. 68v
&mulier quaedā nomine martha excepit illū indomū suam
[39] &huic erat soror nomine maria q; etiā sedens secus pedes dn̄i
audiebat uerbū eius [40] martha h̄r satagabat circa frequens
ministeriū q; stetit &ait dne nonest cura quod soror mea
reliquit me solam ministrare dic ergo illi utme adiuuet
[41] &respondens illi dixit dns martha martha sollicita es &
turbaris erga plurima [42] porro unū est Necessariū maria
ia CXXIII. v obtimam partem elegit q; nonauferetur abea ··· 11,[1] &factū est
cū esset inloco quodā orans utcessauit dixit unus exdisci
pulis eius adeū dne doce nos orare sicut iohannis docuit
discipulos suos [2] &ait illis cū oretis dicite ··· Pater noster
scificetur nomen tuū aduenīat regnū tuum [3] panem nostrū
quotidianū da nobis quotidie [4] &dimitte nobis debita nostra
siquidem &ipsi dimittimus omni debenti nobis &ne nos inducas
CXXIIII. v (10) intemptationem ··· [5] &ait adillos quis uestrū habet amicum
&ibit adeū media nocte &dicet illi amice commoda mihi tres
panes [6] qm amicus meus deuia uenit adme &nonhabeo qu°d ponā
***** ante illū [7] &ille respondens de intus dicat Noli mihi mo
lestus esse iam ostiū clausū est &puerimei mecū sunt in

10,[30] discindebat *cod.* (i *alt. exp. et* e *s. m. alt.*).
[35] protu*lit (l *eras.*).
[39] secus *s. m. 1.*
11, [6] qu°d *ex* quid (i *eras.* o *s.*) *corr. (cf.* quid *mm).*

cubili nonpossū surgere &dare tibi [8] &ille siperseuerauerit
pulsans amen dico uobis &sinon dabit illi surgens eoquod
amicus eius sit propter inprobitatem tamen eius surget &da
CXXV. V bit illi quot quot habet necesserios ··· [9] &ego uobis dico petite
&dabitur uobis querite &inuenietis pulsate &aperietur uobis
[10] omnis ꝯ qui petit accipit &quiquerit inuenit &pulsanti ape
rietur ··· [11] Quis ℞ exuobis patrem petiit filius eius panem Nū
quid lapedem dabit illi aut sipiscem Numquid pro pisce ||
serpentem dabit illi [12] aut sipetierit ouum numquid porriget fol. 69r
ei scorpionem [13] siergo uos cū sitis mali nostis bona data dare
filiis uestris quando magis pater uester decaelo dabit spm
CXXVI. V bonū petentib; se ··· [14] &erat eiciens doemoniū &illud erat mu
tū &cū eiecisset doemoniū loquutus est mutus &admiratae
CXXVII. II sunt turbae ··· [15] Quidam ℞ exeis dixerunt inbelzebub principe doe
CXXVIII. II (5) moniorū eiecit doemonia ··· [16] &alii temptantes signū decelo que
CXXVIIII. V (2) rebant abeo ··· [17] Ipse ℞ utuidit cogitationes eorū dixit eis om
ne regnū inse ipsū diuissū desola**tur &domus supra
domū cadet [18] si℞ &satanas inseipsū diuissus est quomodo sta
bit regnū eius quia dicitis me inbelzebub eiecere me doemonia
[19] si ℞ ego inbeelzebub eiecio doemonia filiiuestri inquo eieciunt
ideo ipsi iudices erunt uestri [20] porro siindicito di eiecio doemonia
profecto peruenit inuos regnū dī [21] cū ℞ fortis armatus custo
dit atriū suū inpace sunt ea quae possidet [22] si ℞ fortior illo
super ueniens uincerit illū uniuersa anima eius aufert inquib;
confidebat &spolia eius distribuet [23] qui nonest mecū aduersus
CXXX. V me est &qui noncolligit mecū dispergit ame ··· [24] Cū inmundus sps
exi^e^rit abhomine parambulat perloca inaquosa &querens re
quiem &noninueniens dicit reuertar indomū meā unde exiui [25] &
cumuenerit inuenit scopis mundatā &ornatam [26] &tunc uadit
&adsummit ·VII· alios sps nequiores se &ingresii habitant
CXXXI. X ibi &sunt nouissima illius hominis peiora priorib; ··· [27] Factum
est ℞ cū haec diceret extollens uocem quedam mulier deturba
dixit illi beatus uenter quite portauit &ubera q; suncxisti
[28] atille dixit quippe hii beati qui audiunt uerbū dī &custodi
CXXXII. V unt ··· [29] Turbis ℞ concurrentib; coepit dicere generatio haec
generatio nequā est signū querit &signū nondabitur illi ||
Nisi signū ionae [30] nam sicut ionas signū fuit niniuetis ita erit fol. 69v
&filius hominis generatio^ni^ isti [31] Regina austri surget iniudicio

---

11,[17] desola**tur (bi *eras.*; — *cf. var. lect. apud Wo*).
[24] exi^e^rit (e *s. m. 1?*).
[30] generatio^ni^ (ni *s. m. alt.*).

cū uiris generationis huius &contempnabit illos quia uenit
afinib; terrae audire sapientiā salamonis &ecce plus sala
mone hiic [32] uiri niniuetae surgent iniudicio cū generatione hac
&contempnabunt eam quia penitentiā egerunt inpredicatio
CXXXIII. II ne ionae &ecce plus est iona hiic ··· [33] Nemo lucernā accendit &
inabsconso ponit Neq; submodio sed supra candellabrū ut
CXXXIIII. V q̄ ingrediuntur lumen uideant ··· [34] Lucerna corporis tui est ocu
lus tuus si oculus tuus sⁱmplᵉx fuerit totū corpus tuū lucidū erit
si ꝟ nequam fuerit etiam corpus tuū tenebrosū erit [35] uide
ergo nelumen quod inte est tenebrae sint [36] si ergo corpus
tuū lucidū ᶠᵘerit nonhabens aliquam partem tenebrarū erit
CXXXV. V lucidū totū &sicut lucerna fulgoris inluminabit te··· [37] &cū
loqueretur rogauit illū quidam pharisseus utpranderet
apud se &ingresus recumbuit [38] pharisseus ꝟ coepit intra se
reputans dicere quare nonbabtiszatus esset ante pran
diū [39] &ait dn̄s adillū Nunc uos pharissei quod deforis est ca
licis &catini mundatis quod ꝟ intus est uestrū plenū est
rapina &iniquitate [40] stulti Nonⁿᵉ qui fecit quod deforis est etiā
id quod intus est fecit [41] uerū tamen quod super est date eli
CXXXVI. V mosinam &ecce omnia munda uobis sunt ··· [42] Sed uae uobis
scribae &pharisei quia decimatis mentam &rutam &omne
holus &preteritis iudiciū &caritatem d̄i haec oportuit face
CXXXVII. II re &illa nonomittere ··· [43] Uę uobis pharissei quia diligitis
CXXXVIII. V primas cathedras insinagogis &salutationes inforo ··· [44] Uae
uobis quia estis utmonumenta q; nonparent &homines su
XXXVIIII. V pra ambulantes nesciunt ··· [45] Respondens ꝟ quidam exlegis ‖ g
peritis ait illi magister haec dicens etiam nobis contumᵉliā fol. 70ʳ
facis [46] at ille ait &uobis legis peritis uae quia onerat*is
homines onerib; q; portari non possunt &ipsi uno digito ues
CXL. V tro nontangitis sarcinas ··· [47] Uae uobis qui̇̄ edificatis monu
menta prophetarū patres ꝟ uestri occiderunt illos [48] pro
fecto testificabimini consentitis operib; patrū uestrorū
qm̄ quidem ipsi eos occiderunt uos ꝟ edificatis eorū sepul
CXLI. V chra ··· [49] Propter ea &sapientia d̄i dixit mittā adeos prophe
tas &apostolos &exillis occident &persequentur [50] utinquira

---

II,[34] semplix *cod.* (e—i *exp. et* i—e *s. m. alt.*). ‖ fuerit *s. m. 1.*
[38] erit *cod.* (= *cav*ᵉʳ· *tol*ᵉʳ·)*:* fuerit *corr. m. 1* (= *cav*ᵉ *tol*ᵉ *rell.*).
[40] Non *cod.:* Nonⁿᵉ (ne *s. m. 1*).
[45] contumiliā *cod.* (= *ar ept lind rush*)*:* contumᵉliā *corr. m. alt.*
[46] onerat*is (*i *ex* u *rad. corr.*).

Fol. 69ᵛ *mg. inf. littera* **g** *finem quinionis septimi indicat.*

tur sanguis omnium prophetarū qui effussus est aconsti
tutione mundi ageneratione ista [51] asanguine abel usq; ad
sanguinem zachariae qui periit inter alt[a]re &aedem ita
ig CXLII. dico uobis requiretur abhac generatione ··· [52] Uae uobis legis
v periti[i]s quia tulistis clauem scientiae &ipsi nonintroistis
CXLIII. &eos quiintrabant prohibuistis ··· [53] Cum haec adeos dicer
x et coeperunt pharissei &legis peritii grauiter insistere
&os eius obprimere demultis [54] insidiantes ei &quaerentes
aliquid capere exore eius utaccussarent eū (ue)l illū 12,[1] multis hr
turbis circumstantib; ita utse inuicem conculcarent coe
CXLIIII. pit dicere addiscipulos suos ··· Adtendite afermento pha
II CXLV. riseorū quae (ue)l quod est hippochrisis ··· [2] Nihil ꝕ opertum est q[u]od
v nonreueletur neq; absconditum quod nonsciatur [3] qm̄ q[u]ę
intenebris dixistis dicentur inlumine &quodinaurem lo
cuti estis incubiculis prędicabitur intectis [4] dico hr uobis ami
cis meis neterreamini abhiis quioccidunt corpus &post
haec nonhabent amplius quod faciant [5] ostendam hr uobis
quem timeatis timete eū qui post quam occiderit habet
potestatem mittere ingehennā ita dico uobis hunc time
te [6] nonne ·V· passeres ueneunt depundio &unus exillis ‖
nonest inobliuione coram do [7] sed&capilli capitis uestri om fol. 70v
nes numerati sunt nolite ergo timere multis passerib; plu
res estis uos [8] dico autem uobis omnes quicumq; confessus fue
rit inme coram hominib; &filiūs hominis confitebitur inillo
CXLVI. coram angelis di ··· [9] Qui hr negauerit me coram hominib; dene
II CXLVII. gabitur coram angelis di ··· [10] &omnis quidixerit uerbū infiliū
II hominis remittetur illi ei hr qui inspm̄ scm̄ blasphemauerit
CXLVIII. nonremittetur ··· [11] Cum hr inducent uos insinagogiis &adma
II gistratus &potestates nolite solliciti esse qualiter aut
quid respondeatis aut quid dicatis [12] sps̄ ꝕ scs̄ docebit uos
CXLVIIII. inipsa hora quid oportea*t dicere ··· [13] Ait hr quidam ei detur
x ba magister dic fratri meo utdiuidat mecū hereditatem
[14] at ille dixit ei ohomo quis me constituit iudicem aut diuisso
rem interuos [15] dixitq; adillos uidete &cauete abomni aua
ritia quia noninhabundantia cuiusquam uita eius est exhiis

11,[51] altere *cod.:* alt[a]re (e *exp. et* a *s. m. alt.*).
[52] legisperiti[i]s (i *ult. s. m. 1; — cf. infra v. 53*).
[54] eū *cod.:* (ue)l illū *s. m. 1.*

12, [1] quae *cod.:* (ue)l quod *s. m. 1 (cf.* quae *b c d e l m q r ept [mg.] for harl ken mm;* que *ar rush tol;* quod *f Wo vg al.).*
[2·3] q[u]od *et* q[u]ę (u *s. m. 1*).

q; possidet ··· 16 Dixit ꝟ similitudinē adillos dicens hominis cuiⁿs
dam diuitis uberes fructus adtullit ager 17 &cogitabat in
tra se dicens q̄d faciam quod nonhabeo quo congr̄egem fruc
tus meos 18 &dixit hoc faciam destruam horrea mea &maio
ra faciā &illuc congregabo omnia q; nata s̄t mihi &bona
mea 19 &dicam animae meae anima habes multa bona possi
ta inannos plurimos requiesce comede & bibe &aepulare ···
20 Dixit ꝟ illi d̄s stulte hac nocte animam tuam repetent ate
quae ꝟ parasti cuius erunt 21 sic est qui sibi thesaurizat &non
CL. v est indm diues ··· 22 Dixitq; addiscipulos suos ideo dico uobis noli
te solˡiciti esse animae uestr̨ę quid manducetis neq; corpori
quid uestiamini 23 anima ℏ plus est quam esca &corpus quam
uestimentū 24 considerate coruos q̄a nonseminant neq; metunt
(ue)l la
quib; non ÷ cellarium neq; horreū &d̄s pascit illos quanto ‖
magis uos plures estis eis (ue)l illis 25 quis ꝟ uestrum cogitando potest adi fol. 71r
ecere adstaturam suā cubitum unum 26 si ergo neq; quod mini
mū est potestis quid deceteriis solliciti estis 27 Considerate lilia
quomodo crescunt nonlaborant nonneunt dico ꝟ uobis nec
salamon inomni gloria sua uestiebatur ut (ue)l sicut unum existis 28 si ℏ
fenum quod hodie est inagro &cras inclibanum mittitur d̄s sic ues
tit quanto magis uos possill̨ę fidei 29 &uos nolite quaerere q̄d
manducetis aut quid bibatis &nolite insⁿblime tolli 30 h̨ec om
nia gentes mundi quaerunt pater ꝟ uester scit qm hiis
indigetis 31 uerum tamen qųerite regnū d̄i &hec omnia adicien
CLI. x tur uobis ··· 32 Nolite timere possillus grex cui (ue)l quia conplacuit pa
CLII. II tri meo dare uobis regnū ··· 33 Uendite q; possidetis &date eli
u
CLIII. v mosinā ··· Facite uobis sacculos qui nonueterescent thesaurū
(ue)l ñ
indificientē inc̨lis quo fur nonadpropiat neq; tinea corrum
CLIIII. ▪ pit 34 ubi ℏ thesaurus uester ÷ ibi &cor uestrū erit ··· 35 Sint b(autem) lumbi

---

12,16 cuiⁿsdam (u *s. m. 1*).
19 *& ante* bibe *s. m. 1 (= ar)*.
22 solˡiciti (l *s. m. 1*).
24 illos *cod. (= b c δ e holm i q am Wo vg)*: (ue)l (il)la *s. m. 1 (= f r mart;* ea *d;* illa(s) *l;* illum *ff₂)*. ‖ eis *cod. (= mm rush)*: (ue)l illis *s. m. 1 (= vg et codd. paene omnes, sine auct. graec.; cf. Wo)*.
27 ut *cod. (= mm)*: (ue)l sicut *s. m. 1*.
29 soblime *cod.*: sⁿblime (u *s.* o *s. m. 1*).
32 cui *cod. (= mm)*: (ue)l quia *s. m. 1*.
33 elimosinā *cod.* (i *pr. in* y *corr.*). ‖ ueterescent *cod. (= mm)*: ueteresc^unt (u *s.* e *s. m. 1*). ‖ indificientē *cod.*: (ue)l ñ = non *s. m. 1 (cf.* indeficientem *b r;* non defic. *pler.)*.
34 ÷ *ante* ibi *s. m. 1*.
35 ꝟ = autem *s. m. 1*.

uestri prẹcincti &lucernae ardentes [36] &uos similes hominibus
expectantib; dnm suū quando reuertatur anupti[is] ut
CLV. v cumuenerit &pulsauerit confestim aperiant ei ··· [37] Beati serui illi
(ue)l iat
quos cum uenerit dns inuenerit uigilantes amen dico uobis q[u]od
prẹcinget se &faciet illos discumbere &transiens ministra
bit illis [38] &siuenerit insecunda uigilia &intertia uigilia uenerit
CLVI. ? (2) beati st serui illi ··· [39] Hoc h̄ scitote qm̄ sisciret pater famili
as qua [h]ora fur ueniret uigilaret utiq; &nonsineret
e
perfodiri domum suā [40] &uos estote parati quia qua ho
CLVII. II (5) ra nonputatis filius hominis uenit ··· [41] Dixit h̄ ei petrus
dn̄e adnos dicis hanc similitudinē (ue)l parabulam an adomnes [42] dixit h̄
dn̄s quis putas est fidelis dispensator &prudens quem
constituit dn̄s sup̄ familiam suā utdet illis intempore tritici
mensuram [43] beatus ille seruus quem cumuenerit dn̄s eius inueniet ||
ita facientem [44] uere dico uobis quia sup̄ omnia q; possidet consti fol. 71v
CLVIII. v tuet eū (ue)l illum ... [45] Quod sidixerit ille seruus incorde suo moram facit
dn̄s meus uenire &coepit percutere pueros &ancellas &aede
re &bibere &inẹbriari [46] uenit dns serui illius indie qua non
sperat &hora qua ignorat &diuidet eū partem q; eius ponet
(ue)l infidelib;
CLVIIII. x cum hippochritis ··· [47] Ille h̄ seruus qui cognouit uoluntatē dni
sui &nonprepa[ra]uit &nonfecit secundū uoluntatem eius uapulabit
multū [48] qui h̄ noncognouit &fecit digna plagis uapulabit paucis
(ue)l i
omni h̄ cui multū datum ÷ multū quẹretur abeo &cui commen
CLX. v dauerunt multū plus petent abeo ··· [49] Ignem ueni mittere interrā
&quid uolo nisi accendatur [50] baptisma h̄ habeo baptiszari &quo
modo coarctor usq; dum perficiatur [51] putatis quia ueni pa
cem mittere interrā nondico uobis sed separationē [52] erunt
enim exhoc quinq; indomo una diuisi tres induo &duointres
(ue)l s
[53] diuidentur pater infiliū &filium inpatrem suū mater in
filiam &filia inmatrem suā socrus innurum suā &nurus in

12,[36] nupti[is] (i *s. m. 1*).
[37] inuenerit *cod.:* (ue)l (inuen)iat *s. m. 1 (= ken;* inueniet *d q ar mart).* || q[u]od (u *s. m. 1*).
[39] [h]ora (h *s. m. 1*). || perfodiri *cod.:* perfod[e]ri (e *s.* i *s. m. 1 = ar rush*).
[41] similitudinē *cod. (= b e ff[2] i l q mm mart):* (ue)l parabulam *s. m. 1 (= g[1] ar ept[c] rush).*
[41] eū *cod. (= d ð r ken mart rush ept [mg.]):* (ue)l illum *s. m. 1.*
[46] eius *s. m. 1.* || hippochritis *cod. (= mm):* (ue)l infidelib; *s. m. 1.*
[47] prepa[ra]uit (ra *s. m. 1*). || eius *s. m. 1.*
[48] quẹretur *cod.:* (ue)l quẹ[i]tur (i *s.* e *s. m. 1, = cant mart;* queritur *ken rush*).
[53] filium *cod.:* (ue)l (filiu)s *s. m. 1.* || suā *s. m. alt?*

CLXI. v socrum suam ··· 54 Dicebat hr &adturbas cum uideretis nu
bem orientem aboccassu statim dicitis nymbus uenit &ita
fit 55 &cum austrū flaⁿtem uidetis dicitis quia ęstus erit &ita fit 56 hip
pochritę faciem caeli &terrę nostis probare hoc hr tempus
quomodo *probatis 57 quid hr &auobis ipsis noniudicatis qᵘod
CLXII. v iustū est ··· 58 Cum hr uadis cum aduersario tuo adprincipē
inuia da operam liberari abillo neforte tradat
te apud iudicem &iudex tradat te exac*tori &exac
tor mittat te incarcerem 59 dico tibi nonexies inde
CLXIII. x donec reddas etiam nouissimum quadrantem (ue)l munitū ... 13,1 Ader
ant hr quidam inipso tempore nuntiantes degalileis
quorum sanguinem pylatus miscuit cum sacrificiis eorum
2 &respondens dixit illis putatis quod (ue)l quia hii galilei praeomnibus ||
galileis peccatores fuerunt quia talia passi st 3 non dico fol. 72r
uobis sed nisi pęnitentiam habueritis omnes similiter peribi
tis 4 sicut illi ·X· &VIII· super quos cicidit turris insyloam &occi
dit eos putatis quia &ipsi omnes debitores erant pro omnib;
habitantib; inhierusalem 5 non dico uobis sed nisi paenitentiam
CLXIIII. x aegeritis omnes similiter peribitis ··· 6 Dicebat hr hanc similitudi
nem arborem fici habuit quidam plantatam inuinea sua &
uenit querens fructum inilla &noninuenit 7 Dixit hr adcultorē
uineae ecce anni tres st̄ exquo uenio quęrens fructum inficul
nea hac &noninuenio succide ergo eam utquid etiam terram
occupat 8 atille respondens ait illi dn̄e dimitte illam hoc anno
usq; dum fodiam circa illā &mittam stercora 9 &siquidem non fece
rit fructū sin hr infuturum succides eam 10 erat hr insinagogiˢs
eorū docens insabbatis 11 ecce mulier q; habebat imfirmita
tis spm̄ annis ·X· &VIII· &erat inclinata nec omnino poterat
sursum aspicere 12 quam cumuidisset ihs̄ uocauit adse &ait illi
mulier dimissa es abimfirmitate tua 13 &inpossuit illi manus
CLXV. x (2) &confestim erecta ÷ &glorificabat dm ··· 14 Respondens hr
archi sinagogus indignans quia sabbato curaret ihs dicebat
turbae quia sex dies st̄ inquib; oportet operari inhiis ergo ue
(ue)l e
nite &curamini &non indie sabbati 15 respondit hr adillum ihs̄

12,54 uideretis *cod.:* uiderⁱtis (i *s.* e *s. m. 1*).
55 flaⁿtem (n *s. m. 1*) + uidetis *s. m. alt?*
57 qᵘod (u *s. m. 1*).
59 quadrantem *cod. (= b c d e f ff₂ i l q r ar mm):* (ue)l munitū *s. m. 1* (minutum *rell.*).
13, 2 quod *cod.:* (ue)l quia *s. m. 1 (= d e mart).*
9 non *s. m. 1?*
10 sinagogiˢs (i *s. m. 1*).
14 curamini *cod.:* (ue)l curᵉmini (e *s.* a *s. m. 1*).

&dixit hyppochritae unus quisq; uestrū sabbato nonsoluet
bouem suū aut asynum apręsepio &ducit adaquare [16] hanc ĥ
filiam abrahae quam alligauit satanas ecce ·X&VIII· annis non
CLXVI. x oportuit solui auinculo isto die sabbati ··· [17] &cum haec diceret
erubescebant omnes aduersarii eius &omnis populus gaude
CLXVII. II bat inuniuersis q; gloriose fiebant abeo ··· [18] Dicebat ergo cui
similie est regnū dī &cui simile esse aestimabo illud [19] simile ≑ regnū
di grano synapis quod acceptū homo missit inhortum suum ||
&creuit &factum est inarborem magnam &uolucres caeli reḍe fol. 72v
CLXVIII. v uerunt inramis eius ··· [20] &iterum dixit cui simile aestimabo regnū
di [21] simile ≑ firmento quod acceptū mulier abscondit infarina
CLXVIIII. I (2) satis tribus donec firmentaretur totum ··· [22] &ibat perciuita
CLXX. v tes &castella docens &iter faciens inhierusalem ··· [23] Ait ĥ ei (ue)l illi
quidam dne si pauci st qui soluantur ipse ĥ dixit adillos [24] con
tendite intrare perangustam portam quia multi dico uobis
(ue)l e
CLXXI. v quęrunt intrare &nonpoterunt ··· [25] Cum ĥ intrauerit pater
familias &clus*erit osteum &incipietis foris stare &pulsare
osteum dicentes dne aperi nobis &respondens dicet uobis nescio
uos unde sitis [26] tunc incipietis dicere manducauimus corā te
&bibimus &inplateis nostris docuisti [27] &dicet uobis nescio uos
unde sitis discedite ame omnes operamini iniquitatis [28] ubi (ue)l illic erit
CLXXII. v fletus &stridor dentiū ··· Cum uideretis abracham &issac &iacob
&omnes prophetas inregno dī uos autē expelli foras [29] &uenient
aboriente &occidente abaquilone &austro &recumbent inregno
CLXXIII. II di ··· [30] &ecce st nouissimi qui erant primi &sunt primi qui erant
CLXXIIII. x nouissimi ··· [31] INilla die accesserunt quidam phariseorum
dicentes illi exi &uade hine quia herodis uult te occidere [32] &
ait illis ite &dicite uulpi illi ecce eicio dęmonia &sanitates per
ficio hodie &cras &tertia die consummor [33] uerū tamen opor
tet me hodie &cras &sequenti ambulare quia noncapit pro
CLXXV. v phetam perire extra hierusalem ··· [34] Hierusalem hierusalem q;
occidis prophetas &lapidas eos quimittuntur adte quoties
uolui congregare filios tuos quem admodū auis nidum sub
(ue)l e
pinnis &noluisti [35] ecce relinquetur uobis domus uestra deserta
dico ĥ uobis nonuidebitis me donec ueniat cum dicatis bene

13,[19] regnū dī *add. m. 1 (= c).*
[23] ei *cod. (=d mart):* (ue)l illi *s. m. 1.*
[24] quęrunt *cod.:* (ue)l quer^{e}nt (e *s. m. 1; — cf.* -ent *a* a_2 *b d e l r for rush will vg, cf. mm).*
[25] for^{i}is (i *s. m. 1).*
[28] ubi *cod. (= ar mm):* (ue)l illic *s. m. 1.*
[34] pinnis *cod.:* (ue)l p^{e}nnis (e *s. m. 1).*
[35] uobis *s. m. 1.*

ia
CLXXVI. x dictus qui uenit innomine dn̄i ⋯ 14,[1] &factum ÷ cumintraret indo
mum principis cuiusdam phariseorum sabbato manducare ‖
panem &ipsi obseruabant eum [2] &ecce homo erat hydropicus fol. 73r
CLXXVII. v (2) ante illum ⋯ [3] &respondens ih̄s adlegis peritos &phariseos
dicens (ue)l dixit silicet sabbato curare [4] atilli tacuerunt ipse uero
adprehensum hominem sanauit ac dimissit eum [5] &respondens
adillos ait (ue)l dixit cuius uestrum asynus autbos inputeum (ue)l a cadit
&noncontinuo extrahet illum die sab[b]ati [6] &nonpotuerunt ad
CLXXVIII. x haec respondere ei ⋯ [7] Dicebat h̄r adinuitatos parabulam in
tendens quomodo primos accubitos elegerent dicens adillos
[8] cū inuitatus fueris adnuptias nondiscumbas inprimo loco
ne forte honoratior te sit inuitatus abeo [9] &ueniens ·is· qui te &illum
o
uocauit &dicat t[i] da huic locum &tunc incipias cumrubore
nouissimū locū tenere [10] sedcumuocatus fueris uade recumbe
innouissimo loco utcumuenerit qui te adcenam uocauit (ue)l inuitauit dicat
tibi amice ascende superius tunc erit tibi gloria coram simul discumbentib;
CLXXVIII. v [11] Quia omnis qui se exaltat humiliabit(ur) &qui se humiliat ex
CLXXX. x (5) altabitur ⋯ [12] Dicebat h̄r &ei qui se inuitauerat cū facis pran
dium aut caenam noli uocare amicos neq; fratres tuos ne
que cognatos neq; uicinos diuites neforte &ipsi te reinuitent
&fiat tibi retributio [13] sed cū facis conuiuium uoca pauperes
debiles cludos &caecos [14] &beatus eris quia nonhabent retribu
ere t[i] retribuetur ⁜ tibi inressurrectione iustorum [15] haec h̄r cum
audiset quidam desimul discumbentib; dixit illi beatus qui man
CLXXXI. v ducabit panem inregno d̄i [16] atipse dixit ⋯ Homo quidam fecit cenā
magnam &uocauit multos [17] &missit seruum suū hora caenę
dicere inuitatis utuenirent quia iam parata s̄t omnia [18] &coe
perunt simul omnes excusare primus dixit uillam emi &neceȩs
se habeo exire &uidere illam rogo te habe me excussatū [19] &
alter dixit iuga boum emi ·V· &eo probare illa rogo te ha
be me excussatū [20] &alius dixit uxorem duxi &ideo uenire non ‖
possum [21] &reuersus seruus nuntiauit haec d̄no suo tunc ira fol. 73v
tus pater familias dixit seruo suo exi cito inplateas &uicos

14, [3] dicens *cod.*] + * dixit *(ex* (ue)l dixit *rad. corr.) s. m. 1.*
[5] ait *cod.:* (ue)l dixit *s. m. 1.* || sab[b]ati (b *s. m. 1).*
[6] potuerunt *cod. (= r rush):* (ue)l poter[a]nt (a *s. m. 1).*
[8] forte *s. m. 1.*
[9] t[i] = tibi *cod.* rubore *cod.:* r[o]bore (o *s. m. 1; = ox tol hub[yr].*)
[10] uocauit *cod. (= mm):* (ue)l inuitauit *s. m. 1.* || discumbentib; *add. m. 1 [mg.].*
[14] t[i] = tibi *cod.*

ciuitatis &pauperes ac debiles &cludos &caecos introduc huc
22 &ait seruus dno factum ⁊ utimperasti &adhuc locutus est. 23 dns ser
uo ait exi inuias &sępes &conple *(sic)* intrare quoscumq; inuene
ris utimpleatur domus mea 24 dico ꝟ quod nemo uirorū illo
CLXXXII. v rum qui uocati s̄t gustabit caenam meam ··· 25 Ibant ꝟ cūillo
turbae multae &conuersus dixit adeos 26 siquis uenit adme
&nonodit patrem suum &matrem suam &uxorem &filios
&fratres &sorores adhuc etiam animam suā nonpotest meus
esse discipulus 27 &qui nonbaiolat crucem suā &uenit post me
CLXXXIII. x non potest meus esse discipulus ··· 28 Quis ꝫ exuobis uolens tur
rem aedificare nonne prius sedens conputat sumptus qui
necessari s̄t si habet adperfi^{ci}endum 29 nepost ea quam possue
rit fundamentū &nonpotuerit perficere omnes qui uident
incipiant inludere ei 30 dicentes quia hic homo coepit edificare
&nonpotuit perficere 31 aut quis rex iturus committ^{e}re bellū
aduersus aliū regem &nonuadens prius cogitat sipossit cū
·X· milib; occurrere regi qui cum ·XX· milib; uenit adse 32 alioq̄n
adhuc eo longe agente ligationem mitens rogat ea quae
CLXXXIII. v pacis s̄t ··· 33 Sic erit omnis exuobis qui nonrenuntiauerit om
CLXXXV. II nib; q; possidet non potest meus esse discipulus ··· 34 Bonū est
sal si ꝟ sal quoq; euanuerit inquo condietur 35 neq; interram
neq; insterquiliniū utile est sed foras mittitur qui habet au
CLXXXVI. II res audiendi audiat ··· 15,1 Erant ꝟ adpropinquantes publicani
&peccatores utaudirent illū 2 &murmurabant pharis^{s}ei &
scribę dicentes quia hic peccatores recipit &manducat cūillis ···
CLXXXVII. v 3 &ait adillos parabulam istā dicens 4 quis exuobis homo qui ha
bet centū oues &si perdiderit unā exillis nonne demittet ‖ fol. 74r
·XCVIIII· indeserto &uadit adillam quae perierat donec inueniat
illam 5 &cuminuenerit eam inponit sup(er) inhumeros suos gaudens 6 &
ueniens domū conuocat amicos &uicinos dicens illis congra
tulamini mihi quia inueni ouem meā q; perierat 7 dico uobis
quod plus gaudiū erit incaelo sup^{r} uno peccatore, penitentiā agente
CLXXXVIII. x quam super ·XCVIIII· iustis qui nonindigent penitentia ··· 8 Aut q;
est mulier habens dragmas ·X· &siperdiderit unam dragmā
nonne accendit^{e} lucernam &euertet domū &quaeret diligen

14,23 dn̄s *s. m. 1 (cf.* dominus ait *rush).*
18 perfi^{ci}endum (ci *s. m. 1*).
31 committ^{e}re (e *s. m. 1*).
15, 2 pharis^{s}ei (s *s. m. 1*).
5 inhumeros *cod.:* sup(er) *s. m. 1 (= a c d r mm rush).*
7 peccatore *s. m. 1.*
8 accendit *cod.:* accend^{e}t (e *s.* i *s. m. 1; = c ff$_2$ l mart*).

ter donec inueniat [9] &cū inuenerit conuocat amicas &uicinas
dicens congratulamini mihi ꝙa inueni dragmā meā quam per
XXVIIII. dideram ··· [10] Ita dico uobis gaudiū erit corā angeliis di super
II (5) CXC. uno peccatore penitentiā agente ··· [11] Ait ꝛ homo quidam habe
X bat duos filios [12] &dixit adoliscentior exillis patri pater da
mihi portionem substantiae q; me contingit &diuissit illis sub
stantiam [13] &nonpost multos dies congregatis omnib; adoliscen
tior filius peregrae profectus ≈ inregionē longinquam &ibi dis
sipauit substantiam suā uiuendo luxuriose [14] &postquā consū
masset omnia facta est famis ualida inregione illa &ipse
coepit aegere [15] &abiit &adhe^{s}sit uni ciuium regionis illius &mis
sit illum inuillam suā utpasc^{e}ret porcos [16] &cupiebat inplere
uentrē* suum desyliquis quas porci manduca̅bant &nemo
illi dabat [17] inse ipso ꝛ reuersus dixit quanti mercenari patris
mei abundant panib; ego ꝛ hiic fame pereo [18] surgam &ibo ad
patrem meū &dicam illi pater peccaui incaelū &coram te
[19] iam non sum dignus uocari filius tuus fac me utunum demer
cinnar^{i}is tuis [20] &surgens &uenit adpatrem suū cum ꝛ adhuc
longe esset uidit illū pater ipsius &missericordia motus ≈
&occurrens cicidit supra collū eius &osculatus est eū [21] dixit
q; ei filius pater peccaui incęlū &coram te iam non sum dignus ‖
uocari filius tuus fac me utunum demercinnariis tuis ··· [22] Dixit ꝛ fol. 74v
pater adseruos suos cito proferte stolam primam &indui
te illū &date anulū inmanu eius &calciamenta inpedib; eius
[23] &adducite uitulū saginatū &occidite &manducemus &epule
mur [24] quia filius meus mortuus erat &reuixit perierat &
inuentus est &coeperunt aepulari · [25] Erat ꝛ filius eius senior
inagro &cū ueniret &adpropinquaret domui audiuit sympo
niam &chorū [26] &uocauit unū deseruis &interrogauit eū
q; haec essent [27] is q; dixit illi frater tuus uenit &occidit pater
tuus uitulū saginatū quia saluum illū recipit · [28] Indignatus ≈
ꝛ &noluit uenire pater ergo illius egresus est coepit rogare
illū [29] atille respondens dixit patri suo ecce quot annis seruio
tibi &numquam mandatū tuū pręteriui &numquā dedisti mihi
haedum utcū amici^{i}s meis aepularer [30] Sed postquam filius tuus hic

---

15,[15] adhe^{s}sit (s *s. m. 1*). || pascaret *in* pasc^{e}ret *corr. m. 1.*
[16] uentrē* *ex* uentrū *corr. m. 1.*
[17] mercenari *cod.:* merc^{in}nari (in *s. m. 1; cf. infra v. 19 et 21;* mercinnarii *mm;* mercinarii *ar ept* [i *in ras.*]).
[19] mercinnar^{i}is (i *s. m. 1*).
[29] amici^{i}s (i *s. m. 1*).

qui deuorauit substantiam suā cummeretricib; uenit occidisti
illi uitulū saginatū [31] &ipse dixit illi fili tu semper mecū. es &om
nia mea tua sunt [32] aepulari hr &gaudere te oportebat quod
frater tuus mortuus reuixit perierat &inuentus est ·· 16,[1] Dicebat
hr addiscipulos suos homo quidā [erat] dies qui habebat uilicū &hic
defamatus ≈ apud illū quassi dissipasset bona illius [2] &uocauit
illū &ait illi quid hoc audio dete redde rationē uilicationis tuę
iam ꝭ nonpoteris uilicare [3] ait hr uilicus intrase quid faciam
quia dns meus aufert ame uilicationē fodere nonualeo mendi
care erubesco [4] quid faciā utcū amotus fuero auilicatione reci
piant me indomus suas [5] Conuocatis itaq; singuliis debitorib;
dni sui dicebat primo quantū debes dno meo [6] atille dixit ·C·
batos olei dixit[q] illi accipe literas tuas &sede cito scribę ·Lta·
[7] deinde alio dixit tu uero quantū debes qui ait ·C· chorostriti
ci &ait illi accipe literas tuas &scribe ·LXXXta [8] &laudauit ‖
dns uilicū iniquitatis quia prudenter fecisset dixit hr addis fol. 75r
cipulos suos filii huius sęculi prudentiores st filiis lucis inui
ta sua [9] &ego uobis dico facite uobis amicos demammona iniq̄
tatis ut[eum]defeceritis recipiant uos inaeterna tabernacula
[10] quifidelis est inmodico &inmaius fideles ≈ &quiinmodico ini
quus est inmaius iniquus ≈ [11] si ergo &ininiqua mammone fideles
nonfuistis quod uestrū ≈ quis reddet uobis credite [12] &si inalie
CXCI. V no fideles nonfuistis quod uestrū est quis dabit uobis ··· [13] Nemo
seruus potest duob; dominis seruire aut ꝭ unum odiet &alterū
diliget aut ꝭ uni adherebit &alterū cendempnet &nonpotestis
CXCII. X do seruire &mammonae ··· [14] Audientes hr haec omnia pharissei
qui erant auari diridebant eū [15] &ait illis uos estis quiiustifica
tis uos coram hominib; ds hr nouit corda uestra quia quod
CXCIII. II (5) hominib; altū est abhominatio ≈ apud dm ··· [16] Lex &prophetę usq;
adiohannē exquo (ue)l eo regnū di euangeliszantur &omnis inillud
(ue)l transire
CXCIIII. V uim facit ··· [17] Facilius ≈ enim caelū &terra praeterire quam de
(ue)l transire
CXCV. II lege unū apicem cadere ··· [18] Omnis quidimittit uxorem suā &

16, [1] erat *s. m. 2.* [6] dixit[q] (q; *s. m. 1*). [9] cum *s. m. 1.* [11] &ininqua *cod.* [16] exquo *cod. (= a b ff₂ i l r mm Tert;* a quo *d):* (ue)l eo *s. m. 1* (ex eo *c holm am Wo vg;* ab eo uel a tunc *δ;* ex tunc *q;* exinde *e;* deinde *f*). [17] praeterire *cod. (= ar):* (ue)l transire *s. m. 1.* ‖ cadere *cod.:* (ue)l transire *s. m. 1.*

Fol. 75r *mg. inf. videtur galli figura atramento picta.*

ducit alterā moechatur &qui dimissā auiro ducit moecha
CXCVI. x tur ··· 19 Homo ħ quidam erat diues &induebatur purpura &bis
so &aepulabatur cotidie splendide 20 &erat quidā mendicus
nomine *lazarus quiiacebat adianuam eius ulcerib; plenus
21 cupiens saturari demiciis q; cadebant demensa diuitis sed &
canes uenientes &linguebant ulcera eius · 22 Factū ÷ ħ utmoriret(ur)
(ue)l re
mendicus &portabatur abangelis insynu abrahae &mor
tuus ÷ ħ &diues sepultus ÷ inimfernū 23 eleuans oculos suos
cū esset intormenti^{is} uidit abr^{a}chā delonge &*lazarū insynu
eius 24 &ipse clamans dixit pater abrachā misserere mei &mit
te *lazarū utintinguat extremū digiti sui inaquā utrefrige
ret linguam meā quia crucior inhac flamma 25 &dixit illi ‖
abracham filirecordare quia recipisti bona inuita tua &latza fol. 75v
rus similiter mala nunc ħ hic consolatur tuuero cruciaris
26 &inhiis omnib; inter nos &uos chaos magnum firmatū est uthii q̣
uolunt hinc transire aduos nonpossunt neq; inde huc tra
nsmeare 27 &ait rogo ergo te pater utmittas eū indomo patris
mei 28 habeo ħ quinq; fratres uttestificetur illis ne &ipsi ueniant
inhunc locum tormentorū 29 &ait illi abrachā habent moysen &
at
prophetas audiant illos 30 &ille dixit non pater abrachā sedsi
quis exmortuis ierit adeos penitentiam agent 31 ait ħ illi simoysen
&prophetas nonaudiunt neq; siquis exmortuis resurrexerit
CXCVII. II credent ··· 17,1 &addiscipulos suos ait inpossibile ÷ utnonueniant
scandala uae ħ illi per quem ueniunt 2 utilius est illi silapes mo
laris inponatur circa collum eius &proiciatur inmare quā
CXCVIII. v utscandaliszet unū depossillis istis ··· 3 Adtendite uobis sipeccaue
rit frater tuus increpa illū &si penitentiam aegerit demitte illi ···
CXCVIIII. v 4 &si septies indie peccauerit inte &septies indie conuersus fuerit
CC. v adte dicens penitet me dimitte illi ··· 5 &dixerunt apostoli dn̄e ad
auge nobis fidem 6 dixit ħ dn̄s si habueritis fidem sicut granū sy
(ue)l portare
napis diceretis huic arbori morire &eradicere &transplan
CCI. x tare inmare &oboediret uobis ··· 7 Quis ħ uestrū habens seruū

16,20 *lazarus (e *eras.*; — *cf.* eleazarus *cav tol*; — *cf. v. 23 et 24: at v. 25 legitur* latzarus = *ar*).
22 portabatur *cod.*: (ue)l porta^{re}tur (re *s. m. 1*).
23 tormenti^{is} (i *s. m. 1*). ‖ abr^{a}chā (a *s. m. 1?*). ‖ *lazarū (e *eras.*; — *cf.* eleazarū *cav tol*).
24 *lazarū (e *eras*; *cf. v. 20 et 23*).
30 &ille *cod.*: at *s. m. 1.*
17, 6 transplantare *cod.*: (ue)l portare [(trans)portare?] *s. m. 2 (cf.* transplantare *Aug b c δ f g$_2$ holm l q r am mm Wo vg;* transplantari *d;* plantare *a e;* transportare *i;* transfretare *ff$_2$;* iactare *Ambr).*

arantem aut oues pascentem cui regreso deagro dicit illi statim
transi recumbe [8] &nondicit illi para quod cenam &praecinge
te &ministra mihi donec manducem &bibā &post haec tu man
ducabis &bibes [9] numquid gratiam habet seruo illi quia[a] fecit
q; sibi imperauerat [10] nonputo sic &uos cū feceritis uniuersa
q; praecepta st uobis dicite q(u)ia serui inutiles sumus quod debuim
us facere fecimus [11] &factū ≈ dumiret inhierusalem transii
bat permediū samariam &galileā [12] &cūingrediret(ur) quoddā
castellum occurrerunt ei ·X· uirii leprosi qui steterunt alonge ‖
[13] &leuauerunt uocem dicentes ihū praeceptor misserere nostri fol. 76r
[14] quos utuidit dixit ite ostendite uos sacerdotib; &factum ≈ dū
irent mundati st [15] unus hr exillis utuidit quia mundatus est re
gresus ≈ cumuoce magna magnificans dm [16] &cicidit infaciem ante
pedes eius gratias agens &hic erat samaritanus [17] respondens hr
ihs dixit nonne ·X· mundati sunt &VIIII· ubi sunt [18] non ≈ inuentus
qui rediret &daret gloriā dō nisi hic alienigena [19] &ait illi sur
CCII. V ge &uade quia fides tua te saluum fecit ··· [20] INterrogatus hr apha
riseis quando uenit regnum dī respondit eis &dixit nonuenit
regnum dī cū obseruatione [21] neq; dicent ecce hiic xps aut ecce illic
CCIII. X ecce ʜ regnū dī intrauos est ··· [22] &ait addiscipulos suos uenient
dies quanto dessideretis unū diem fili hominis uidere &non uide
CCIIII. II bitis ··· [23] &dicent uobis ecce hiic aut ecce illic nolite exire neq; sec
CCV. V temini ··· [24] Nam sicut fulgor chorruscans desub caelo inea quae
CCVI. II sub cęlo st fulget ita erit filius hominis indie sua ··· [25] Primū hr
oportet illū multa pati &r[e]probari ageneratione hac · ·
CCVII. V [26] &sicut factū ≈ indieb; noe ita erit &aduentus fili hominis [27] aede
bant &bibebant &uxores ducebant &dabantur adnuptias
usq; indiem qua intrauit noe inarcam &uenit diluuiū &per
CCVIII. X didit omnes ··· [28] Similiter sicut factum ≈ indieb; loth edebant &bi
bebant emebant &uendebant plantabant &aedificabant [29] q[u]a
die hr exiuit loth asodomis pluuit ignē &sulphur decaelo &omnes
perdidit [30] secundū haec erit qua die filius hominis reuelabitur ···
CCVIIII. II [31] Inilla hora qui fuerit intecto &uasa eius indomo nediscendat
CCX. X tollere illa &qui inagro similiter nonredeat retro ··· [32] Memo
CCXI. III res estote uxoris loth ··· [33] Quicūq; quęsierit animam suā sal

---

17, [9] quia (a *s. m. 1?* — *cf.* qui *ar*).
[10] dicite] + quia *s. m. 1? (cf.* + quia *f δ;* + quoniam *d)*.
[12] ·X· *ante* uirii *s. add. (cf.* ·X· *ar for mm rush will)*.
[22] dessideretis *cod.:* d[i]ssideritis (i *s.* e *s. m. 1; = ar*).
[25] roprobari *cod.* (o *pr. exp. et* e *s. m. alt.*).
[26] q[u]a (u *s. m. 1*).

uare perdet eam &quicūq; perdiderit illā uiuificabit eam ···
CCXII. V 34 Dico ℞ uobis illa nocte erunt duo inlecto unus adsumetur
&alter relinquetur 35 duę erunt molentes inunum una adsumet(ur) ‖
&alter relinquetur duo inagro unus adsumetur &alter fol. 76v
CCXIII. II (5) relinquetur ··· 36 Respondentes dixerunt illi ubi dne 37 qui dixit eis
CCXIIII. X ubicūq; fuerit corpus illuc congregabuntur aquilae ··· 18,1 Dice
bat ℞ &parabulam adillos qm̄ oportet semper orare &
nondificere 2 dicens iudex quidam erat inquadam ciuitate qui
dm̄ nontimebat &hominem nonreuerebatur 3 uidua ℞ quędā
erat inilla ciuitate &ueniebat adeū dicens uindica me dead
uersario meo 4 &nolebat permultū tempus post hęc ℞ dixit
intra se &si dm̄ nontimeo nec hominem reuereor 5 tamen q^{ia}
molesta ÷ mihi haec uidua uindicabo eam ne innouissimo
ueniens sugillet me 6 ait ℞ dn̄s audite quid iudex iniquitatis
dicit · 7 Ds ℞ nonfaciet uindictam electorū suorū clamantiū
adse die ac nocte &patientiam habebit inillis 8 dico uobis
quia cito faciet uendictam illorum uerū tamen filius hominis
ueniens putas inueniet fidem interrā · 9 Dixit ℞ *adquosdam
qui inse confidebant tamquam iusti &aspernebant ceteros
parabolam istam · 10 Duo homines ascendebant intemplum ut
orarent unus phariseus &alter publicanus 11 phariseus ℞
stans haec apud se dicebat ds̄ gratias ago tibi quia nonsū
sicut ceteri homines raptores iniusti adulteri uelut etiam
hic publicanus 12 ieiuno insabbato bis decimas do omniū q; pos
sideo 13 &publicanus alonge stans noleba*t nec oculos adcę
lum leuare sed percutiebat pectus suū dicens ds̄ propitius
esto mihi peccatori 14 amen dico uobis discendit hic iustificatus
CCXV. V indomū suam magis ille phariseus abillo ··· Quia omnis qui
se exaltat humuliabitur &qui se humiliat exaltabitur ···
CCXVI. I (2) 15 Adferebant ℞ adillū imfantes uteos tangeret quod cum
uiderent discipuli increpabant eos 16 īhs ℞ conuocans eos
dixit sinite pueros adme uenire &nolite eos uetare taliū ‖
CCXVII. II enim est regnū dī ··· 17 Amen dico uobis quicūq; nonreciperit regnū fol. 77r
CCXVIII. II di sicut puer nonintrabit inillud ··· 18 INterrogauit eum quidam prin
ceps dicens magister bone quid faciens uitam aeternā possidebo 19 di
xit ℞ ei īhs quid me dicis bonū nemo bonus nisi solus ds̄ 20 mandata

---

18, 5 q^{ia} (u *s. m. 1*).
8 uendictam *cod.*: u^{i}nd. (i *s. m. 1*).
9 *adquosdam (*& *eras.;* ‚et' *om. b c e* g_1 *l q r ar*).
13 noleba*t (n *eras.*).
18 bone *s. m. 1.*
19 ds̄ *s. m. 1.*

nosti non occides nonmoechaberis nonfalsū testimoniū dices ho
nora patrem tuū &matrem [21] qui ait haec omnia custodiui aiu
CCXVIIII. uentute mea ··· [22] Quo audito ihs̄ ait illi adhuc unū tibi deest om
II nia quecūq; habes uende &da pauperib; &habebis thesaurū
CCXX. incaelo &ueni sequere me ··· [23] Hiis ille auditis contristatus est
II ꝺa diues erat ualde [24] uidens hr̄ illum ihs̄ tristem factū dixit
quā dificele ÷ qui paeconias habent inregnū di ibunt [25] facili
us est ⊬ camellū perforamen acus transire quā diuitē
intrare inregnū dī [26] &dixerunt qui audiebant &quis po*t
est saluus fieri [27] ait illis quae inpossibilia sunt apud homi
nes possibilia st̄ apud dm̄ [28] ait hr̄ petrus ecce nos relinquimus
CCXXI. omnia &seᶜuti sumus te ··· [29] Qui dixit eis amen dico uobis nemo
II est quireliquerit aut parentes aut fratres aut uxorē
aut filios propter regnū dī [30] & nonrecipiat multo plura
inhoc tempore &inseculo uenturo uitā aeternam ···
z
CCXXII. [31] Adsumsit hr̄ ihs ·XII· &ait illis ecce ascendimus hierusolimis
II &consummabuntur omnia q; scripta st̄ perprophetas
defilio hominis [32] tradetur ⊬ gentib; &inludetur &flagilla
bitur &conspuetur [33] &post quam flagillauerint occident
CCXXIII. eū &tertia die resurget ··· [34] &ipsi nihil horū intellexerunt
X &erat uerbū istud absconsum abeis &nonintellegebant q;
CCXXIIII. dicebantur ··· [35] Factū ÷ hr̄ cum adpropinquaret iericho cae
IIII (2) cus quidam sedebat secus uiam mendicans [36] &cū audiret
turbam prętereuontem interrogabat quid hoc esset
[37] dixerunt hr̄ ei quod ihs naszarenus transiret [38] &clamauit ||
dicens ihū fili dauid misserere mei [39] &qui pręibant increpabant eū fol. 77v
uttaceret ipse uero multo magis clamabat misserere mei fili
dauid [40] stans hr̄ ihs iussit illū adduci apud se &cū adpropin
quasset interrogauit illū [41] dicens quid tibi uis faciam atille
dixit dn̄e utuideam [42] &ihs̄ dixit illi respice fides tua te saluū
fecit [43] &confestim uidit &secutus ÷ eū magnificans dm̄ &omnis
utuidit
CCXXV. pleps laudem dedit dō ··· 19,[1] &ingresus perambulabat iericho [2] &ecce
X uir nomine sacheus &hic erat princeps publicanorum &ipse
diues erat [3] &querebat uidere ihm̄ quis esset &nonpoterat
prętурba quia statura possillus erat [4] &praecurrens ascen
dit inarborem sycimorū utuideret illū quia inde erat tran

18, [24] dificele] + ÷ = est *s. m. 1.*
[26] postest *cod.:* potest (s *exp.*) *corr.*
[28] relinquimus (u *s. m. 1*).
[28] sequti *cod.:* seᶜuti (q *exp. et* c *s. m. 1*).
[43] omnes *cod.:* omnis (i *s.* e *s. m. 1*). ||
pleps] + utuidit *s. m. 1.*

siturus [5] &cum uenisset adlocū susp^{i}cien**s ihs uidit illū &ait ad
eum sache festinans descende quia indomo tua hodie oportet
me manere [6] &festinans discendit &excepit illū gaudens [7] &cum
uiderent omnes murmurabant dicentes quia adhominem pecca
torem diuertisset [8] stans h̄ sacheus dixit addn̄m ecce dimediū
bonorū meorū dn̄e do pauperib; &siquid aliquem defrauda
ui reddo quadruplum [9] ait ihs adeū quia hodie salus huic
CCXXVI. v domui facta ∻ eoquod &ipse sit filius abrache ··· [10] Uenit ꝫ
CCXXVII. x filius hominis quęrere &saluū facere quod perierat ··· [11] Haec
illis audientib; adiciens dixit parabulam eoquod esset prope
hierusalē &quia exaestimarent quod confestim regnū di ma
CCXXVIII. II nifestaretur ··· [12] Dixit ergo homo quidam nobi^{lis}e abiitinregionem
CCXXVIIII. II (5) longinquam accipere sibi regnum &reuerti ··· [13] Uocatus h̄ ·X· ser
uis &dedit illis ·Ximnas &dixit illis negotiamini dum uenio [14] ciues h̄
eius oderant eū &misserunt legationem post illū dicentes nolu
mus hunc regnare super nos [15] &factū est utrediret accepto regno
&iussit uocari seruos quib; dedit pęconiā ut sciret quan
tum quisq; negotiatus esset [16] uenit h̄ primus dixit dn̄e mna tua ‖
·Xmnas adquesiuit [17] &ait illi euge serue bone quia inmodico fi fol. 78r
delis fuisti eris potestatem habens supra ·X· ciuitates [18] &alter
uenit dicens dn̄e mnatua ·V· mnas fecit [19] &huic ait &tu esto supra
ciuitates
·V·, [20] &alter uenit dicens dn̄e ecce mnatua quam habui repossitā
insudario [21] qui^{a}timui te quod homo austerus es tollis ubi non possuisti
&metis ubi nonseminasti [22] dicit ei deore tuo te iudico serue neq^{u}am
sciebas quod homo austerus sum tollens quod nonpossui &metens
quod nonseminaui [23] &quare nondedisti paeconiam meā admensam
&ego ueniens utiq; cum ussuris exigissem illud [24] &adstantib; dixit
auferte abillo mnam &date ei qui habet ·Xmnas [25] &dixerunt ei
CCXXX. II dn̄e habet ·X· mnas ··· [26] Dico h̄ uobis quia omni habenti dabitur
&habundabit abeo h̄ qui nonhabet &quod habet auferetur ···
CCXXXI. v [27] Uerū tamen inimicos meos illos quinoluerunt me regnare
CCXXXII. II super se adducite huc &interficite ··· [28] &hiis dictis prae
cedebat ascendens inhierusolima [29] &factū est cū adpropinq^{u}a
ret bethphagee &bethaniae admontem quiuocatur oliueti

19, [5] susp^{i}cien**s *ex* suscipientes *corr. vid. (cf.* suscipiens *ar).*
[12] nobi^{lis}e *ex* nobis *(?) corr. m. alt.; mox* nobi^{lis} *s. corr. m. alt.*
[13] Uocatus *cod.*
[14] super] + nos *s. m. 1?*
[19] supra ·V·] + ciuitates *s. m. 2.*
[21] qui^{a} (a *s. m. 2; — cf.* quia *b c e i l q r s mm;* quoniam *a d).* ‖ non *s. m. 2.*
[22] neq^{u}am (u *s. m. 1).*
[29] adpropinq^{u}aret (u *s. m. 1).*

missit duos discipulos suos [30] dicens ite incastellū quod contra
uos ÷ inquo introeuontes inuenietis pullū asynae alligatum
cui nemo umquam hominū sedit soluite eū &adducite [31] &siquis
uos interrogare uoluerit quare soluitis sic dicetis ei q^{a}ia
CCXXXIII. II dns operam eius dissiderat ··· [32] Abierunt h^{r} qui missi fue
rant &inuenerunt sicut dixit illis stantem pullū [33] soluen
tib; h^{r} eis pullum dixerunt dominii eius adillos quid soluitis
pullū [34] atilli dixerunt quia dns eum necessariū habet [35] &
duxerunt pullum adihm &iactantes uestimenta sua su
pra pullum &inpossuerunt ihm [36] euonte autem illo subst
CCXXXIIII. II (1) ernebant uestimenta sua inuia ··· [37] &cum iam adpropinquaret
addiscensū montis oliueti coeperunt omnes turbae discenden
tium gaudentes laudare dm uoce magna super omnib; quas ||
uidebant uirtutib; [38] dicentes benedictus qui uenit rex innomi fol. 78v
CCXXXV. V ne dni ··· Pax incaelo &gloria inexcelsis ··· [39] &quidā deturbis
dixerunt adillū magister increpa discipulos tuos [40] quib; ipse
CCXXXVI. X ait dico uobis quia si hii tacuerint lapides clamabunt ··· [41] &ut
adpropinquauit uidens ciuitatem fleuit super eam dicens
[42] quia si cognouisses &tu &quidem inhac die tua quae adpacem
tibi nunc h^{r} abscondita sunt aboculis tuis [43] quia uenient in
te dies &circū dabunt te inimiciitui fossa &circumdabunt te
&coangust^{i}abunt te undiq; [44] &adterram prosternent te &
CCXXXVII. II filios qui inte sunt ··· &nonrelinquent inte lapidem sup^{r} lapi
CCXXXVIII. I dem eoquod noncognoueris tempus uissitationis tuae ··· [45] &in
gresus intemplū coepit eiecere uendentes &ementes inillo
[46] dicens illis scriptū ÷ quia domus mea domus orationis uo
CCXXXVIIII. I cabit(ur) uos h^{r} fecistis eam speloncam latronū ··· [47] &erat co
tidie docens intemplo princi*p^{e}s h^{r} sacerdotum &scribae &prin
cipes populi querebant illū perdere [48] &noninnueniebant
quid facerent illi omnis ʜ populus suspensus erat audiens
CCXL. I (2) illū ··· 20,[1] &factum ÷ inuna dierum docente illo populū intemplo
&euangeliszante conuenerunt principes sacerdotum &scri
bae cumseniorib; [2] dicentes adillum dic nobis inqua potes
tate haec facis &quis ÷ quidedit tibi hanc potestatem
[3] respondens h^{r} dixit adillos interrogo uos &ego unum
uerbū respondite mihi [4] baptismum iohannis unde erat

19,[31] q^{a}ia (u *s. m. 1*). || dissiderat *cod.* (= *ar*): d^{e}ssiderat (e *s.* i *corr. m. alt.*).
[43] coangust^{i}abunt (i *s. m. 1*; = *ar mm*).
[47] princi*p^{e}s (i* *fort. ex* e *in ras. corr. et* e *ante* s *s. m. 1*; — *cf.* princeps *big*).

decaelo an exhominib; [5] atilli cogitabant inter se dicen
tes quia si dixerimus decęlo dicet nobis quare ergo
noncredistis *(sic)* ei [illi] [6] si ℞ dixerimus exhominib; pleps uniuer
sa lapidabit nos certi sunt ⸸ iohannem prophetam esse
[7] &responderunt se nescire unde esset [8] &ihs ait illis neq; ego
CCXLI. II dico uobis inqua potestate haec facio ··· [9] Coepit ℞ diecere ad ‖
adplebem hancparabulam homo plantauit uineam [&] loca fol. 79r
uit eam colonis &ipse peregre fuit multi[i]s temporib; [10] &in
tempore missit adcultores ser[u]um utdefructu uineae dare
nt illi qui cessū dimisserunt eū inanem [11] &addidit alterū mit
tere serū *(sic)* illi ℞ hunc quoque caedentes &adficientes contume
lia dimisserunt inanem [12] &addidit tertium mittere qui&illi
uulnerantes eiecerunt [13] dixit ℞ dn̄s uineae quid faciā mittā
filiū meū dilectum forsitan cum hunc uiderint uerebuntur
[14] quem cū uidissent colinii *(sic)* cogitauerunt inter se dicentes hic ÷
heres occidamus illū utnostra hereditas fiat [15] &eiectū illū
extra uineā occiderunt quid ergo faciet illis dn̄s uineae [16] ue
niet &perdet colonos istos &dabit uineam aliis quo*au
dito dixerunt illi absit [17] ille autē aspiciens eos ait quid ÷ er
go hoc quod scriptū est ··· Lapidem quem reprobauerunt
aedificantes hic factū ÷ incapud anguli [18] omnis quiciciderit
supra illū lapidem conquassabitur sup' quem cici
CCXLII. I derit cōminuet illū ··· [19] &querebant principes sa
cerdotū &scribae mittere inillū manus inilla hora &timue
runt populū cognouerunt ⸸ quod adipsos dixerit similitu
CCXLIII. II dinē istam ··· [20] &obseruantes misserunt insi[di]atores quise ee̅ iustos
similarent utcaperent eū insermone &traderent illū prin
cipatui &potestati praesidis [21] &interrogauerunt illū dicen
tes magister scimus quia recte doces &dicis &nonaccipis
personam sedinuer[i]tate uiam dī doces [22] licet nobis dare tribu
tū cęssari aut non [23] considerans ℞ dolū illorū dixit quid me
temptatis [24] ostendite mihi denarium cuius habet imaginem &in
scriptionē respondentes dixerunt caessaris [25] &ait illis reddi
te ergo q; sunt cęssaris caessari &q; dī sunt dō [26] &nonputueru
nt uerbū eius respond[e]re coram plebe &miratii inresponsis ‖

20, [5] ei *cod.:* illi *s. m. 1 [mg.].*
[6] uineam] + *& s. m. 1.* || multi[i]s (i *s. m. 1*).
[10] ser[u]um (u *s. m. 1*).
[16] quo*audito (d *eras.*).
[20] insi[di]atores (di *s. m. 1*). || qui se] + ee̅ = esse *s. m. 1 (= d ff₂ i l r ar).*
[21] uer[i]tate (i *s. m. 1*).
[26] respondore *cod.:* respond[e]re (o *exp. et* e *s. m. 1*).

eius tacuerunt [27] accesserunt ℞ quidam sadducęorū qui negan fol. 79v
tes se *(sic)* resurrectionē &interrogauerunt eū [28] dicentes moy
ses scripsit nobis sifrater alicuius mortuus fuerit habens
uxorem &hic sine filiis fuerit ut accipiat eam frater eius
uxorē &suscitet semen fratri suo [29] ·VII· ergo fratres erant
&primus accipit uxorem &mortuus ÷ sine filiis [30] &sequens accepit
illam &ipse mortuus ÷ sine filiis [31] &tertius accipit eam similiter
&omnes ·VII· &nonreliquerunt semen &mortui sunt [32] nouissima
omniū diffu^{n}cta est &mulier [33] inresurrectione ergo cuius eorum
erit uxor siquidem ·VII· habuerunt eā uxorem [34] &ait illis ihs fili
(ue)l tradunt(ur) &nubunt adnuptias
caeculi huius generantur &generant [35] illi uero qui digni habebunt(ur)
e
sęculo illo &inresurrectione exmortuis neq; nubunt neq; ducent
uxores [36] neq; ultra iam mori poterunt sunt ℞ similes angeliis
&fili st̄ dī quia resurrectionis fili st̄ [37] quia uero resurgent mor
tui ··· Moyses ostendit secus rub*ū sicut dicit dn̄m dm̄ abra
ham &dm̄ issac &dm̄ iacob [38] ds̄ ℞ non ÷ mortuorū sedui
uorū omnes ℍ uiunt *(sic)* ei [39] respondentes ℞ quidā scriba
CCXLIIII. rū dixerunt magister benedixisti ··· [40] &amplius nonaudebant eū in
II
CCXLV. terrogare quicquā ··· [41] Dixit ℞ adillos quomodo dicunt xp̄m esse filiū
II
dauid [42] &ipse dauid dicit inlibro psalmorū Dixit dn̄s dn̄o meo sede
adextriis meis [43] donec ponam inimicos tuos scabellū pedū tuorum
CCXLVI. [44] dauid ergo dn̄m illū uocat &quomodo filius eius est ··· [45] Audiente ℞
II
omni populo dixit discipulis suis [46] adtendite ascribi^{i}s quiuolunt
ambulare instolis &amant salutationes inforo &primas cathe
CCXLVII. dras insynagogiis &primos discubitus inconuiuis ··· [47] Quide*uo*rant do
VIII
mus uiduarū simulantes longam orationē hii accipient damp
nationem maiorem 21,[1] respiciens ℞ uidit eos qui mittebant munera
sua ingazophylaciū diuites [2] uidit ℞ quandam uiduā paupercu
lam mittentem aenea minuta duo [3] &dixit uere dico uobis quia || h
uidua hęc pauper^{cula} plus quam omnes missit [4] nam omnes hii exhabun fol. 80r

---

20,[27] negantes se *cod.* (negant esse *rell.*).
[32] diffu^{n}cta (n *s. m. 1*).
[34] generantur &generant *cod. (= ff$_2$ i q, cf. ken mm;* generant et generantur *Cypr test. 3, 32 et hab. virg. 22, et codd. c e l, cf. a):* (ue)l tradunt(ur) &nubunt adnuptias *s. m. 1 (cf.* nubunt et traduntur ad nuptias generantur et generant *mm;* nubunt et traduntur ad nuptias *Wo vg).*
[35] nubunt *cod.:* nub^{e}nt (e *s.* u *s. m. 1*).
[38] rub*ū (r *eras. vid.*).
[46] scribi^{i}s (i *s. m. 1*).
[47] de*uo*rant *emendavi:* derant *cod.*
21, [3] pauper *cod.:* pauper^{cula} (cula *s. m. 2*).

Fol. 79v *mg. inf. littera* **h** *quinionis octavi finem indicat.*

dantia sibi misserunt inmunera dī haec hr exeo quod deest illi
CCXLVIII. II omnē uictū suū quem habuit missit ··· 5 &quibusdam dicentib;
detemplo quod lapidib; bonis &donis ornatū esset &dixit 6 haec
quae uidetis uenient dies inquib; nonrelinquetur lapes supr la
CCXLVIIII. II pidem qui nondistruatur ··· 7 INterrogauerunt illū dicentes prę
ceptor quando haec erunt &quod signū cum fieri incipient 8 qui
dixit uidete neseducamini multi ħ innomine meo dicentes quia
ego sum xps &tempus adpropinquauit nolite ergo ire post illos
9 cumergo audieritis proelia &seditiones nolite terriri opor
tet primum haec fieri sednonstatim finis 10 tunc dicebat illis sur
get gens contra gentem &regnum aduersus regnū 11 &terre
motus magni erunt perloca &pestilentię &fames terrores
CCL. I q; decaelo &signa magna erunt ··· 12 Sedante haec omnia iniecient
h
uobis manus suas &persequentur tra[d]entes insynagogiis su
is &custodiis tradentes adreges &prędsides propter nomen meū
CCLI. II 13 continget hr uobis intestimonium ··· 14 Ponite ergo uos incordib; uestris
nonpraemeditari quem admodū quid respondeatis 15 ego ħ dabo
uobis os &sapientiam cuinonpoterunt resistere &contradi
cere omnes aduersarii uestri 16 trademini hr aparentib; &fra
trib; &cognatiis &amicis &morti adficient exuobis 17 &eritis
odio omnib; hominib; propter nomen meū 18 &capillus decapite
uestro nonperibit 19 inpatientia uestra possidebitis animas
CCLII. X uestras ··· 20 Cum hr uideritis circūdari abexercitu hierusalē
CCLIII. II tunc scitote quia adpropinquauit desolatio eius (ue)l illa(?) ··· 21 Tunc
qui iniudea st fugiant inmontes &qui inmedio eiusdiscendant
&quiinregionib; nonintrent ineam 22 quia dies ultionis hii sunt
CCLIIII. II utinpleantur omnia q; scripta sunt ··· 23 Uae hiis quiinute
CCLV. II ro habent &quae ubera dant inillis diebus ··· Erit ħ p̄sura ‖
CCLVI. ? (10) magna supr terram &ira populo huic ··· 24 &cadent inore gla fol. 80v
dii &captiui ducentur inomnes gentes &hierusalem concul
cabitur agentib; donec inpleantur tempora nationum ·····
CCLVII. X (2) 25 &erunt signa insole &luna &instelli's &interriis praesura
gentium praeconfussione sonitus maris &fluctuū 26 arescen
tib; hominib; praetimore &exspectatione q; supr ueniet inuni
CCLVIII. ? (2) uerso orbe namuirtutes caelorū mouebuntur ··· 27 Tunc ui

---

21, 8 uidite *cod.*: uidete (e *s.* i *s. m. alt?*).
9 haec *s. m. 1.*
12 trahentes *ex* tradentes (d *eras. et* h *s.*) *corr. m. 1 (cf.* trahentes g_1 *mm;* tradentes *codd. plerique).*
13 uobis *s. m. 1.*
20 eius *cod.*: (ue)l illa *sive* ista *s. m. 1 (non certe legere potui).*
21 eiusfdiscendant *cod.* (f *exp. est; librarius fortasse primo scribere voluit* ‚fugiant').
22 scripta *cod.*: scripta (b *s.* p. *s. m. 1*).

debunt filiū hominis uenientem innube cūpotestate magna
&maiestate [28] hiis h̄ fieri incipientib; respicite &eleuate capita
uestra q̄m adpropinquat redemptio uestra [29] &dixit illis si
militudinē uidete fyculneam &omnes arbores [30] cū producu
nt iam exse fructū scitis quia propeest est *(sic)* aestas [31] ita &
uos cū uideretis haec omnia fieri scitote q̄m propeest re
gnū di [32] amen dico uobis quia nonpreteribit generatio haec
donec omnia fiant [33] caelū &terra transibunt uerba h̄ mea
CCLVIIII. x nonpreteribunt ··· [34] Adtendite h̄ uobis neforte grauerent(ur)
corda uestra increpula &ebrietate &curiis huius uitae
&sup̄ueniat inuos repentina dies illa [35] tamquā laqueus ꝫ
superueniet inomnes qui sedent sup̄ faciem omnis terrae
[36] uigilate itaq; omnitempore orantes utdigni habeamini fuge
re omnia ista q; futura s̄t &stare ante filiū hominis [37] erat
h̄ dieb; docens intemplo noctib; uero exiens requiescebat in
monte qui uocatur oliueti [38] &omnis populus mani^{fi}cabat audi
CCLX. r re eum intemplo ··· 22,[1] Adpropinquabat h̄ dies festus azemo
CCLXI. i rū quidicitur pascha ··· [2] &quaerebant principes sacerdotū
&scribae quomodo eū interficerent timebant uero plebem
CCLXII. viiii [3] INtrauit h̄ satanas iniudam qui cognominatur scariot
CCLXIII. ? (2) unus deXII· [4] &abiit &loquutus ∻ cūprinci^{pi}b; sacerdotū &ma
gistratib; quem admodum illū traderet eis [5] &gauissi sunt ||
&pacti s̄t pęconiam illi dare [6] &spopundit &querebat oportu fol. 81r
nitatem uttraderet illū sine turbiis [7] uenit h̄ dies azemorū
inqua necesse erat occi^{di}pascha [8] &missit petrū &iohannē di
cens euontes parate nobis pascha utmanducemus [9] atilli di
xerunt ubi uis paremus $^{\text{ti(bi)}}$ [10] &dixit adeos ecce introeuontib; uo
bis inciuitatē occurret uobis homo anphorā aq; portans
sequimini eū indomū inqua intrat [11] &dicetis patri familias
domus dicit tibi magister ubiest diuersoriū ubi pascha cū
discipulis meis manducem [12] &ipse ostendit uobis cenaculū ma
gnū stratū &ibi parate [13] euontes h̄ inuenerunt sicut dixit
illis &parauerunt pascha [14] &cū facta esset hora discubuit
CCLXIIII. x &XII· apostoli cū eo ··· [15] &ait illis dessiderio dissideraui hoc pas

---

21, [38] manicabat *cod. (= pler.)*: mani^{fi}cabat (fi *s. m. 2?*).
22, [4] princi^{pi}b; (pi *s. m. 1*).
[7] occi^{di} (di *s. m. alt.?*).
[9] ti(bi) *s. m. 1.*
[10] sequimini *cod.*: sequ^{a}mini (a *s.* i *s. m. 2*).
[12] ostendit *cod. (= g$_1$)*: ostend^{e}t (e *s.* i *s. m. 1 vel 2*).
[15] dessiderio *cod.*: d^{i}ssiderio (i *s.* e *s. m. 1; = ar*^{i}).

CCLXV. II cha manducare uobiscū ante quam patiar ··· 16 Dico ℞ uobis quia exhoc nonmanducabo illud donec inpleatur inregno dī 17 &accep to calice gratias aegit &dixit accipite &diuidite inter uos 18 dī co ℍ uobis quod nonbibam degeneratione uitis huius donec CCLXVI. I regnū dī ueniat ··· 19 &accepto pane gratias aegit &fregit & dedit eis dicens hoc ≈ corpus meū quod prouobis datur hoc CCLXVII. II facite inmeā commemorationem ··· 20 Similiter &calicem post quam cenatū est (ue)l cenauit dicens hic est calix noui testamenti insangui CCLXVIII. II ne meo quod prouobis funditur ··· 21 Uerū tamen ecce manus tradentis me mecū ≈ inmensa 22 &quidem filius hominis sicut q^{u}od diffi*ni*tū est uadit uerū tamen uae homini illi per quē tradet(ur) ··· CCLXVIII. I 23 &ipsii coeperunt querere exeis inter se qui hoc facturus es CCLXX. II set ··· 24 Facta ≈ ℞ haec contentio inter eos quis eorū uideretur esse maior 25 dixit ℞ eis reges gentium dominantur eorū &q^{u}i potestatem habent sup^{r} eos (ue)l benefici benigni uocantur 26 uos ℞ non sic sed qui maior ≈ inuobis fiat sicut iunior &qui precessor est fiat CCLXXI. X sicut ministratur ··· 27 Nam quis maior ≈ qui recumbit anq̄minis ‖ trat nonnequirecumbit ego ℞ inmedio uestrū sum sicut qui fol. 81v ministrat 28 uos ℞ qui permansistis mecum intemptationib; meis 29 &ego dispono uobis sicut dispossuit mihi pater meus CCLXXII. V regnum 30 utaedatis &bibatis sup^{r} mens^{a}m meā inregno ··· & CCLXXIII. X sedeatis sup^{r} thronos iudicantes ·XII· tribus israhel ··· 31 Ait ℞ ihs symoni symon ecce satanas expetiuit uos utcrebraret sicut triticū 32 ego ℞ rogaui prote utnondeficiat fides tua ··· CCLXXIIII. VIIII &tu aliquando conuersus confirma fratres tuos ··· 33 Qui dixit ei dn̄e tecū paratus sū &incarcerem &inmortē CCLXXV. I ire :· 34 &ille dixit dico tibi petre noncantabit hodie gallus CCLXXVI. donec ter abneges me nosse ··· &dixit eis 35 quando missi uos sine sacculo &pera &calciamentis numquid aliquid defuit uobis 36 at illi dixerunt nihil dixit ergo eis sed nunc qui habet sacculū tollat similiter &peram &qui non habet uendat CCLXXVII. VIII tonicā suam &emat sibi gladiū ··· 37 Dico ℍ uobis q̄m adhuc

---

22,20 cenatū est *cod. (= Ambr mm):* (ue)l cenauit *s. m. 1.* || noui testamenti *cod. (= c r mm ox Moz, cf. Ambr):* nouū testamentū (ū *bis s. m. 1*).

22 q^{u}od (u *s. m. 1*). || diffi*ni*tū *emendavi:* diffitū *cod.* || tradet(ur) *cod. (= ð e f ff$_2$ r Wo vg):* trad^{i}tur (i *s.* e *s. m. 1; = a b c d holm i l graec.*).

25 q^{u}i (u *s. m. 1*). || benigni *cod. (= c ff$_2$ i l r):* (ue)l benefici *s. m. 1.*

30 mensem *cod.:* mens^{a}m (a *s.* e *s. m. 2*).

hoc quod scriptū est oportet inpleri inme &quod cum in
iustiis (ue)l iniquis deputatus ÷ &ꝫ ea quae st deme finem habent ···
CCLXXVIII. X CCLXXVIIII. II CCLXXX. II CCLXXXI. I
38 At illi dixerunt dn̄e ecce gladi duo hiic atille dixit eis satis
est ··· 39 &egresus ibat sęcundū consuetudinē suā inmontē
oliuarū secuti sunt ꝫ eū &discipulii ··· 40 &cū peruenisset ad
locum dixit illis orate ne intretis intemptationē ··· 41 &ipse
auulsus ÷ abeis quantū iactus lapis ÷ &possitis genib; orabat
CCLXXXII. I CCLXXXIII. X
42 dicens ··· Pater siuis transfer ame calicem hunc uerū tamen
nonmea uoluntas sed tua fiat ··· 43 Apparuit ꝫ illi angelus
decaelo confortans eū 44 &factus ÷ inagonia prolixius orauit
&factus ÷ sudor eius sicut guttae sanguenis decurrentis in
CCLXXXIIII. II
terra ··· 45 &cum surrexisset aboratione &uenisset addiscipu
los suos inuenit eos dormientes praetristitia 46 &ait illis sur
CCLXXXV. I
gite &orate ne intretis intemptationē ··· 47 Adhuc illo loquente ‖
ecce turba &quiuocaᵇᵃtur iudas unus deXII· antecedebat eos fol. 82r
CCLXXXVI. II CCLXXXVII. I
&adpropinquauit ihū utoscularetur eū ··· 48 Ihs ꝫ dixit ei iu
da osculo filiū hominis tradis ··· 49 Uidentes ꝫ hii qui circa
eū erant quod foturū erat dixerunt ei dn̄e sipercutie
mus ingladio 50 &percussit unus exillis seruum principis sa
cerdotū &amputauit auriculam eius dexterā 51 respon
CCLXXXVIII. X CCLXXXVIIII. II
dens ꝫ ihs dixit ei sinite usq; huc ··· &cum tetigisset auriculā
eius sanauit eū ··· 52 Dixit ꝫ ihs adeos quiuenerant adse
principes sacerdotū &magistratus templi &senio
res tamquā adlatronē uenistis existis cū gladiis &fu
stib; 53 cū cotidie uobiscū fuerim intemplo &non extendistis
inme manus sed haec est hora uestra &potestas tenebra
CCXC. I
rum ··· 54 Conpraehendentes ꝫ eū duxerunt addomū princi
CCXCI. I
pis sacerdotū ··· Petrus uero sequebatur eum alonge 55 accen
so ꝫ igne inmedio atrio &circum sedentib; illis erat pe
trus inmedio eorū 56 quem cū uidisset ancella quędam se
dentem adlumen &eū fuisset intuita dixit &hic cū illo er
CCXCII. I
at 57 atille negauit eū dicens mulier nonnoui eum ··· 58 &post
possillū ***** alius uiditeū *dicens &tu deillis es petrus
uero ait ohomo nonsum 59 &interuallo facto quassi horae
unius quidam adfirmabat dicens uere &hic cum illo er

22,37 iniustiis *cod. (= a c e i):* (ue)l iniquis *s. m. 1 (= d δ f ff₂ holm g corp²ʳ· ept harl karl ox vall will Wo vg).*

47 uocaᵇᵃtur (baˢ. *m. 1; — cf.* uocatur *ar tol).*

51 ihs *s. m. 1.*

52 uenistis *cod. (= c f ff₂ mm):* existis *s. m. 1.*

54 eum *s. m. 1 (= d f i l g ken Sixt;* + illum *b e ff₂).*

58 ***** (alius *eras.*).

at nam &galileus est [60] &ait petrus ohomo nescio quid di
cas &continuo adhuc illo loquente gallus cantauit ···
CCXCIII. II [61] &conuersus dns re[s]pexit petrū &recordatus ÷ petrus
uerbi dni sui sicut dixit quia prius quam gallus cantet
ter me negabis [62] &egresus petrus foras fleuit amare ···
CCXCIIII. I [63] &uirii qui tenebant eū inludebant ei caedentes [64] &uela
uerunt eū &percutiebant capud [faciem] eius &interrogabant
illū dicentes prophetisza quis est quite percussit [65] &alia ||
CCXCV. II multa blasphemantes dicebant ineū ··· [66] &utdies factus est con fol. 82v
uenerunt seniores plebis &principes sacerdotū &scribae &
duxerunt illū inconciliū suū dicentes si tu es xps dic nobis ····
CCXCVI. X [67] &ait illis siuobis dixero non credetis mihi [68] si hr &interrogaue
CCXCVII. I ro nonrespondetis mihi neq; dimittetis ··· [69] Exhoc ꝺ erit filius ho
CCXCVIII. X minis sedens adextris uirtutis dī ··· [70] Dixerunt hr omnes tu er
CCXCVIIII. II go es filius dī qui ait illis uos dicitis quia ego sum ··· [71] At illi
dixerunt quid adhuc desideramus testimoniū ipsi ꝺ audiui
CCC. I mus deore eius ··· 23,[1] &surgens omnis multitudo eorū
CCCI. X duxerunt illū adpylatū ··· [2] Coeperunt hr accusa
re eum dicentes hunc inuenimus subuertentem gentē nram
&soluentē legē &prophetas &prohibentem tributa dare
CCCII. I cęssari &dicentem xpm regem esse ··· [3] Pylatus hr interroga
uit eū dicens tues rex iudeorū atille respondit tudicis ···
CCCIII. VIIII [4] Ait hr pylatus adprincipes sacerdotū &adturbas nihil in
CCCIIII. (10) uenio causae inhoc homine ··· [5] Atilli inualescebant dicentes
commouit populū docens peruniuersā iudeam &incipiens
agalilea usq; huc [6] pylatus hr audiens galileā interrogauit
si homo galileus esset [7] &utcognouit quod deherodis potesta
te esset &remissit eum adherodē qui &ipse hierusolimis erat
illis dieb; [8] herodis hr uisso ihu gau*isus ÷ ualde erat hr cupiens
exmulto tempore uidere eū eo quod audiret multa deeo
&sperabat signū aliq[u]od abeo uidere fieri [9] interrogabat hr
CCCV. II eū multis sermonib; atille nihil illi respondebat ··· [10] Stabant hr
etiā principes sacerdotū &scribae constanter accusantes
CCCVI. X eū ··· [11] Spraeuit hr illū herodis cū exercitu suo &inlusit indutū
illum ueste alba &remissit adpylatū [12] &factii st amicii hero
dis &pylatus inipsa die nam ante ea inimicii erant adinuicem ···
CCCVII. VIIII [13] Pylatus hr conuocatiis principib; sacerdotū &magistratib; ||

22,[61] rexpexit *cod.:* re[s]pexit (s *s.* x *s. m. 1*).

[64] capud *cod., sed exp. et* faciem *s. m. 1.*

[68] dimittetis *cod.:* dimitt[i]tis (i *s.* e *s. m. 1; = ð e holm ept ox*).

&plebe [14] dixit adillos obtulistis mihi hunc hominē quassi auer*ten* fol. 83r
tē populū &ecce ego corā uobis interrogans nullā causam
CCCVIII. X inuenio inhomine isto exhiis inquib; accusatis ··· [15] Sed neq; herodis
*** nam remissi illū aduos *(sic)* &ecce nihil dignū morte actū ÷
CCCVIIII. II ei· · [16] Emendatū ergo illū &demittā [17] necesse h(autem) erat dimittere eis
CCCX. I per diem festū unum ··· [18] Exclamauit ℏ simul uniuersa tur
ba dicens tolle hunc &dimitte nobis baraban [19] qui erat
propter seditionē quandā factam inciuitate &homici
CCCXI. I diū missus fuerat incarcere ··· [20] Iterū ℏ pylatus locutus
est adillos uolens dimittere ihm̄ [21] at illi succlamabant
CCCXII. VIIII dicentes crucifige crucifige eū ··· [22] Ille ℏ tertio dixit adillos
quid ℍ mali fecit iste homo nullam causā mortis inueni
CCCXIII. I ineū corripiā ergoillū &demittam ··· [23] Atilli instabant
uocib; magnis postulantes utcrucifigeretur &inualesce
CCCXIIII. I bant uoces eorū ··· [24] &pylatus adiudicauit fieri petitiones eorū
[25] dimissit ℏ illis eū qui propter homicidiū &seditionē mi
sus fuerat incarcerē quem petabant *(sic)* ihm̄ uero tradi
CCCXV. I dit uoluntati eorum ··· [26] &cū ducerent eū adpręhende
runt symonē quendam cyrinensem uenientē deuilla
CCCXVI. X &inpossuerunt illi crucē portare post ihm̄ ··· [27] Seque
batur h(autem) eū multitudo populi &mulierū quę plangebant
&lamentabant(ur) eū [28] conuersus ℏ adillas ihs dixit filiae
hierusalē nolite flere supʳ me sed supʳ uos ipsas flete
&supʳ filios uestros [29] qm̄ ecce uenient dies inquib; dicent
beatae steriles &uentres quinongenuerunt &ubera q; non
lactauerunt [30] tunc incipient dicere montib; cadite super
nos &collib; cooperite nos [31] quia si inuiridi ligno haec faci
CCCXVII. I unt inarido quid fiet ··· [32] Ducebantur ℏ &ali duo nequam
CCCXVIII. I cum eo utcrucifigerentur ··· [33] &post quā uenerunt inlocum ‖
CCCXVIIII. I qui dicitur caluariae ubi crucifixerunt eū ··· &latrones fol. 83v
CCCXX. X unū adextris &unū asynistrⁱis ··· [34] Ihs̄ ℏ dicebat pater demit
CCCXXI. I te illis non ℍ sciunt quid faciunt ··· Diuidentes uero uestimen
ta eius &misserunt sortes [35] &stabat populus expectans ···
tes
CCCXXII. II &diridebant eū principes cū sadduceis dicens alios saluos
CCCXXIII. II fecit se ipsū saluū faciat si hic est xps̄ dī̄ electus ··· [36] INlude

---

23,[14] auer*tentē* *emendavi* (ten · *om. cod.*).
[15] herodis|*** (dis *in linea 4. eras. et in lin. 3. add. m. 1*).
[17] ℏ = autem *s. m. 1.*
[24] fieri *s. m. 1 (om. cod.; = cav).*
[27] ℏ = autem *s. m. 1.*
[33] synistrⁱis (i *s. m. 1*).
[35] dicens *cod.:* dicentes (s *exp. et* tes *s. m. 2*).

bant hr ei &milites accedentes &acoetū offerentes ei [37] dicentes
CCCXXIIII. I si tues xps rex iudęoru saluū te fac ··· [38] Erat hr super scriptio
inscripta sup illū literiis grecis &latiniis &ebr*eiciis hic ÷
CCCXXV. II rex iudeorū ··· [39] Unus hr exhiis qui pendebat latronib; blasphe
CCCXXVI. X mabat eū dicens situ es xps saluū te fac temetipsū &nos ··· [40] Respondens
hr alter increpabat eū dicens neq; tu times dm quod ineadem
dampnatione es [41] &nos quidem iuste nam digna factiis recepimus
hic uero nihil mali gessit [42] &dicebat adihm dne memento mei
cū ueneris inregnū tuū [43] &dixit ihs illi amen dico tibi hodie eris
CCCXXVII. II mecum inparadisso ··· [44] Erat hr fere hora sexta &tenebrae
factae st inuniuersa terra usq; inhoram nonam [45] &obscura
CCXXVIII. II CCXXVIIII. I tus ÷ sol ··· &uelum templi scisum est medium ··· [46] &clamans uo
ce magna ihs ait pater inmanus tuas commendo spm meū &hęc
CCCXXX. II dicens exspirauit ··· [47] Uidens hr centurio quod factū fuerat glori
CCCXXXI. X ficauit dnm dicens uere hic homo iustus ··· [48] &omnis turba eorū
qui simul aderant adspectaculū istud &uidebant q; fiebant per
cutientes pectora sua reuertebantur [49] stabant hr omnes notii
eius alonge &mulieres q; secutae erant eū agalilea haec uiden
CCCXXXII. I tes ··· [50] &ecce uir nomine ioseph qui erat decurio uirbonus &ius
tus [51] hic nonconsenserat consilio &actib; eorū abarimathia
CCCXXXIII. I ciuitate iudeae [52] hic accessit adpylatū &petit corpus ihu ··· [53] &de
possitū inuoluit insyndone &possuit eū inmonumento excisso
CCCXXXIIII. X inquonondum quisquam positus fuerat ··· [54] &dies erat paras ‖
ceuen &sabbatum inlucescebat [55] subsecutę hr mulieres q; cum fol. 84r
ipso uenerant degalilea uiderunt monumentū &quem ad
CCCXXXV. VIII modū positū fuerat corpus eius ··· [56] &reuertentes paraue
runt aromata &unguenta &sabbato quidem siluerunt secun
CCCXXXVI. I dū mandatum ··· 24,[1] UNA hr sabbati ualde uenerunt diluculo admo
numentū portantes quę parauerunt aromata [2] &inueneru
nt lapidem reuolutum amonumento [3] &ingresae noninueneru
nt corpus dni ihu [4] &factū est dum mente consternatae esse
nt deisto &ecce duo uiri steterunt secus illas inueste fulgen
CCCXXXVII. II ti ··· [5] Cum timerent hr &declinarent uultū interram dixeru
nt adillas quid queritis uiuentem cum mortuis [6] nonest hic
sedsurrexit recordamini qualiter locutus est uobis cū ad
huc ingalilea esset [7] dicens quia oportet filium hominis tra
di inmanus hominū peccatorū &crucifigi* &tertia die resur

23,[37] xps *s. m. 1.*
[39] dicens *s. m. 1.* ‖ te fac met ipsū *cod. (= mm):* fac temetipsū *corr. m. 2.*

24,[1] ualde *s. m. 1 (om. c rush).*
[7] crucifigi *cod.:* crucifige (e *s. i. s. m. alt.).*

cccxxxviii. gere [8] &recordatae sunt uerborū horum ··· [9] &regresae st
ii amonumento nuntiauerunt haec omnia illis undecim &caete
cccxxxviii. ris omnib; ··· [10] Erat hr maria magdalenae &iohanna &maria
x iacobi &ioseph &caeterę q; cū eis erant q; dicebant haec ad
apostolos [11] &uissa sunt ante illos sicut deleramenta uer
ba ista &noncredebant illis [12] petrus hr surgens cucurrit
admonumentū &procumbens uidit linteamina possita sola
&abit secum mirans quod factum fuerat · [13] &ecce duo exillis
ibant ipsa die [ad]castellū quod erat inspatio stadiorū ·LXta
abhierusalem nomine amauus [14] &ipsii loquebantur dehiis om
nib; quaeacciderant [15] &factū est dum confabularentur &se
cū quaererent &ipse ihs adpropinquans &ibat cumillis
[16] oculi hr eorū tenebantur necognoscerent eū [17] &ait adillos
qui sunt hii sermones quos confertis adalterutrū
ambulantes &tristes estis [18] &respondens unus cui nomen ‖
erat cleopas dixit adeum tu solus peregrinus es inhierusalē fol. 84v
noncognouisti omnia q; facta sunt inea indieb; hiis [19] quibus
&illi
ille dixit quae , dixerunt deihū naszareno qui fuit uir pro
pheta potens inopere &uerbo coram do &omni plebe [20] quo
modo hunc tradiderunt principes sacerdotū &principes
nostri indampnatione mortis &cruci eum fixerunt [21] nos hr
sperabamus quod ipse esset redempturus israhel &nunc
sup' haec omnia tertia dies ∻ hodie exquo haec facta st [22] sed
&mulieres quędam exnostris terruerunt nos q; ante lucem
fuerunt admonumentū [23] &noninuento corpore eius uenerunt
dicentes se etiam uissionē angelorū uidisse quidicerent eum
uiuere [24] &abierunt quidā exnostris admonumentum &ita
a
inuenerunt sicut mulieres dixerunt ipsū hr nonuiderunt [25] &
ipse dixit adillos o stulti &tardi corde adcredendū inomnib;
q; locuti sunt prophetę [26] nonne haec oportuit pati xpm &ita
intrare ingloriam suā [27] &erat incipiens amo'se &omnib; pro
pheti's inter prętabatur illis inomnib; scripturis quae de
ipso erant [28] &adpropiauerunt adcastellū quoibant &ipse
fincxit longius ire [29] &coegerunt illum dicentes mane nobis
cū qm aduesperescit &inclinata est iam declinat dies &intra
uit manere cūillis [30] &factū est dumrecumberet cumillis ac
cipit panem &benedixit acfregit &porrigabat illis [31] &aperti

---

24,13 ad *in* i *rad. corr. m. alt. (cf.* ad *mm ox2vr.).*
19 &illi *add. m. 1 [mg.].*
24 dixerunt *cod.:* dixer^{a}nt (a *s.* u *s. m. 2?*)
27 mo'se(i*s.m. 1*). propheti's(i*s.m. 1*).

st oculi eorum &cognouerunt eū &ipse euanuit exoculis
eorū [32] &dixerunt adinuicem nonne cor nostrū ardens erat
innobis de ihu dum loqueretur inuia &aperiret nobis scripturas
[33] &surgentes eadem hora regresi sunt inhierusalē &inuene
runt congregatos undecim &eos qui cū ipsis erant [34] dicentes
qm uere surrexit dns &apparuit symoni [35] &ipsi narra
uerunt q; gesta erant inuia &quomodo cognouerunt eum ‖
CCCXL. VIIII in panis fractionem ··· [36] Dum haec hr loquuntur ipse hr ihs fol. 85r
stetit inmedio eorum &dixit eis pax uobis cum nolite time
re [37] conturbatii uero &conterritii existimabant se spiri
tū uidere [38] &dixit illis quid conturbati estis &quare cogita
tiones ascendunt incorde uestro [39] uidete manus meas &pe
des meos qm ipse egosū palpate &uidete quia spiritus car
CCCXLI. VIIII nem &ossa nonhabet sicut me uidetis habentem ··· [40] &cū hoc
dixisset ostendit eis manus &pedes [41] adhuc hr noncredentib;
ei praegaudio &mirantib; dixit habebitis hic aliquid quod
manducetur [42] atilli obtullerunt ei partem piscis assi &fa
uum mellis [43] &cummanducasset corram eis sumens reliqui
CCCXLII. (10) as dedit eis ··· [44] &dixit adeos haec sunt uerba mea quae lo
quutus sū aduos cum adhuc essem uobis cū qm necesse
esset inpleri omnia q; scripta sunt inlege moysi &inpro
phetiis &insalmis deme [45] tunc aperuit illis sensum utin
tellegerent scripturas [46] &dixit eis qm sic scriptum est xpm
pati &resurgere amortuis die tertia [47] &predicare innomi
ne eius paenitentiam &remissionem peccatorum inomnes
gentes incipientib; abhierusolima [48] uos hr testes estis horum [49] &
ego mitto repromissionem patris mei inuos uos hr sedete
hic inciuitate ista usq; dum induamini uirtutem abexalto
[50] eduxit hr eos foras usq; adbethaniam &eleuatis manib; suis
benedixit eis [51] &factū est dum benediceret illis recessit abeis
&eleuatus est incaelū [52] &ipsi adorantes eū reuersi sunt in hie
rusalem cumgadio *(sic)* magno [53] &erant semper intemplo lau
dantes &benedicentes dm ····· AMEN
finitum euangelium cata lucan
Item nunc orditur euangelium secundum iohannem
in xpo ihu ‖

24,[32] de ihu *s. m. alt. (= mm).*
[34] apparuit (p *s. m. 1; — cf.* aparuit g_1).
[41] hic (i *s. m. 1*).
[47] hierusolima (ru *s. m. 2*).
[50] eleuatis (a *s. m. alt.*).
[52] eū *s. m. 1 (= f g big ept ox rush).*
NB. AMEN finitum *etc.*] AMEN
et tres lineas ultimas minio s. m. 1.

(SECUNDUM IOHANNEM.)

JN PRINCIPIO ER AT UERBUM ET UE RBUM ERAT AD UD DM ET DS ERAT UERBUM ‖ fol. 85v

I. II (3) 2 hoc erat inprincipio apud dm ··· 3 Omnia peripsum facta sunt fol. 86r
&sine illo factum est nihil quod factū est 4 inillo uita est &
uita erat lux hominū 5 &lux intenebr'is lucet &tenebre eā
II. I (3) nonconprehenderunt ··· 6 Fuit homo missus ÷ ado cui nomen
erat iohannis 7 hic uenit intestimoniū uttestimonium peri
beret delumine utomnes crederent per illū 8 non ꝭ erat
III. IIII (3) ipse lumen sed uttestimonium periberet delumine ··· 9 Er
at ꝭ lux uera quae inluminet omnem hominē uenientem
inmundū 10 inmundo erat &mundus peripsum factus est &mu
IIII. X ndus eum noncognouit ··· 11 INsua propria uenit &sui eū
nonreciperunt 12 quot quot lr reciperunt eū dedit eis
potestatē filios dī fieri his qui credentibus innomine eius 13 qui
non ex sanguinib; neq; exuoluntate carnis neq; exuolumpta
V. III te uiri sed exdo nati sunt ··· 14 &uerbū caro factū est &
habitauit innobis &uidimus gloriam eius gloriā quassi
VI. I unigeniti apatre plenum gratiae &ueritatis ··· 15 Johannis
testimoniū peribet abipso &clamat dicens hic erat quē
dixi qui post me uenturus ÷ ante me factus est qui prior
VII. X me erat ··· 16 &deplenitudine eius nos omnes accipimus gra

---

1, 5 tenebr'is (i *s. m. 1*). 9 inluminet *cod.*: inlumin^{at} (a *s.* e *s. m. 2*). 13 ex *s. m. alt.* ‖ uolumptate *cod.* (n *s.* m *s. m. alt.*).

Fol. 85v *inter hibernicas picturas quattuor lineas grandibus litteris scriptas exhibet; cf. Prolegg.*

tiā prograția [17] quia lex per moysen data ÷ gratia h̄r &ue
VIII. III ritas per ihm̄ xp̄m facta est ··· [18] D̄m nemo uidit umqua nis
si unigenitus filius qui est insynu patris ipse enarrauit
(ue)l quando misserunt al. miser(unt)
VIIII. X [19] &hoc est testimoniū iohannis cummissisent iudei abhieru
solimis sacerdotes &leuitas adillū utinterrogarent illū
tu quis es [20] &confessus est &nonnegauit &confessus q̄m ego
nonsumxps [21] &interrogauerunt eū quid ergo helias es tu
&dicit nonsum propheta estu &respondit non [22] dixerunt
ergo ei quis es utresponsum demus hiis qui misserunt nos
X. 1 quid dicis dete ipso ··· [23] Ait e*go uox clamantis indeserto ‖
a
XI. 1 dirigite uiam dni sicut dixit essaias propheta ··· [24] &qui ue fol. 86v
X
nerant exphariseis [25] interrogauerunt eū &dixerunt ei
quid ergo babtiszas situ non es x̄ps neq; helias neq; pro
XII. I pheta ··· [26] Respondit iohannis dicens eis ego babtiszo uos in
aqua medius h̄r uestrū stat quem uos nescitis [27] ipse ÷ qui
post me uenturus est qui ante me factus ÷ cuius e*go non
XIII. X sum dignus soluere corrigiā calciamentorū eius ··· [28] Haec
inbethania facta sunt trans iordanen ubi erat iohan
nis babtiszans [29] altera die uidit iohannis ih̄m uenientē
adse &ait ecce agnus d̄i ecce quitollit peccata mundi ···
XIIII. I [30] Hic est dequo dixi post me uenit uir quiante me fac
tus est qui prior me erat [31] &ego nesciebam eū sedutma
nifest^{ar}etur irl propter ea ueni ego inaqua baptiszans ···
XV. I [32] &testimoniū perhibuit iohannis dicens quia uidi s̄pm
sicut columbam di^{s}cen*dentem decaelo &mansit super eū
[33] &ego nesciebam eū sed qui missit me baptiszare inaqua
ille mihi dixit super quem uideris spm discendentē &ma
nentē super eū hic est qui baptiszat inspu s̄co [34] &ego ui
XVI. X di &testimoniū perhibui quia hic est filius di ··· [35] Altera
die iterum stabat iohannis &exdiscipulis eius duo [36] &respi
ciens ih̄m ambulantem dicit ecce agnus d̄i [37] &audierunt eū
duo discipuli loquentem &secuti sunt ih̄m [38] conuersus h̄r ih̄s
uidit eos sequentes · dicit eis quid quęritis qui dixerunt ei
rabbi quod interpretatur magister ubi habitas [39] dicit eis
ih̄s uenite &uidete uenerunt &uiderunt ubi maneret &

1, [19] cummissisent *cod. (cf.* cum missisent *mm b q r, cf. hub):* (ue)l quando misserunt *s. m. 1*] + al(ii) miser(unt) *add. m. 3.*

[23] e*go (r *eras.*).

[27] e*go (r *eras.*).

[31] manifest^{ar}etur (ar *s. m. 1; — cf. Wo*).

[32] di^{s}cen*dentem (s *s. m. 1*).

[35] iohannis *cod.:* iohann^{e}s (e *s.* i *s. m. 3*).

apud illū manserunt d*ie illo hora h̄ erat quassi ·Xma·
[40] erat andreas frater simonis petri unus exduo quiaudiera
XVII. I nt abiohanne &secuti fuerant eū ··· [41] INuenit hic primum
fratrem suū symonē & dicit ei inuenimus mesiam quodest ||
interpretatū xps [42] &adduxit eum adih̄m intuitus h̄ eū ih̄s fol. 87r
dixit tues symon filius iohna · tu uocaberis cephas quod inter
XVIII. X praetatur petrus ··· [43] INcrastinū h̄ uoluit exire ingalileā
&inuenit phylippū &dicit ei ih̄s sequere me [44] erat h̄ philip
pus abethsaida ciuitate andrae &petri [45] inuenit p^bilippus
nathanahel &dicit ei quem scripsit moyses inlege &pro
[46] ∴ & dicit ei nathanael anaszareth poterit
phetiis inuenimus ih̄m filium ioseph anaszareth ∴ aliquid
boni esse dicit ei philippus ueni &uide [47] Uidit ih̄s nathanahel
uenientē adse &dicit deeo ecce uir israhelita inquo do
lus nonest [48] dicit ei nathanahel unde me nosti respondit
ei ih̄s &dixit ei prius quam te phylippus uocaret cum esses
sub fycu uidite [49] respondit ei nathanahel &ait rabbi tues fi
lius di tues rex irl [50] Respondit ih̄s &dixit ei quia dixi tibi ui
dite subf^cu credis maius hiis uidebis [51] &dicit ei amen amen
dico uobis uidebitis caelū apertū &angelos dī ascendentes
&discendentes adfiliū hominis 2,[1] &die tertia nuptiae factae s̄t
inchannan galileae &erat mater ih̄u ibi [2] uocatus h̄ ih̄s &
discipulii eius adnuptias [3] &diffici^ente uino dicit mater ih̄u ad
eū uinū nonhabent [4] &dicit ei ihs quid mihi &tibi est mulier
nondū uenit hora mea [5] dicit mater eius ministris quod
cumq; dixerit uobis facite [6] erant h̄ ibi hydriae lapideae
possite ·VII· secundum purificationem iudeorū capientes singulę
metretas binas uel ternas [7] dicit eis ihs inplete hydrias aq^ua
&inpleuerunt eas usq; adsummum [8] &dicit eis ih̄s haurite nunc
&ferte architriclino &tulerunt [9] ut h̄ gustauit architriclinus
aquam uinum factū &nonsciebat unde esset ministri h̄ scieba
nt qui haurierant aquam uocauit h̄ sponsū architriclinus
[10] &dicit ei omnis homo primū bonū uinū ponit &cuminaebriati
fuerint homines tunc id quod deterius ∴ tuuero seruasti bonū ||
uinum usq; adhuc [11] hoc fecit initium signorū ihs̄ incanaga fol. 87v
lilae &manifestauit gloriam suam &crediderunt ineū dis
XVIIII. VII cipuli eius ··· [12] Post hoc discendit capharnauū ipse &mater

---

1, [39] d*ie *ex* dne *rad. corr. vid.*
[41] & (*ante* dicit) *s. m. 1.*
[45] p^bilippus (h *s. m. 1?*).
[50] ficu *cod.:* f^cu (y *s.* i *s. m. 1*).

2, [3] diffici^ente (en *s. m. 2*).
[6] hydriae (y *ex* i *corr. m. 1*).
[7] aq^ua (u *s. m. 1*).

eius &fratres eius &discipulii eius &ibi manserunt nonmul
XX. I tis diebus ··· 13 &prope erat pascha iudeorum &ascendit
XXI. I hierusolimā ihs ··· 14 &inuenit intemplo uendentes boues &
oues &columbas &numularios sedentes 15 &cū fecisset quassi
flagellum defuniculiis omnes eiecit detemplo oues quoq;
&boues &nummulariorū effudit aes &mensas subuertit
16 &hiis qui columbas uendebant dixit auferte ista hinc no
XXII. X lite facere domū patris mei domum negotiationis ··· 17 Recor
dati sunt uero discipuli eius quia scriptū ÷ zelus domus
XXIII. IIII tuae comedit me ··· 18 Responderunt ergo iudei &dixerunt
XXIIII. X ei quod signū ostendis nobis quia haec facis ··· 19 Respondit
ihs &dixit eis soluite templum hoc &intrib; dieb; excitabo
illud 20 dixerunt ergo iudei ·XL &VI· annis aedificatū est templū
hoc &tu intrib; dieb; excitabis illud 21 ille h̄ dicebat detemplo
corporis sui 22 Cum ergo surrexisset amortuis recordati
sunt discipulii eius quia hoc dicebat &crediderunt scrib
turę &sermoni quem dixit ihs 23 cū h̄ esset inhierusolymis
inpascha indie festo multi crediderunt innomine eius ui
dentes signa eius quae faciebant 24 ipse h̄ ihs noncredebat
semet ipsū eis eoquod ipse nosset omnes 25 &quia nonopus ei
erat utquitestimonium periberet dehomine ipse ꝫ sciebat
quid esset inhomine ··· 3,1 Erat h̄ homo expharisseis nomine nyco
dimus princeps iudeorum 2 hic uenit adihm nocte &dixit ei rab
bi scimus quia ado uenisti magister nemo ꝫ potest haec signa
facere quae tu facis nissi fuerit ds cū eo 3 Respondit ihs &dixit
amen amen dico tibi nissi quis natus fuerit denuo nonpotest ‖
uidere regnumdi 4 dicit adeum nycodimus quo modo potest fol. 88r
homo nasci cum sit senex numquid potest inutero matris suae
iterato introire &nasci ·· 5 Respondit ihs &dixit ei amen
amen dico tibi nissi qᵘis renatus fuerit exaqua & spū scō
nonpotest introire inregnū di 6 quod natum ÷ excarne caro
est quod h̄ est exspū sps est 7 nonmireris quia dixi tibi opor
tet uos nasci denuo 8 sps ubi uult spirat &uocem eius audis
sed nonscis unde ueniat &quo uadat sic est omnis qui natus
est exspū 9 Respondit nycodimus &dixit ei quomodo possunt
haec fieri 10 respondit ihs &dixit ei tues magister inisrl · &haec
ignoras 11 amen amen dico tibi quia quod scimus loquimur
&quod uidimus testamur &testimonium nrm nonaccepitis

2,23 hierusolimis *cod.:* hierusolymis (y *s.* i *s. m. 1*). 3, 5 qᵘis (u *s. m. 1*).

12 siterrena dixi uobis &noncreditis quomodo sidixero uobis
caelestia credetis 13 &nemo ascendit incaelum nissi qui decaelo
discendit filius hominis quiest incaelo 14 &sicut moses exalta
uit serpentem indeserto ita exaltari oportet filium hominis
15 utomnis qui credit inipso nonpereat sed habeat uitā aeternā
16 sic ℍ dilexit ds hunc mundū utfilium suū unicū daret prosęculo
&omnis quicredit ineū nonpereat sed habeat uitā aeter
nam 17 non ℍ missit ds filiū suū inhunc mundū utiudicaret
mundū sed utsaluetur mundus peripsū 18 qui credit
ineū noniudicatur qui ℞ noncredit iam iudicatus ÷
quia ñ credit innomine unigenitii filii di 19 hoc ÷
℞ iudicium quia lux uenit inmundū &dilexeru
nt homines tenebras magis quam lucem erant ℍ
eorū mala opera 20 omnis quimale agit odit lucem &nonuenit
adlucem utnonarguatur opera eius 21 qui ℍ facit ueritatem
uenit adlucē utmanifestentur opera eius quia indo sunt fac
ta 22 post haec uenit ihs &discipulii eius iniudeā terram ‖
XXV. III &illic demorabitur *(sic)* cū eis &baptiszabat ··· 23 Erat ℞ iohan fol. 88
nis babtiszans inaenon iuxta salim quia aquae multae erant
XXVI. III (4) illic &aduenieabant multi &baptiszabantur ··· 24 Nondū ℍ mi
XXVII. X sus fuerat incarcerem iohannis ··· 25 Facta est ergo quęstio
exdiscipulis iohannis cumiudeis depurificatione 26 &uenerunt
adiohannē &dixerunt ei rabbi quierat tecū transiorda
nen cui tu testimoniū peribuisti ecce hic baptiszat &omnes
ueniunt adeum 27 respondit iohannis &dixit nonpotest homo
XXVIII. I accipere quicquā nissi fuerit ei datū decaelo ··· 28 Ipsi uos mihi
testimoniū peribitis quod dixerim nonsū ego xps sed quia misus
XXVIIII. X sū ante illū ··· 29 Qui habet sponsam sponsus ÷ amicus ℞ sponsi
qui stat &audit eū gaudio gaudet propter uocem sponsi hoc
ergo gaudium meū inpletum ÷ 30 illū oportet crescere me ℞ mi
nui 31 quidesursum uenit super omnes est &desursum loquitur nā
quideterra ÷ terra est &exterra loquitur qui decęlo uenit
supr omnes ÷ 32 &quod uidit &audiuit hoc testatur &testimoniū
eius nemo accipit 33 qui accepit eius testimoniū signauit quia ds
uerax ÷ 34 quem ℍ missit ds uerba di loquitur nonenī admensu
XXX. III ram dat ds spm ··· 35 Pater ℍ diligit filium &omnia dedit in

---

3,16 unicū *add. m. 1 [mg.] (= a b d e m q r mm; unigenitum rell.).*
18 iudicatus (di *s. m. 1*).
20 arguatur (n *s. m. 1; — cf.* arguatur *ox*).
31 quidesursum (R *s. m. alt.? — cf.* de susum *a b d ẽ mm*). || &desursum (r *s. m. 2? — cf.* de susum *mm*).
34 loquitur (u *ex* o *corr. et* u *s. m. 1*).

XXXI. manus eius ··· [36] Qui credit infiliū habet uitam aeternā qui hr
x incredulus ≠ filio nonuidebit uitā sed ira dī manet
super eum 4,[1] utergo cognouit ihs quia audierunt
pharissei quod ihs plures discipulos faceret
&baptiszabat quam iohannis [2] quamquā ipse ihs
XXXII. nonbaptiszaret sed discipuli eius ··· [3] Reliquit iudeā
VII
XXXIII. terrā &abiit iterū ingalileam ··· [4] Oportebat hr eū trans
x ire persamariam [5] uenit ergo inciuitatem samariae quae dicitur
syc[h]ar iuxta prędium quod dedit iacob ioseph filio suo [6] erat hr
ibi fons iacob ihs ergo fatigatus exitinere sedebat super ‖
fontem hora erat quassi sexta [7] uenit mulier desamaria hau fol. 89r
rire aquam dicit ei ihs da mihi bibere [8] discipuli hr eius abieru
nt inciuitatē utcibos emerent [9] dicit ergo ei mulier illa sama
ritana quomodo tu iudeus cum sis bibere ame poscis cū sim
mulier samaritana non ℏ coutuntur iudei samaritaniis [10] &res
pondit ihs &dixit ei siscires donū dī &quis ≠ qui dicit tibi da
mihi bibere forsitan tu petisis[e] abeo &dedisset tibi aquā uiuā
[11] dicit ei mulier dnē neq; inquo haurias habes &puteus altus
est unde ergo habes aquam uiuam [12] numquid tu maior es pa
tre nro iacob qui dedit nobis puteum istū &ipse exeo bibit
&filii eius &pecora eius [13] Respondit ihs &dixit omnis qui bibe
rit exaqua hac sitiet iterū qui hr biberit exaqua quam
ego dabo ei [14] fiet ineo fons aquae salientis inuitā aeternā [15] dicit
adeū mulier dnē da mihi hanc aquam utnonsitiā neque ueniā
huc haurire [16] dicit ei ihs uade uoca uirū tuū &ueni huc [17] Respon
dit mulier &dixit nonhabeo uirū dicit ei ihs benedixisti quia
nonhabes uirū [18] Quinq; ℏ uiros habuisti &nunc uirū quē habes
nonest tuus uir hoc uere dixisti [19] &dicit ei mulier dnē uideo
quia propheta estu [20] patres nrī inmonte hoc adorauerunt
&uos dicitis quia inhierusolymiis est locus ubi adore[a]re opor
tet [21] dicit ei ihs mulier credemihi quia ueniet hora quando
neq; inmonte hoc neq; inhierusolymis adorabitis patrem [22] uos
adoratis quod nescitis nos hr adoramus quod scimus quia
salus exiudeis est [23] seduenit hora &nunc est quando uirii
adoratores adorabunt patrem inspū &ueritate nam &

4, [5] syc[h]ar (h *s. m. 1; — cf.* sycar *e;* syc[h]ar g_1*;* sicar *tol;* sichar *c ept rush vall Wo vg;* sychar *plur. vett.*).
[6] cibos *cod.:* c[y]bos (y *s.* i *s. m. 1; — cf.* cybos *mm*).
[10] petisis *cod.:* petis[e]s (e *s.* i *s. m. 1; — cf.* petissis *ox;* petises *rush*).
[20] adorere *cod.:* ador[a]re (a *s.* e *s. m. 1*).

pater tales querit qui adorent eū [24] sps̄ ds̄ est &eos qui ado
rant eū inspu &ueritate oporet adorare [25] dicit ei mulier
scio quia mesias uenit qui dicitur xps̄ Cumergo uenerit ille
nobis adnuntiabit omnia [26] dicit ei īhs ego sū qui loquor tecū ‖
[27] &continuo uenerunt discipuli eius &mirabantur quia cum mu fol. 89
liere loquebatur nemo tamen dixit ei quid queris aut q̄d
loqueris cū ea [28] reliquit ergo hydriam suam mulier &abiit
inciuitatē &dixit hominib; illis [29] uenite &uidete hominē qui
dixit mihi omnia quęcūq; feci numquid ipse est xps̄ [30] exiebant
deciuitate &ueniebant adeū [31] interea rogabant eū discipuli
eius dicentes rabbi manduca [32] ille hr̄ dixit eis ego cybū habeo
manducare quem uos nescitis [33] dicebant ergo discipuli adin
uicē nūquīd aliquis adtullit ei manducare [34] dicit eis ihs̄ me
us est cybus utfaciam uoluntatē eius quimissit me utper
ficiam opus eius [35] Nonne uos dicitis quod adhuc quattuor men
ses sunt &mesis uenit ecce dico uobis leuate oculos uestros
&uidete regiones quia albae sunt iam admessē [36] &qui metit
mercidem accipit &congregat fructū inuitam aeternā ut
&qui seminat simul gaudet &quimetit [37] inhoc ℏ uerbū uerum
est quia alius ≁ qui seminat alius ≁ qui metit [38] ego missi uos me
tare quod uos nonlaborastis alii laborauerunt &uos inla
bores eorū introistis [39] exciuitate ℏ illa multi crediderunt in
eū samaritanorū propter uerbum mulieris testimoniū per
hibentis quia dixit mihi omnia quęcumq; feci [40] cum uenissent er
go adillū samaritanii rogauerunt eū utibi maneret &man
sit ibi duos dies [41] &multo plures crediderunt propter sermo
nē eius [42] &mulieri dicebant quia iam non propter tuā loquellā
credimus ipsi ℏ audiuimus &scimus quia hic ≁ uere saluator
XXXIIII. VII mundi ··· [43] Post duos hr̄ dies exiit inde &uenit ingalileam ·····
XXXV. I [44] Ipse ℏ īhs̄ testimoniū peribuit quia propheta insua patria
XXXVI. X honorem nonhabet ··· [45] Cū ergo uenisset ingalileam exceperunt
eū galilei cū omnia uidissent quae fecerat inhierusolymiis
indie festo &ipsi ℏ uenerunt indiem festū [46] uenit ergo iterum ‖
XXXVII. III incannan galileae ubi fecit deaqua uinum ··· Erat quidam fol. 9
regulus cuius filius imfirmabatur capharnauū [47] cū
audisset quia dn̄s aduenire aiudea ingalileā abiit
adeū &rogabat eū utdiscenderet &sanaret filiū eius
incipiebat hr̄ mori ··· [48] Dixit ergo ihs̄ adeū nisi signa &pro
digia uideritis noncreditis [49] dicit adeū regulus dn̄e dis

4,[24] oporet (t *s. m. 2*).

cende priusq; moriatur filius meus [50] dicit ei ihs di^{s}cen
de (ue)l uadae filius tuus uiuit credidit homo sermonem quē dixit
ei ihs &ibat [51] iam h^{r} eo discendente serui occurrerunt
ei &nuntiauerunt dicentes quia filius eius uiueret &
[52] interrogabat ergo abeis horam inqua melius habue
rat&dixerunt ei quia heri hora quassi ·VIIa· reliquit
eū febris [53] cognouit ergo pater quia illa hora erat in
qua dixit ei ihs filius tuus uiuit &credidit ipse &domus
eius tota [54] hoc iterū secundū signū fecit ihs cū ueniret
e
XXXVIII. aiudea ingalileā ··· 5,[1] Post haec erat dies festus iudeorū
1 &ascendit ihs hierusol^{y}miis [2] est h^{r} inhierusolymis super
probatica piscina que cognominatur hebr̨eicae beths
aida ·V· porticus habens [3] inhiis iacebat multitudo magna
languentiū caecorū cludorū aridorū expectantiū aquę
motum [4] angelus ꝗ discendebat &mouebat aquā &quicū
q; prius discenderet innatoria *(sic)* sanus fiebat quacūque
teneretur imfirmitate [5] erat h^{r} quidā homo ibi ·XXXVIII· annos
habens inimfirmitate sua [6] hunc cū uidisset ihs iacentem
&cognouisset quia iam multū tempus habet dicit ei uis
sanus fieri [7] respondit ei languidus dn̄e hominem non habeo
utcū turba fuerit aqua mittat me inpiscinā dum ꝗ ue
nio alius ante me discendit [8] dicit ei ihs surge &tolle ‖
grabattum tuum &ambula [9] &statim sanus factus ÷ &sus fol. 90^{v}
tullit grabbatū suum &ambulabat erat h^{r} sabbatum
inilla die [10] dicebant ꝗ iudei illi qui sanatus fuerat sabbatū
XXXVIII. est nonlicet t^{i} tollere grabattū tuū ··· [11] Respondit eis q̄
1 (10) me fecit sanū ille mihi dixit tolle grabattū tuū &ambu
la [12] interrogauerunt ergo eū quis ÷ ille homo qui dixit t^{i}
tolle grabattū tuū &ambula [13] ·is· h^{r} qui sanus fuerat fac
tus nesciebat quis esset ihs h^{r} declinabat at^{c}rba constitu
ta inloco [14] post ea inuenit eū ihs intemplo &dixit illi ecce sa
nus factus es iā noli peccare nealiquid t^{i} deterius contin
guat [15] abiit ille homo &nontiauit iudeis quia ihs esset q̄
ban
fecit eū sanum [16] &propter ea persequentur iudei ihm quia
haec faciebat insabbatū [17] ihs h^{r} respondit eis pater meus
usq; modo operatur &ego operor [18] propter ea magis

4,[50] di^{s}cende (s *s. m. 1; = mm*)] (ue)l uadae *s. m. alt.*
[52] & (*ante* dixerunt) *add. m. 1 (om. e mm).*

5, [1] hierusol^{y}miis (y *s.* i *s. m. 1*).
[13] turba (u *et* b *corr. m. 1*).
[16] persequentur *cod.:* perseque^{ban}tur (ban *s. m. 1*).

querebant iudei eū interficere quia ñ solū soluebat sab
batū sed &patrem suū dicebat dm aequalem se faciens do
Respondit itaq; ihs &dixit eis [19] amen amen dico uobis ñ potest
filius ase facere quicquā nissi quod uiderit patrem faci
entem quaecūq; ꝯ ille fecerit haec &filius eadem similiter
facit [20] pater ꝯ diligit filiū &omnia demonstrat ei q; ipse
facit &maiora his demonstrabit ei opera utuos miremi
ni [21] sicut ꝯ pater suscitat mortuos &uiuificat sic &filius
quos uult uiuificat [22] neq; ꝯ pater iudicat quemq; sed omne
iudiciū dedit filio [23] utomnes honorificent filiū sicut honori
XL. ficant patrem ··· Qui ñ honorificat filiū non honorificat
XLI. patrem qui missit illū ··· [24] Amen amen dico uobis quia qui
sermonē meū audit &credit ei quime missit habet uitam
aeternā &iniudiciū ñ ueniet sedtransiet amorte aduitā ‖
[25] amen amen dico uobis quia uenit hora &nunc fol. 91r
est quando mortui audient uocem fili dī &qui
audierint uiuent [26] sicut ꝯ pater habet uitā in
semet ipso sic dedit &filio uitā habere insemet ipso [27] &
potestatem dedit ei iudicium facere quia filius hominis ≠ [28] no
lite mirari hoc quia uenit hora inqua omnes quiinmo
numentiis sunt audient uocem eius [29] &procedent quia bona
fecerunt inresurrectionē uitae qui uero male aegerunt
inresurrectionē iudicii · [30] ñ possū ego ame ipso facere qⁿic
XLII. quā sicut audio iudico &iudiciū meū iustū est ··· Qⁿia
ñ querero uoluntatem meā sed uoluntatem eius qui missit me ···
XLIII. [31] Si ego testimoniū peribeo deme testimoniū meū non ≠ uerū [32] alius
est qui testimoniū perhibet deme &scio quia uerū est testimo
niū eius quodperhibet deme [33] Uos missistis adiohannē &testi
moniū perhibuit ueritati [34] ego hr abhomine testimoniū ñ acci
pio sed haec dico utuos salui sitis [35] erat lucerna ardens ille
&lucens uos hr uoluistis exultare adhorā inluce eius [36] ego hr
habeo testimoniū maius iohanne opera ꝯ quae dedit mihi
pater utperficiam ea ipsa opera quae ego facio testimoniū
perhibent deme quia pater me missit [37] &quimissit me pater
XLIIII. ipse testimoniū perhibuit deme ··· Neq; uocem eius audistis
XLV. umquam neq; speciem eius uidistis ··· [38] &uerbum eius ñ habetis
inuobis manens quia quē missit ille huic uos noncreditis
[39] scrutamini scripturas quia uos putatis inipsis uitam aeter
nam habere &illae sunt q; testimoniū perhibent deme [40] &ñ

5,[27] potestatem (tes *s. m. 1*). [50] qⁿicquā . . . Qⁿia (u *bis s. m. 1*).

uultis uenire adme utuitā habeatis [41] claritatē abhominib;
ñaccipio [42] sed cognouimus quia dilectionē nonhabetis inuobis
[43] ego ueni innomine patris mei &nonaccipistis me sialius uenerit ||
innomine s^{o} illū accipietis [44] quomodo potestis uos fol. 91v
credere quigloriā abinuicē accipitis &gloriā
q; asolo dō est nonqueritis [45] nolite putare quia ego
accussaturus sim uos apud patrem est quiuos accusset moi
ses inquo uos spera^{s}tis [46] si ꝺ crederetis moysi crederetis. for
sitan &mihi deme ꝺ ille scripsit [47] si enim illius literis ñ cre
XLVI. I ditis quomodo uerbis meis credetis ··· 6.[1] Post haec abiit ihs
trans mare galileae quod ≈ tyberiadis [2] &sequebatur eū mul
titudo magna quia uidebant signa quae faciebat super hiis
XLVII. VI (3) qui imfirmabantur ··· [3] Subit ergo inmontem ihs &ibi sede
XLVIII. I bat cū discipuliis suis ··· [4] Erat ꝟ inproximū pascha dies
XLVIIII. I festus iudeorū ··· [5] Cū subleuaset ergo oculos ihs &uidisset
quia multitudo maxima uenit adeū dicit adphylippū unde
ememus panes utmanducent hii [6] hoc ꝟ dicebat temptans eū
ipse ꝺ sciebat quid esset facturus [7] respondit ei phylippus ducen
torū denariorū panes nonsufficiunt eis utunus quisq; mo
dicum quid accipiat [8] dicit ei unus exdiscipulis suis andreas
frater symonis petri [9] est ꝟ unus puer hiic qui habet ·V· pa
nes hordeacios &·II· pisces sed haec quid sunt intertantos [10] dixit
ergo ihs facite omnes discumbere erat ꝺ fęnū multū inloco
discubuerunt ergo uiri quassi ·V· milia [11] accepit ergo ihs panes
&cū gratias egisset distribuit discumbentib; similiter expis
cib; quantū ualebant [12] ut ꝟ inpleti sunt dixit discipuliis suis
colligite q; superauerunt fragmenta nepereant [13] colligerunt
ergo &inpleuerunt cophynos ·XII· fragmentorū ex ·V· panib;
L· X hordeaceis q; superfuerant hii qui manducauerunt ··· [14] Illi ꝟ
homines cum uidissent quod fecerat signū dicebant quia hic ≈
uere propheta qui uenturus est inmundū [15] ihs ꝟ cum cognouis ||
set quia uenturii essent utraperent &facerent eū regem ····· fol. 92r
LI. IIII Fugit iterū inmontē ipse solus [16] ut ꝟ sero factū ≈ discende
runt discipuli eius admare [17] cū ascendissent nauem uenerunt
trans mare incapharnauū &tenebrae iam factae erant
&nonuenerat adeos ihs [18] mare ꝟ uento magno flante exsurge
bat [19] cū ergo remigrassent quassi stadia ·XXV· aut ·XXX· uident
ihm ambulantē supra mare &proximū naui fieri timuerunt

5,[43] s^{o} *ex* sco *corr. vid.* 6, [2] qui *cod.:* qu^{ae} (ę *s.* i *s. m. 1?*).
[45] spera^{s}tis (s *s. m. 1; — cf. Wo*).

[20] ille hr dixit eis ego sū nolite timere [21] uoluerunt ergo accipe
re illū innaui &statim fuit nauis adterrā adquam ibant ···
LII. x [22] Altera die turba q; stabat trans mare uidit quia na
uicula alia ñ erat ibi nissi una &quia ñ introiset cū discipulis
suis ihs innaui sed soli discipuli eius abissent [23] aliae uero super
uenerunt naues atyberiade iuxta locū ubi manducaueru
nt panem gratias agentes dno [24] cū ergo uidisset turba quia
ihs ñ esset ibi neq; discipuli eius ascenderunt nauiculas &ue
nerunt capharnauū quaerentes ihm [25] &cū inuenissent eū tra
ns mare &dixerunt rabbi quando huc uenisti [26] respondit eis
ihs &ait amen amen dico uobis quia quęritis me ñ quia uidis
tis signa &prodigia sed quia manducastis expanib; meis &satu
rati estis [27] operamini ñ cybū qui periit sed qui permanet inuitā
aeternā quem filius hominis uobis dabit hunc ⁜ pater signauit
ds [28] dixerunt ergo adeū quid faciemus utoperemur opera di [29] res
pondit ihs &dixit eis hoc ÷ opus dī utcredatis ineū quem missit
LIII. VII (4) ille ··· [30] Dixerunt ergo illi quod ergo tu facis signū utuideamus
LIIII. x &credamus tibi quid operaris ··· [31] Patres nri manducauerunt
manna indeserto sicut scriptū ÷ panem decęlo dedit illis man
ducare [32] dixit ergo eis ihs amen amen dico uobis ñ moyses dedit
uobis panē decelo sed pater meus dat uobis panē decelo ‖
uerū [33] ⁜ panis dī est qui discendit decęlo &uitam dat mundo fol. 92v
LV. I [34] dixerunt ergo adeū dne da nobis semp panem hunc ··· [35] Dixit
ergo eis ihs ego sū panis uitę qui uenit adme ñ essuriet
&qui credit inme ñ sitiet umquam [36] sed dixi uobis quia &uidis
LVI. x tis &ñ creditis [37] omne quod dat mihi pater adme ueniet ··· &
LVII. I eū qui uenit adeū me ñ ei̇ciam foras ··· [38] Quia discendi decaelo ñ
utfaciam uoluntatē meā seduoluntatem eius quime missit
[39] hęc est hr uoluntas eius qui me missit patris utomne quod de
dit mihi pater ñperdam exeo quicquā sed resuscitabo illū
LVIII. x innouissimo die ··· [40] Haec est ⁜ uoluntas patris mei qui missit
me utomnis qui uidet filiū &credit ineū habeat uitā aeter
LVIIII. I nā &ego resuscitabo eū innouissimo die ··· [41] Murmurabant
ergo iudei deillo quia dixisset ego sū panis uiuus qui decęlo dis
cendi [42] &dicebant nonne hic est filius ioseph cuius nos nouimus
patrem &matrem quomodo ergo dicit hic quia decaelo discen
LX. x dit ··· [43] Respondit ergo ihs &dixit illis nolite murmurare inui
cem [44] nemo potest uenire adme nisi pater quime missit tra
xerit eum &ego suscitabo eū innouissimo die [45] scriptū ÷ inprophe

---

6,[37] adeū *cod.:* me *s. m. 3.* ‖ ei̇ciam (i *s. m. 1*).

LXI. III tis &erunt omnes docibiles di ··· Omnis qui audit apatre meo
&didicit uenit adme [46] nonquia uidit patrem quisquā nissi ·is· qui
LXII. X est ado hic uidit patrē ··· [47] Amen amen dico uobis quicredit inme
LXIII. I LXIIII. X habet uitā aeternā ··· [48] Ego sum panis uitae ··· [49] Patres uestri
manducauerunt indeserto manna &mortui sunt [50] hic est pa
nis qui decaelo discendit ut siquis exeo manducauerit ñmori
LXV. I atur ··· [51] Ego sum panis uiu^{us} qui decęlo discendi [52] siquis mandu
cauerit exhoc pane uiuet ineternū &panis quem ego dabo
LXVI. X caro mea est pro mundi uita ··· [53] Loquebantur ergo iudei
adinuicem dicentes quomodo potest hic nobis carnem suā ‖
dare admanducandū [54] dixit ergo eis ihs amen amen dico uobis fol. 93
nissi manducaueritis carnē fili hominis &biberitis eius san
guinē nonhabetis uitam inuobis [55] qui manducat meā carnem &
bibit meū sanguinē habet uitā aeternā &ego resuscitabo
LXVII. I eū innouissimo die ··· [56] Caro ⲏ mea uere ÷ cybus &sangues
LXVIII. X meus uere ÷ potus ··· [57] Qui manducat meā carnē &bibit meū sanguinē
inme manet &ego inillo [58] sicut missit me pater uiuens &ego uiuo
propter patrē &qui manducat me &ipse uiuet propter me
[59] hic ÷ panis qui decęlo discendit ñsicut manducauerunt patres
uestri manna &mortui sunt quimanducat hunc panem ui
uet inaeternū [60] haec dixit insynagoga docens incapharnauum
[61] multi ℏ audientes exdiscipulis eius dixerunt durus est hic ser
mo quis potest eum audire [62] sciens ℏ ihs apud semet ipsū quia
murmurauer*int dehoc discipuli eius dixit eis hoc uos scandalis
LXVIIII. I zat ···· [63] Si ergo uideritis filiū hominis ascendentē ubi erat pri
LXX. IIII us ··· [64] Sps est qui uiuificat caro ñprodest quicquam ·····
LXXI. X Uerba q; ego loquutus sū uobis sps &uita sunt [65] sed sunt
LXXII. IIII quidam exuobis quiñcredunt ··· Sciebat ⲏ abinitio ihs quies
LXXIII. X sent ñcredentes &quis traditurus esset eū ··· [66] &dicebat prop
terea dixi uobis quia nemo potest uenire adme nissi fuerit ei
datū apatre meo [67] exhoc multi discipulorū eius abierunt
retro etiā ñcumillo ambulabant [68] dixit ergo ihs adXII· num
LXXIIII. I quid &uos uultis abire ··· [69] Respondit ergo ei simon petrus dne
adquem ibimus uerba uitae aeternę habes [70] &noscredimus &
LXXV. X cognouimus quia tues xps filius di ··· [71] Respondit ihs &dixit eis ñ
ne ego uos ·XII· elegi &unus exuobis diabulus est [72] dicebat ⲏ iudā
simonis scariothis hic ⲏ erat traditurus eū cum esset unus
de ·XII· 7,[1] post haec perambulabat ihs ingalileā ñ ⲏ uolebat ‖

6,[51] uiu^{us} (u *s. m. 1*).
[57] sanguinē *add. m. 2.*
[62] murmurauer*int (*i ex* u *rad. corr.*; — *cf.* murmurauerunt *mm*).

iniudeam ambulare quia querebant eū iudei interficere fol. 93v
2 erat hr inproximo dies festus iudeorū scoenopigia 3 dixerunt
hr adeū fratres eius transi hinc &uade iniudeā ut&disci
puli tui uideant opera tua q; tu facis 4 nemo ergo inoccul
to facit &querit ipse inpalam esse si haec facis manifesta
te ipsum mundo huic 5 neq; ꝛ fratres eius credebant ineū
6 Dicit ergo eis ihs tempus meū nondū uenit tempus hr uestrū
semp paratū est 7 ñ potest mundus odisse uos me hr odit qᵘia
ego testimoniū perhibeo deillo quia opera eius mala sunt
8 uos ascendite addiem festū hunc ego ñ ascendo addiem festum
istū quia tempus meū ñdum inpletum est 9 Haec cum dixisset ip
se mansit ingalileam 10 ut hr ascenderunt fratres eius tunc
&ipse ascendit addiem festū ñmanifeste sedquassi inoccul
to · 11 iudei ergo querebant eū indie festo &dicebant ubi est
ille 12 &murmur multus deillo erat inturba quidam ꝛ di
cebant quia bonus est alii hr dicebant ñ sed seducit turbas
13 nemo tamen palam loquebatur deillo propter metū iudeo
rū · 14 Iam hr die festo mediante ascendit ihs intemplo &doce
bat 15 &mirabantur iudei dicentes quomodo hic literas scit cumñ
dedicerit 16 respondit eis ihs &dixit mea doctrina non ÷ mea sed
eius qui me missit 17 siquis uoluerit uoluntatem eius facere
cognoscit dedoctrina utrum exdo sit anego ame ipsoloqᵘor
18 qui asemetipso loquitur gloriam propriā quaerit qui hr querit
gloriā eius quimissit illū hic uerax est &iniustitia inillo ñest
19 nonne moyses dedit uobis legem &nemo exuobis facit legem 20 q̇d
me queritis interficere respondit turba &dixit doemoniū ha
bes quis te querit interficerē · 21 Respondit ihs &dixit eis unū
opus feci &omnes miramini 22 ppter ea moyses dedit uobis ‖
circumcissionem ñquia exmoyse est sedexpatrib; &sabbato circū fol. 94r
ciditis hominē 23 sicircūcissionē accipit homo insabbato utñsol
uator lex moysi mihi indignamini qui totū hominē saluū feci
insabbato 24 nolite iudicare secundū faciem sed iustū iudiciū iu
dicate 25 dicebant ergo quidā exhierusolimis nonne hic ÷ quem
querunt interficere 26 ecce palam loquitur &nihil ei dicunt nū
quid uere cognouerunt principes quia hic est xps 27 sed hunc sci
LXXVI. III mus unde sit xps hr cū uenerit nemo scit unde sit ··· 28 Clamab

---

7, 7 qᵘia (u *s. m. 1*).
14 Iam *etc.*] *littera* Z *in margine adscr. m. 1.*
15 iudei *s. m. 1.*
17 cognoscit *cod. (= q ept fuld ken mm):* cognoscᵉt (e *s.* i *s. m. 1*). ‖ loqᵘor (u *s. m. 1*).
18 ipso *s. m. 1 (om. a d e, cf. infra v. 35).*

at ergo intemplo docens ihs̄ &me scitis &unde sim scitis &ame
ipso ñueni sedest uerus quimissit me quem uos ñ scitis [29] &ego scio
LXXVII. I eū quia abipso sū &ipse me missit ··· [30] Querebant ergo eū ad
prehendere &nemo missit inillū manus quia ñdum uenerat
LXXVIII. X hora eius ··· [31] Deturba ℞ multi crediderunt ineū &dicebant
xps̄ cū uenerit nūquid plura signa faciet quamq; hic (ue)l iste facit
[32] audierunt pharisaei turbam murmurantē deillo haec ::::::
LXXVIIII. I &misserunt principes &pharisaei (ue)l iudei ministros utadprehende
LXXX. rent eū ··· [33] Dixit ergo ihs̄ adhuc modicum tempus uobiscū sum
LXXXI. X &uado adeū quimissit me ··· [34] Queritis me &ñinuenietis &ubi
ego sum ñ potestis uos uenire [35] dixerunt ergo iudei adsemet ipsos
quo hic iturus est quia ñinueniemus eum nūquid indisper
sionē gentiū iturus est docere gentes [36] quis ÷ hic sermo quem
dixit queritis me &ñinueneritis &ubi ego sū uos ñpotestis uenire
[37] innouissimo ℞ die magno festiuitatis stabat ihs̄ &clamabat
dicens siquis sitit ueniat adme &bibat [38] quicredit inme sicut
dicit scriptura flumina deuentre eius fluent aquę uiuae [39] hoc
℞ dixit despu quem accepturi erant credentes ineū ñdum ℍ erat
LXXXII. VII sps datus quia ihs̄ ñdum fuerat glorificatus ··· [40] EXilla ergo tur
ba multi cum audissent hos sermones eius dicebant hic est uere ‖
LXXXIII. VII propheta [41] alii dicebant hic ÷ xps̄ ··· Quidam ℞ dicebant nūq̄d fol. 94
agalilea xps̄ uenit [42] nonne scriptura dicit quia exsemine dauid
LXXXIIII. X &bethleem castello ubi fuerat dauid xps̄ uenit ··· [43] Dissentio ergo
LXXXV. I facta est inturba propter eū ··· [44] Quidam ℞ exipsis uolebant
LXXXVI. X adprẹhendere eum sednemo missit super illū manus ··· [45] Ueneru
nt ergo ministri adpontifices &phariseos &dix*erunt eis illi qua
re ñ adduxisti[s] eū [46] Responderunt ministrii numquā sic locutus
est homo sicut hic homo [47] responderunt ergo eis pharissei nūq̄d
&uos seducti estis [48] nūq̄d aliquis exprincipib; aut expharisseis
credidit ineū [49] sedturba haec q; ñ nouit legem maledicti sunt
[50] Dicit nicodemus adeos ille quiuenit adeū nocte qui unus erat
exipsis [51] nūquid lex nr̄a iudicat hominē nissi audierit prius abeo
&cognouerit quid faciat [52] responderunt &dixerunt ei nūquid
&tu galileus es scrutare &uide quia propheta agalilea ñ sur
get [53] &reuersi sunt unusquisq; indomū suā 8,[1] ihs̄ ℞ perrexit in
montē oliueti [2] &diloculo iterū uenit intemplū &omnis populus
uenit adeū &sedens docebat eos ··· [3] Adducunt ℞ scribae &pharis
sei mulierem inadulterio deprẹhensam &statuerunt eam inme

7,[31] hic *cod.:* (ue)l iste *s. m. 1.*
[32] pharisaei *cod.:* (ue)l iudei *s. m. 1.*
[35] ipsos *add. m. 1, cf. Io 7, 18 gat.*
[45] adduxisti[s] (s *s. m. 1*).

dio [4] &dixerunt ei magister haec mulier modo deprẹhensa est
inadulterio [5] inlege ℞ moyses mandauit nobis huius modi lapi
dare tu ergo quid dicis [6] haec ℞ dicebant temptantes eū utpos
sent accussare eū ihs ℞ inclinato capite deorsū scribebat
digito suo interrā [7] cū ℞ perseuerarent interrogantes eū erexit
se &dixit eis qui sine peccato est uestrū lapidē primus inillā
mittat [8] &iterū se inclinans scribebat interrā [9] audientes ℞ unus
post unum exiebant incipientes aseniorib; &remansit ihs solus
&mulier inmedio stans [10] erigens ℞ se ihs dixit ei mulier ubi st
qui [te] accussabant nemo te contempnabit [11] q; dixit nemo dne dixit ℞ ‖
ei ihs nec ego te contempno uade &amplius [iam] noli peccare [12] Rur fol. 95r
sus ℞ locutus est ihs dicens ego sum lux mundi qui sequitur me
ñ ambulabit intenebris sed habebit lumen uitae [13] dixerunt ergo
pharissei tu dete ipso testimoniū perhibes testimoniū tuū
ñest uerū [14] respondit ihs &dixit eis &si ego testimoniū perhibeo
deme ipso uerū est testimoniū meū quia scio unde ueni &quo ua
do uos nescitis unde ueni &quo uado [15] uos ℞ secundum carnē iudi
catis ego ñiudico quemquā [16] &si iudico ego iudiciū meū iustū est
quia solus ñsū sed ego &qui me missit pater [17] &inlege uestra
scriptū est quia duorū hominū testimoniū uerū est [18] ego sum q̣
testimoniū perhibeo deme &testimoniū perhibet deme ipso qui
LXXXVII. III me missit pater [19] dicebant ergo ei ubi est pater tuus ··· Respon
dit ihs neque me scitis neq; patrem meū sime sciretis forsi
LXXXVIII. I tan &patrē meū sciretis ··· [20] Haec uerba locutus est ihs inga
zophylacio docens intemplo &nemoadprẹhendit eū quia ñ
LXXXVIII. X dū uenerat hora eius ··· [21] Dixit ergo iterū eis ihs ego uado &que
ritis me &inpeccato uestro moriemini quo ego uado ñpo
testis uos uenire [22] dicebant ergo iudei numquid interficiet se
met ipsum quia [dicit] quo ego uado uos ñ potestis uenire [23] &dicebat
eis uos deorsū estis ego ℞ desupernis sum uos dehoc mundo
estis ego ñ sū dehoc mundo [24] dixi* ergo uobis quia moriemini
inpeccatis uestris si ꝭ ñcrederitis quia ego sū moriemini inpec
catis uestris [25] dixerunt ergo illi tu quis es dixit eis ihs principiū
quod loquor uobis [26] multa habeo deuobis loqui &iudicare sed
qui missit me uerax est &ego q; audiui abeo hẹc loquor inmun
do [27] &ñ cognouerunt quia patrem eis esse dm dicebat [28] dicit

---

8, [o] qui] + te *s. m. 1.*
[11] amplius] + iam *add. m. 1 [mg.] (om. e g$_1$ holm harl karl ox$^{pr.}$ rush tol vall will).*
[22] dicit *s. m. 1.*
[24] dixi* (t *eras.*).

ergo eis ihs cū exaltaueritis filiū hominis tunc cognoscetis ꝙa
ego sū &ame ipso facio nihil sed sicut docuit me pater haec ‖
loquor [29] &qui me missit mecū est &ñrelinquit me solum quia ego fol. 95v
q; placita st ei facio semp [30] haec illo loquente multi credide
runt ineū [31] dicebat ergo ihs adeos qui credebant ei iudeos si
uos permanseritis insermone meo uere discipuli mei eritis
[32] &cognoscetis ueritatē &ueritas liberabit uos [33] Responderunt
ei semen abrahae sumus &nemini seruiuimus umquā quomo
do tu dicis liberi eritis [34] respondit eis ihs amen amen dico uobis
quia omnis quifacit peccatū seruus est peccati [35] seruus hr ñ
manet indomo inaeternū filius hr manet inaeternum [36] si ergo
filius uos liberauerit uere liberi eritis [37] scio quia fili abrahae
estis sed quęritis me interficere quia sermo meus ñcapit inuobis
[38] ego quod uidi apud patrem loquor &uos quae uidistis apud pa
trem uestrū facitis [39] responderunt &dixerunt ei pater noster
abrahā est dicit eis ihs si filii abrahae estis opera abrahae
facite [40] nunc hr queritis me interficere hominē qui ueritatē
locutus sū uobis quam audiui ado hoc hr abrahā nonfecit
[41] uos fecitis opera patris uestri dixerunt itaq; ei nos ex
fornicatione ñsumus natii unū patrē habemus dm [42] dixit ergo
eis ihs sids pater uester esset diligeritis me utiq; ego ħ exdo
prȩcesi &ueni neq; ħ ueni ego ame ipso sedille me missit
[43] quare loquellā meā ñcustoditis (ue)l cognoscetis quia ñ potestis audire
sermonē meū ··· [44] Uos expatre diabulo estis &desideria pa
tris uestri uultis facere ille homicida erat abinitio &in
ueritate ñstetit quia ñest ueritas ineo cū loquitur men
daciū expropris loquitur quia mendax ∻ &pater eius
[45] ego hr quia ueritatē dico ñcreditis m(ih)i [46] quis exuobis arguet
me depeccato siueritatē dico quare uos ñcreditis mihi
[47] qui ∻ exdo uerba di audit propter ea uos ñauditis ‖
quia exdo ñestis ··· [48] Responderunt igit(ur) iudaei &dixerunt fol. 96r
ei ñne benedicimus nos quia samaritanus es doemoniū
habes [49] respondit ihs ego doemoniū ñ habeo sed honori
ficabo patrē meū &uos inhonoratis me [50] non hr quero
gloriā meā est qui q;rit &iudicat ··· [51] Amen amen dico
uobis siquis sermonē meū seruauerit mortē ñuidebit
ineternū ··· [52] Dixerunt ergo iudęi nunc cognouimus quia

8,[39] filii (i *ult. add. m. 1*).
[41] fecitis *cod.:* fcitis (a *s.* e *s. m. 2?*).
[43] custoditis *cod.:* (ue)l cognoscetis *s. m. 1 (= holm harl ept rush).*
[44] homicida (ci *s. m. 1*).

doemoniū habes habrachā mortuus ÷ &pphetę mor
tui st̄ &tu dicis siquis sermonē meū seruauerit ñgus
tabit mortē ineternū [53] numq̄d tu maior es patre nr̄o
habrachā qui mortuus ÷ &pphetae mortui st quem temet
ipsū facis [54] respondit ih̄s si ego glorifico meipsū gloria
mea nihil est est pater meus qui glorificat me quem uos
dicitis quia ds noster est [55] &ñ cognouistis eū ego ir noui eū
&si dixero quia ñscio eū ero similis uobis mendax sed scio
eū &sermonē eius seruo ··· [56] Habrachā pater uester exul
tauit utuideret diem meū &uidit &gauissus est ··· [57] Dixeru
nt ergo iudaei adeum quinquaginta (ue)l ·L· annos ñdū habes &ha
brachā uidisti [58] dixit eis ih̄s amen amen dico uobis ante quā
habrachā fieret ego sū ··· [59] Tullerunt ergo lapides utia^{c}ta
rent ineū ihs ergo abscondit se &exiuit detemplo ··· 9.[1] &
prę̄teriens uidit hominem cecū exnatiuitate [2] &interro
gauerunt eū discipuli sui rabbi quis peccauit hic aut
parentes eius utcecus nasceretur ··· [3] Respondit ih̄s neq;
hic peccauit neq; parentes eius sed ut manifeste^{n}tur
opera di inillo [4] me oportet operari opera eius qui me
missit donec dies ÷ ueni^{a}t nox quando nemo poterit ope
rari [5] q̄diu sum inmundo lux sum mundi ··· [6] Haec cū dixis ‖
set ex * spuit interrā &fecit lutū exsputo &linuit lutum fol. 96
super oculos eius [7] &dixit ei uade &laua innatatoria si
loae quod interpretatur missus ··· Abiit ergo &lauit
&uenit uidens [8] itaq; uicini eius &qui uiderant eū ante q̄a
mendicus erat dicebant ñne hic ÷ [9] alii ir nequaquā sed
similis ÷ eius ille dicebat quia ego sū [10] dicebant ergo ei
quomodo aperti st̄ oculi tui (ue)l tibi [11] respondit ille homo qui dicit(ur)
ih̄s lutū fecit &uncxit oculos meos &dixit mihi uade &
laua innatatoria siloae &abii &laui &uidi [12] dixerunt
ei ubi ÷ ille &ait nescio [13] adducunt eū adpharisę̄os qui
cecus fuerat [14] erat ir sabbatū quando lutū fecit ihs
&aperuit oculos eius ··· [15] Iterū ergo interrogabant eū pha
risę̄i quomodo uidisset ille ir dixit eis lutū possuit sup^{r}
oculos meos &laui &uideo [16] dicebant ergo expharisaeis
quidā ñ est hic homo ado qui* sabbatū ñcustodit ··· Alii

8,[57] quinquaginta] (ue)l ·L· *s. m. 1.*
[59] ia^{c}tarent (c *s. m. 1*).
9, [3] manifeste^{n}tur (n *s. m. 1? — cf.* manifestetur opera *a e f ff$_2^{gr.}$ g$_1$ holm r cant^{o} ken mm ox theod*).
[4] uenit *cod.:* ueni^{a}t (a *s. m. 2*).
[10] tui *cod.:* (ue)l tibi *s. m. 1; — cf. Wo.*
[16] qui* (a *fort. eras.; cf. Wo*).

dicebant quomodo potest homo peccator haec signa fa
cere &scisma erat ineis ··· [17] Dicunt er̄go ceco iterū tuquid
dicis deeo qui aperuit oculos tuos ille h̄ dixit quia propheta
est [18] ñcrediderunt ergo iudaei deillo quia cęcus fuisset &
uideret donec uocauerunt parentes eius qui uiderant
[19] &interrogauerunt eos dicentes hic ÷ filius uester quē
uos dicitis quia cecus natus ÷ quomodo ergo nunc ui
det ··· [20] Responderunt eis parentes eius &dixerunt scimus q̣a
hic ÷ filius noster &quia cecus natus est [21] quomodo h̄ nunc
uidet nescimus aut quis eius aperuit oculos nos nescimus
ipsū interrogate aetatem habet ipse de se loquatur
[22] haec dixerunt parentes eius q̣a timebant iudęos iam ⁂
conspiraverunt iudaei utsiquis eū confiteretur xp̄m ‖
extra sinagogā fieret [23] ppter ea parentes eius dixerunt q̣a fol. 97r
aetatem habet ipsū interrogate ··· [24] Uocauerunt ergo homi
nē qui cecus erat &dixerunt ei da gloriā dō nos scim̄s
quia homo peccator ÷ [25] dixit ergo si peccator est nescio unū
scio q̣a cū essem cecus modo uideo [26] dixerunt ergo illi quid fe
cit tibi quomodo aperuit tuos oculos [27] respondit eis iam
dixi uobis &ñaudistis quid iterū uultis audire ··· Numq̣d
&uos uultis discipuli eius fieri [28] maledixerunt illi &dixerunt
ei tu discipulus illius sis nos discipuli moysi sumus ··· [29] Nos sci
mus quia moysi locutus ÷ d̄s hunc h̄ nescimus unde sit ··· [30] Res
pondit ille homo &dixit eis inhoc mirabile ÷ quia uos ne
scitis unde sit &aperuit oculos meos [31] scimus h̄ quia pec
catores ñ exaudiuit d̄s sed qui eius cultor ÷ uoluntatem
eius facit hunc exaudiuit [32] aseculo ñest auditū quia aper
uit oculos ceci nati [33] nissi esset hic ad̄o ñpoterat facere
quicq̣ [34] responderunt &dixerunt ei inpeccato natus es to
tus &tu doces nos &eiecerunt eū foras [35] audiuit ih̄s quia
eiecerunt eū foras &cū inuenisset eū dixit ei tucredis in
filiū di̇̄ [36] respondit &dixit quis ÷ dn̄e utcredam ineū [37] &dixit
ei ih̄s &uidisti eū &qui loquitur tecū ipse ÷ [38] atille ait cre
do dn̄e &pcidens adorauit eū [39] dixit ei ih̄s iniudiciū ego
inhunc mundū ueni utqui ñuident uideant &qui uident
ceci fiant [40] &audierunt expharisaeis qui cū ipso erant &di
xerunt nūquid &nos ceci sumus [41] dixit eis ihs siceci essetis pec

---

9,[17] er̄go (r *s. m. rec.*). [24] scim̄s (u *s. m. 1*).
[22] conspirauerunt *cod. (= ar big mm val!):* conspirauer^{a}nt (a *s. m. alt.?*). [33] nissi (s *pr. exp.*).

catū ñhaberetis nunc uero dicitis ꝺa uidemus peccatum
uestrū manet ··· 10,[1] Amen amen dico uobis qui ñ intrat per os
tium inouile ouiū sedascendit aliunde ille fur est &
latro [2] qui hr intrat perostiū pastor ÷ ouiū [3] huic ostearis ||
aperuit &oues uocem eius audiunt &oues ꝑprias nominatim fol. 97v
uocat &educit eas [4] &cūꝑprias oues emisserit ante [eas] uadit
&oues eū sequuntur quia sciunt uocē eius [5] alienū hr ñ seq[u]un
tur sed fugiunt abeo quia ñnouerunt alienorū uocem
[6] hoc ꝑuerbiū dixit eis ihs illi hr ñcognouerunt quid loque
retur eis [7] dixit ergo iterū eis ihs amen amen dico uobis ꝺa
ego sū ostiū ouium [8] omnes quot quot uenerunt ante me
fures st &latrones sed ñ exaudierunt eos oues [9] ego sum
osteū ouium per me siquis intrauerit saluabitur &ingre
dietur &egredietur &pascua inueniet [10] fur ñuenit nisi
utfuretur &mactet &perdat ego ueni utuitā habeant
&habundantius habeant [11] ego sū pastor bonus pastor bon[u]s
animā suā dat ꝓuib; suis ··· [12] Mercinarius hr &qui ñ est
pastor cuius non st oues ꝑpriae uidet lupū uenientē
&dimittit oues &fugit &lupus rapit &disp*git oues ··· [13] Mer
cinarius hr fugit quia mercinarius ÷ &ñpertinet adeū de
ouib; [14] ego sū pastor bonus &cognos[co] meas &cognoscunt me
XC. meae ··· [15] Sicut nouit me pater &ego cognosco patrem ···
III
XCI. XCII. &animam meam pono pro ouibus meis ··· [16] &alias oues
IIII X habeo q; non st dehoc ouili &illas oportet meadduce
re &uocem meā audient &fiet unū ouile &unus pastor
[17] ꝑpter ea diligit me pater quia ego pono animā meā
utiterū accipiā eā [18] nemo tullit eā ame sed ego pono eā
ame ipso potestatē habeo ponendi eā & potestatē iterū
sumendi eā habeo hoc mandatū accepi apatre meo ···
[19] Dissentio iterum facta est inter iudaeos ꝑpter sermones
hos [20] dicebant hr multi exipsis doemoniū habet &insanit
quid eū auditis [21] alii dicebant haec uerba ñ st doemoniū ||
habentis numquid doemoniū potest cecorū oculos aperire ··· fol. 98r
[22] Facta hr tunc st enchenia inhierusolimis &hiems erat [23] &am
bulabat ihs intemplo inporticu salamonis [24] circū diderunt
ergo eū iuꝺi &dicebant ei quousq; animam meā tollis si
tues xps dic nobis palā [25] respondit eis ihs loquor uobis

10, [4] eas *s. m. 1.*
[5] seq[u]untur (u *s. m. 1*).
[7] ostium *ex* osteum *rad. corr.* (osteum *harl tol; cf. v. 9*).
[11] bon[u]s (u *s. m. 1*).
[12] disgit *cod.:* disp[(er)]git (p' *s. m. 1*).
[14] cognos[co] (co *s. m. 1*).

&ñcreditis opera q; ego facio innomine patris mei haec
testimoniū perhibent deme [26] seduos creditis quia ñ estis
exouib; meis [27] oues meae uocem meā audiunt &ego cognosco
eas &sequuntur me [28] &ego uitā eternā do eis &ñperibunt
ineternū &ñrapiet eas ꝺsꝙ demanu mea [29] pater meus qᵘod
dedit mihi maius omnib; est &nemo potest rapere ei dema
nu patris mei [30] ego &pater unū sumus [31] sustullerunt
lapides iudaei utlapidarent eū [32] respondit eis ihs multa
opera ostendi uobis expatre meo ꝑpter quod eorū opus
lapidatis me ··· [33] Responderunt ei iudaei debono opere ñ
lapidamus te sed deblasphemia &quia tu homo cū sis fa
cis temet ipsū dm ··· [34] Respondit eis ihs̄ ñne scriptū est in
lege uestra quia ego dixi dii estis [35] si illos dixit deos ad
quos sermo di factus ÷ &ñpotest solui scriptura [36] qᵘem
enim pater scificauit &missit inmundū uos dicitis ꝺa
plasphemas quia dixi filius di sū [37] si ñ facio opera pa
tris mei nolite credere mihi [38] si ꝟ facio &ñ uultis mihi cre
dere operib; credite utcognoscatis &credatis quia in
XCIII. me pater est &ego inpatre ··· [39] Querebant ergo eū ad
III prehendere &exiuit demanib; eorū [40] &abiit iterū trans
iordanen ineū locū ubi erat iohannis babtiszans pri
XCIIII. mū &mansit illic ··· [41] &multi uenerunt adeū &dicebant
X quia iohannis signū fecit nullū [42] omnia ꝟ quaecūq; ‖
dixit iohannis dehoc uera erant &multi crediderunt ineū ··· fol. 98v
11,[1] Erat ꝟ quidā languens latzarus abethania decastello
mariae &marthae sororū eius [2] maria ꝟ erat q; uncxit
dnm ungᵘento &extersit pedes eius capillis suis cuius fra
ter latzarus infirmabatur [3] misserunt ergo sorores
eius adeū dicentes dn̄e ecce quem amas infirmatur
[4] audiens ꝟ ihs̄ dixit imfirmitas haec ñest admortē sed
ꝑgloria dni utglorificetur filius di pereā [5] diligebat ꝟ
ihs̄ marthā &mariā sororem eius &latzarū [6] utergo au
diuit quia latzarus infirmatur ··· Tunc quidē mansit
ineo loco biduū [7] deinde dt̄ post hęc discipulis suis eamᵘs
iniudęam iterū [8] dicunt ei discipuli nunc querebant
te lapidare iudaei &iterū uadis illuc [9] respondit ihs̄ ñne
·XII· horae st diei &siquis ambulauerit indie ñoffendit ꝺa
lucem mundi huius uidet [10] sih̄ ambulauerit nocte offendit

10,[36] qᵘem (u *s. m. 1*). [7] eamᵘs (u *s. m. 1*).
11, [2] ungᵘento (u *s. m. 1; cf. Wo*).

quia lux ñest ineo ··· [11] Haec ait &post haec dicit discipulis suis
latzarus amicus noster dormit sed uado ut asum
no exsuscitē eū [12] dixerunt ergo discipuli eius dn̄e si dormit
saluus erit [13] dixerat h̄ demorte eius illi h̄ putauerunt
quia dedormitatione sumni diceret ··· [14] Tunc ergo dixit eis ih̄s
manifeste latzarus mortuus ÷ [15] &gaudeo ꝑpter uos utcreda
tis quia ñeram ibi sed eamus adeum [16] dixit ergo thomas qui
dicitur didimus adcondiscipulos suos eamus &nos utmoria
mur cū eo [17] uenit itaq; ih̄s &inuenit eū iam ·IIII· dies inmonu
mento habentem [18] erat h̄ bethania iuxta hierusolimam
quassi stadiis ·XV· [19] multi h̄ exiudeis uenerunt admarthā &
mariā utconsolarentur eas defratre suo [20] martha igit(ur)
utaudiuit quia ih̄s uenit obiauit ei maria h̄ domi sede ||
bat [21] dixit ergo martha adihm dn̄e si fuisses hic frater meus fol. 99r
ñfuisset mortuus [22] sed&nunc scio quia quaecūq; petieris
ado dabit tibi ds [23] dicit illi ds resurget frater tuus [24] dicit
ei martha scio quia resurget inresurrectione innouissi
mo die ··· [25] Dicit ei ih̄s ego sū resurrectio &uita qui credit
inme &simortuus fuerit uiuet [26] &omnis qui uiuet &credit
inme ñmorietur inaeternū credis hoc [27] ait illi utiq; dn̄e
ego credidi quia tues x̄ps filius dī̄ qui inhunc mundū
uenisti ··· [28] &cū haec dixisset abiit &uocauit sororē suam
mariā silentio dicens magister uenit &uocat te [29] illa
cito utaudiuit surgit &uenit adeū [30] ñdum ⊬ uenerat ihs
incastellū sederat adhuc ineo loco ubi occurrerat ei
martha [31] iudaei igitur qui erant cū ea indomo &consolaban
tur eam cū uidissent mari ̄a quia cito surrexit &abiit se
quuti s̄t eā dicentes quia uadet admonumentū utploret
ibi [32] maria uero cū uenisset ubi erat ihs uidens eū cicidit
adpedes eius &dixit ei dn̄e sifuisses hic ñesset mortuus frater
meus ··· [33] Ihs ergo utuidit eam plorantem &iudeos quierant
cū ea plorantes fremuit spu &turbauit se ipsū [34] &dixit
ubi possuistis eū dicunt ei dne ueni &uide [35] &lacrimatus
est ih̄s [36] dixerunt ergo iudaei ecce quomodo amabat eum
[37] quidā h̄ dixerunt exipsis ñpoterat hic qui aperuit ocu
los ceci facere ut &hic ñmoriretur [38] ihs ergo fremens inse
met ipsū uenit admonumentū erat h̄ spelonca &lapes

11, [21] martha (h *s. m. 1*). uibet *e;* uidet *a);* uiuit (e *in* i
[26] uiuet *cod. (= big? harl ken;* *corr. m. 1? [mg.]*).

super possitus ei erat [39] ait ihs tollite lapedem dicit ei mar
tha soror eius qui mortuus erat dne iam foetet qua
driduanus est [40] dicit ei ihs ñ tibi dixi quia sicredideris uide
bis gloriā di ··· [41] Tollerunt ergo lapedē ihs hr eleuatis sursū ||
oculis dixit pater gratias ago tibi qm audisti me [42] ego hr scie fol. 99v
bam quia semper me audis sed ppter turbam q; circum
stat dixi utcredant quia tume missisti [43] haec cū dixisset uo
ce magna clamauit latzare ueni foras [44] &statim prodiit
qui mortuus fuerat ligatis pedib; &manib; institis &facies
eius sudario ligata erat dicit eis ihs soluite eū &dimit
tite abire [45] multi ergo exiudaeis qui uenerant admariā
utuiderunt q; fecit crediderunt ineū [46] quidam
hr exipsis abierunt adpharisaeos &dixerunt eis q; fecit
ihs ··· [47] Colligerunt ergo pontifices &pharisaei concili
um &dicebant quid faciemus quia hic homo multa signa
facit [48] si dimittamus eū sic omnes credent ineū &uenient ro
mani &tollent nrm locū & gentem ··· [49] Unus hr exipsis caiphas no
mine cū esset pontifex anni illius dixit eis nescitis quicquā
[50] nec cogitatis quia expedit nobis utunus moriatur homo
ppopulo &ñ tota gens pereat [51] hoc hr asemet ipso ñ dixit
sed cū esset pontifex anni illius pphetauit quia ihs mori
turus erat progente [52] &ñ tantū pgente sedutfilios di qui
XCV. IIII erant dispersi congregaret inunū ··· [53] Abillo ergo die cogita
uerunt utinterficerent eū [54] ihs ergo iam ñ palam ambulabat
apud iudaeos sed abiit inregionē iuxta desertū inciuitatē
XCVI. I q; dicitur effreem &illic morabatur cum discipulis ··· [55] Proxi
XCVII. X mū hr erat pascha iudaeorū ··· &ascenderunt multi inhieru
solimam deregione ante pascha ut scificarent seipsos
[56] querebant ergo ihm &conloque^{bantur} adinuicē intemplo stan
tes quiputatis quia ñuenit addiem festū diderant hr pon
tifices &pharisaei mandatū utsiquis cognouerit ubisit
indicet utadpręhendant eū ··· 12,[1] Ihs ergo ante sex dies paschae || ·k·
uenit bethaniā ubi latzarus mortuus fuerat quem sus fol. 100r
XCVIII. I citauit ihs ··· [2] Fecerunt ei cenā &martha ibi ministra
bat latzarus uero unus exdiscumbentib; cū eo ·· [3] maria
hr accepit libram ung^{u}enti nardiphistici prętiosi &unc

11, [39] tollite *cod.*: t^{u}llite (u *s.* o *s. m. 1*). [48] locū] + *& add. m. 1.* [56] conloque^{bantur} (bantur *s. m. 1*). 12, [3] ung^{u}enti (u *s. m. 1; cf. 11, 2 et Wo*).

Fol. 99v *mg. inf. littera* **k** *finem quinionis decimi indicat.*

xit pedes ihū &extersit capillis suis pedes eius &domus
inpleta est exodore unguenti ·· 4 Dicit ergo unus exdiscipu
lis ꝺ iudas scariothis quierat eū traditurus 5 quare hoc
unguentū ñ uenit ·CCCtis· denaris &datū esset egenis 6 di
xit hoc ñ quia deegenis pertinebat adeū sed ꝺa fur er
at &loculos habens eaq; mittabantur *(sic)* portabat ··· 7 Di
xit ergo ihs sinite illā utindiē sepulturę meae seruet
illud 8 pauperes ꝟ semꝑ habebitis uobis cū me ꝟ ñ semper
[XCVI]III. habebitis ··· 9 Cognouit ꝟ turba multa exiudaeis quia illic ÷
&uenerunt ñppter ihm tantū sedutlatzarū uiderent
quē suscitauit amortuis 10 cogitauerunt ꝟ principes sa
cerdotū utlatzarū interficerent 11 quia multi ꝑpter illum
[C·] abibant exiudaeis &credebant inihm ··· 12 INcrastinū ꝟ tur
ba multa q; uenerant addiem festū cū audissent quia
uenit ihs hierusolima 13 acciperunt ramos palmarum
&ꝓcesserunt ei obuiā &clamabant osanna benedictus
[C]I. qui uenit innomine ꝺni rex israhel ··· 14 &inuenit ihs asellū
&sedit super eū sicut scribtū ÷ 15 noli timere filia sion ec
C[II·] ce rex tuus uenit sedens supꝑ pullū assinae ··· 16 Haec non
cognouerunt discipuli eius primū sed quando glorificatus
est ihs tunc recordati st quia haec erant scribta de
eo &haec fecerunt ei 17 testimoniū ergo peribebat turba
q; erat cū eo quando latzarū uocauit demonumento &
suscitauit eū amortuis 18 ꝑpter ea &obiā *(sic)* uenit ei turba
quia audierunt eū fecisse hoc signū 19 pharisaei ꝟ dixerunt ‖
adsemet ipsos uidetis ergo quia nihil ꝑficimus ecce mundus totus fol. 100v
post eū abiit 20 erant ꝟ gentiles quidā exhiis qui ascenderant
utadorarent indie festo 21 hiī ergo acces^{e}erunt adphilippum
qui erat abethsaida galilae &rogabant eū dicentes domi
ne uolumus ihm uidere 22 uenit philippus &dicit andrae
CIII. andreas rursū &philippus dicunt ihu ··· 23 Ihs ꝟ respondit
CIIII. eis dicens uenit hora utclarificetur filius hominis ··· 24 Amen
amen dico uobis nisi granū frumenti cadens interra mor
tuū ñ fuerit 25 ipsū solū manet si ꝟ mortuū fuerit multū
CV. fructū adfert ··· Qui amat animā suā perdet eā &ꝙ odit
CVI. animā suā inhocmundo inuitam eternā custodit eā ··· 26 Siꝙs
mihi ministrat me sequatur &ubi sū ego illic &minister
meus erit siꝙs ministrauerit honorificabit eū pater me^{u}s

NB. *Numeri marginales fol. 100r partim evanuerunt. Quae supersunt, H. Omont v. ill. mihi descripsit.*

12,21 acces^{e}erunt (s *s. m. 1*).
24 mortuū] + ñ *s. m. 3 (= tol$^{rec.}$)*.
26 me^{u}s (u *s. m. 1*).

CVII. IIII CVIII. X 27 Nunc anima mea turbata ÷ &quid dicā pater saluifica me exhac hora ··· Sed ꝑpter ueni inhorā hanc 28 pater cla rifica nomen tuū uenit ergo uox decaelo &clarificaui & iterū clarificabo ··· 29 Turba ergo q; stabat &audierat toni truū esse dicebat factū angelus ⸗ ei locutus ÷ 30 respon dit ihs̄ &dixit ñꝑpter me uox haec uenit sed ꝑpter uos 31 Nunc iudiciū est mundi nunc princeps huius mundi eiecitur foras 32 &ego siexaltatus fuero aterra omnia traham adme ipsū 33 hoc ℞ dicebat significans qu*a mor te esset moriturus 34 respondit ei turba nos audiui mus exlege quia x̄ps̄ manet ineternū &quomodo tu dicis exaltari oportet filiū hominis quis iste filius hominis ··· 35 Dixit ergo eis ihs adhuc modicū lumen inuobis ÷ ambulate dū lucē habetis uttenebrae uos ñ conprehendant qui ambulat intenebris nescit quo uadit 36 dum lucem habetis credite inlucem utfilii lucis sitis ··· Haec loquutus est ihs ‖ &abiit &abscondit se abeis 37 cū ℞ tanta signa f^{c}isset coram fol. 101r eis ñ credebant ineū 38 utsermo essaiae ꝑphetae inpleretur quem dixit dn̄e q̄s credidit auditui nr̄o &brachiū dn̄i cui CVIIII. I reuelatū est ··· 39 Propter ea ñpoterant credere q̄a iterum dixit essaias 40 excecauit oculos eorū &indurauit cor eorū ut ñuideant oculis &intellegant corde &conuertantur &sa CX. X nem eos ··· 41 Haec dixit essaias quando uidit gloriam d̄i &loq^{u}u tus ÷ deeo 42 uerū tamen multi exprincipib; crediderunt in eū sed ꝑpter phariseos ñconfitabantur utdesinagoga CXI. I ñeiecerentur 43 dilexerunt ⸗ *(sic)* hominū magis quam d̄i ··· 44 Ihs ℞ clamauit &dixit quicredit inme ñinme credit sed ineū q̄ CXII. X me missit ··· 46 Ego lux inmundū ueni utomnes qui credit in me intenebris ñmanet 47 &siquis audi^{e}rit uerba mea &ñ custodierit ego ñiudico eū non ⸗ ueni utiudicē mundū sed ut saluū faciā mundū 48 qui spernit me &ñaccipit uerba mea habet qui iudicet eū sermo quem loq^{u}utus sū ille iudicabit eū innouissimo die 49 quia ego exme ipso ñsū lo quutus sed quime missit pater ipse mihi dedit manda tū quid dicā &quid loquar 50 &scio q^{u}ia mandatū eius uita eterna ÷ q; ergo ego loquor sicut dixit mihi pater sic loq^{u}or ···

12,33 qu*a (i *eras.*).
37 fecisset *ex* fuisset *corr.*
41 loq^{u}utus (u *s. m. 1*).
45 *Versum om. cod. (= b cav for).*
46 omnes *cod.:* omn^{i}s (i *s. m. 1*).
47 audi^{e}rit (e *s. m. 1*).
48 loq^{u}utus (u *s. m. 1*).
50 q^{u}ia (u *s. m. 1*). || loq^{u}or (u *s. m. 1*).

13,[1] Ante diem lr festū paschae sciens ihs quia uenit hora eius
uttranseat dehoc mundo adpatrē [cū] dilexisset suos q̄ erant
abolus
CXIII. VIIII inmundo infinem dilexit eos ··· [2] &cena facta cū discipuliis
iam [se] missiset incorde uttraderet eū iudas simon scariot
CXIIII. III his ··· [3] Sciens q̄a omnia dedit ei pater inmanus eius &quia
CXV. X ado exiuit &addm uadit ··· [4] Surgit acena &ponit uestimen
ta sua &cū accipisset lintheū prēcincxit se [5] deinde mittit
aquam inpyluem &coepit lauare pedes discipulorū &exter
gere lintheo suo quo erat precinctus [6] uenit ergo adsimonem ‖
petrum &dicit ei petrus dn̄e tu mihi lauas pedes [7] respondit ihs fol. 101v
&dixit illi q[u]od ego facio nescis modo scies lr post ea [8] dt ei petrus
ñ lauabis mihi pedes ineternū ··· Respondit ihs &siñlauauero
te non habebis partē mecū [9] &dt ei simon petrus dne ñtan
tū pedes meos sed &manus &caput [10] dicit ei ihs qui lotus est
ñindiget utlauet sedest mundus totus &uos mundi estis sed
ñomnes [11] sciebat ꝕ quisnam esset qui traderet eū ꝓpter ea
e
dixit &uos mundi estis sed ñomnes [12] &cū lauissit pedes eorū
accepit uestimenta sua &cū recubuisset iterū dixit eis
CXVI. III scitis q̄d fecerim uobis ··· [13] Uos uocatis me magister &dn̄e &
CXVII. X benedicitis sū &enim ··· [14] Si ergo laui pedes uestros dn̄s &ma
gister &uos debetis alter alterius lauare pedes [15] exemplū
ꝕ dedi uobis utquem admodū ego feci uobis ita &uos facia
CXVIII. III tis ··· [16] Amen amen dico uobis ñenim est seruus maior dno suo neq;
apostulus maior eo qui missit illū [17] si haec scitis beati eritis
CXVIIII. X si feceritis ea ··· [18] NON deomnib; uobis dico ego scio quos elegerim
sedutinpleatur scriptura q̄ manducat mecū panē le
uabit contrame calcaneū sūū [19] amodo dico uobis prius
CXX. I quā fiat utcredatis cū factū fuerit q̄a ego sū ··· [20] Amen amen
dico uobis q̄ accipit eū siquē missero me accipit q̄ lr me
CXXI. IIII I accipit accipit eū qui me missit ··· [21] Cū haec dixisset ihs turba
tus ⁊ spū &ptestatus est &dixit amen dico uobis q̄a unus exuo
CXXII. I bis tradet me ··· [22] Aspiciebant ergo adinuicē di[s]cipuli hessitan
CXXIII. X tes dequo diceret ··· [23] Erat ergo recumbens unus ex discipulis ꝺ
insinu ihu quē diligebat ihs [24] inn[u]*it ergo huic simon petrus

---

13, [1] adpatrē] + cum *add. m. 1 [mg.] et s. m. 2.*
[2] discipuliis *cod.:* di[abolus] (scipuliis *exp. et* abolus *s. m. saec. XII?*). ‖ iam] + se *s. m. alt.? (= a b e holm big harl;* mis. se *c l m r).*
[7] q[u]od (u *s. m. 1*).
[12] lauissit *cod.:* lauiss[e]t (i *exp. et* e *s. m. 2 vel 3*).
[22] di[s]cipuli (s *s. m. 1*).
[24] inn[u]*it *ex* innouit *(= ept[er.]) corr.*

&dt̄ ei ꝙs ÷ dequo dt [25] itaq; cū recubuisset ille supr̄ pectus ihū
dicit ei dne ꝙs ÷ [26] respondit ihs̄ ille est cui ego intinctū panē
XXIIII. porrexero ··· &cū intincxisset panē dedit iudae simoni scari
VIIII CXXV. X othis [27] &tunc introiuit inillū satanas ··· Dicit ei ihs̄ ꝙ facis fac ||
citius [28] hoc hr̄ nemo sciuit discumbentium aliꝙd dixerit ei [29] ꝙdā ⁋ fol. 102r
putabant ꝙa loculos habebat iudas ꝙa dicit ei ihs̄ eme ea q;
opus st nobis addiem festū aut egenis aliꝙd daret [30] cū ergo
accepisset ille bucellā exiit continuo erat hr̄ nox [31] cū ergo exis
set dt̄ ihs nunc clarificatus ÷ filius hominis &ds clarificatus
est ineo [32] sids clarificatus ÷ ineo &ds̄ clarificabit eū insemet
ipso &continuo clarificabit eū ··· [33] Filioli adhuc modicū uobis cū
sū queritis me &sicut dixi iudaeis quo ego uado uos ñ potestis
uenire &uobis dico modo [34] mandatū nouū do uobis utdiligatis
inuicem sicut &ego dilexi uos ita &uos diligatis inuicē [35] inhoc co
gnoscent omnes ꝙa mei discipuli estis si [di]lectionē habueritis ad
XXVI. I inuicem ··· [36] Dicit ei simon petrus dn̄e quo uadis respondit ei ihs
quo ego uado ñpotes tu seq̄ me modo sequeris hr̄ post ea [37] dt
ei petrus quare ñpossū sequi te modo animā meā ꝑte ponā
[38] respondit ihs̄ animā tuā ꝑme pones amen amen dico tibi non
XXVII. II cantabit gallus donec ter me neges ··· 14,[1] Nonturbetur cor ues
trū credite indm &inme credite [2] indomo patris mei multae
mansiones st siquo minus dixissem uobis ꝙa uado parare
uobis locū [3] &si abiero &parauero uobis locū iterū uenio &
accipiā uos admeipsū &ubi sū ego &uos scitis [4] &quo ego uado
scitis &uiā scitis [5] dt̄ ei thomas dn̄e nescimus quo uadis &quo
modo possumus uiā nosse [6] dt̄ ei ihs̄ ego uia &ueritas &ui
ta nemo uenit adpatrē nisi perme [7] sicognouissetis [me] &patrē
meū cognouissetis &amodo cognoscetis eū &uidistis eū [8] dt̄ ei
philippus dn̄e ostende nobis patrē &sufficit nobis [9] dicit ei
ihs tanto tempore uobiscū sū &ñcognouistis me philippe
ꝙ me uidet uidet &patrē quomodo tu dicis ostende nobis
patrē [10] ñcredis ꝙa ego inpatre &pater inme ÷ uerba q; ego
loquor uobis ame ipso ñloquor pater ⁋ inme manens ||
ipse facit opera [11] ñcreditis ꝙa ego inpatre &pater inme est fol. 102v
[12] alioquin ꝑpter opera ipsa credite ··· Amen amen dico uobis
ꝙ credit inme opera q; ego facio &ipse faciet &maiora hor(um)
XXVIII. IIII faciet ꝙa ego adpatrē uado ··· [13] &quodcūq; petieritis inno
mine meo hoc faciā utglorificetur pater infilio [14] siꝙd petie

---

13,[35] [di]lectionē (di *s. m. post.*). 14, [7] me *s. m. alt.* || cognoscetis (s *s. m. 2 vel 3*).

ritis innomine meo hoc faciā [15] sidiligitis me mandata mea
seruate [16] &ego rogabo patrē &aliū paraclitū dabit uobis
utmaneat uobis^{cū} ineternū [17] spm ueritatis quem hic mundus
ñpotest accipere ꝙa ñuidet eū nescit eū uos ꝛ cognoscetis
eū ꝙa apud uos manebit &inuobis erit [18] ñrelinꝙ uos orpha
nos sed ueniā aduos [19] adhuc modicū &mundus me iamñui
debit uos ꝛ uidetis me ꝙa ego uiuo &uos uiuetis [20] inillo die
cognoscetis ꝙa ego inpatre meo &uos inme &ego inuobis [21] ꝙ
CXXVIIII. habet mandata mea &seruat ea ipse ÷ ꝙ diligit me ··· Qui ꝛ
I diligit me diligetur apatre meo &ego diligā eū &manifes
CXXX. tabo ei me ipsū ··· [22] Dicit ei iudas ñ ille scariothis dn̄e ꝙd fac
X tū est ꝙ nobis manifestaturus es te ipsū &ñ huic mundo
[23] respondit ei ihs &dixit siꝙs diligit me sermonē meū ser
uabit &pater meus diliget eū &adeū ueniemus &mansio
nes apud eū faciemus [24] ꝙ ñ diligit me sermones meos ñser
CXXXI. uat ··· † &sermo quem audistis meus sed eius qui me missit patris [25] haec loquutus
I sum uobis apud uos manens ·····
CXXXII. [26] Paraclitus ꝛ sps̄ scs̄ quem mittet pater innomine
X meo ille uos docebit omnia &sugeret uobis omnia quaecūq;
dixero uobis [27] pacem meā relinquo uobis ñquomodo mun
dus dat ego do uobis ñturbetur cor uestrū neq; for
midet [28] audistis quia ego dixi uobis uado &uenio aduos
si diligeretis me gauderetis utiq; ꝙa uado adpatrem
ꝙa pater maior me est [29] &nunc dixi uobis priusquā fiat
utcum factū fuerit credatis ꝙa ego sū [30] iam ñ multa loq^{u}ar
uobis cū uenit ⸸ princeps huius mundi &inme ñ habet ‖
quicquam [31] sed utcognoscat mundus ꝙa diligo patrē &sicut fol. 103^{r}
mandatū mihi dedit pater sic facio surgite eamus hinc ··· 15,[1] Ego
sū uitis uera &pater meus agricula est [2] omnē palmitē inme
ñferentem fructū tollet eū omnē ꝙ adfert fructū pur
gabit eū utfructū plus adferat [3] iam uos mundi estis
ppter sermonē quem loquutus sū uobis [4] manete inme &
ego inuobis sicut palmitis ñpotest ferre fructū asemet
ipso nisi inuite manserit sic &uos nisi inme manseritis
[5] ego sū uitis uos palmites ꝙ manet inme &ego ineo hic fert
fructū multū ꝙa sine me nihil potestis facere [6] siꝙs in
me ñmanserit mittetur foras sicut palmis &aru^{u}et &colli

14,[16] uobis^{cū} (cū *s. m. 3*). CXXXII· x *scripsi:* CXXX· I;
24. 25 &sermo *etc. add. m. 1 mg. inf.* ‖ *post*, meus' *spatium, sed nescio, utrum ras. sit an non.* ‖ CXXXI· I; CXXXI· x *cod.*
30 loq^{u}ar (u *s. m. 1*).
15, [6] aru^{u}et (u *s. m. 1*).

XXIII. gent eos &ignē *(sic)* mittent &ardent ··· [7] Si manseritis inme &uer
I (4) ba mea inuobis manserint ꝙcūq; uolueritis petetis &fi
XXIIII. et uobis ··· [8] INhoc clarificatus ≈ pater meus utfructū plu
X rimū adferatis &efficiamini mei discipuli [9] sicut dilexit
me pater &ego dilexi uos manete indilectione mea [10] si
p̄cepta mea seruaueritis manebitis indilectione mea
sicut ego patris mei precepta seruaui &manebo ineius
dilectione [11] haec loquutus sū uobis utgaudium meū inuo
bis sit &gaudiū uestrū inpleatur [12] hoc est ʜ preceptum
XXXV. meū utdiligatis inuicē sicut &ego dilexi uos ··· [13] Maiorem
IIII hanc dilectionē nemo habet utanimā suā ponat ꝺs ꝑpami
XXVI. cis suis ··· [14] Uos amici mei estis si feceritis q; ego precipio uo
X bis [15] iam ñ dico uos seruos ꝺa seruus nescit ꝺd faciat
dn̄s eius uos ꝟ dixi amicos quia omnia q;cūq; audiui
apatre meo nota feci uobis [16] ñuos me elegistis sed ego
elegi uos &possui uos uteatis &fructū adferatis &fruc
XXVII. tus uester maneat ··· Utquodcūq; petieritis apatre meo
III innomine meo det uobis ··· [17] Haec mando uobis utdiligatis
XVIII. inuicē [18] si mundus uos odit scitote ꝺa priorē me uobis ‖
X odio habuit [19] si demundo fuissetis mundus ꝙ suū esset diligeret fol. 103v
ꝺa uero demundo ñestis sed ego elegi uos demundo ꝑpter ea
XVIIII. odit uos mundus ··· [20] Mementote sermonis mei quem ego dixi uo
II CXL. bis ñest seruus maior d̄no suo ··· Si me ꝑseq^{u}uti st &uos ꝑse
X CXLI. quentur si sermonē seruauerint &uestrū seruabunt ··· [21] Sed
I CXLII. haec omnia facient uobis ꝑpter nomen meū ··· ꝺa nesciunt eū
III XLIII. ꝺ me missit ··· [22] Si nonuenissem &loquutus eis fuissē peccatum
X ñhaberent nunc ꝟ excussationē ñhabent depeccato suo ···
LIIII. I [23] Qui me odit &patrē meū odit ··· [24] Si opera ñfecissem ineis q;
LV. X nemo alius fecit peccatū ñhaberent nunc ꝟ &uiderunt &
oderunt me &patrē meū [25] sedutinpleatur sermo ꝺ inlege eor(um)
scriptus est ꝺa odio habuerunt me gratis ··· [26] Cū ꝟ uenerit
paraclitus quē ego mittā uobis apatre sp̄m ueritatis ꝺ
apatre ꝑcidit ille testimoniū ꝑhibebit deme [27] &uos testi
moniū ꝑhibebitis ꝺa abinitio mecū estis 16,[1] haec loquutus sū
XLVI. uobis utñscandalizemini [2] extrasinagogā facient uos ··· Sed
I uenit hora utomnis ꝺ interficiat uos arbitretur se obse
quiū d̄o prestare [3] &haec facient ꝺa ñnouerunt patrem neq;
me [4] sed haec loquutus sū uobis utcū uenerit hora eorū remi

---

15,[10] p̄cepta *etc. add. m. 1 [mg.].*
[13] hac *cod.:* ha^{n}c (n *s. m. 3; cf. Wo*).
[20] p(er)seq^{u}uti (u *s. m. 1*).
[25] scriptus *cod.* (p *in* b *corr. m. 1 [mg.]*).

CXLVII. x niscemini ꝺa ego dixi uobis ··· [5] Haec ℏ uobis abinitio ñdixi ꝺa uobis cū eram at nunc uado adeū ꝺ me missit &nemo ex uobis interroget me quo uadis [6] sed ꝺa haec loquutus sū uobis tristitia inplebit cor uestrū [7] sed ego ueritatē dico expedit uobis utego uadā si ℏ ñabiero paraclitus ñueniet aduos si ℏ abiero mittā eū aduos [8] &cū uenerit ille arguet mundū depeccato &deiustitia &deiudicio [9] depeccato ꝺd̄m ꝺa ñcredunt inme [10] deiustitia uero ꝺa adpatrē uado etiā ñuidebitis me [11] deiudicio ℏ ꝺa princips huius mundi iudica tus est ··· [12] Adhuc multa habeo uobis dicere sed ñpotestis porta ‖ re modo [13] cū ℏ uenerit ille s̄p̄s̄ ueritatis docebit omnē ue fol. 104r ritatē ñ ℏ loq̄tur asemet ipso sed q;cūq; audiet haec loquetur &q; aduentura st adnuntiabit uobis [14] ille me CXLVIII. III clarificabit ꝺa demeo accipiet &adnuntiabit uobis ··· [15] Om CXLVIIII. x nia quaecūq; habet pater mea s̄t̄ ··· Propter ea dixi ꝺa demeo accipiet &adnuntiabit uobis [16] modicū etiā ñui debitis me &iterū modicū &uidebitis me ꝺa uado adpatrē ··· [17] Dixerunt ergo exdiscipulis eius adinuicē ꝺd est hoc quod d̄t nobis modicū &ñuidebitis me &iterū modicū &uide^{bi}tis me *ꝺa uado adpatrem? [18] dicebant ergo ꝺd est hoc quod dicit modicū nescimus ꝺd loquitur? [19] Cognouit ℏ ihs̄ ꝺa uolebant eū interrogare &dixit dehoc conqueritis in ter uos ꝺa dixi modicū &ñuidebitis me &iterū modicū & uidebitis me ··· [20] Amen amen dico uobis ꝺa plorabitis &flebitis uos mundus ℏ gaudebit uos contristabimini sed tristitia ues tra ****** ingaudiū conuertetur ··· [21] Mulier ℏ cūpa rit tristitiā habet ꝺa uenit̄ hora eius cū piperit puerū iam ñmeminet presurae ꝑpter gaudiū ꝺa natus est ho mo inmundo [22] &uos igitur nunc tristitiā ꝺdem habetis iter(um) ℏ uidebo uos &gaudebit cor uestrū &gaudiū uestrum nemo tollet auobis [23] &inillo die ñme rogabitis quicquā ··· CL. IIII Amen amen dico uobis siq̄d petieritis apatre meo inno mine meo dabit uobis [24] usq; modo ñpetitis quicquā inno mine meo petite &accipietis utgaudiū uestrū sit̄ ple CLI. x nū ··· [25] Haec inprouerbis loq^{u}utus sū uobis uenit hora cū

16, [9] quidem *ex* quidam *corr.* [11] iudica|tus (tus *add. m. 1*). [17] ñ *ante* uidebitis *s. m. 3.* || uide^{bi}tis (bi *s. m. 1*). || * (*& ante* quia *eras.*). || patrem]? *add. m. 3. Item v. 18 post* loquitur. [20] flebitis] + uos *add. m. 1?* [21] piperit *cod.:* p^{e}perit (i *in* e *corr. m. alt.*). [25] loq^{u}utus (u *s. m. 1*).

iam ñinprouerbis loquar uobis sed palā depatre
adnuntiabo uobis [26] illo die innomine meo petetis &ñdico
uobis ꝺa rogabo patrē deuobis [27] ipse ꝶ pater amat
uos ꝺa uos me amastis &credidistis ꝺa ado exiui ‖
[28] apatre &ueni inmundū &iterū relinquo mundū &uado fol. 104v
adpatrē [29] dicunt ei discipuli eius ecce nunc palā lo
queris &prouerbiū nullum dicis [30] nunc scimus ꝺa scis
omnia &ñ opus est tibi utꝺs te interroget inhoc credimus
CLII. IIII ꝺa ado existi ··· [31] Respondit eis ihs̄ modo creditis [32] ecce uenit
hora etiā uenit uidispergemini unus ꝺsq; inpropria
&me solū relinquatis &nonsū solus ꝺa pater mecū est ···
[33] Haec loquutus sū uobis utinme pacem habeatis inmundo
presurā habebitis sed confidite ꝺa ego uinci mundum ···
ir CLIII. x 17,[1] Haec loq[u]utus ÷ ihs̄ &subleuatis oculis incęlu dixit pater
uenit hora clarifica filiū tuū ut filius tuus clarificet
te [2] sicut dedisti ei potestatē omnis carnis utomnis e ꝙ quos *(sic)*
dedisti ei det eis uitā ęternā [3] haec ÷ ꝶ uitā eternā utcogn
oscant te solū uerū dm &quē missisti ihm̄ xpm̄ ··· [4] Ego te
clarificaui sup̄ terrā opus consummaui ꝙ dedisti mihi ut
faciā [5] &nunc clarifica me tu pater apud temet ipsū cla
ta
rificate quā habui priusquā mundus esset [6] manifesta
ui nomen tuū hominib; quos dedisti mihi demundo tui er
ant &mihi eos dedisti &sermonē meū seruauerunt [7] nunc
cognouerunt ꝺa omnia q; dedisti mihi abste s̄t [8] ꝺa uer
ba q; dedisti mihi dedi eis &ipsi acciperunt &cognoueru
nt uere ꝺa ate exiui &crediderunt ꝺa tume missisti [9] &
ego peis rogo ñpmundorogo sed peis quos dedisti mihi quia
tui s̄t [10] &mea omnia tua s̄t &tua mea s̄t &clarificatus
sū ineis [11] etiā ñsū inmundo &hii s̄t inmundo &ego adte ue nio
nio ··· Pater s̄ce serua eos innomine tuo q[u]os dedisti mihi
ut unū sint sicut &nos [12] cū essem cū eis ego seruabā eos
innomine tuo quos dedisti mihi custodiui &nemo exeis pe
riit nisi filius p̄ditionis utscribtura inpleatur ··· [13] Nunc ‖
h̄r adte uenio &haecloquor inmundo uthabeant gaudiū meū in fol. 105r
pletū insemet ipsis [14] dedi eis sermonē tuū &mundus eos odio

---

17, [1] loq[u]utus (u *s. m. 1*).
[2] omnis *cod.:* omn[e]s *vel* omn[e] *corr. m. 1 (cf.* omnis quos *rush;* omnes quos *ept[1];* omnibus *r: in cod. gat. duae lectiones* omnis quos *et* omne quod *contaminatae videntur).*
[5] clarificate *cod. (= rush):* clari[ta]te *corr. m. 3.*
[11] q[u]os (u *s. m. 1*).

habet ḍa ñ st demundo sicut &ego ñ sū demundo [15] ñ rogo ut
tollas eos demundo sed utserues eos exmalo [16] demundo ñ st
sicut ego ñsū demundo [17] scifica eos inueritate sermo tuus
ueritas ÷ [18] sicut missisti me inmundū &ego missi eos inmun
dū [19] &peis ego scifico me ipso utsint &ipsi scificati inueritate
[20] ñphiis hr tantū rogo sedpeis ḍ crediturí st inme p uerbū
eorū [21] utomnes unū sint sicut tupater inme &egointe ut&
ipsi in^{n}obis unū sint &mundus credat ḍ *(sic)* tume missisti [22] &ego
claritatē quā dedisti mihi dedi eis utsint unū sicut &nos
unū sumus [23] ego ineis &tu inme utsint consumati inunū &co
gnoscat mundus ḍa tu me missisti &dilexi eos sicut &medi
lexisti [24] pater q^{u}os dedisti mihi uolo utubi ego sū &ipsi sint me
cū utuideant claritatem meā quā dedisti mihi ḍa dilexisti
CLIIII. me ante constitutionē mundi ··· [25] Pater iuste mundus te ñ
III
CLV. cognouit ego hr te cognoui ··· &hii cognouerunt ḍa tume mis
X
sisti [26] &notū feci eis nomentuū utnotū faciā ut dilectio qua
CLVI. dilexisti me inipsis sit &ego inipsis ··· 18,[1] Haec cū dixisset ihs egre
V (1)
sus ÷ cu disci*pulis suis trans torrentē cedron ubi erat
CLVII. hortus inquē introiuit ipse &discipuli eius ··· [2] Sciebat hr &
X
iudas ḍ tradebat eū locū ḍa frequenter ihs conuenerat
CLVIII. illuc cū discipulis suis ··· [3] Iudas ergo cū accipisset cohortē &ap
I
ontificib; &pharisaei *(sic)* ministros uenit illuc cū lanternis &fa
CLVIIII. cib; &armis ··· [4] Ihs itaq; sciens omnia q; uentura erant super
X
eū pcessit &dixit eis ḍd queritis [5] responderunt ei ihm nasza
renū dt eis ego sū stabat hr &iudas ḍtradebat eū cū eis
[6] utergo dixit eis ego sū abierunt retrorsū &ciciderunt
interram [7] iterū interrogauit eos quē queritis illi dixerunt ‖
ihm naszarenū [8] respondit ihs iam dixi uobis ḍa ego sū ··· Si ergo fol. 105v
me queritis sinite hos abire [9] inpleatur sermo quē dixit ḍa q^{u}os
CLX. dedisti mihi ñperdidi eis quē quā ··· [10] Simon ergo petrus habens
I
gladiū eduxit eū &pcussit seruū pontificis &abscedit eius au
(ue)l e
riculā dexterā erat hr nomen seruo malchus [11] dixit ergo ihs pe
CLXI. tro mitte gladiū tuū inuagina ··· Calicē quē dedit mihi pater
I
CLXII. ñuis bibam illū ··· [12] Coh°rs ergo &tribunus &ministri iudaeorū
I
CLXIII. conprehenderunt ihm &ligauerunt eū ··· [13] &adduxerunt eū ad
X
annā primū erat hr socer caiphae ḍ erat pontifex anni illi

17,[15] tollas *cod.:* t^{u}llas (u *s.* o *s. m. 1*).
[21] in^{n}obis (n *s. m. 2 vel 3*).
[24] q^{u}os (u *s. m. 1*).

18, [9] q^{u}os (u *s. m. 1*).
[10] malchus *cod.:* (ue)l m^{e}lchus *m. 1.*
[12] Coh°rs (o *s. m. 1?* — *cf.* chors *rush;* choors *karl*).

us [14] erat hr caiphas q̄ consiliū dederat iudęis q̄a expedit unū
LXIIII. IIII CLXV. X CLXVI. II (1) CLXVII. X CLXVIII. I CLXVIII. X hominē mori ꝑpopulo ··· [15] Sequebatur ħ ihm̄ simon petrus &alius discipulus ··· Discipulus hr ille notus erat pontifici &introiuit cū ihu inatriū principis ··· [16] Petrus hr stabat adhosteū foras ··· Exiuit ergo discipulus alius q̄ erat pontifici notus &dixit ostea riae &introduxit petrū ··· [17] Dicit ergo petro ancella ostearia nūq̄d &tues exdiscipulis istius hominis dt̄ ille ñsū ··· [18] Stabant hr serui &ministri adprunas q̄a frigus erat &calefaciebant se erat hr cū eis &petrus stans &calefaciens se [19] pontifex ergo interrogauit ihm̄ dediscipulis suis &dedoctrina eius ···
CLXX. I [20] Respondit ei ihs ego palā loqu̾utus sū modo ego semꝑ docui insinagoga &intemplo quo omnes iudaei conueniunt &inoc
CLXXI. X culto loqu̾utus sū nihil ··· [21] Quid me interrogas interroga eos q̄ audierunt q̄d loqu̾utus sū inipsis ecce hii sciunt q̄d dixe
LXXII. II (1) LXXIII. X rim ego ··· [22] Haec cū dixisset unus adsistens ministrorū ihū dedit alapam dicens sic respondes pontifici ··· [23] Respondit ihs si male loqu̾utus sū testimoniū pʰibi demalo si hr bene
XXIIII. I LXXV. I q̄d me cedis ··· [24] &missit eū annas ligatū adcaipham pontificem ··· [25] Erat hr simon petrus stans &calefaciens se dixerunt ergo ei nūq̄d &tu exdiscipulis eius es negauit ille &dixit ñsū [26] dicit || unus exseruis pontificis cognatus eius cuius absciderat petrus fol. 106r
a auriculā ñne ego uidi te inhorto cūillo [27] iterū ergo negauit pe
LXXVI. I XXVII. X trus &statim gallus cantauit ··· [28] Adducunt ergo ihm adcai pham inpretoriū erat hr mane ··· &ipsi ñintroierunt inpre toriū utñcontaminarentur sedmanducarent pascha [29] exi uit ergo pylatus adeos foras &dixit q̄ accussationē adfer tis aduersus hominē hunc [30] responderunt &dixerunt ei si ñ esset hic male factor ñ tibi tradissemus eū [31] dixit ergo eis py latus accipite eū uos &sęcundū legē uestrā iudicate eū dixerunt ergo iudaei nobis ñlicet interficere quēq̄ [32] utsermo ihu inpleretur quē dixit significans qua morte esset mo
XXVIII. I riturus ··· [33] INtroiit ergo iterū pylatus inpretoriū &uocauit ihm &dixit ei tues rex iudaeorū [34] &respondit ihs atemet ipso
XVIIII. X dicis hoc an alidixerunt tibi deme ··· [35] Respondit pylatus num q̄d ego iudęus sū gens tua &pontifices tradiderunt te mihi q̄d fecisti [36] respondit ihs regnū meū ñest demundo si exhoc mundo esset regnū meū utiq; ministri mei decertarent
CLXXX. IIII (1) netraderer iudaeis nunc hr regnū meū ñest hinc ··· [37] Respon dit itaq; pylatus ergo rex estu respondit ihs tu dicis q̄a ego

---

18,[20] loqu̾utus *bis* (u *s. m. 1*). *Item saepius.* [23] pʰibi (h *s. m. 3*).

CLXXXI. x rex sū ··· Ego inhoc natus sū &adhuc ueni inmundū uttestimoniū
p̄hibeam ueritati omnis q̄ est exueritate audit meā uocē
38 dt ei pylatus q̄d est ueritas &cū hoc dixisset exiuit adiu
CLXXXII. IIII daeos ··· &dicit eis ego nullā causā mortis inuenio ineo ···
CLXXXIII. IIII 39 Est ⲏ consuetudo uobis utunū dimittā uobis inpascha uul
CLXXXIIII. I tis ergo dimittā uobis regem iudaeorū ··· 40 Clamauerunt
rursū omnes dicentes ñhunc sed barabban erat barab
CLXXXV. IIII bas latro ··· 19,1 Tunc ergo adprehendit pylatus ihm̄ &flagil
lauit 2 &milites plectentes coronā despinis inpossuerunt
capiti eius &ueste p^{u}rpurea circū diderunt eū 3 &uenie ||
bant adeū &dicebant haue rex iudaeorū &dabant ei alapas ··· fol. 106v
CLXXXVI. IIII (9) 4 Exiit iterū pylatus foras &dt̄ eis ecce adduco eū uobis foras
CLXXXVII. IIII utcognoscatis q̄a ineo nullā causā inuenio ··· 5 Exiit ergo ihs por
tans spineā coronā &p^{u}rpureū uestimentū &dt eis ecce ho
CLXXXVIII. I mo ··· 6 Cū ergo uidissent eū pontifices &ministri clamabant
CLXXXVIIII. X dicentes crucifige crucifige eū ··· Dicit eis pylatus accipite eū
CXC. I CXCI. X (9) uos &crucifigite ··· Ego ⲏ noninuenio ineo causā ··· 7 Responderunt
ei iudaei nos legem habemus &secundū legē debet̄ mori q̄a filiū
CXCII. IIII dī̄ se facit ··· 8 Cū ergo audisset pylatus hunc sermonē magis
timuit 9 &ingresus ⲁ pretoriū iterū &dixit adihm unde es
CXCIII. X tu ihs ℟ responsū ñdedit ei ··· 10 Dicit illi pylatus mihi ñloq;
ris nescis q̄a potestatē habeo crucifigere te &potesta
tē habeo dimittere te 11 respondit ei ihs̄ ñhaberes ad
uersū me potestatē ullā nisi tibi datū esset desuper
p̄pter ea q̄ tradidit me tibi maius peccatū $^{hab\&}$ 12 exinde que
rebat pylatus dimittere eū iudaei ℟ clamaba^{n}t dicentes
si hunc dimittis ñ es amicus caesaris omnis q̄ se regē fa
cit contradicit caesari 13 pylatus ergo cū audisset hos
sermones adduxit ihm̄ foras &sedit p̄tribunali inlocū
q̄ dicitur lithostratus ebreice ℟ gabbatha 14 erat ℟ pa
rasceue paschae hora quasi sexta &dicit eis ecce rex
CXCIIII. I uester ··· 15 Illi ℟ clamabant tolle tolle crucifige eum ···
CXCV. X Dicit eis pylatus regē uestrū crucifigā responderunt
CXCVI. I pontifices ñhabemus regem nissi caessarē ··· 16 Tunc tra
CXCVII. I didit eis illū ut crucifigeretur ··· Susciperunt ℟ ihm &
eduxerunt eū 17 &baiolans sibi crucem exiuit inillū locum
CXCVIII. I q̄ dicitur caluariae ebreice golgotha ··· 18 &cū eo alios du

---

18,37 rex *ante* sū *add. m. 1.*
19, 2 porpurea *cod.*: p^{u}rpurea *corr. m. 1.*
5 porpureū *cod.*: p^{u}rpureū *corr. m. 1.*
11 hab& *s. m. 3.*
12 clamaba^{n}t (n *s. m. 1*).
15 tolle tolle *cod.* (u *s.* o *bis s. m. 1*).

(CIC I) os hinc &hinc mediū hr ihm ··· 19 Scribsit hr &titulū pyla
tus &possuit supr crucē erat hr scribtū ihs naszare
nus rex iudaeorum ····· ||
CC X 20 hunc hr titulū multi legerunt iudaeorū ꝙa ꝑpe erat ciuita fol. 107r
tē locus ubi crucifixus ∻ ihs &erat scriptū ebreice
grece &latine 21 dicebant ergo pylato pontifices iudaeorum
noli scribere rex iudeorū sed ꝙa ipse dixit rex sū iudaeorū
CCI I 22 respondit pylatus quod scribsi scribsi ··· 23 Milites ergo cūcruci
fixissent eū acciperunt uestimenta eius &fecerunt ·IIII· par
tes unicuiq; militi partem &tonicā erat hr tonica inconsutilis
desupr contexta pertotū 24 dixerunt ergo adinuicem ñ scinda
mus eā sed sortiamur deilla cuius sit utscriptura inplea
tur dicens partiti st uestimenta mea sibi &inuestē meā
CCII X misserunt sortem &milites ꝙdem haec fecerunt ··· 25 Stabant
hr iuxta crucem ihu mater eius &soror matris ϑ maria
cleopae &maria magdalenae 26 cū uidisset ergo ihs matrē
&discipulū stantē quem diligebat dicit matri suae mu
lier ecce filius tuus 27 deinde dicit discipulo ecce mater mea tua
CCIII III (4) &exilla hora accepit eā discipulus insua ··· 28 Post ea sciens
ihs ꝙa consummata st omnia utconsummaretur scrib
tura dt sitio 29 uas ergo possitū erat aceto plenū illi hr
g
sponciam plenā aceto hisoppo circū ponentes
CCIIII I obtullerunt ori ϑ ··· 30 Cū ergo accipisset ihs acetum
dixit consummatū est &inclinato capite tradidit spm ···
CCV X 31 Iudaei ergo ꝙa parasceue erat utñremanerent incru
ce corpora sabbato erat ꝕ magnus dies ille sabbati
rogauerunt pylatū utfrangerentur eorū crura &tulle
runt 32 uenerunt ergo milites &primi quidē fregerunt crura
&alterius ꝙ crucifixus ∻ cūeo 33 adihm hr cū uenissent &uiderunt
eū iam mortuū &ñfregerunt eius crura 34 sed unus militū
lancea latus eius aperuit &continuo exiit sanguis &aqua
35 ꝙ uidit testimoniū perhibuit &uerū ∻ testimoniū eius & ||
ille scit ꝙa uere dicit ut&uos credatis 36 facta st hr haec ut scrip fol. 107v
tura inpleatur dicens os ñ comminuetis exeo 37 &iterūin
b
CCVI I alia scriptura dicit uiderunt inquem transfixerunt ··· 38 Post

---

19,19 CIC· *addidi:* I *(tantum) minio*
22 quod (u *s. m. 1*). [*scriptum est.*
27 mea *cod.:* tua *s. m. 2.*
29 sponciam *cod.:* spongiam (g *s. m. 2 vel 3*).
31 tollerunt *cod.:* tullerunt (u *s. m. 1*).
36 scriptum *cod.* (b *s.* p *s. m. alt.?*).
37 uiderunt *cod.* (= *a e holm q mm ox*)*:* uidebunt *corr. m. 1.*

haec hr rogauit pylatū ioseph abarimathia eo ꝙ esset discipu
lus ihu occulte hr ꝑpter metū iudaeorū uttolleret corpus
CCVII. x ihu &permissit pylatus uenit ergo &tullit corpus īhū ··· 39 Uenit
ℍ &nicodimus ꝙ uenerat adihm nocte primū ferens mixturā
CCVIII. I myrrae &aloes quasi libras centū ··· 40 Acciperunt ergo corpus
ihu &ligauerunt eū linteis cū aromatib; sicut consuetudo ÷ iu
daeis sepelire 41 erat hr inloco ubi crucifixus ÷ hortus &inhorto
positus erat
monumentū nouū inquo ñdū possitus erat ꝙsq , 42 ibi ergo ꝑpter
cena pura *(!)* iudaeorū ꝙa iuxta erat monumentū possuerunt
CCVIIII. I CCX. x ihm ··· 20,1 UNa hr sabbati maria magdalenae uenit mane cū adhuc
tenebrae essent &uidit lapedem sublatū amonumento ··· 2 Cucur
rit ergo &uenit adsimonem petrū &aliū discipulū quē diligebat
ihs &dixit eis tllerunt dnm demonumento &nescimus ubi pos
suerunt eū 3 exiit ergo petrus &ille alius discipulus &ueneru

19,38 tolleret (u s. o *s. m. 1*).

41 possitus erat quisq(uam) *cod. (cf. ept)*: quisq(uam)] + positus erat *s. m. 1.*

42 cena pura *cod.*: *Cf.* propter cena purā *e*; propter parasceuen *rell. cf. etiam Mt 27, 62:* post cena purā *d*; *Lc 23, 54:* dies cenae purae *c*, dies erat cenae purae *a b*, dies erat cena pura *ff*$_2$, dies erat cena purae *e*; *Io 19, 14:* fuit autem cena pura paschae *e*; *Io 19, 31:* cena pura erat *a b e n q*, parasceuem cenam parauerat *ff*$_2$ *[pro* ‚pura erat' *cōniecit Wo]*; *Iudith 8, 6:* praeter cena pura *cod. Germ. 15 (ap. Rönsch)*, praeter cenam puram *cod. Reg. Germ. 4 (ib.)*; — *cf. etiam* ‚dies obseruatis et menses et tempora et annos' et sabbata, ut opinor, et caenas puras et ieiunia et dies magnos *Tert. adv. Marc. 5, 4 [III pag. 580, 21—23 Kroymann]*; quod quidem facitis exorbitantes et ipsi a uestris ad alienas religiones. Iudaei enim festi sabbata et cena pura et Iudaici ritus lucernarum et ieiunia cum azymis etc. *Tert. adv. Nat. 1, 13 [I pag. 84, 4 sqq. Wissowa]*; propter parasceuen Iudaeorum *(Io 19, 42)*. . Acceleratam uult intellegi sepulturam, ne aduesperasceret: quando iam propter parasceuen quam ‚cenam puram' Iudaei Latine usitatius apud nos uocant, facere tale aliquid non licebat. *Aug. tractat. 120 in evang. Io*; dispositionem autem in sexta die quae est in coena pura [ἥτις ἐστὶ παραςκευή] *Iren. 1, 14, 6*; in qua [scil. die] et manducauerunt, hoc est Paraseeue, quae dicitur coena pura id est sexta feria *Iren 5, 23, 2*; cena pura, παραςκευή *Glossar. lat.-graec. Floriacens. pag. 274 Vulcan.*; parasceue, cena pura i. e. praeparatio quae fit prosabbato *Glossar. arab.-lat. pag. 708 Vulc.*; *cf. Beda in ev. Io 19.* — *Genus ergo neutrum plurale, quod elocutio in nostro codice prae se ferre videtur, alias non nisi Iudith 8, 6 cod. Germ. 15 invenitur*; *cf. etiam* post cena purā *Mt 27, 62 d*, propter cena purā *Io 19, 42 e. Genus femin. sing. rell. tuentur. Ceterum cf. Rönsch, Itala u. Vulg.*^{2} *pag. 306 ss.*

20, 2 cocurrit — tollerunt *cod. (corr. m. 1)*.

nt admonumentū [4] currebant ergo duo simul & ille alius dis
cipulus precocurrit citius petro &uenit primus
admonumentū [5] &cūse inclinasset uidit possita lintea
mina ñtamen introiuit ··· [6] Uenit ergo simon petrus subsequens
eū &introiuit inmonumentū &uidit lintheamina possita [7] &su
dariū ꝙ fuerat super capud eius ñ cū lintheaminib; positum
sed separatum inuolutū inunum locū [8] tunc ergo introiuit &il
le alius discipulus ꝺ̨ uenerat primus admonumentū &uidit
&credidit [9] ñdum ℏ sciebat scripturam ꝺ̨a oportet eū amor
tuis resurgere [10] abierunt ergo iterū adsemet ipsos discipuli ···· ·
CXI. [11] Maria ℏ stabat admonumentū foris plorans dū ergo fleret
I inclinauit se &pspexit inmonumentū [12] &uidit duos angelos in ‖
albis sedentes unū adcaput &unū adpedes ubi possitū fuerat fol. 108r
XII. corpus ihū ··· [13] Dicunt ei mulier ꝺ̨d ploras dicit eis ꝺ̨a tulleru
X nt dnm meū &nescimus ubi possuerunt eū [14] haec cū dixisset
conuersa ∻ retrosū &uidit ihm stantem &nesciebat ꝺ̨a ihs
est [15] dicit ei ihs mulier ꝺ̨d quem queris illa existimans ꝺ̨a
hortulanus esset dicit ei dne si tu sustullisti eū dicito m'
ubi possuisti eū &ego eū tollā [16] dt ei ihs maria conuersa il
la dt ei hebreice rabboni ꝙ dicitur magister &occurrit
uttangeret eū [17] dt ei ihs nolime tangere ñdum ℏ ascendi
adpatrem meū uade ℏ adfratres meos &dic eis ascendo ad
patrem meū &patrē uestrū dnm meū &dm uestrū [18] uenit er
go maria magdalena adnuntians discipulis ꝺ̨a uidi dnm &hęc
XIII. dixit mihi ··· [19] Cū ergo sero esset die illo una sabbatorū &fores
IIII essent clausae ubi erant discipuli ꝑpter moetū iudae°rum
uenit ihs &stetit inmedio eorū &dixit eis pax uobiscū [20] &cū hoc
XIIII. dixisset ostendit eis manus &latus suū ··· Gauissi st ℏ discipu
X li uisso dno [21] dicit ergo eis iterū ihs pax uobis sicut missit me pater
&ego mitto uos [22] hoc cū dixisset insufflauit &ait illis accipite spm
CXV. scm ··· [23] Quorū remisseritis peccata remittentur eis &quorū de
VII tenueritis detenta st ··· [24] Thomas ℏ unus deXII ꝺ̨ dicitur didimus
XVI. X ñ erat cū eis quando uenit ihs [25] dicebant ℏ ei discipuli uidimus
dnm ille ℏ dixit eis nissi uidero inmanib; eius fixurā clauorū
& mittā digitū meū inlocū clauorū & mittā manū meā inlatus ꝺ
ie ñ credā ··· [26] &post dies XIIII· iterū erant intus discipuli &thomas
XVII. IIII cū eis uenit ihs ianuis clausis &stetit inmediū &dixit pax uobis
[27] deinde thomę porrige digitū tuū huc &uide manus meas &ad

---

20, [7] capud *cod.* (t *s.* d *s. m. 2*). [15] tollā *cod.:* tllā (u *s.* o *s m. 1*).
[13] tollerunt *cod. (corr. m. 1).*

fer manū tuā &mitte inlatus meū &noli esse incredulus sed
CCXVIII. x fidelis ··· [28] Respondit thomas &dixit ei dns meus &ds meus [29] dicit ei
ihs ꝙa uidisti me &credidisti beati ꝙ me ñ uiderunt &credidert ||
[30] multa ꝙdem &alia signa fecit ihs inconspectu discipulorū suor(um) fol. 108v
q; ñ st scribta inhoc libro [31] haec ꝛ scribta st utcredatis qm
ihs ÷ xps filius di utcredentes uitā aeternā habeatis innomine
CCXVIIII. VIIII eius ··· 21,[1] Post ea manifestauit se ihs discipulis suis admare
tyberiadis manifestauit ꝛ sic [2] erant ꝛ simul simon petrus
&thomas ꝙ dicitur didimus &nathanahel ꝙ erat achannan
galilae &fili zebedaei &ali exdiscipulis eius duo [3] dixit eis simon
petrus uado piscari dicunt ei uenimus &nos tecū &exierunt
&ascenderunt innauem &illa nocte nihil prehenderunt [4] mane
ꝛ iam facto stetit inlitore ñ tamen cognouerunt discipuli
ꝙa ihs ÷ [5] dixit ergo eis ihs pueri numꝙd p[m]lmentariū ñ habetis
responderunt ei ñ [6] dixit eis mittite indexterā nauis rete &inue
nietis misserunt ergo etiā ñ ualebant illud trahere amultitu
CCXX. x dine pisciū ··· [7] Dicit ergo discipulus ille quem diligebat ihs
petro dns ÷ simon petrus cū audisset ꝙa dns ÷ tonica su
cincxit se erat ꝛ nudus &missit se in mare [8] alii ꝛ discipuli
nauigio uenerunt ñ ꝛ longe erant aterra sed quassi cubi
CCXXI. VIIII tis ·CC· trahentes rete pisciū ··· [9] Ut ergo discenderunt interrā
uiderunt prunas possitas &piscem super possitū &panem
CCXXII. VIIII [10] dicit eis ihs adferte depiscib; quos prẹhendistis nunc ··· [11] Ascen
dit simon petrus &traxit rete interrā plenū piscib; magnis
CCXXIII. VIIII ·CLIII· &cū toti essent ñ est scisum rete ··· [12] Dicit eis ihs uenite &
CCXXIIII. x prandite ··· &nemo ausus ÷ discumbentiū interrogare eum
CCXXV. VIIII tu ꝙs es scientes ꝙa dns est ··· [13] &uenit ihs &accepit panem
CCXXVI. x &dedit eis similiter &piscem ··· [14] Hoc iam tertio manifestauit
se ihs cū discipulis suis cū resurrexisset amortuis [15] cū ergo
CCXXVII. VIIII prandidissent ··· Dicit simoni petro ihs simon iohannis di
ligis me plus hiis dicit ei etiā dne tu scis ꝙa amo te dicit ei
CCXXVIII. x pasce agnos meos ··· [16] Dicit ei iterū simon iohannis diligis me ||
CCXXVIIII. VIII atille ait etiā dne tu scis ꝙa amo te ··· Dicit ei ihs pasce oues meas ··· fol. 109r
CCXXX. (10) [17] Dicit ei tertio simon iohan*nis amasme contri[s]tatus ÷ petrus ꝙa
CCXXXI. VIIII dixit ei tertio amas me &dicit ei dne tu omnia scis ꝙa amo te ··· Dicit
CCXXXII. (10) ei pasce agnos meos ··· [18] Amen amen dico t[i] cū esses iunior cingebas
te &ambulabas ubi uolebas cū ꝛ senueris extendes manus
tuas &alius te cinget &ducet quo tu ñ uis [19] hoc ꝛ dixit significans
qua morte clarificaturus esset dnm &hoc cū dixisset dixit se

21, [5] polmentariū *cod. (corr. m. 1).* [17] contri[s]tatus (s *s. m. 1 vel 2*)

quere me [20] conuersus petrus uidit illū discipulū quem dilige
bat ihs sequentem ꝙ &recubuit incena sup̄ pectus ꝯ &dixit
dn̄e ꝙs est ꝙ te tradet ··· [21] Hᵘnc ergo cūuidisset petrus dixit ih̄u
dn̄e hic hr̄ ꝙd [22] dicit ei ihs sic eū uolo manere donec uenio ꝙd ad
te tu me sequere [23] exiuit ergo hic sermo inter fratres ꝙa ille
discipulus ñ moriretur &ñ dixit ei ihs ñ moritur sed sic eū uolo ma
nere donec uenio ꝙd adte tume sequere ··· [24] Hic ≈ discipulus ꝙ
testimoniū perhibet dehiis &scribsit haec &scimus ꝙa uerū
est testimoniū eius ⨯ [25] Sunt hr̄ &alia multa q; ñ st scribta qᵘae
si scriberentur persingula nec ipsū arbitror mundū cape
re eos qui scribendi sunt libros

Ego holcundus mihi trinitas missereator amen
Precor uos omnes xp̄iani utp(ro)me commonem d̄m dipre
cemini peccatore pium utne demergar inpyriflagae bara
tro sed fiam cum binis exercitib; inbapho ubi habitant thes
aredes ter &octoades bis uates &eucusi thesera senes &XX·
ter & sex bini *(?)* **discipuli utuobiscum omnium x̄p̄m saluatorē**
exorent diem *(?)* ****eglemon epacacon cepoeson ecaton in hoc**
enim tota agio grapa pastricatur: — emanuhel: — amen amen

ꝛirmocriam mosterií s. zenonís maíorís Veronae ‖ fol. 109ᵛ vacat.

21, [21] Hinc *cod.:* Hᵘnc (u *s.* i *s. m. 1*). [25] qᵘae (u *s. m. 1*).
[23] sed *s. m. 1.*

Ego holcundus etc.: *8 lineas minio scr. m. 1: Nonnulla vocabula difficilia sunt lectu. Ediderunt Benedictini in libro qui inscribitur ‚Nouveau traité de Diplomatique' Paris 1577, tom. III, pag. 383 et adnotationibus illustraverunt. Edidit etiam Delisle, ‚Catalogue des manuscrits des fonds Libri et Barrois', Paris 1888, pag. 8; et optime S. Berger, ‚Histoire de la Vulgate', Nancy 1893, pag. 47: Utrum lin. 6* bini *(sic ‚Nouv. tr. de dipl.') vel* bis *(Berger); lin. 7* dnm *vel* diem *et* eglemon *(Berger) vel* ceglemon *legendum sit, diiudicare nequeo. Reliqua contra Benedictinos cum S. Berger certe legi possunt.*

In mg. inf. m. 3 (?) adscr.: ꝛirmocriam *vel* ꝛirinocriam *vel* ꝛinmocniam. *Alfred Holder v. ill., cui huius folii exemplar photograpton misi, mihi rescripsit: „Ich möchte* tirmocriam *lesen.* tír *ist altirisch und wird mit ‚ager' und ‚terra' glossiert.* Mocriam *scheint ein Landes- oder auch Mannesname zu sein?"*

Inscriptionem vero ‚mosterií s. zenonís maíorís Veronae' *a Libri illo codicis quondam possessore litteris saec. 12—13 ficticie additam esse Delisle (l. c.) demonstravit. Cf. etiam Prolegomena pag. XI.*

INDEX VERBORUM

quibus codex *gat* a Vulgata Sixtino-Clementina discrepat.

NB. *'Cum tot ‚Concordantiae' sint pro indice verborum quae in Vulgata Romana inveniuntur, eos solummodo locos laudavi, quibus gat a vg discrepat. Eis locis, de quibus in prolegomenis disserui, numerum paginae adscripsi. Ipsas lectiones Vulgatae uncis (. . . vg) inclusas addidi. Atque indicem mihi composuit stud. phil. Leo Wohleb Friburgensis.*

A multitudine (prae multitudine *vg*) Io 21, 6.
ab annis (annis *vg*) Mc 5, 25.
abire (exire *vg*) Io 11, 31.
absconditus Mt 13, 44. Mc 4, 22. Lc 8, 17; 12, 2; 19, 42.
absconsus Mt 6, 4; 6, 4; 6, 6; 6, 6; 6, 18; 13, 35. Lc 11, 33; 18, 34.
accipere (sumere *vg*) Io 10, 17.
adhaerebit uxori (ad uxorem *vg*) Mc 10, 7.
adpropiare (adpropinquare *vg*) Lc 24, 28.
adsimiliabitur (assimilabitur *vg*) Mt 7, 24: *sed* adsimilare (assimilare *vg*) Mt 6, 8; 18, 23. Mc 4, 30. *Cf. pag.* XIX.
adsistere (supervenire *vg*) Lc 2, 38.
adulterium committit (moechatur *vg*) Mt 19, 9.
aedificare (reaedificare *vg*) Mc 15, 29.
aenea minuta (aera minuta *vg*) Lc 21, 2.
ait (dicit *vg*) *passim.*
altarium: in altario (in altari *vg*) Mt 23, 18.
alter: ad alterutrum (ad invicem *vg*) Lc 24, 17.
angariszaverit (angariaverit *vg*) Mt 5, 41.
ante (prius *vg*) Io 9, 8.
anuere (innuere *vg*) Lc 1, 22.
apostuli (discipuli *vg*) *passim.*
apud deum (ante *vg*) Lc 16, 15.
aruet (aruit *vg*) Io 15, 6.
ascendere in navicula (in naviculam *vg*) Mt 8, 23; 13, 2; 14, 22. Lc 8, 22: *cf. pag.* XIX.
aspernebant (aspernabantur *vg*) Lc 18, 9.
audaciter Mc 15, 43.
autem (enim *vel* ergo *vel* et *vel* nam *vg*) *saepissime; cf. pag.* XVI *adnot. 3 et pag.* XIX *s. v.* ‚errores'.
Baptismum (baptismus *vg*) Mt 21, 25.
benedicere dominum (glorificare *vg*) Lc 2, 20.
benignus (beneficus *vg*) Lc 22, 25.
Capite inclinato (inclinans se *vg*) Io 8, 6.
catulus (catellus *vg*) Mt 15, 27.
cena pura (parasceve *vg*; παρασκευή) *gen. neutr.* Io 19, 42: *cf. pag.* XXVIII *et* 178.
ut censum discriberetur (profiterentur *gat*[1]) universus orbis (ut describeretur *vg*) Lc 2, 1. *Cf. pag.* LIV.
circa (iuxta *vg*) Lc 2, 9.
clarificate *gat*[*] (= *rush*, claritate *gat*[3] = *vg*) Io 17, 5.
cognosco (agnosco *vg*) Io 10, 15.
colligare (alligare *vg*) Mt 13, 30.
colonus *gat*[1] (agricola *gat*[*] = *vg*) Mt 21, 40.
confabulari (fabulari *vg*) Lc 24, 15.
confiteri in aliquem (aliquem *vg*) Lc 12, 8.
confortebatur *gat lich cf. ar* (confortabatur *vg*) Lc 2, 40.
consuetudo (mos *vg*) Io 19, 40.
contrarius ventus Mt 8, 24 (*ex* Mc 6, 48; *cf. pag.* LV).
convertere (vertere *vg*) Io 16, 20.
conviciebantur (conviciabantur *vg*) Mc 15, 32.
convivium: in medio convivio (in medio *vg*) Mt 14, 6.
cooperire (operire *vg*) Lc 23, 30.
copiosus (*cf. a b*) Lc 6, 23: *cf. pag.* LIV.
corban (corbonam *vg*; κορβανᾶν) Mt 27, 6: *cf.* Mc 7, 11.
crescere (ascendere *vg*) Mc 4, 7.
crucifigere (interficere *vg*) Lc 23, 32.
cui (illi *vg*) Mt 26, 50.
cupere (velle *vg*) Lc 10, 24.
custodire (cognoscere *vg*) Io 8, 43.

Dare (reddere *vg*) Mt 27, 58.
debitor est (debet *vg*) Mt 23, 16; 23, 18.
debitum *add. gat*[2] Mt 18, 25.
debitum (peccatum *vg*) Lc 11, 4.
defunctus (mortuus *vg*) Lc 20, 32.
deludere (illudere *vg*) Mc 15, 31.
demoliri (exterminare *vg*) Mt 6, 16.
descendere (vadere *vg*) Io 4, 50.
detinere (retinere *vg*) Io 20, 23.
deus (dominus *vg*) *passim.*
dicere (praedicere *vg*) Mt 28, 7; (orare *vg*) Lc 18, 11.
dicit (ait *vg*) *passim.*
diligere (amare *vg*) Io 20, 2.
dimittere (sinere *vg*) Io 11, 44.
discerpsit conturbans (conturbavit *vg*) Mc 9, 19. *Cf. pag.* LIV.
discriptio (descriptio *vg*) Lc 2, 2.
discubitus (recubitus *vg*) Mt 23, 6.
dissentio (dissensio *vg*) Io 7, 43.
disserere (edisserere *vg*) Mt 13, 36.
docere iturus est (iturus est et docturus *vg*) Io 7, 35.
dominus (deus *vg*) *passim.*
dormiit (obdormivit *vg*) Lc 8, 23.
ducere (suscipere *vg*) Mt 27, 27.

Ebrius (ebriosus *vg*) Mt 24, 49.
eicere (iacere *vg*) Mc 4, 26; perspicies eicere (perspicies, ut educas *vg*; *διαβλέψεις ἐκβαλεῖν*) Lc 6, 42.
elevare (ferre *vg*) Lc 24, 51.
enim (autem *vel* nam *vg*) *saepius: cf. pag.* XVI *adnot.* 3.
eoquod (quod *vg*) Lc 4, 18; *passim.*
eradicere (eradicare *vg*) Lc 17, 6.
ergo (autem *vel* et *vg*) *saepius.*
ergo (itaque *vg*) *velut* Io 7, 43 *et passim.*
et (autem *vel* ergo *vg*) *saepius.*
etsi (etiamsi *vg*) Io 11, 25.
eunuchiare se (castrare se *vg*; *εὐνουχίσαι ἑαυτόν*) Mt 19, 12.
evertere (everrere *vg*) Lc 15, 8.
ex terra (de terra *vg*) Io 3, 31.
exaudire (audire *vg*) Io 9, 31.
excelsus: in excelsis *gat** (in altissimis *gat*[1] = *vg*) Lc 2, 14.
exercitus (militia *vg*) Lc 2, 13.
exigere (accipere *vg*) Mt 17, 23; (facere *vg*) Lc 3, 13.
exire (ire *vg*) Lc 17, 23.
exsuscitare (excitare *vg*) Io 11, 11.
extra sinagogam facere aliquem (ab synagogis *vg*) Io 16, 2.
exultare *v.* gaudium.

Facere consilium *gat*[1] (inire *gat** = *vg*) Mt 27, 1.
facies: in faciem eius (in eum *vg*) Mt 27, 30.
febricare (febricitare *vg*) Mt 8, 14.
fili *(Vocativ) velut* Mc 2, 5; Lc 15, 31; *sed* filii Mc 5, 7; *cf. pag.* XIX.
fluvius sanguinis (fluxus *vg*) Lc 8, 43.
fremere (infremere *vg*) Io 11, 33; in se ipsum (in semetipso *vg*) Io 11, 38.
frigidae aquae (aquae *vg*) Mc 9, 40.
futurum est, ut tradendus sit (tradendus est *vg*; *μέλλει παραδίδοσθαι*) Mt 17, 21 (*cf. etiam* docere iturus est Io 7, 35).

Gaudium: exultavit in gaudio (exultavit *vg*) Lc 1, 41.
gemina (= *hub mm;* genimina *vg)* Mt 23, 33; gemmina Lc 3, 7.
generare *gat** (nubere ad nuptias *gat*[1]; nubere *vg*) Lc 20, 34.
generari (tradi *gat*[1]; tradi ad nuptias *vg*) Lc 20, 34: *cf. pag. 134 adnot.*
generatio (regeneratio *vg*) Mt 19, 28.
gentilis (ethnicus *vg*) Mt 18, 17.

Harena (terra *vg*) Lc 6, 49.
haurierant (hauserant *vg*) Io 2, 9.
hic (iste, ille, is *vg*) *passim.*
hippocrita *gat** (infidelis *gat*[1] = *vg*) Lc 12, 46.

Iactare *gat*[1] (eicere *gat**; iacere *vg*) Mc 4, 26.
icere (eicere *vg*) Mt 9, 25.
igitur (ergo *vel* itaque *vg*) Io 11, 20; 11, 31; *passim.*
ignorare (nescire *vg*) Lc 12, 46.
ille (hic, ipse, is, iste *vg*) *saepissime.*
impingere (irruere *vg*) Mt 7, 25.
imponere in harundinem (arundini *vg*) Mt 27, 48.
in *cum ablat. pro* in *cum accus. ac vicissim saepissime; cf. pag.* XIX.
in *cum ablat. vel cum accus. pro puro ablativo vel accusativo loci passim.*
in praedicatione (ad praedicationem *vg*) Lc 11, 32.
increpare alicui (aliquem *vg*) Mt 17, 17.
indeficere (deficere *vg*) Lc 12, 33.
indignati sunt (coeperunt indignari *vg*) Mc 10, 41.
indumentis vestitum *add. gat*[1] Mt 11, 8.
inexstinguabilis Mt 3, 12; Mc 9, 42; 9, 44; *alias.*
inhabitare (habitare *vg*) Mt 23, 21.
insternere (sternere *vg*) Mc 11, 8.
instructus (edoctus *vg*) Mt 28, 15.
insurgere (consurgere *vg*) Mc 13, 12.
intellego *plerumque.* intelligo Mt 26, 70; Mc 7, 14; 7, 18.
inter vos (super vos *vg*) Lc 12, 14.
interrogare de parabolis (parabolam *vg*) Mc 4, 10.

intrare (introire *vg*) Io 10, 9; Mc 10, 23; *saepe*.
introire (intrare *vg*) *saepe*.
intus *perperam pro* deforis Mt 23, 26.
ipse (ille *vel* is *vg*) Io 1, 8; *passim*.
ire (vadere *vg*) Mt 26, 36; *alias*. pertransiet *gat e al.* Lc 2, 35; exiebant Lc 3, 7: *cf. pag.* XIX.
is (hic, ille, ipse, iste *vg*) *saepissime*.
ita (sic *vg*) *passim*.
itaque (*pro* igitur *vel* ergo) *raro*.
iudicare (diiudicare *vg*) Mt 16, 4.
iunior (minor *vg*) Lc 22, 26.
iurare in templum (per templum *vg*) Mt 23, 16.

Levare (elevare *vg*) Mc 1, 31.
licet mitti (mittere *vg*) Mt 27, 6.
ligare (alligare *vg*) Mt 18, 18.
ligatis pedibus (ligatus pedes *vg*) Io 11, 44.
lingua eorum *add.* Mt 27, 8.
linuit (linivit *vg*) Io 9, 6.
loqui (litigare *vg*) Io 6, 53.
lumen (lux *vg*) Io 1, 8.

Manducare (comedere *vg*) Mt 26, 17.
maledicere aliquem (alicui *vg*) Mt 5, 11.
manifestavit se (manifestatus est *vg*) Io 21, 14.
manus *gat*[1] (ulna *gat** = *vg*) Lc 2, 28.
mare (stagnum *vg*) Lc 8, 33.
masculus (masculinus *vg*) Lc 2, 23.
memorari (recordatus *vg*; ἀντελάβετο μνησθῆναι) Lc 1, 54: *cf.* suscepit.
miles (custodia *vg*) Mt 27, 65.
mirari (admirari *vg*) Mc 10, 26; 11, 18.
mittere (committere *vg*) Mt 25, 27.
mitti (ire *vg*) Mc 9, 42.
modicus (minimus *vg*) Lc 16, 10.
mortuus (defunctus *vg*) Mt 22,-25.
moveri (videre agitatam *vg*) Lc 7, 24.
mugillatus (mutus *vg*) Mc 7, 32.
multa (plurima *vg*) Lc 8, 4.
multitudo *pro* multi *ac vicissim passim*; Mc 2, 15.
mutus *gat*[1] (tacens *gat** = *vg*) Lc 1, 20.

Nam (autem *vel* et *vel* enim *vg*) *saepissime*; *cf. s. v.* autem.
nasci (renasci *vg*) Io 3, 3; 3, 4.
natoria (in piscinam *vg*) Io 5, 4.
navis (navigium *vg*) Io 21, 6.
necesse habent medicum (medico *vg*) Mc 2, 17.
negotatio (ta *s. m. alt.*) Mt 22, 5.
neo: non neunt (neque nent *vg*) Lc 12, 27.
nonneforte (ne forte *vg*) Mt 25, 9.
nosse (scire *vg*) Io 14, 5.
novellus (novus *vg*) Mc 2, 22.
nuntio (adnuntio *e f Cypr*, euangelizo *vg*) Lc 2, 10.

Obiauit Io 11, 20 (= *d δ cf. r*, occurrit *vg*); obiam uenit Io 12, 18.
observare (servare *vg*) Mt 28, 20.
obtulerunt (attulerunt *vg*) Mc 12, 16.
obviam venientem *add. gat** Mt 27, 32: *cf. pag.* LVI; *cf. etiam s. v.* obiauit.
occumbere (occidere *vg*) Mc 1, 32.
odies (odio habebis *vg*) Mt 5, 43.
operire (cooperire *vg*) Mt 25, 36.
oratio (deprecatio *vg*) Lc 1, 13.
orbis (mundus *vg*) Mt 26, 13; *cf.* Lc 4, 5.

Parare (praeparare *vg*) Io 14, 3.
parere *pro* apparere *ac vicissim*; *haud raro*.
partes: in duas (in duo *vg*) Mc 15, 38.
patria (de familia *vg*; ἐκ πατριᾶς) Lc 2, 4.
pauperculus (pauper *vg*) Lc 21, 3; *cf.* 21, 2. Mc 12, 42, 43.
perdere (torquere *vg*) Mt 8, 29.
perficere (consummare *vg*) Lc 14, 30: *cf.* 14, 29.
perfodiri (perfodi *vg*) Mt 24, 43.
permanere (manere *vg*) Io 8, 31.
perpetuus: in perpetuum (in sempiternum *vg*) Mt 21, 19.
perspicies eicere (persp. ut *vg*; διαβλέψεις ἐκβαλεῖν) Lc 6, 42.
petere (poscere *vg*) Io 11, 23.
petrosa (petram *vg*) Lc 8, 6.
placitum fuit (placuit *vg*) Lc 10, 21.
plangere se (plangere *vg*) Mt 24, 30.
plorare (flere *gat*[2] = *vg*) Mt 26, 75.
ponere (flectere *vg*) Mt 27, 29.
porrigere (inferre *vg*) Io 20, 27.
porro (vero *vg*) Mt 13, 23.
portare *gat*[2] (transplantare *gat** = *vg*) Lc 17, 6.
praecipere (constituere *vg*) Mt 26, 19.
praeparare (parare *vg*) Mt 25, 41; Lc 2, 31; (constituere *vg*) Mt 25, 34.
praepositio (propositio *vg*) Mc 2, 26.
praesto esse (deservire *vg*) Mc 3, 9.
praeterire (transire *vg*) Lc 21, 33.
pretium (pecunia *vg*) Mc 14, 11; pretio multo (multo *vg*) Mt 26, 9.
prodigium (signum *vg*) Io 6, 26.
producere se (producere *vg*) Mc 4, 29.
professio *gat*[1] (descriptio *gat** = *vg*) Lc 2, 2. *Cf.* profiteri.
profiteri *gat*[1] (describi *vg*) Lc 2, 1; *cf.* 2, 5. *Cf. supra s. v.* census.
proicere (mittere *vg*) Mt 5, 13.
pura *cf. s. v.* cena.

Quadrans (minutum *vg;* munitum *gat*[1]) Lc 12, 59.
quasi *add. gat** Io 4, 52.
qui descendit (descendens *vg*) Io 6, 50; *sed similia perraro.*
quia = ὅτι, *velut* dixit, quia *saepissime.*
quia *pro* qui *(pron. relat.) raro;* Mc 15, 43.
quia (quod, quoniam, si *vg*) *velut* Lc 10, 21. Io 8, 45; 11, 40.
quicquam *add. gat** Io 6, 39 *et passim. Cf. pag.* LIX.
quod *cf. s. v.* quia.
quomodo (quando *vg*) Mc 8, 19.
quoniam (quia *vg*) Mc 12, 14. Lc 6, 25; *raro.*
quotidianus *gat** (supersubstantialis *gat*[1] = *vg*) Mt 6, 11: *cf. pag.* XL.

Recumbere (accumbere *vg*) Lc 7, 49.
reddere (dare *vg*) Lc 16, 11.
regio (civitas *vg*) Lc 2, 3.
relaxate retia (laxate *vg*) Lc 5, 4.
relinquere (dimittere *vg*) Mt 19, 5. Lc 18, 28: relinquisse Lc 18, 28; *sed cf.* Mc 15, 34, *alias.*
repromissio (promissum *vg*) Lc 24, 49.
respondere (reprehendere *vg*) Lc 20, 26.
revelare se (revelare *vg*) Lc 10, 22.
rursum *passim, velut* Mc 2, 13.

Salvare (salvum facere *vg*) Lc 17, 33.
salvus (sanus *vg*) Io 7, 23.
salvum facere (salvificare *vg*) Io 12, 47.
sanae mentis *gen. qual.* (sana mente *ablat. qual. vg*) Lc 8, 35.
sanare (salvare *vg*) Lc 7, 3.
scribae (turbae *vg*) Mt 22, 33.
secedere (recedere *vg*) Mt 27, 5.
sedebat in deserto (secedebat in desertum *vg*) Lc 5, 16.
sermo (verbum *vg*) Io 5, 24.
multa] + signa *gat*[2] (multa *gat** = *vg*) Mc 6, 20.
similis (aequalis *vg*) Lc 20, 36.
similitudo (parabola *vg*) Lc 12, 41.
solis sacerdotibus (tantum sacerdotibus *vg*) Lc 6, 4.
stater (argenteus *vg;* ἀργύριον) Mt 27, 9.
sternere (insternere *vg*) Mc 11, 8.
stultus *gat*[2] (surdus *gat** = *vg*) Mc 9, 24.
subsequi (prosequi *vg*) Mc 1, 36.
sumere (assumere *vg*) Mc 10, 32.
summus (altissimus *vg*) Mc 5, 7.
super probatica (probatica *vg*) Io 5, 2.
superseminare (seminare *vg*) Mt 13, 39.
supersubstantialis *gat*[1] = *vg* (quotidianus *gat**) Mt 6, 11; *cf. pag.* XL.
supplicatio: altaris supplicationis (incensi *vg;* τοῦ θυμιάματος) Lc 1, 11: *cf. pag.* XXVII *sq.*
surgere (exsurgere *vg*) Mc 10, 1.
suscepit memorari *gat Wo* (susc. recordatus *vg,* ἀντελάβετο μνησθῆναι gr.) Lc 1, 54.
suscitare (resuscitare *vg*) Io 6, 44.

Tamquam (sicut *vg*) Mc 12, 25 *et passim.*
testificari *gat** (dicere *gat*[1] = *vg*) Mt 27, 13; (testari *vg*) Lc 16, 28.
texerunt Mt 27, 29.
timor (tremor *vg*) Mc 16, 8.
totus (omnis *vel* universus *vg*) *passim.*
tradere se (tradere *vg*) Mt 24, 10.
transfretare (transire *vg*) Mc 11, 20.
transiet Mc 13, 30; *sed* transibunt Mc 13, 31.
tributum *gat*[1] (census dare *gat** = *vg*) Mt 22, 17.
tristes *add.* Lc 2, 48; *cf. pag.* LVII.
tubicen (tibicen *vg*) Mt 9, 23.
turba (populus *vg*) Io 11, 42.

Ubera dare (nutrire *vg*) Lc 21, 23; *sed cf.* Mt 24, 19 *et* Mc 13, 17.
ubi (ibi *vg*) Lc 13, 28.
unicus (unigenitus *vg*) Io 3, 16.
universus (omnis *vel* totus *vg*) Mc 15, 33. Lc 17, 10 *et passim.*
unus de *vel* ex *cf. pag.* XIX.
ut *coniunct. temp.: velut* ut viderunt (et viderant *vg*) Io 11, 45; *sed raro.*
ut (sicut *vg*) Lc 15, 19 *et passim.*
uterus (venter *vg*) Io 3, 4; in utero habere (praegnare *vg*) Lc 21, 23; *sed cf.* Mt 24, 19 *et* Mc 13, 17.

Vadere (sedere *vg*) Lc 14, 31.
venire (accedere *vg*) Mt 26, 60; (adesse *vg*) Io 11, 28; (advenire *vg*) Io 7, 6; (evenire *vg*) Mc 11, 24; (exire *gat*[1] = *vg*) Lc 22, 52. Mt 26, 55; (introire *vg*) Lc 15, 28.
verbum (sermo *vg*) Mt 21, 24. Lc 24, 19.
vero (ergo *vel* sed *vg*) Io 11, 32 *et passim.*
vita (generatio *vg*) Lc 16, 8.
vivens (vivus *vg*) Mc 12, 27.
vocare ad cenam (invitare *gat*[1] = *vg*) Lc 14, 10.
vocari (esse *vg*) Lc 19, 46; *cf.* Mt 21, 13.
voratur *(sic)* (devorator *vg*) Lc 7, 34.

GENTHE SEMINARY LIBRARY

EMENDANDA.

Cum textum *gat*, quem iam anno MCMVII typis mandabam, non in urbe Parisiorum ex ipso codice, sed e tabulis meis photographicis domi transscriberem, fieri non potuit, quin oculi hic illic deciperentur. Quare cum anno MCMIX editionem hanc cum ipso codice conferrem, litterulas praesertim numerales, de quibus in Prolegomenis pag. XII sq. egi, et litteras Graecas numerales ‚Brevium', quas pag. XXII accuratius in unum collegi, et numeros latinos ‚Sectionum Eusebianarum', qui in tabulis meis non omnes comparuerant, corrigendos esse inveniebam:

Pag. 6, lin. 25 *marg. ad Mt 4, 1 lege:* XV· ia
„ 12, „ 26 *marg. ad Mt 7, 28 lege:* z LXII· ii
„ 18, „ 25 *marg. ad Mt 11, 1 lege:* ia CI· x
„ 30, „ 32 *marg. ad Mt 17, 1 lege:* iz
„ 35, „ 15 *marg. ad Mt 19, 16 lege:* CXCIII· ii *pro* iii *(prima enim hastula numeri* iii *expuncta est, ut pro* ii *esset).*
„ 35, „ 19—20 *in marg. dextro uidetur littera* a, *a manu posteriore scripta, sed quo spectet nescio.*
„ 43 *in adnot. ad Mt 23, 16 lege:* CCXXXIIII *super vocem* Uae uobis *superscripsit manus altera (non* m. 1).
„ 50 *in adnot. ad Mt 26, 12 lege:* t s. m. 1 (*non* s. m. 1?).
„ 54, „ 4 *marg. ad Mt 27, 2 lege:* CCC^{x}VIII· i (^{x} *s. m. alt.*).
„ 76, „ 4 *marg. ad. Mc 9, 42 lege:* C· x
„ 77, „ 22 *marg. ad Mc 10, 29 lege:* CX· ii
„ 78, „ 33 *marg. ad Mc 11, 4: Super* CXVIII· ii *cruciola* † *minio superscripta est.*
„ 85, „ 16 *marg. ad Mc 14, 31 lege:* CLXXI· vi (*pro* ii).
„ 113, „ 22 *marg. ad Lc 9, 57 lege:* CV· v (*pro* ii).
„ 120, „ 7 *marg. ad Lc 12, 39 lege:* CLVI· *(deest numerus canonis).*
„ 130, „ 16 *marg. ad Lc 18, 31 lege:* iz *pro* z
„ 132, „ 23 *marg. ad Lc 19, 44 lege:* ſ *pro* s (*super* CCXXXVII· ii).
„ 135 *ultima linea marg. ad Lc 21, 27:* CCLVIII· *add. m. alt.*
„ 136, „ 9 *marg. ad Lc 21, 34 lege:* CCLVIII· x *pro* CCLVIIII· x
„ 136, „ 17 *marg. ad Lc 27, 1:* ie *rubr. super* CCLX· i *s. m. 1.*
„ 136, „ 21 *marg. ad Lc 22, 4 lege:* CCLXIII· i
„ 145, „ 33 *marg. ad Io 1, 38:* dicit eis] XVII *add. m. 1, sed mox perlineavit.*
„ 151, „ 26 *marg. ad Io 5, 11 lege:* XXXVIIII· x
„ 156, „ 18 *marg. ad Io 7, 14 minio adscripta est littera* z
„ 162, „ 31 *in marg. sinistro 7—9 litterae iam spongia deletae a m. alt. inscriptae erant, quas legere non potui.*

Pag. 176, lin. 4 *marg. ad Io 18, 38 b lege:* CLXXXII· VIII (*pro* IIII)
„ 176, „ 12 *marg. ad Io 18, 4 lege:* CLXXXVI· VIIII (*pro* IIII)

In ipso textu corrigenda sunt haec:

Pag. 61, lin. 1 *Inter rasuram et syllabam* ent *spatium est.*
„ 76, „ 12 *lege:* te eiece eū] & p(ro)iece abſte *s. m. 2.*
„ 92 *ad calcem legendum est:* pippinus rix francor(um) (*pro* rex): *Cf. tabulam autotypicam et Prolegomena pag. X.*
„ 103, „ 29 *(Lc 6, 4) in fine lineae lege:* ait *gat*,* aᵘt *corr. m. 1.*
„ 134, „ 11 *lege* saeculi *pro* caeculi.
„ 135 *in adnot. ad Lc 21, 20 lege* ıſta *pro* ista. A. Holder ıſta *legit, ego* illa *legere malim.*
„ 146, „ 1 *inter lineas lege:* & dixit ei nathanael anazareth | poteſt *s. m. 1 ut uidetur. (pro* dicit — — anaszareth poterit *ut perperam imprimebatur).*
„ 146, „ 26 *lege:* possite ·VI· (*pro* ·VII·)
„ 157, „ 19 *in folio 94ʳ in marg. inf. inscriptum est* IN· *Cf. Prolegomena (pag. XV lineam 2).*
„ 173, „ 4 *lege:* q̇a ego a d̄o exiui ||

BERTHOLD SCHMIDT LIBRARY

Bible. N.T. Gospels. 2269
Latin. 1910. .H36
Euangelium Catianum
ed. by Jos. Michael Heer
69302

69302 2269
H36